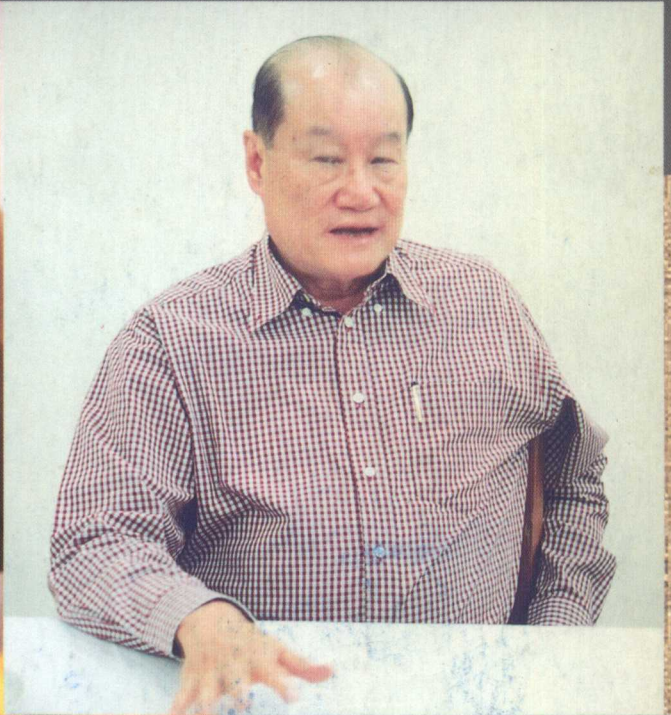

วารสารทางวิชาการ

ราชภัฏกรุงเก่า

ISSN 0859-1040 ปีที่ 5 ฉบับที่ 11 / 2542

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542...
ปฏิรูปการศึกษาไทยในชุดโลกาภิวัตน์

วารสารทางวิชาการ

ราชภัฏกรงแก้ว

ISSN 0859-1040 ปีที่ 5 ฉบับที่ 11 / 2542

ISSN 0859-1040

วารสารทางวิชาการ ราชภัฏกรุงเทพฯ

ปีที่ 5 ฉบับที่ 11/2542

เจ้าของ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ที่ปรึกษา อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองอธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ และนักศึกษา รวมทั้งบุคคลภายนอก
2. เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อส่งเสริมภารกิจทางด้านวิชาการที่มีต่อสังคม

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ ดร.บุหงา วัฒนนะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ รัตนภานุศร

กองบรรณาธิการ

นางสาวนงลักษณ์ แซ่มโซติ	นางสาวศิริพัฒน์	จันทร์ศิริ
ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง	นางสาวศิริพร	เหล่าเมือง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มงคล พูนเพิ่มสุขสมบัติ	นางสาวรุ่งเรือง	ทองศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์	นางสาวรัตนา	รักสกุลพาณิชย์
นางสาววิรัชภัทร ภัทรกุล	นายสมเจตน์	เมืองแพน

ปก-คือปกกรรม-รูปเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์

สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โทร. 035-241196,241407 ต่อ 111

คอมพิว นางนุชจรี สิงหฤกษ์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เทียนวัฒนา ออยุธยา โทร. 035-241578

เนื้อหาสาระและทัศนะในวารสารราชภัฏกรุงเทพฯ เป็นหลักการ
และทัศนะของผู้เขียนแต่ละคน กองบรรณาธิการและสถาบันราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยาไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป

บทบรรณาธิการ

การเมืองของไทยได้เดินทางมาถึงจุดวิกฤต อันมีสาเหตุมาจากนักการเมือง ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น เมื่อได้อำนาจเข้าไปบริหาร มักจะหาโอกาสโกงกอบโกย หรือที่เรียกว่าคอร์รัปชัน

การเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับใด เริ่มตั้งแต่ระดับล่างขึ้นมาได้แก่ การเลือกผู้ใหญ่บ้าน เลือกกำนัน เลือกกรรมการ อบ.ต. เลือกกรรมการเทศบาล เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้สมัครส่วนมากใช้เงินซื้อเสียงประชาชน เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง หลังจากได้รับการเลือกตั้งแล้ว ก็จะแย่งกันเป็นฝ่ายบริหาร เพื่อให้มีอำนาจของงบประมาณ อนุมัติงบประมาณ และใช้งบประมาณ เพื่อหาโอกาสถอนทุนคืน และขอกำไรอีกด้วย บางคนแม้ไม่ได้เป็นฝ่ายบริหาร แต่ก็หาโอกาสถอนทุนเหมือนกันจนประเทศไทยถูกจัดอันดับประเทศมีการคอร์รัปชันมากอันดับต้น ๆ

เป็นความจริงที่ว่า ไม่มีการลงทุนใดที่ไม่หวังผลกำไร เลือกผู้ใหญ่บ้านใช้เงินแสน เลือกกำนันใช้เงินล้าน เลือก ส.ส. ต้องลิบล้ำขึ้นไปจึงจะได้ เหตุการณ์การเมืองของไทยที่ผ่านมาเป็นอย่างไร แล้วประชาชนจะเหลืออะไร นักการเมืองรวยขึ้น รวยขึ้น แต่ประชาชนกลับยากจนลง ยากจนลง จึงได้เกิดมีอาชีพใหม่ที่เรียกว่า "ธุรกิจการเมือง"

ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้งหรือเลือกตั้งระดับอื่น ๆ รัฐบาลได้พยายามประชาสัมพันธ์ให้คนไปเลือกตั้งมาก ๆ และกระจายเสียงกรอกหูประชาชนเสมอ ๆ ว่า ให้เลือกคนดีเข้าสภา อย่าเลือกคนซื้อเสียง อย่าขายสิทธิ อย่าขายเสียง โฆษณาอย่างไรดูจะไร้ผล ชาวบ้านมักพูดให้ฟัง ฟังแล้วก็รู้สึกเจ็บปวดว่า เงินไม่มากก็ไม่เป็น คำพูดนี้แสดงให้เห็นว่า การคอร์รัปชันได้ฝังรากลึกนิลยความอยากได้ของคนไทยเสียแล้ว และฝังมานานอีกด้วย

การคอร์รัปชันที่เป็นการสมยอมระหว่างผู้ซื้อสิทธิกับผู้ขายเสียง หรือระหว่างผู้ให้กับผู้รับ ด้วยความเต็มใจก็ไม่ว่า จะปราบกันได้อย่างไร ในที่สุดประชาชนคนไทยทั่วทั้งประเทศก็สุดจะทน ทนไม่ไหวอีกแล้ว จึงได้ร่วมกันเรียกร้องให้ปฏิรูปการเมือง เพื่อกำจัดนักการเมืองที่ซื้อเสียงไม่ให้เข้าสภา จนเป็นที่มาของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน รัฐธรรมนูญฉบับนี้เรียกได้ว่า เป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 นับเป็นคุณอย่างอนเนกอนันต์ต่อประเทศชาติ เพราะว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตามมาอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ฯลฯ

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ประกาศใช้เมื่อ 11 ตุลาคม 2540 เปรียบเหมือนคลื่นลูกใหญ่ที่เกิดขึ้นในมหาสมุทร เมื่อเคลื่อนที่ย่อมผลักดันผิวน้ำที่อยู่ข้างหน้า และผิวน้ำโดยรอบให้กระเพื่อมตามไปด้วย การปฏิรูปการเมือง จึงส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หรือที่เรียกชื่อย่อว่า ส.ส.ร. จำนวนทั้งสิ้น 99 คน ได้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ มีจำนวนทั้งสิ้น 336 มาตรา ในมาตราที่ 43 และ 81 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

หน้าที่ของรัฐบาลจึงต้องทำการปฏิรูปการศึกษา รัฐบาลจึงส่งร่างพระราชบัญญัติการศึกษาผ่านสภาผู้แทนราษฎร และผ่านวุฒิสภา บัดนี้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติได้ประกาศใช้แล้ว เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542

การปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ ปฏิรูปกันทั้งระบบ เหมือนกับการพลิกแผ่นดิน ถือเป็นความโชคดีของประเทศไทย เพราะว่าถ้าไม่มีการปฏิรูปการศึกษาเสียก่อน

ประเทศชาติก็จะต้องประสบปัญหาวิกฤตทางการศึกษาอีก เรื่องการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะว่าคุณภาพของคนที่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา ในโลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ โลกที่ไม่มีพรมแดน เป็นยุคแห่งการแข่งขันทางการค้า การสร้างศักยภาพหรือขีดความสามารถในการแข่งขันขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาของชาติ ถ้าเราไม่จัดการศึกษากันใหม่ ไม่เพิ่มศักยภาพหรือขีดความสามารถของเด็กไทย และคนไทย แล้วเราจะไปแข่งขันกับใคร เราจะปิดประเทศไม่ค้าขายกับใครเลย คงเป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าเปิดประเทศแล้วศักยภาพของคนไทยผู้ต่างชาติไม่ได้ เราก็คงต้องสูญเสียเอกราชทางเศรษฐกิจ และเมื่อสูญเสียเอกราชทางเศรษฐกิจประเทศก็จะไม่เหลืออะไร

การปฏิรูปการศึกษาเท่านั้นที่จะเพิ่มขีดความสามารถของเด็กไทยและคนไทย เพื่อแข่งขันกับต่างชาติทุกรูปแบบ มีคำกล่าวที่ว่า “ประเทศใดครอบครองเทคโนโลยี ประเทศนั้นครอบครองโลก” ไม่ต้องสงสัยว่า เหตุใดสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น จัดเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ อันดับ 1 และอันดับ 2 ของโลก เงินดอลลาร์ และเงินเยน จึงเป็นเงินที่แข็งที่ชาวโลกยอมรับให้เป็นเงินตราระหว่างประเทศ

การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อคนไทยทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจ และรวมพลังกัน โดยเฉพาะครู อาจารย์ ทั่วประเทศที่สอนตั้งแต่เด็กเล็ก จนถึงระดับปริญญาที่เปรียบเหมือนฟันเฟืองในเครื่องจักรที่จะต้องรับและส่งกันเป็นทอดๆ เครื่องจักรจึงจะทำงานได้ดี

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้เทศน์ยกย่องครูว่า ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์ ครูเป็นปูชนียบุคคล ท่านทั้งหลายที่เป็นครู จงภูมิใจในอาชีพเถิด อีกไม่นานเกินรออาชีพครูจะไม่ตกต่ำอีกแล้ว เพราะรัฐจะดูแลท่านอย่างดีที่สุด เงินเดือนก็จะมากกว่าอาชีพอื่น รวมทั้งสวัสดิการด้วย แต่ทั้งนี้ครูจะต้องพัฒนาคุณภาพของตนเองด้วย ท่านจะต้องสอนเก่ง สอนดี และเป็นแบบอย่างให้กับศิษย์ได้

นอกจากนี้ผู้ปกครอง ชุมชน ก็ควรจะเข้ามาช่วยจัดการศึกษาด้วยเท่าที่จะทำได้ สื่อสารมวลชนทั้งหลายควรพยายามจัดเนื้อหาสาระทางการศึกษาให้มากขึ้นเพื่อให้เด็กและประชาชนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพของคนไทย

คณะผู้จัดทำวารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ ขอแสดงเจตนารมณ์ที่จะช่วยเผยแพร่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ จึงได้ใช้ชื่อวารสารฉบับนี้ว่า “พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542.....ปฏิรูปการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” เนื้อหาสาระในฉบับ

จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ พ.ร.บ. การศึกษา รวมถึงการอภิปราย และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.การศึกษา เพื่อเจาะลึกในรายละเอียดให้ได้มากที่สุด จึงได้สัมภาษณ์

คุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ร.ม.ด.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ดร.รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการศึกษา และทรัพยากรมนุษย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศ.ดร.ลิปพนนท์ เกตุทัต ที่ปรึกษาสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณบุคคลดังกล่าวนามมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ในวารสารยังมีบทความที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และบทความอื่น ๆ ที่หลากหลาย เพื่อประดับสติปัญญา ถือได้ว่าเป็นอาหารสมองของมนุษย์ที่รักการอ่าน และขอบคุณผู้อภิปราย ผู้เขียนทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

บรรณาธิการ

สารบัญ

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับ กฤษฎีกา.....	1
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	3
การปฏิรูปการศึกษา ระดมภูมิปัญญา แก้ปัญหาสังคมชาติ.....	27
Education Reform.....	30
สถาบันราชภัฏกับ พ.ร.บ.การศึกษาใหม่.....	34
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ปฏิรูปการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์.....	50
สัมภาษณ์ : นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ.....	52
ดร.รุ่ง แก้วแดง.....	60
ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน.....	63
ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์.....	71
ศ.ดร.ลิปพนนท์ เกตุทัต.....	78
เป็นความผิดของใครที่เด็กไทยไม่รักการอ่าน.....	87
ข้อคิด - คำถาม ที่ยังค้างคาสำหรับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ.....	89
การศึกษาความร่วมมือในการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์.....	92
เขียนวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ จำเป็นแค่ไหน?.....	94
เพิ่มสะสมงานรายวิชา ทางเลือกใหม่ในการปรับปรุงการสอน.....	95
ประเทศไทยจะได้อะไรจากการส่งเยาวชนไทยไปแข่งขัน คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์โอลิมปิก.....	102
ZOOM IN RAJABHAT.....	106
ปฏิรูปอุดมศึกษากันเมื่อไร : ใครจะดำเนินการ.....	126
วิถีสุขภาพไทย 2000 คนไทยแข็งแรงกว่าฝรั่ง.....	133
ART.....	135
บทบาทของสถาบันราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.....	136
คุณภาพแห่งชีวิต/ปฏิทินแห่งความหวัง/จากครุภีมารดาถึงเชิงตะกอน.....	142
2545 มหาวิทยาลัยออกนอกระบบแล้วไปไหน?.....	145
สาระน่ารู้ เรื่อง E.Q. และ I.Q.	149
สาระน่ารู้ เรื่องความดันโลหิตสูง.....	150
การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างนิสัยการอ่าน สำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ.....	152

ราชกิจจานุเบกษา

ฉบับกฤษฎีกา

เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาดังแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและ

ประเภทการศึกษา

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด ๒

สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษา แก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล รับผิดชอบ

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๓

ระเบียบการศึกษา

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๑๖ การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับ อุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความ ต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด
มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๐ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษา ของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๑ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษา เฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาค้นหาให้มีความสมดุล ทั้งด้าน ความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการ จัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

หมวด ๕

การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑

การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา ๓๑ ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร

เพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรา ๓๒ ให้กระทรวงมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภา หรือในรูปคณะกรรมการ จำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การสนับสนุน ทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้ง การพิจารณากลับกรองกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรี เป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวน กรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐาน การอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุน ทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึง ความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการ จัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรา ๓๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการของแต่ละสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลัก และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม

และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคม ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๕ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๑) และ (๓)

ส่วนที่ ๒

การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓

การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

มาตรา ๔๓ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘ (๒) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐ ของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาพสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

หมวด ๖

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
ทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
มาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง
ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับ
การประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็น
องค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการ
จัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ
และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่
การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา ๕๐ ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูล
เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและ
ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจ
ของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคล
หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข
ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการ
ดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

หมวด ๗

ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อย่างเพียงพอ

มาตรา ๕๓ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษา ตามมาตรา ๑๘ (๓) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษาและวิทยาการพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา ๕๔ ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐ และระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๕ ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษา ระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๕๗ ให้นำหน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

หมวด ๘

ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา ๕๘ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(๑) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๕ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษากภาคบังคับ และการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๖๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์การชุมชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา ๖๒ ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษ แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๖๓ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา ๖๔ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๖๕ ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา ๖๖ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ทำให้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา ๖๗ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา ๖๘ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงิน อุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยี สารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อพัฒนาคนและสังคม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๙ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๐ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเกี่ยวกับการ ศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้ บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้อง ไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๑ ให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานการศึกษา และสถานศึกษาที่มีอยู่ในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดิม จนกว่าจะได้มีการจัดระบบการบริหาร และการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

มาตรา ๗๒ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใช้บังคับ

ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖
วรรคสอง และวรรคสี่ ให้แล้วเสร็จ

ภายในหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กระทรวงจัดให้มีการประเมินผลภายนอก
ครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง

มาตรา ๑๓ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา
และหมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้บังคับจนกว่าจะได้มีการดำเนินการให้เป็น
ไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๕๔๘
และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ ในวาระเริ่มแรกที่การจัดตั้งกระทรวงยังไม่แล้วเสร็จ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้
ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนที่การจัดระบบบริหาร
การศึกษาตามหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้จะแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย
และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามพระราช
บัญญัตินี้ โดยให้ทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕ ให้จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้น
โดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชนเพื่อทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงานตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ ของ
พระราชบัญญัตินี้

(๒) เสนอการจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗
ของพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๘
ของพระราชบัญญัตินี้

(๔) เสนอแนะเกี่ยวกับการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓)
ต่อคณะรัฐมนตรี

(๕) เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่บังคับใช้ อยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ ต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน
ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย

มาตรา ๗๖ ให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษาจำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารรัฐกิจ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและการคลัง กฎหมายมหาชน และกฎหมายการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีไม่ ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐรวมอยู่ด้วย ไม่น้อยกว่าสามคน

ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมายได้

ให้เลขาธิการสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร และบริหารกิจการของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารและเลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งวาระเดียวเป็นเวลาสามปี เมื่อครบ วาระแล้วให้ยุบเลิกตำแหน่งและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

มาตรา ๗๗ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษาคณะหนึ่ง จำนวนสิบห้าคน ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นคณะกรรมการบริหารจำนวน สองเท่าของจำนวนประธานและกรรมการบริหาร เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนห้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวง มหาวิทยาลัย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

(๒) อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวนสองคน และคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการสอน ระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน ในจำนวนนี้จะต้องเป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ไม่น้อยกว่าหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนสมาคมวิชาการ หรือวิชาชีพด้านการศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวนห้าคน

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๗๘ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา และมีอำนาจกำกับดูแลกิจการของสำนักงานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

นอกจากที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร ตามมาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๖

(๒) องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร ตามมาตรา ๗๗

(๓) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามรวมทั้งการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร เลขานุการ และเจ้าหน้าที่

(๔) ทุน รายได้ งบประมาณ และทรัพย์สิน

(๕) การบริหารงานบุคคล สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น

(๖) การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน

(๗) การยุบเลิก

(๘) ข้อกำหนดอื่นๆ อันจำเป็นเพื่อให้กิจการดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐ ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

รายนามคณะกรรมการวิสามัญ*

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และรวมทั้งร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่พรรคการเมืองนำเสนออีก ๔ ร่าง ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา รวม ๔๕ คน และที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติเลือกตั้งกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๑ ปรากฏผลดังนี้

๑. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายบุญชู วิสหมาย	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

*จากรายงานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๕. นายไชยา สะสมทรัพย์
๖. นายวิชัย ต้นศิริ
๗. นายรุ่ง แก้วแดง
๘. นางจรรยาพร ธรณินทร์
๙. นายจิตร ชัยนิคม
๑๐. นางสาวธารทอง ทองสวัสดิ์
๑๑. นายกฤษฏาง แดวโสภา
๑๒. นางสาวกัญญา ศิลปอาษา
๑๓. นางลลิตา ฤกษ์สำราญ
๑๔. นายสนั่น สุธากุล
๑๕. นายอรรถสิทธิ์ ทรัพย์สิทธิ์

- รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
 เลขานุการคณะกรรมการ
 ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
 ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
 ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
 ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สี่
 โฆษกคณะกรรมการ
 โฆษกคณะกรรมการ
 โฆษกคณะกรรมการ
 โฆษกคณะกรรมการ
 โฆษกคณะกรรมการ

๑๖. นายคำพันธ์ ป้องปาน กรรมการ
๑๗. นายจรูญ ถาวรจักร์ กรรมการ
๑๘. นายเจริญ การุญ กรรมการ
๑๙. นายชินวรณ์ บุญเกียรติ กรรมการ
๒๐. นายณรงค์เลิศ สุรพล กรรมการ
๒๑. นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ กรรมการ
๒๒. นางสาวธีรนาถ กาญจนอักษร กรรมการ
๒๓. รองศาสตราจารย์ประภักดิ์ นิยม กรรมการ
๒๔. นายปราโมทย์ โชติมงคล กรรมการ
๒๕. นายปัญญา จินาคำ กรรมการ
๒๖. นายพงศศาสตร์ กิจนุกร กรรมการ
๒๗. นายพนม พงษ์ไพบูลย์ กรรมการ
๒๘. นางพริ้มพราย สุโพธิ์กุล กรรมการ
๒๙. นางสาวพวงเพชร สารคุณ กรรมการ
๓๐. นายมนตรี ด่านไพบูลย์ กรรมการ

๓๑. นายวราเทพ รัตนากร กรรมการ
๓๒. นายวัลลภ สุวรรณดี กรรมการ
๓๓. นายวิจิตร แจ่มใส กรรมการ
๓๔. ศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน กรรมการ
๓๕. นายวินัย เสนเนียม กรรมการ
๓๖. นายวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ กรรมการ
๓๗. นายสังข์ทอง ศรีธเรศ กรรมการ
๓๘. นายสัมพันธ์ ทองสมัคร กรรมการ
๓๙. นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการ
๔๐. ศาสตราจารย์ลีปพนนท์ เกตุทัต กรรมการ
๔๑. นายสีบแสง พรหมบุญ กรรมการ
๔๒. นายสุขวิช รังสิตพล กรรมการ
๔๓. นายสุพัฒน์ ธรรมเพชร กรรมการ
๔๔. นายสุรชาติ ชำนาญศิลป์ กรรมการ
๔๕. นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์ กรรมการ

ปฏิรูปการศึกษา

ระดมภูมิปัญญา แก้ปัญหาสังคมชาติ

สมศักดิ์ ปริศนานันท์กุล

วันนี้ทำไมการศึกษาไทยถึงต้องปฏิรูป? ผมเชื่อเหลือเกินช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมาเราคงมองเห็นสภาพสังคมไทยที่เกิดขึ้น ปัญหาเศรษฐกิจที่ดูเหมือนเป็นต้นเหตุให้เกิดผลกระทบต่อด้านสังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม และหลายๆด้าน คนในสังคมพูดกันว่าการศึกษาจะแก้ปัญหาวิกฤตของสังคมได้ โดยยกตัวอย่างสิงคโปร์ว่าท่ามกลางความล้มเหลวของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ กลับปรากฏว่าสิงคโปร์ฟื้นตัวได้เร็วและไม่ล้มเหลวเหมือนเรา สาเหตุหนึ่งก่อนจะเกิดปัญหา สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา เขาว่าการศึกษาจะแก้ปัญหาสังคมชาติได้จึงให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา เมื่อประเทศเกิดวิกฤตจึงไม่ได้รับผลกระทบมากเท่าที่ควร

สังคมไทยน่าจะเอาการศึกษาเป็นตัวหลักแก้ปัญหาของชาติ แต่กลับพบว่าการศึกษาของเรามีปัญหาในตัวเอง ตั้งแต่กระบวนการเรียนรู้ของผู้คน ในอดีตที่ผ่านมามคนในสังคมมักจะถูกกำหนดทิศทางการเรียนรู้จากรัฐเป็นส่วนใหญ่ รัฐต้องการที่จะป้องกันคนให้เข้าสู่สังคมอย่างไร ก็จะส่งผ่านความต้องการนั้นไปในรูปแบบของระบบการศึกษา เช่น ต้องการให้คนเข้าสู่ระบบราชการ ก็พยายามจะป้องกันคนด้วยการส่งผ่านการศึกษา สอนคนให้เป็นเจ้าคนนายคนเข้ามาสู่ระบบราชการ พอมาถึงอีกช่วงหนึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลกเกิดขึ้น หลายประเทศในโลกเข้าใจผิดต้องการแข่งขันเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ บางประเทศรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คิดว่ามหาอำนาจทางเศรษฐกิจต้องผลักดันให้เป็นประเทศ

อุตสาหกรรม รัฐบาลก็พยายามที่จะป้องกันโดยส่งผ่านระบบการศึกษา ผลักดันผู้คนให้เข้าไปอยู่ในแวดวงของการผลิต

เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะมองเห็นชัดเจนว่าเด็กถูกทำลายเสรีภาพทางความคิด เพราะเอาครูเป็นตัวตั้ง เอาหลักสูตรเป็นตัวตั้ง ครูก็ยึดเอาตำราเป็นตัวตั้ง ถ้าเด็กมีความรู้ นอกตำราจะไม่ได้คะแนน เด็กไม่กล้าออกนอกกรอบ เพราะกลัวว่าจะไม่ได้คะแนน ทั้งที่ความเป็นจริงในสังคมเกิดขึ้นขัดแย้งกับตำรามากมายเหลือเกิน นอกจากนั้นกระบวนการสอนของครูแทนที่จะเปิดกว้าง ครูก็ไม่มีการพัฒนาตัวเองเท่าที่ควร แต่กลับมองความสำเร็จของสถาบันที่ตัวเองสังกัดว่าถ้าปีไหนที่สามารถสอนเด็กให้เข้าเรียนในโรงเรียนดีเด่นได้มาก เป็นผลสำเร็จทางการศึกษา ที่ซ้ำร้ายกว่านั้นผมมองเห็นว่าเป็นจุดนำพาความล้มเหลวของชาติอย่างแท้จริง คือการรวบอำนาจทางวิชาการให้เกิดขึ้นกับส่วนกลางเท่านั้น คิดสูตรสำเร็จแล้วนำเข้ามาใส่ในหลักสูตร ความล้มเหลวจึงเกิดขึ้น ประชาชนฐานรากครูในชนบท คนห่างไกลไม่สามารถ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ บรรยาย เรื่องกระทรวงศึกษาไทย พร้อมแค้หนักกับการปฏิรูปการศึกษา เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2542 เวลา 10.00 น. จัดโดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย (คัดลอกจากมติชน 15 ส.ค. 42)

ส่งผ่านถึงระดับบนได้ คนนอกวงการไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็น สิ่งต่างๆเหล่านี้ทำให้การศึกษาไทยเกิดปัญหาขึ้น

ฉะนั้นการจะเอาการศึกษาเข้าไปแก้ปัญหาประเทศ จึงต้องปฏิรูปการศึกษาคนหลักล้านคนมองเห็นปัญหาตรงกัน ต้องสนับสนุนคนในชาติให้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ได้ รับการศึกษาให้มากที่สุด จึงส่งผ่านเข้ามาในรูปรัฐธรรมนูญ ใน ม.43 แห่งรัฐธรรมนูญ รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแบบให้เปล่า คือจุดเริ่มต้นการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงใครก็ตามที่เข้ามาบริหารประเทศจะปฏิเสธไม่ได้เรื่องนี้ รัฐจะต้องใช้เงินมหาศาลแต่ทุกคนก็พร้อมเพื่อให้รัฐนำกลับ สิ่งนี้มาให้ประชาชน อีกมาตรา คือ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจบสิ้นกระบวนการทางรัฐสภาไปแล้ว รอناولงในราชกิจจานุเบกษา พ.ร.บ.ฉบับนี้ประดุกฎุญแจที่ไขไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง

แม้จะมี พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติและรัฐธรรมนูญ ไม่ได้หมายความว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ หัวใจสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่ทุกองคาพยพของสังคม ต้องมีส่วนร่วม สิ่งที่กระทรวงจะต้องทำคือเรื่องประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในชุมชนตระหนักในบทบาทหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติ อยากรเรียนว่ากระทรวงศึกษาริการกิติ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐกิติ แม้แต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะต้องทำหน้าที่หลักสำคัญคือ เร่งกระจายสิ่งที่มีสาระในทั้งรัฐธรรมนูญ และ พ.ร.บ.การศึกษา ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร ที่สำคัญต้องเปิดใจกว้างต่อทัศนคติต่างๆที่จะเกิดขึ้น

วันนี้ต้องยอมรับสภาพความเป็นจริงว่าคนทุกคนเป็นครูของแผ่นดิน คนทุกคนมีภูมิปัญญาที่จะชี้แนะ อยากรถ่ายถอดสิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับสังคมทั้งสิ้น วันนี้ทั้ง กระทรวง ทบวง มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำลังจะถูกหลอมให้เป็นหนึ่งองค์กรเดียว แล้วนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ทั้งสามหน่วยงานต้องเปิดใจมาพูดถึงรายละเอียดถึงความพร้อมที่จะต้องทำ ผมพูดกับข้าราชการครูเสมอว่า อย่าคิดว่าแผนยุทธศาสตร์ที่คิดขึ้น 13-14 แผนจะเป็นสูตรสำเร็จ สิ่งที่จะต้องทำให้ได้คือ ระดมความร่วมมือของผู้คนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติจะต้องเข้าใจชัดเจน ถ้าไม่มีความพร้อมตรงนี้แล้ว ผมไม่มั่นใจว่าการปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จ พวกเราคงเห็นบทเรียนของ

ความล้มเหลวต่อความไม่พร้อมของสังคมที่เกิดขึ้นมาแล้ว ตัวอย่างชัดเจน การเปลี่ยนแปลงการปกครองไทยปี 2475 กระทรวงศึกษาธิการต้องสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติ ให้เกิดขึ้นกับคนในสังคม

ผมให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา และได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสอบถามแต่ละหน่วยงานได้เตรียมความพร้อมในการปฏิรูปการศึกษาคืบหน้าไปแค่ไหน ซึ่งได้พบเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น บางคณะที่ตั้งขึ้นมาแล้วไม่มีการประชุมหารือแม้แต่ครั้งเดียว และบางคณะทำแล้วจะต้องเชื่อมประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่มาถึงวันนี้แล้วสิ่งต่างๆเหล่านั้นก็ยังไม่เกิดขึ้น ไม่มีเอกภาพของแต่ละกรมแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบมองเห็นเลยว่าถ้าปล่อยสิ่งนี้ผ่านไปอีก 3 ปี หลัง พ.ร.บ.มีผลบังคับใช้แล้วไม่มีวันสัมฤทธิ์ผล ที่ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติขึ้นมาเพื่อต้องการให้เป็นจุดศูนย์กลางในการรวบรวมแนวคิดการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบไปแล้ว แต่ละส่วนได้ทำอะไรไปบ้าง มีปัญหามากน้อยแค่ไหน มาระดมความคิดเห็นทั้งด้านการศึกษา ด้านเศรษฐศาสตร์ นั่นคือสิ่งที่ทำหนึ่งเดือนที่ผ่านมา

แผนที่ทำร่วมกันทั้งกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และทบวงมหาวิทยาลัย ที่วางไว้คร่าวๆ เสร็จแล้ว ตอนนี้นำกำลังศึกษาในรายละเอียดและเตรียมพร้อมไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเราได้ตั้งแผนเตรียมไว้ว่าการจัดระบบทั้งหมดภายในปี 2542 จะต้องจบหมด ภายในปี 2543 จะเริ่มโครงการนำร่อง เสร็จแล้วมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุง ในส่วนที่บกพร่อง ปี 2544 วางแผนมีการประกาศใช้ และปี 2545 จะจัดทำเป็นรูปกฎหมาย

การเปลี่ยนแปลงวันนี้กำลังพูดถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทำไมเด็กจึงแห่แห่นเข้าเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนที่มีชื่อเสียง ขณะที่โรงเรียนบางโรงเรียนประกาศสามารถรอบห้า รอบแล้วเด็กยังไม่เต็ม สิ่งต่างๆเหล่านี้กระทรวงและอีก 2 องค์กรกำลังจัดการเกลี้ยมาตรฐาน กำลังทดลองทำนำร่อง ในรูปของสหวิทยาเขต ซึ่งจะให้โรงเรียนในโซนเดียวกัน กลุ่มเดียวกัน มีมาตรฐานเดียวกัน ใครสอบเข้าโรงเรียนสวนกุหลาบไม่ได้ ให้มาวัดราชา วัดราชาไม่ได้ มาวัดสังเวช จะพยายามใช้ทรัพยากรร่วมกันในส่วนนี้และพยายามเกลี้ยมาตรฐาน ซึ่งระยะแรกอาจจะไม่ได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการเกลี้ยมาตรฐานที่ดี ผมเชื่อว่าการจำกัด

สังคมไทยน่าจะเอาการศึกษาเป็นตัวหลักแก้ปัญหาของชาติ แต่กลับพบว่า การศึกษาของเรา มีปัญหาในตัวเอง ตั้งแต่กระบวนการเรียนรู้ของผู้คน ในอดีตที่ผ่านมา คนในสังคมมักจะถูกกำหนดทิศทางการเรียนรู้จากรัฐเป็นส่วนใหญ่ รัฐต้องการที่จะป้อนคนให้เข้าสู่สังคมอย่างไร ก็จะส่งผ่านความต้องการนั้นไปในรูปของระบบการศึกษา

เสรีภาพ โดยการมุ่งเน้นให้เด็กเข้ามหาวิทยาลัยอย่างเดียว เพื่อให้เด็กทำข้อสอบให้ตรงกับสิ่งที่ตำราเขียนต้องพัฒนา
แน่นอน

ในกฎหมาย พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติเขียนว่า ต่อไป
กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักงานการ
ศึกษาแห่งชาติ จะเป็นเพียงกระทรวงเดียวเท่านั้น เพื่อความ
เป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาให้เกิดขึ้น

Education Reform

Wise Brainstorming to Help Solve the Country's Problems

Somsak Prissnananthakul

Why does Thai education have to be reformed now? I believe that we now realize what has happened to Thai society in the past 4-5 years. Economic hardship seems to have been the cause that brought about social, educational, environmental, and other problems. Many people in society said education was able to solve the social crisis, cited Singapore as an example. Amid the economic collapse among the countries in Southeast Asia, Singapore is the only one that has gained a quick recovery, instead of facing a tremendous turndown like us. One of the reasons is that, before the crisis, Singapore had given importance to education reform. They knew that education was a key to solve the society's problems, then they focused on it. When the country was in crisis, the negative impact they received was less.

Thai society should consider education as a tool to solve the country's problems. However, we find that our education has its own problems, starting from the learning process. In the past, learners were mostly directed by the government. The government solely made a decision for what kind of human resources they wanted to serve the society. They then passed the needs through education. For example, the need for civil servants, students were taught to be "the boss" or be superior when they were in the civil service system. Later, when the world had changed, many countries misunderstood. They needed to compete for economic power. Some innocent countries dreamed about having economic power, they pushed themselves to become industrialized countries. Their governments tried to supply human resources to serve those needs through the education system so that those graduates would work in the production sectors.

When entering the system, it is found that a student's freedom of thinking is destroyed. Students look at the teacher or curriculum as authoritative centers. Teachers depend mainly on textbooks. Students are not allowed to go beyond what the textbooks said. If they crossed the line, they would not get the points. Students are afraid to be out of the frame for fear of not getting the marks, despite many contrasts between what is said in the textbooks and what happens in the real world. In addition, teachers are not open-minded in teaching and learning. Teachers do not update themselves. On top of everything, they value the academic success of their

institute by the numbers of their students who could get into good schools. The worst fault of all, in my opinion, that leads to the educational failure in our country is that all educational power is centralized - - all curricula is designed from one center only. Teachers in remote areas are unable to pass what they thought to the center. No outsiders are allowed to comment. Those are the factors that cause the problems in the Thai education system.

Therefore, in order to bring education to be a key to solve the country's problems, it has to be reformed. Sixty million people should look at and understand the problem as a unique one. The people of the country should be supported to further their lifelong studies, in other words, to receive education as much as possible. They should put this idea into Clause 43 of the Constitution. The government should provide basic education to people free of charge. This is the beginning of the true education reform. Whoever rules the country cannot refuse this matter. Even though the government has to spend a huge amount of money on it, Thai people are ready because they expect the government to bring back what they need. Another clause is the National Education Act, which has already passed the parliamentary process and is waiting to be published in the Government Gazette. This Act is considered a key to real education reform.

Even though we have the National Education Act and the Constitution, it does not mean we will immediately reach success. The important things that will lead us to education reform depend upon the involvement of all sectors in society. What the ministries have to do is to publicize to all groups of people to become a part of national education management. I would like to inform the Ministry of Education, Ministry of University Affairs, as well as the Office of National Education Commission to perform their main duty, which is to distribute and disseminate what is in the Constitution and the National Education Act to the public so that people will know how to get involved in reform. The most important thing is that they should be broad-minded enough to listen to every comment and criticism.

At present we have to accept that all of us are teachers of the country. Everybody has rights to transfer what is good to the society. It is the day that the Ministries of Education, University Affairs, and Office of the National Education Commission will be merged so as to reach the stages of education reform. All three parties have to open their minds to discuss things in details and get ready before going further. I always mention to teachers not to think that the 13-14 strategic plans are already the successful formula. What we have to accomplish is people's readiness—they have to have clear understanding. If we are not ready at this stage, I am not

confident that education reform is going to be successful. We may have learned some lessons of the failure, due to our un-readiness, that happened to our society. An obvious example is the revolution in 1923. Therefore, the Ministry of Education should create the understanding and readiness among the people in society.

I give importance to education reform and I invite relevant sectors to be questioned concerning how much their preparation has progressed. We have found some problems. For example, some committees were set up but have not even called a meeting yet. Some committees have already started to cooperate with other units but until now nothing has yet come up. There is no harmony and unity among responsible agencies. It is envisioned that even 3 years after the National Education Act is effective, no success will be accomplished. The center of education reform was established in order to be a center for collecting ideas and checking what responsible parties have done so far, what the problems are, and receiving comments and ideas regarding education and economics. Above is what has been done during the past month.

The plans that have been roughly and cooperatively set up by the Ministry of Education, Office of National Education Commission, and the Ministry of University Affairs are now finalized. They are being studied in detail and are getting ready to be implemented. We expect all the systems will be done by 1999. In 2000, a pilot project will be launched. Then evaluation will be made so as to find out negative results to be brought for further improvement. In 2001, we will be announcing the Act, and the law will be later issued in 2002.

The change of today concerns the quality and standard of education. Why do most students want to get into Suan Kularb School, the province kindergarten schools, and other well known schools, while some have opened for applications 3-5 times but are ignored by students and parents? The Ministry of Education and other two parties are trying to balance the standardization. It is being experimented in the form of federal campuses, which means the schools situated in the same zone will be expected to have the same standard. For example, a student who cannot get into Suan Kularb can go to Wat Raja. If he cannot get admitted to Wat Raja, he can head for Wat Sungwej. The cooperative use of resources is encouraged in order to balance the standardization. At the beginning it may not be one hundred percent successful, but it is a good start for equalizing the standard among schools.

In addition, I believe that the limit of freedom by enabling students to pass the entrance examination and to get the same answers exactly as what it is said in the textbooks will have to be definitely developed.

It is written in the National Education Act that in the future the Ministries of Education, University Affairs, and Office of National Education Commission will be merged into one ministry only so as to make a unity of educational management possible.

-
- Minister of Education lectured on “How Ready Is Thai Education Ministry to Education Reform?” August 14, 1999 at 10.00, organized by Thailand Press Association (copied from Matichon dated August 15, 1999)

Quotation:

“Thai society should consider education as a tool to solve the country’s problems. However, we find that our education has its own problems, starting from the learning process. In the past, learners were mostly directed by the government. The government solely made a decision for what kind of human resources they wanted to serve the society. They then passed the needs through education.”

Translated by *Somjet Muangpan*
Instructor
Business English Program
Faculty of Humanities and Social Sciences
Rajabhat Institute Phranakbon Si
Ayutthaya

การอภิปรายเรื่อง

สถาบันราชภัฏกับ พ.ร.บ.การศึกษาใหม่

ณ สำนักงานหนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 6 กรกฎาคม 2542

ผู้ดำเนินการอภิปราย นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ กรรมการบริหารมติชน ผู้ร่วมอภิปราย
ศ.ดร.อมร รักษาสัตย์ กรรมการสภาสถาบันราชภัฏ อดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
รศ.ดร.ทองคุณ หงส์พันธุ์ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
รศ.ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนคร
นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏนครราชสีมา

พิธีกร : กราบเรียนท่านวิทยากร ผู้บริหาร บ.ม.ดิชน จำกัด (มหาชน) ท่านอาจารย์ นักศึกษาและท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่มาร่วมงานในวันนี้ สำนักงานสถาบันราชภัฏร่วมกับ บ.ม.ดิชน จัดสัมมนาวิชาการเรื่อง สถาบันราชภัฏกับ พ.ร.บ. การศึกษาใหม่ขึ้นในวันนี้ ซึ่งทางเครือข่ายของเราได้จัดงานนี้ในนามของ 13 ปี สำนักพิมพ์มติชนขึ้น ซึ่งมีการจัดกิจกรรมแบบนี้จนถึงวันที่ 11 กรกฎาคม ที่จะถึงนี้ ลำดับถัดไป ผมขอเรียนเชิญคุณเริงชัย ทรัพย์นิรันดร์ รองประธานกรรมการ บ.ม.ดิชน จำกัด (มหาชน) ขึ้นเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ขอเรียนเชิญครับ

ผู้ดำเนินการ : กราบเรียนศาสตราจารย์ ดร. อมรรักษา สัตย์ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ ท่านอธิการบดี ตลอดจนจนครบาอาจารย์ ที่ได้มาร่วมกันในวันนี้คับคั่งเกินคาดครับ และก็ผมในนามของ บ.ม.ดิชน รู้สึกซาบซึ้งและขอบคุณที่ท่านได้มาเข้าร่วมการสัมมนาในครั้งนี้ ผมเชื่อว่าการสัมมนาในครั้งนี้ อาจจะเป็นทิศทางใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาคือสถาบันราชภัฏจะได้บรรลุทิศทางและเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระราชบัญญัติ การศึกษาใหม่ ซึ่งได้ผ่านรัฐสภาเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคมมานี้ รอที่จะดำเนินการส่งขึ้นทูลเกล้าฯลงพระปรมาภิไธย ซึ่งคาดว่า ในเร็ว ๆ นี้ เราจะมี พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่ 2542 มาใช้ ซึ่งในส่วน of สถาบันราชภัฏเองก็อยู่ในกำกับดูแลของพระราชบัญญัติฉบับนี้เช่นเดียวกัน และมีในหลายประเด็นซึ่งจะต้องนำไปปรับ ไปดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับในการสัมมนาเรื่องสถาบันราชภัฏ กับพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่ นี้ ได้มีท่านผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่วมอภิปราย ซึ่งในจำนวนนี้ กับในจำนวนผู้เข้ามาฟังนั้น ส่วนใหญ่ก็จะมาจากราชภัฏทั้งสิ้นนะครับ แต่ว่าท่านที่รับเชิญขึ้นมาในวันนี้ก็ถือว่าเป็นตัวแทนของท่าน ผมขอกราบเรียนเชิญท่านวิทยากรทุกท่าน ก่อนเลยครับ เชิญบนเวทีครับ ทั้ง 4 ท่านครับ

ครับ : ผมขอแนะนำเพียงสั้น ๆ เพื่อให้ท่านทราบ ว่าใครเป็นใครนะครับ ท่านแรก ขอแนะนำ ศาสตราจารย์ ดร.อมรรักษา สัตย์ ท่านเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิครับ ท่านต่อมาก็คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ทองคุณ หงส์พันธุ์ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏครับ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์กร อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนคร

ส่วนอีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏนครราชสีมา สำหรับการเริ่มดำเนินการสัมมนาครั้งนี้ เนื่องจากว่าเราคงจะต้องดำเนินการในลักษณะที่ ดูจากพระราชบัญญัติฉบับใหม่เป็นสำคัญ เพราะว่าที่ผ่านมา นั้น ราชภัฏได้ปรับเปลี่ยนสถานภาพของตัวเองมาโดยตลอด ตั้งแต่จากโรงเรียนฝึกหัดครูซึ่งเป็นสถาบันฝึกสอนให้บุคคลากรออกมาเป็นครู เป็นอาจารย์ และก็ได้รับเปลี่ยนแปลงขั้นยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครู มีการสอนถึงในระดับ ปกศ.สูง ซึ่งเทียบเท่าอนุปริญญา ในที่สุดก็ปรับเปลี่ยนขึ้นเป็นวิทยาลัยครู ในระดับอุดมศึกษา และขยายภาควิชาขึ้นไปอีกเยอะ ไม่เฉพาะแต่เรียนฝึกหัดครู เท่านั้น ซึ่งตรงนั้นเองก็ได้มีการยกมรรวมกันเป็นสหวิทยาลัยเขตขึ้นมาและในที่สุดแล้วก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทาน นามว่าสถาบันราชภัฏพร้อมกับตราใหม่ เพราะฉะนั้น สถาบันราชภัฏขณะนี้ จึงเป็นมหาวิทยาลัยที่มีหน่วยงานมากที่สุดถึง 36 แห่ง ไม่รวมถึงวิทยาเขต เพราะฉะนั้นเราคงจะตั้งความหวังไว้ตามที่พระราชบัญญัติสภาสถาบันราชภัฏมีอยู่ก็คือว่าราชภัฏจัดเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญ และก็ในปัจจุบันก็จะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาคนขึ้นมา ในอันดับแรกผมคงจะต้องขอกราบเรียนเชิญ ท่านศาสตราจารย์ ดร.อมรรักษา ว่าในฐานะท่านเป็นผู้หนึ่งทำงานเกี่ยวกับทางรัฐธรรมนูญ ซึ่งในรัฐธรรมนูญนั้นได้กำหนด เรื่องการศึกษาเอาไว้ และท่านได้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ของสภาสถาบันราชภัฏ ว่าท่านมีความเห็นอย่างไรกับกฎหมายใหม่นี้

ศ.ดร.อมรรักษา : ขอขอบคุณมากครับท่านเริงชัย ท่านผู้ดำเนินการอภิปราย และก็พวกเราที่มาร่วมฟังอยู่ในวันนี้ นะครับ เรื่องนี้ก็เป็นค้ำราชใหม่ของกระบวนการการศึกษาของประเทศไทยที่สำคัญมากทีเดียว อีกหนึ่งเรื่องก็คือว่าเป็นการนำรัฐธรรมนูญมาใช้ได้อีก เรื่องใหญ่อีกเรื่องหนึ่งของรัฐธรรมนูญนะครับ เพราะว่ารัฐธรรมนูญนี้ได้ประกาศใช้มาเกือบ 2 ปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2540 เนี่ย นะครับ ผมพูดอยู่เสมอว่าเพิ่งเอามาใช้ไม่เกิน 10% เพราะสถาบันต่าง ๆ ก็ยังคงเป็นไปตามเดิมทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการที่คุณยังเห็นความยุ่งเหยิงอยู่ทุกวันนี้เนี่ย มันก็เป็นเพราะว่า **หนึ่ง** ไม่ได้เอารัฐธรรมนูญมาใช้ **สอง** เอามา

ใช้อย่างบิด ๆ เบี้ยว ๆ นะครับ ถ้ามาใช้ดีมันก็จะดีนะครับ นั่นก็เป็นปัญหาหนึ่ง ที่ว่ามาใช้กันอย่างไม่ดี แล้วข้อสำคัญ ก็มักจะไปโทษว่ารัฐธรรมนูญไม่ดี ทั้งที่ **หนึ่ง** ไม่ได้เอามาใช้ **สอง** คนเอามาใช้ไม่ดีนะซะ ได้ตัวรัฐธรรมนูญนี้ จนกระทั่งถึงวันนี้ผมยังนึกว่ายังดีอยู่ ยังไม่มีอะไรเสียหายเลยนะซะ สิ่งต่าง ๆ ที่วิจารณ์อยู่นี้ผมพร้อมที่จะช่วยอธิบายให้ได้ทั้งสิ้น มีเหตุผลทุกอย่างแต่คนจะชอบหรือไม่ชอบนี่อีกเรื่องหนึ่งนะซะ คนเสียประโยชน์เขาก็ไม่ชอบแต่ประชาชนทั่วไปทั้งประเทศนี้ ได้ประโยชน์จากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นะครับ ในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาเนี่ยรัฐธรรมนูญก็ได้ยืนยันไว้หลายแห่งในรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของพลเมือง หน้าที่ต่าง ๆ ของรัฐบาล พลเมืองมีสิทธิได้รับการศึกษา ยกตัวอย่าง นะครับ แต่ว่าเมื่อประชาชนมีสิทธิ รัฐบาลก็มีหน้าที่ที่จะต้องจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน มีหลายคนนะครับ จนกระทั่งถึงเมื่อวันที่ 24,25 มิถุนายนที่ผ่านมาเนี่ยนะครับ ก็มีการประชุมอภิปรายที่ธรรมศาสตร์ ท่านวุฒิสมาชิกคนหนึ่ง ก็วิจารณ์ว่ารัฐธรรมนูญนี้ใช้ไม่ได้ เขียนแล้วปฏิบัติไม่ได้ เขียนเพื่อเจ้อ เพื่อฝันเกินไป ผมก็เรียนกับท่านว่า ผมก็เป็น ผู้หนึ่งที่นั่งร่วมกันอยู่ ก็เรียนกับท่านว่า สิ่งเดิม ท่านคงจำได้ เราหมตรัฐธรรมนูญที่ผ่านมหลายฉบับ มีสิ่งที่เรียกว่าแนวนโยบายของรัฐ แล้วแนวนโยบายของรัฐเขียนไว้ยาวจังนะซะ แต่ไปสรุปข้างท้ายว่า ไม่ผูกมัดให้รัฐบาลต้องทำตาม เมื่อถึงคราวที่เราร่างรัฐธรรมนูญกันนะครับว่าท่านบุญเลิศก็อยู่ที่นี้ ก็คงจะเป็นพยานได้เราก็กึ่งยืนกันอยู่มาก ว่าไอ้ไปเขียนใน รัฐธรรมนูญที่ยืดยานะครับ แนวนโยบายของรัฐที่ยืดยาน แล้วไม่ผูกมัดให้ใครต้องมาทำอะไรเลยนะ เขียนมาทำอะไร ก็อภิปรายกันว่า จะเขียนหรือไม่เขียน แต่ตกลงกันเราก็คงตกลงกันว่า ถ้าเขียนต้องทำได้ ดังนั้นแนวนโยบายแห่ง พื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญใหม่ รัฐก็จะหมวดที่ 3 เนี่ย สันลงเยอะ สันลงประมาณ ผมว่า เหลือ 2 ใน 3 ได้ คือ ตัดทิ้งไป 1 ใน 3 ตัดทิ้งได้ไง คือดูแล้วว่าทำไม่ได้ แล้วก็ แต่อันใหม่อันที่เอาจังว่าทำได้ แล้วเรายังให้รัฐบาลทุกรัฐบาล ที่จะมาเป็นรัฐบาลใหม่ต้องชี้แจงว่าจะทำอย่างไรในมาตรา เหล่านั้น ผมเข้าใจว่า ชัก 20 มาตราได้ 20-30 มาตรา จะทำอย่างไร แล้วทุกปีต้องมารายงานว่าทำไปแล้วแค่ไหน ถ้าทำได้หรือไม่ได้เพราะเหตุใด เพราะว่าเมื่อมารายงาน ต่อรัฐสภาแล้ว สภาผู้แทนหรือวุฒิสภาก็จะดูว่า มันมี... เขาจะได้คิดว่าสมควรจะต้องเติมอะไรให้หรือไม่ เพราะ ฉะนั้นผมว่าแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญใหม่

ทำได้ทุกข้อ ผมก็ตอบท่านวุฒิสมาชิกท่านนั้นไปว่าอย่างเงี้ย ทำได้ทุกข้อ ไม่ใช่เรื่องเพื่อฝัน แต่อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญ ที่ดีต้องมีความเป็นอุดมคติ ต้องมีอุดมการณ์ มีอุดมคติ มีความปรารถนาว่าจะพาประเทศไปสู่แนวทางไหน ผมก็ ยกตัวอย่างให้ รัฐธรรมนูญอเมริกาเขาเขียนว่า เราประชาชน แห่งสหรัฐอเมริกา มีความเชื่อว่าคนเราทุกคนเกิดมาเท่ากัน ได้คนเขียนมันก็รู้ได้ว่าได้คนเราทุกคนมันไม่เท่ากันหรอกครับ แต่นั่นหมายความว่าความเข้าใจว่า ปรารถนาที่จะทำให้ทุกคนมีความเท่ากัน แล้วในรอบ 200 กว่าปี รัฐบาลอเมริกัน รัฐธรรมนูญอเมริกัน กฎหมายอเมริกัน ก็ค่อย ๆ แก้มารเรื่อย ความเสมอภาคของมนุษย์ก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเวลาเนี่ย อเมริกาก็กลายเป็นเจ้าก็เจ้าการในโลกนี้ที่จะทำให้มนุษย์ ทุกคนในโลกเท่าเทียมกัน นี่มันเป็นเรื่องความเป็นอุดมการณ์ เนี่ยนะครับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐก็เป็นอย่างนี้ และนี่ก็ อีกกรณีหนึ่ง ที่ท่านวุฒิสมาชิก ท่านผู้นำวุฒิสมาชิก ผู้นำท่านพูดว่า ทางแรก แพงเกินไป ผมบอกว่าถ้ารัฐบาลจัดการศึกษาไม่ได้ ให้การสาธารณสุขดูแลสุขภาพประชาชนไม่ได้ ดูแล คนทุพพลภาพ คนพิการไม่ได้ก็อย่าเป็นรัฐบาลดีกว่า ถูกไหมครับ นั่นคือความปรารถนาของเรา ที่อยากให้เห็น ผู้คนในเมืองไทย เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ เพราะเรา ไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่เราจะมีพลเมืองที่เรียกง่าย ๆ ว่าโง่งม เต่าตื้อ ไม่ได้ได้รับการศึกษา พลเมืองที่ไม่ได้รับการศึกษานั้น จะสร้างปัญหาให้แก่ประเทศชาติ ยิ่งเสียกว่าเราให้การศึกษา ผมจำไม่ได้ว่า เราได้มีการวิเคราะห์กันว่า พลเมืองที่ ไร้การศึกษา แล้วไม่มีทางประกอบอาชีพ ก็มักจะ อาจจะ ประกอบอาชีพอาชญากรรม สมมุติคนคนหนึ่งนอกจากตัวเอง ไม่ได้ทำประโยชน์แล้ว ยังไปฆ่าคนอีกคนหนึ่ง แล้วทำให้ ตัวเองต้องติดคุกตลอดชีวิต สมมุติตั้งแต่อายุ 20 ปี ถึงอายุ 60 ปี ติดคุกอยู่นี่ เราเสียให้แก่คนคนนั้นไปเท่าไรครับ เราเสียเงินให้แก่คนคนนั้นไปมหาศาลนะครับ และไอ้คนที่ที่ ตายไป แทนที่เขาจะอยู่ทำความดี ก็ไม่ได้ทำความดี คนชั่ว ๆ คนหนึ่งต้องเลี้ยงเขา เพราะฉะนั้นการที่อาชญากรบางคน กลับถูกปล่อยมาจากต่างประเทศมาเมืองไทย มันเป็นเรื่อง มันเปลืองข้าวสุกเขา เข้ามาเปลืองข้าวสุกเมืองไทยแทนดีกว่า มันเป็นอย่างนั้น ไอ้เราก็กลับว่าเออคนคนนี้อาจจะเป็นคนดี รับโทษมาแล้ว เรากลับไปคิดอย่างนั้น เห็นไม่ว่าเขาคิดนะ ครับที่เขาปล่อยกลับมานะ ก็เหมือนกับที่เราปล่อยกลับไป เหมือนกัน ถ้าคนไหนมาอยู่ในคุกไทยแล้วมาบ่นว่าไม่ได้ กินสติก อย่างนี้เราก็ไล่ เราก็กต้องปล่อยมันกลับไป คือเรื่อง

ของคนดีคนชั่ว คนที่ได้รับการศึกษาที่แย่น้อย ขาดสติสัมปชัญญะอะไรประเภทนี้ก็อาจจะทำความผิดได้ง่าย เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เราจะต้องทำให้ได้ รัฐบาลที่ดี ต้องทำให้ได้ แล้วผมจำได้ว่าเค้ามีวิธีคิดนะครับว่าทำไม รัฐบาลจึงควรให้การศึกษาริไปถึงระดับหนึ่ง แล้วก็การศึกษาฟรี ฝ่ายรัฐเป็นฝ่ายออกให้นะครับ ขณะนี้ค่าใช้จ่าย ของครอบครัวของตัวผู้เรียนยังมีอยู่ เพราะฉะนั้น รัฐบาล หลายประเทศก็เปิดโอกาสคนที่เรียนและต้องมีค่าใช้จ่าย ส่วนตัวยืมเงินรัฐบาลไปได้ยืมเงินรัฐบาลไปโดยเสียดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งเราก็มาริเริ่มนำมาใช้ 2-3 ปีแล้ว แต่หลักการอันนี้ ฝรั่งเศส คิดกันถี่ถ้วนแล้ว ปรากฏว่าคนเราเนี่ย ถ้าได้รับการศึกษาสูง ขึ้น 1 ระดับ ชีวิตเขาจะดีขึ้นมากเท่าไร รายได้ ซึ่งเขาจะ ประกอบอาชีพ และก็มียาได้ในอัตราสูงขึ้นมาเท่าไร แล้วคนคนเนี่ย ผลสุดท้ายจะเสียภาษีให้รัฐบาลสูงกว่าคนที่ การศึกษิต่ำ ง่ายๆ ๆ ว่า คนที่จบประถม 6 กับคนที่จบ ม. 6 รายได้จะต่างกันประมาณ 3-4 เท่า เห็นไหมอะ รายได้ในตลอดชีวิตเขาจะต่างกัน 3-4 เท่า แล้วคนที่จบ ม. 6 กับคนที่จบปริญญาตรี คนที่จบปริญญาตรีจะมีรายได้สูงขึ้นไปอีก ประมาณอีกอย่างน้อยหนึ่งเท่าตัวของคนที่จบม.6 แล้วอย่างเนี่ย ขึ้นไปจนกระทั่งถึงปริญญาเอก จริง ๆ แล้ว คนที่เรียนปริญญาเอกหลาย ๆ คนไม่คุ้มค่าเพราะว่ากว่าจะ เรียนจบปริญญาเอก ถ้าคิดเป็นเงินไทยปัจจุบันก็ตกประมาณ 10 ล้าน ถ้าเรียนจากมหาวิทยาลัยดี ๆ นะครับ จะเสียเงิน ไปประมาณ 10 ล้าน คนบางคนกลับมาแล้วก็ทำงานไม่คุ้ม ด้วยซ้ำไป และอาจจะทุจริตด้วยซ้ำไป นะฮะ อันนี้ก็ต้อง คอยตามกันไว้เหมือนกันว่าคนมีการศึกษาดีว่าไม่ใช่ทุกคน จะเป็นคนดี ก็แต่ว่าอย่างไรก็ตามโอกาสที่ได้ทำประโยชน์ ได้สูง ด้วยเหตุนี้ที่ทางรัฐธรรมนูญใหม่ จึงได้ยืนยันในเรื่อง สิทธิที่จะได้รับการศึกษา และหน้าที่ที่รัฐจะต้องจัดให้ ประชาชนได้รับการศึกษา แล้วก็ทางสถาบันการศึกษาก็ได้ ใช้กฎรัฐธรรมนูญเป็นแนวทางที่จะยกร่างให้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พร้อมทั้งกฎหมายฉบับนี้ ร่างกัน 4 ทาง สภาการศึกษาเป็นต้นร่างอันหนึ่ง กระทรวงศึกษาอันหนึ่ง ทบวงมหาวิทยาลัยอันหนึ่ง พรรคการเมืองต่าง ๆ อีก หลายพรรค ช่วยกันร่าง ฉะนั้นเมื่อแก้กันไปแก้กันมา หลายรอบแล้ว ประมาณปีครึ่ง ผมเองก็ไปร่วมประชุมกับเขา จนบางทีก็จนเบื่อ ประชุมแล้วประชุมอีกไม่รู้กี่รอบ ผลสุดท้ายขณะนี้กฎหมายก็ผ่านวุฒิสภา และสภาผู้แทน ราษฎรก็รับแล้วว่าการแก้ไขของวุฒิสภานั้นใช้ได้ เพราะ

ฉะนั้นก็คงตราเป็นพระราชบัญญัติได้ในเร็ว ๆ นี้ หลักของ กฎหมายนี้โดยภาพรวมก็คือว่าจะทำให้เปลี่ยนแปลงในการ จัดระบบการศึกษา จัดระดับระบบบริหารการศึกษา เปลี่ยน แนวทางการศึกษา เปลี่ยนปรัชญาของการศึกษา เปลี่ยนหมคนะครับ เปลี่ยนหมด ซึ่งผมคิดว่าทั้งหมดเป็นงานที่ยากมาก ยากทีเดียว และยังเป็นเรื่องอยู่เหมือนกันว่าจะทำไปได้ ตลอดรอดฝั่งไหม แล้วใครที่จะเป็นกลุ่มที่จะคิดขึ้นว่าจะแบ่ง เป็นหลายเรื่องตรงนี้ งานที่แบ่งไปหลายเรื่องเป็นไปได้อย่างไร คนละทิศคนละทาง มันมีกลุ่มสมองอยู่กลุ่มหนึ่ง ที่จะคอยดู ว่าไม่ไปคนละทิศ คืองานเราต้องแบ่งกันทำก็จริงอยู่ แต่ต้อง มีการประสานกัน เพื่อให้สอดคล้องกัน แล้วกฎหมายนี้มันว่า เรื่องนั้นจะทยอยทำ เรื่องนี้จะทยอยทำ กฎหมายนี้เป็น กฎหมายที่แปลกที่สุดอยู่ฉบับหนึ่งนะครับ ออกมาแล้วไม่มี อะไรเกิดขึ้นเลย จะไม่เกิดผลในวันรุ่งขึ้นเลยนะครับ วันรุ่งขึ้น จะต้องมีการเปลี่ยนกันว่า จะบริหาร จะทำตามกฎหมายนี้ อย่างไร จะต้องเปลี่ยนระบบการบริหาร รวมกระทรวง 2 กระทรวงเข้าด้วยกัน จะต้องเปลี่ยน มีสภาต่าง ๆ 3-4 สภา แต่ให้สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งได้มีการปรับตัวเอง สารพัดอย่าง ซึ่งอันนี้ผมนึกว่าจะเป็นรายละเอียดที่ท่านจะ ได้พูดกันต่อไป แต่ผมให้แนวทางสำหรับที่รัฐธรรมนูญและ แนวคิดกฎหมายนี้ออกมานะครับว่า กฎหมายนี้ยาวมาก 77 มาตรา ครับ 77 มาตรา ไม่รู้เขาจะต้องเขียนเลขมาตรา กันใหม่รีเปล่า เพราะมันมีมาตราแทรก ๆ กันอยู่ตรงกลางด้วย อาจจะต้องมีการเปลี่ยนมาตรา

ผู้ดำเนินการ : ครับ ขอบคุณครับ อันนั้นก็ เป็นตัวจุดหลัก คือเป็นกฎหมายหลัก ระบบการศึกษาของไทย ก็น่าจะได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ครับ และมีการออก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้นมาใหม่ ซึ่งรวมระบบ การศึกษาทั้งหมดเอาไว้ ตรงเรามานั่งพูดกัน มานั่งล้อมนา กัน ตรงนี้คือส่วนย่อ คือส่วนระดับอุดมศึกษาแล้ว ที่จริง ๆ แล้วจะต้องล้อมนากันตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือการศึกษาพื้นฐาน ถึงจะมาพูดถึงเรื่องอุดม ศึกษา แต่อย่างไร ขณะนี้ก็ต้องทำในส่วนนี้ เพื่อจะทำให้ใน ส่วนยอดนี้ผลิตบุคลากรออกมาใช้ประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นสถาบันที่จะ ต้องมีภาระหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นครับ ตรงนี้ผมอยาก จะกราบเรียนเชิญท่านเลขาธิการ อ.ทองคุณได้พูดถึงภารกิจ ในพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่นี้กับสถาบันราชภัฏครับ

เลขที่การ : ขอขอบคุณท่านผู้ดำเนินการอภิปรายครับ
ขอขอบคุณท่านอาจารย์ ดร. อมร ที่ได้ชี้ให้เห็นประเด็นหลัก ๆ
สำคัญ ๆ ความเป็นไป ความเป็นมาของบ้านเมืองในเรื่อง
การที่ต้องมีกฎหมาย อาจารย์เองนั้นจะเป็นคนที่สันทัดในเรื่อง
เรื่องกฎเกณฑ์กติกาอะไรต่าง ๆ ท่านเองเป็นกรรมการ คสส.
เราอยู่ด้วยเวลาเรามีปัญหาอะไรในเชิงกฎหมาย ในเชิงปฏิบัติ
ผมเองก็ได้ทราบเรียนหาหรือท่านอยู่เป็นประจำ นะครับ ก็
ต้องขอขอบพระคุณ สำหรับเรื่อง พ.ร.บ. การศึกษาฉบับนี้
คงไม่ใช่เรียกฉบับใหม่เพราะมันไม่มีเลย อันนี้เป็นอันแรก
ก็คือว่ามันจะเกี่ยวข้องกับราชภัฏอย่างไร ผมเองถือฉบับร่าง
ที่เสนอเข้าวุฒิสมาชิก ทราบว่ามีมีการปรับกันนิด ๆ หน่อย ๆ
ในหลักการบริหารไม่ได้เปลี่ยนแปลง เข้าใจว่าพอฉบับจริง
เสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องพิมพ์แจกอาจารย์ราชภัฏทั้งหมด
นะครับ เพราะในนี้มันจะเป็นเรื่องบ่งบอกว่าต่อไปนี้
การศึกษามันจะเป็นแนวนี้ นะครับ ว่าที่จริง พ.ร.บ.
การศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ก็คือเอาวิชาที่คณะ เหาวิชาศึกษา
ศาสตร์มาเขียนเป็นกฎหมายเพื่อให้นักศึกษาให้นักการศึกษา
ไม่ใช่ให้นักการศึกษาที่มาบริหารการศึกษา ดูแล้วจะต้องทำ
ตามนี้นะ ยูจะเรียนอะไรมาก็แล้วแต่ ถ้ายูจะมาใหญ่ใน
กระทรวงศึกษาจะต้องทำตามนี้ ไม่ใช่นี้ก็อยากจะทำอะไร
ก็ทำไป เพราะอันนี้เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่เรียนกันมาพอ
สมควร นะครับ เพราะฉะนั้นวิชาที่คือวิชาการศึกษาที่เป็น
ไปตามอุดมคติที่สุด นะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราทำได้ตามนี้
ก็คือเราเอาวิชาการศึกษา วิชาทางการศึกษามาใช้ในการ
บริหารบ้าน บริหารเมือง ถ้าผมดูแล้วผมมีส่วนที่อยู่เยอะ
อย่างน้อยใน พ.ร.บ. ฉบับนี้มันจะกำหนดหลักใหญ่ ๆ ใน
เรื่องการศึกษาอยู่ประมาณ 8 หลักใหญ่ ๆ ไม่ว่าจะเรื่องของ
สิทธิหน้าที่ ทางการศึกษา ซึ่งบางที่เราไม่ค่อยพูดกัน ใน
เรื่องของระบบการศึกษา ในเรื่องของการจัดการศึกษา
การบริหารจัดการศึกษา เรื่องของมาตรฐานการประกัน
คุณภาพ เรื่องคน บุคลากร เรื่องทรัพยากร การลงทุน
เพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างน้อยใคร
ก็ตาม ที่อ่านทั้ง 8 หลักใหญ่ ๆ และทำความเข้าใจตรงนี้
ไม่ว่าจะทำอะไร ในแง่การศึกษา ถ้าดำเนินการตามนี้จะเกิด
ความสมบูรณ์ขึ้นในระบบการศึกษาในส่วนที่สองก็คือว่า พ.ร.บ.
ฉบับนี้จะทำให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
จะไม่คิดไปเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาขึ้นกับอารมณ์ ขึ้นกับใคร
ก็ตามที่มาเป็นรัฐบาล หรือมีอำนาจทางการศึกษาก็เปลี่ยน
ไปเปลี่ยนมา ไอ้คนปฏิบัติบางทีจะบ้าตาย ทำเรื่องนี้ยังไม่

เสร็จเลย ยังอยู่ในขั้นโปรเจคบางที่ แล้วมาใหม่พูดอีกเรื่อง
หนึ่งแล้ว และแถมยังว่าเรื่องนี้ไม่เอา เราก็มาต้องเริ่มมาจะ
กล่าวบทไปใหม่ บ้านนี้เมืองนี้มันถึงไม่ไปถึงไหน มันต้องมา
จะกล่าวบทไปมาทั้งปีทั้งชาติ ในอีก 2-3 วันก็จะต้องมา
กล่าวบทไปอีกแล้ว นะครับ แล้วยังไม่ทันไรเดี๋ยวมาจะ
กล่าวบทไป มันไม่ได้เรื่องนั้น บัดนั้นซึกที่ หัวสามลก็เลือก
เขยไม่ได้ซึกที่ มัวแต่เมื่อนั้น มาจะกล่าวบทไปอยู่เรื่อย ๆ
อีกอันหนึ่งก็คือว่า ทำให้การศึกษามีเอกภาพ เรามักจะพูด
กันเช่นนี้ความไม่เป็นเอกภาพต่อไปนี้ใครจะบอกว่าไม่เป็น
เอกภาพคงไม่ได้ เพราะมาอยู่กระทรวงเดียวกัน
มีคณะกรรมการอะไรต่าง ๆ อันเดียวกัน และที่สำคัญ ผมว่า
ต่อไปนี้สังคมจะมองเห็นการศึกษาว่าเป็นเรื่องสำคัญจริง ๆ
ไม่ใช่สำคัญแต่ปาก หาเสียงก็พูดว่าการศึกษาสำคัญ แต่เวลา
จริงๆ แล้วก็ทำตามนั้น แต่ตอนนี้ไม่ทำตามไม่ได้เพราะ
กฎหมายบังคับ อย่างน้อยสังคมจะได้มองเห็นว่าการศึกษา
แท้ที่จริงมันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ได้จริง ๆ เดิมทีเดียวเราก็ตำว่า ทางการศึกษาไม่เห็น
ได้เรื่องเลย แล้วก็พัฒนาคนไม่ได้ตามเป้าก็จริง เพราะมัน
ไม่ทำต่อเนื่องเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาเหมือนเรากินยาไม่ครบคอ
ส นะครับ ในที่สุดอาการไข้มันก็ไม่หาย ต่อไปนี้มันกำหนด
ว่ายูต้องกินตามขั้นตอนอย่างนั้นนะ เสร็จแล้วถ้าไม่ตีค้อยว่า
กันว่าการศึกษาไม่ดี แต่ถ้าเราทำตามนี้ผมคิดว่าผลสัมฤทธิ์
มันก็จะเกิดขึ้น ถ้าจะถามว่ามี ส่วนไหนที่เกี่ยวกับราชภัฏอยู่
บ้าง เมื่อคืนนี้ก็พยายามนั่งอ่านในนี้หลายรอบ ท่องได้หลาย
มาตราแล้ว บังเอิญ ผมเรียนหนังสือแบบท่องนะครับ ผม
เรียนแบบไทยชอบท่อง ผมก็ลองดู ผมหยิบบางหมวดที่ชี้
ให้เห็น ท่านอาญาจะมองได้เล็กกว่านั้นถ้าท่านเป็นคนเขียน
ในเรื่องนั้น หมวดที่หนึ่งว่าด้วยบททั่วไป ความมุ่งหมายและ
หลักการของการศึกษา บทนี้ทั้งหมดแท้ที่จริงคือเอาหลัก
ของวิชาการศึกษามาใส่ไว้ทั้งหมดเลยนะครับ ถ้าจะถามว่า
ในส่วนนี้ราชภัฏเอง จะเกี่ยวข้องส่วนไหนที่เราจะต้อง
พัฒนาปรับปรุงตัวเองมาก ๆ เนี่ยครับ มันคงมีหมวด เออ
มันคงมีอยู่ **มาตรา 7 เรื่องของกระบวนการเรียนรู้** หมวดนี้
แหละครับ มาตรานี้จะทำให้เราต้องพัฒนาเทคนิควิธีการ
เรียนการสอน ในสถาบันเราให้สอดคล้องกับ พระราช
บัญญัติฉบับนี้ จริง ๆ หลายเรื่อง เราทำอยู่ แต่ว่ามันไม่มี
กฎหมายที่มารองรับในสิ่งที่เราทำ ยกตัวอย่างเรื่องของภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น เรื่องภูมิปัญญาไทยเรื่องของศาสตร์ที่เป็นสากล
ซึ่งเราพูดมาตลอด เพราะอุดมศึกษาอื่นส่วนมากเขาจะมอง

ในแง่ศาสตร์ที่เป็นสากลส่วนใหญ่อย่างมากก็แค่ภูมิปัญญาไทย แต่พอลึกในส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ เรามักจะละเลยส่วนนั้น ซึ่งราชภัฏเราเล่นเรื่องนี้อยู่ พอมีกฎหมายมาแบ็คตัวนี้ ทำให้เรารู้สึกว่าเราจะทำเรื่องนี้ได้อย่างจริง ๆ จัง ๆ ได้มากขึ้น อีกอันหนึ่งในเรื่องของ**หมวดที่ 7 มาตรา 9 เรื่องของการจัดการศึกษา**ที่หลักสำคัญมีอยู่หลายหลัก แต่หลักหนึ่งที่ราชภัฏเองต้องตระหนักสำคัญ ก็คือเรื่องของการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ราชภัฏเราเองถูกดำเนินในเรื่องคุณภาพ เพราะตรงนี้เป็นตัวที่กำกับดูแลในเรื่องการประกันคุณภาพ ซึ่งเราก็ได้เริ่มทำอยู่แล้ว แต่ที่สำคัญก็คือมาตรา 9 วงเล็บ 4 ที่บอกว่ามีเรื่องของการผลิตครู การส่งเสริมวิชาชีพครู การพัฒนาครู เพราะราชภัฏเราโตมาจากวิทยาลัยครู นะครับ เรายังก็ถือว่าเราเชี่ยวชาญในเรื่องการฝึกหัดครู กฎหมายเขียนเรื่องนี้ค่อนข้างชัดเจน เพราะฉะนั้นเวลาเราจะเสนอโครงการอะไรต่าง ๆ ในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครู ก็คงสอดคล้องกับกฎหมายมากขึ้น เพราะเดิมบางที่เขาก็ คือสำคัญ แต่เอาจริง ๆ เสนออะไรส่วนมากก็ไม่ได้รับการตอบสนอง **หมวดที่สอง เรื่องสิทธิหน้าที่ทางการศึกษามีประเด็นที่ราชภัฏจะต้องเป็นหลักอยู่อันหนึ่งคือมาตรา 10 วรรค 3 ว่าด้วยการศึกษาสำหรับคนพิการ** ในส่วนนี้ราชภัฏเราเองนั้นเดิมทีเดียวเรามีศูนย์ที่สอนผลิตครูทางคนพิการแห่งเดียวคือที่สวนดุสิต ขณะนี้เราขยายไปอีก 5 แห่ง รวมเป็น 6 แห่งที่จริงมันก็ยังไม่พอ เพราะฉะนั้นแนวคิดที่เราจะขยายการศึกษาในด้านคนพิการให้มากขึ้น เนี่ย มันก็สอดคล้องกับนโยบายกฎหมายฉบับนี้ อย่างน้อยเวลาเราเขียนแผนเราก็อ้างมาตรา 10 อย่างนี้ได้สบาย ๆ ถ้าจะมาเถียงก็ไม่ได้ เพราะมันเขียนไว้ในบทกฎหมายและที่สำคัญก็คือต่อไปนี้ครูธรรมดา ๆ ต้องสามารถสอนเด็กพิการที่ไปเรียนร่วมกับเด็กธรรมดาด้วย บังเอิญ รัฐธรรมนูญใหม่ให้เด็กคนพิการเข้าไปเรียนด้วย แล้วก็เรียนบางแห่งก็เรียนปนกัน ครูที่ไม่เคยสอนเรื่องนี้เรียนเรื่องนี้มาเลยทำงานไม่ถูกเลย พวกเราที่สอนกันมา ต่อไปนี้ใครที่เรียนสายวิชาครู ทุกวิชาเอกจะต้องเรียน 1 รายวิชาเรื่องการสอนเด็กพิการที่เรียนร่วมกับคนไม่พิการ มันจะต้องมีอย่างน้อยวิชาหนึ่ง ส่วน**หมวดที่ 3** ดูแล้วไม่มีอะไรที่เกี่ยวข้องกับเราโดยตรงเพราะมันเรื่องชัดเจน **ส่วนหมวดที่ 4 นั้น มีมาตรา 27 ที่ว่าด้วยการพัฒนาหลักสูตร** ราชภัฏคงจะต้องยกเครื่องหลักสูตรใหม่ทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ เรื่องของการจัดการศึกษา เรื่องอะไรต่าง ๆ ซึ่งเราตอนนี้เราก็ปรับเปลี่ยนส่วนหนึ่งคือวิชา

การศึกษาทั่วไป นะครับ ซึ่งเริ่มใช้ปีนี้ ซึ่งก็ยั้งทะเลาะกันไม่เล็กอยู่หลายแห่งนะครับ เรื่องวิชานี้ แต่อันหนึ่งที่เราทำแล้วหลายคนต่อว่าผม ว่าเอ๊ะท่านเลขาธิการพาเราทำอะไร มาเที่ยวทำ ไปยุ่งอะไรกับ อ.บ.ด. ไปยุ่งอะไรกับพวกพัฒนาการ ปลัดอำเภอ เรื่องพัฒนาชุมชน เรื่องชุมชนเข้มแข็ง ในกฎหมายฉบับนี้เขียนมาตรา 28 เลยครับ **อ่านดูมาตรา 28 เป็นเรื่องราชภัฏนั้นจะต้องประสานงานทำงานร่วมกับสถาบันอื่นองค์กรอื่น** รวมทั้งองค์กรส่วนบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เขียนไว้มาตรา 28 เลยนี้เพราะฉะนั้นที่เราทำไปล่วงหน้าแล้ว โอ เค ก็ตรงกับกฎหมายนี้ **หมวดที่ 5 ว่าด้วยการบริหารจัดการ** มันก็มีมาตรา 33 ที่เราจะต้องไปเกี่ยวข้องก็คือต่อไปนี้ เราคงไปขึ้นอยู่กับคณะกรรมการอุดมศึกษาที่จะเกี่ยวข้องกับเรา เดิมทีเดียวเรามี คสส. มีอำนาจสูงสุดในการบริหารในสถาบันราชภัฏเรา ต่อไปนี้คงจะมององค์กรหนึ่งซึ่งเหนือกว่าเราขึ้นไปก็คือคณะกรรมการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นชุดเดียวที่ดูแลมหาวิทยาลัย พุดง่าย ๆ เราจะต้องไปอยู่บ้านเดียวกับมหาวิทยาลัย เป็นจุดที่ชาวราชภัฏต้องเตรียมตัวว่าจะไปอยู่บ้านหลังนั้นจะอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีไหม หรือไปอยู่อย่างลูกเมียน้อย หรือไปอยู่อย่างกระจอก ๆ ให้เขาลูบหัวเล่นทุก ๆ วัน อย่างนั้นหรือเปล่า นี่ก็เป็นเรื่องที่ชาวราชภัฏต้องคิด ไม่ใช่เอาไปแล้วเขาสูงกว่าเรา เขาเหนือกว่าเรา ใส่สูตร เราแต่งตัวมอซอเรายืนตัวเดียว ๆ ให้เขาลูบหัวเล่น ซ้ำ เย็น เนี่ย คงไม่ได้ เพราะมันเป็นเข้าไปอยู่บ้านหลังเดียวกัน มันเป็นเขยบ้านหลังเดียวกันเราต้องเข้าไปอย่างมีศักดิ์ศรีเหมือนกันนะครับ **มาตรา 36 เป็นเรื่องนิติบุคคล** ตัวนี้โดยตรงกับราชภัฏเลย ในส่วนนิติบุคคลเขาพูดถึงว่าเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ จุดนี้แหละครับที่เป็นจุดที่ราชภัฏเองจะต้องคิด

คราวนี้ถึงมาตราที่จะเกี่ยวข้องกับเรา ค่อนข้างเยอะ ในอนาคตข้างหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้น เท่าที่เราคุยกันคือจะพูดมาตรานี้เสียเลย นะครับ เท่าที่เราคุยกันนั้นทางเลือกสำหรับมาตรานี้อยู่ 4-5 ทาง **ทางที่หนึ่ง**ก็ไม่ต้องทำอะไร อยู่เฉย ๆ อย่างทุกวันนี้ เพราะมันเป็นนิติบุคคลอยู่แล้วหนึ่งคือรวมกัน เป็นอยู่หนึ่ง คือหนึ่งเดียวใน 36 แห่งเป็นรัฐ เป็นนิติบุคคลอยู่หนึ่งเดียวคือเป็นราชภัฏ ถ้าไม่คิดว่าจะทำอะไรอยู่สบาย ๆ อย่างคนไข้ก็เกยก็อยู่อย่างเดิมเนี่ยแหละครับ นะครับ เป็นเพียงว่าเราก็ไปขึ้นกับคณะกรรมการอุดมศึกษา

โอ เค ก็แค่นั้นจบ หน่วยงานก็คงไม่ต้องพัฒนาอะไรมาก ก็ไม่ต้องเหนื่อย ก็กินเงินเดือนหลงไปเรื่อย ๆ จนเราเกษียณ ก็ได้ไม่มีปัญหาเงินเดือนก็ขึ้นไปเรื่อย ๆ นะครับ **แนวทางที่สอง** ก็คือเป็นนิติบุคคลหนึ่งเดียวเหมือนกัน แต่ว่าหนึ่งเดียวนี้จะต้องเป็นหนึ่งเดียวที่เป็นอิสระบริหารบุคคลของเราเอง ไม่ต้องไปขึ้นกับ ก.ค. เบ็ดเสร็จในของเรา เหมือนเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่สมบูรณ์ตัวนั้น เท่าที่คุยกันรู้สึก 2 แนวทางนี้พรรคพวกไม่ชอบเท่าไร **แนวทางที่ 3** ก็คือเป็นนิติบุคคลแต่ละแห่งไปเลย แต่ว่าอยู่ในระบบราชการ เหมือนที่เราอยู่ขณะนี้ **แนวทางที่ 4** ก็คือ เป็นนิติบุคคลแต่ละแห่งแต่อยู่ในกำกับของรัฐบาล หรือภาษาพูดก็คือว่าอยู่นอกระบบ แต่ภาษาราชการเขาเรียกว่าอยู่ในกำกับสถาบันอุดมศึกษาในกำกับรัฐบาล อันนี้ต้องไป ค่อนข้างจะเป็นอิสระแต่ต้องหาอยู่หากินเอง เลี้ยงดูตัวเองได้ **แนวทางที่ 5** ก็เป็นนิติบุคคลแต่ละแห่งเหมือนกัน ภายใต้กฎหมายองค์กรมหาชน หรือองค์การมหาชนไม่ทราบ ซึ่งรายละเอียดกฎหมายนี้ท่านต้องถามท่าน ดร.อมร ในรายละเอียด นะครับ เนี่ยคือแนวทางกว้าง ๆ ถ้าดูตามมาตรฐานที่เราคิดกันไว้เบื้องต้นว่าผลกระทบที่จะเกิดขึ้นคืออะไร เรามีความคิดแม้กระทั่งว่า คำว่าสถาบันเราอาจจะต้องเปลี่ยนเป็นคำว่ามหาวิทยาลัย ถ้าจริง ๆ สถาบันนั้นว่าที่จริงเราใช้สถาบันผิวนั้นตั้งแต่แรก สถาบันที่ใช้เรียกชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่สอนเฉพาะทางหรือในสาขาใดสาขาหนึ่ง แต่ถ้าสอนครบทั้งสายสังคม สายวิทยาศาสตร์ ใช้เรียกว่ามหาวิทยาลัยได้ จริง ๆ มหาวิทยาลัยเก่า ๆ หลายแห่ง นะคะ ที่ไปเรียกมหาวิทยาลัย ก่อนก็ไม่ถูกนะครับ สมัยก่อนศิลปากร ไม่น่าจะเรียกมหาวิทยาลัย เพราะสายศิลป์อย่างเดียว ธรรมศาสตร์ก็เออะ เกษตรก็เออะ ถ้าดูแล้ว ๆ ที่เป็นมหาวิทยาลัยที่เต็มรูปแบบ ตั้งแต่แรก คือจุฬาเท่านั้นที่เขาสอนครบทุกด้าน แต่เดี๋ยวนี้ทุกแห่งก็เปิด ธรรมศาสตร์ก็มีวิศวะแล้ว มีวิทยาศาสตร์แล้ว ศิลปากรก็มีแล้ว เกษตรก็มีทางสังคมศาสตร์แล้ว ราชภัฏ เรามีทั้งหลังจากหลุดจากวิทยาลัยครูมาเราก็เปิดสอนทุกด้าน บอกได้เลยค่าของมันใช้ได้ สามารถจะใช้ได้ ไม่ใช่พระอยู่ในกระทรวงศึกษาเขาห้ามใช้คำมหาวิทยาลัย แต่ตอนนี้มันรวมเป็นกระทรวงเดียวกันแล้ว ไม่มีใครห้ามแล้ว จะใช้บ้าง ก็จะเป็นไรไป ส่วนจะได้หรือไม่ได้ก็อยู่ที่ว่าเรามีคุณภาพ ศักยภาพที่จะทำงานตรงนี้แค่ไหนเพียงไร นี่คือของมาตราที่พูดถึงเมื่อกี้ นะครับ และต่ออีกชนิดหนึ่ง**หมวดที่ 6** **เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพ**ซึ่งตอนนี้เราก็ทำอยู่

แต่ว่าโดยกฎหมายนี้เราคงต้องจัดระบบการประกันคุณภาพ ที่มันเป็นระบบที่เป็นสากลมากขึ้น ไม่ว่ากำหนดมาตรฐาน การศึกษา มาตรฐานในด้านผลผลิต มาตรฐานในด้าน กระบวนการ มาตรฐานในด้านตัวป้อน หรือแม้แต่จัดระบบ ควบคุมคุณภาพ ควบคุมตรวจสอบ เรื่องประเมินอะไรต่าง ๆ **มาตรา 7 หมวดที่ 7 เป็นเรื่องของครูและบุคลากรทางการศึกษา** อันนี้จะเกี่ยวข้องกับเราอยู่หลายอัน ยกตัวอย่าง เช่น การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาในการผลิตครูเนี่ยครับ ตัวนี้เราจะต้องทำเรื่องนี้ให้จริง ๆ จัง ๆ เพราะว่ากฎหมาย ได้ดูแลเรื่องนี้ชัด เราจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครู รุ่นใหม่ หรือครูพันธุ์ใหม่ให้มันสอดคล้องกับกฎหมายฉบับนี้ อย่าง**มาตรา 52** เป็นเรื่องของ มันจะมากเกี่ยวข้องกับ **ใบประกอบวิชาชีพครู** ใบประกอบวิชาชีพครู ซึ่งสภาวิชาชีพ ครูจะดูแลนั้น มันจะมาโยงโย กับเราตรงในฐานะที่เราเป็นผู้ผลิต เราจะต้องผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสภา วิชาชีพครูที่เขากำหนดขึ้นมา ขณะเดียวกันเราจะต้องเข้าไป เกี่ยวข้องว่าสถาบันผลิตครูของเราจะเกี่ยวข้องกับการที่จะ ดูแลเรื่องใบประกอบวิชาชีพครูอย่างไรซึ่งจะไปเกี่ยวข้องกัน ซึ่งรายละเอียดคงเป็นกฎหมายหรือระเบียบซึ่งตามมาทีหลัง ที่จะไปเกี่ยวข้องกับเรา **มาตรา 55** นี้จะเกี่ยวข้องตรงที่ว่า **คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนา** เพราะฉะนั้นราชภัฏเราขณะนี้อยากเรียนท่านว่าเกณฑ์ของ อาจารย์ของราชภัฏยังไม่ใกล้เคียงกับเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา อุดมศึกษาเขาต้องมี ดร. อยู่ประมาณ 30% ในขณะนี้ 30-35 แล้วแต่ ขณะนี้เรามีอยู่ 5% ของมหาวิทยาลัยเขามี 26 % เพราะฉะนั้นเราจึงต้องเพิ่มตรงนี้ ตอนนี้อยู่กรรมการ กำลังทำอยู่ เสนอเข้า คสช. เพื่อเพิ่มความคิด คราวที่แล้ว กะว่า 4 ปีข้างหน้าจะเพิ่มเป็น 800 ชัก 10% นะครับ 10% ทราบว่าเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยก็จะขยับขึ้นไปเรื่อย ๆ เราก็คงไม่ทันแต่น้อย ๆ นี่ก็คือ เราจะต้องพัฒนา ในส่วนของครูบาอาจารย์ในส่วนนี้นะครับ อันนี้ก็ต้องให้ รองศาสตราจารย์เทือน อติตอธิการราชภัฏรำไพพรรณีเป็น ประธานดูแลเรื่องนี้อยู่ว่าเขาคงต้องเร่งกันว่า จะเพิ่มยังงี้ สิ่งหนึ่งที่ราชภัฏทำได้สำเร็จก็คือคนที่จะขึ้นเป็นอธิการจะต้องมีตำแหน่งทางวิชาการ ไม่มีใครแม้แต่คนเดียวหลุดขึ้นมา ต่อไปนี้เป็นอาจารย์ธรรมดา อาจารย์ 2 ระดับ 7 หรือ เป็นอธิการนี้เหมือนครูใหญ่โรงเรียนบ้านหนองหอยนี่คงไม่ได้ นะครับ อย่างน้อยให้รู้ว่านี่คืออธิการบดีนะ ให้มันต่างกับ ผู้อำนวยการประถม มัธยม ก็ต้องชัดเจนขึ้น ความจริงเรา

แก้กฎเกณฑ์ไม่ทันเลย ว่าที่จริงพวกรองอธิการ คณบดี ล่าม นัก
ศูนย์ ล่ามก็ทั้งหลายน่าจะต้องมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป
แต่เราแก้กฎเกณฑ์ไม่ทัน ยังมีหลายคนขึ้นมาอยู่ คนที่ขึ้นมา
ก็ต้องรีบทำผลงานทางวิชาการนี่เป็นเรื่องของคุณภาพ
ของครูบาอาจารย์ นะครับ เติ๋ยวนี้เราไม่มี ศ. ลักคน ราชภัฏ
สิ่งที่ราชภัฏเราอยากมากขนาดนี้ก็คือ เขาบอกว่าเรายังไม่
มีน้ำยา เพราะว่ยังไม่ มี ศ. เลยซักคน ส่งขึ้นไปเราก็
ตกเปรี้ยงมันเลยนะครับ ตกเปรี้ยงหมดเลย ส่วนที่เราจะ
ต้องเร่งพัฒนา **มาตรา 8 จะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรและ
เรื่องการลงทุนเพื่อการศึกษา** ในส่วนนี้มันจะมีเกี่ยวข้องกับ
เราเรื่องมาตรา 58 มาตรา 58 คือการนำเอาทรัพย์สิน
ทรัพย์สินสมบัติของสถาบันมาอยู่หากินหาผลประโยชน์โดย
ไม่ต้องให้เข้าหลวง แล้วกฎหมายนี้เขียนละเอียดมาก
เขียนไว้ตรงหัวตั้งเกือบ 2 หน้า นะครับ รายละเอียดต่าง ๆ
เพราะฉะนั้นตรงนี้เราจึงเกิดปัญหา ขณะนี้เรากำลังมีปัญหา
อยู่เข้าใจว่าพรุ่งนี้เราไม่จัดการเราจะถูกฟ้อง สถาบันราชภัฏ
รำไพพรรณีของท่านนะ สนามกอล์ฟของท่านนะ
กรมสรรพสามิตเขาบอกว่าถ้าไม่มาเสียภาษีไม่มาจดทะเบียน
ภายในวันพรุ่งนี้ เค้าจะฟ้อง เรากำลังขอชะลอไปก่อน
ผมว่ามาตรานี้พอออกมาจะมีผลเลยนะอาจารย์ เพราะในนี้
เขียนมาตราที่ 58 เพราะในนี้จะให้อำนาจเราทุกอย่าง
แล้วมีผลจะมีทันเมื่อไหร่ เดี๋ยวอาจารย์ค่อยวิเคราะห์ให้
ผมหน่อยนะ เดี๋ยวยังงี้เดี๋ยวจะไปปรึกษาหารืออาจารย์ว่า
ทางออกตรงนี้เป็นยังไง อย่างน้อยเจอปรมาจารย์ทางนี้แล้ว
จะได้สู้กับกรมสรรพสามิต แหมคนเอกชนเขาค้าเขาขายเขา
โกงภาษีที่บ้าน ทัวเมือง ไม่ค่อยตามล่าตามจิก ไ้เราเป็น
หน่วยราชการแท้ ๆ ได้เงินทุกบาททุกสตางค์ ที่เอามา
สอนเด็ก กลับมาตามล่าตามจิกเราแล้วได้ชกก็บาปหนึ่ง
ผมว่าบ้านนี้เมืองนี้ก็แปลก ไอ้คนโกงเป็นหลายร้อยพันล้าน
ไม่ค่อยตามกัน ไอ้ค่าตีกอพลีไต้หวันละ ห้าบาท สิบบาท
มาตามจิกเราอยู่ ผมว่ามันก็ชอบกลอยู่ บังเอิญเรามี
สนามกอล์ฟอยู่ที่สถาบันราชภัฏรำไพพรรณีแห่งเดียว นะครับ
มาตรา 59 เนี่ย นะครับ ต่อไปเรากระจายงบประมาณมา
เป็นก้อน เป็นเงินอุดหนุน เป็นบล็อก ๆ ต่อไปคงจะเป็น
ลักษณะนั้น สิ่งที่ผมกำลังรอดู สิ่งที่ว่าราชภัฏดู ดูซิว่า
รัฐบาลจะจัดค่าใช้จ่ายต่อหัว เราเท่ากับมหาวิทยาลัยไหม
ในเมื่อไปอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน เป็นลูกพ่อเดียวกันแม่เดียวกัน
เดิมให้เราบาทเดียว แต่ให้ มหาวิทยาลัย 5 บาท ต่อไปนี้
เข้าไปอยู่ในบ้านเดียวกัน จะได้ 5 บาทเท่ากันใหม่ หรือถ้า

ไม่ให้ ก็ให้ 1 บาทเท่ากัน เราก็จะไม่ว่าซักคำ นี่ไม่ใช่ทำให้
1 บาท ก็ต้องดู มาตรา 59 นี้จะบอกให้ **หมวด 9
เทคโนโลยีทางการศึกษา** ก็เป็นหมวดที่เราคงต้องเร่งพัฒนา
ในส่วนนี้อยู่ มันจะเกี่ยว โดยเฉพาะ **มาตรา 62 เรื่อง
คลื่นความถี่เรื่องการศึกษา** ราชภัฏเราขอคลื่นนี้มาตั้งสถานี
วิทยุไม่ได้เลย เพราะเขาบอกคลื่นความถี่หมดแล้ว
คลื่นความถี่ส่วนมากก็ไปอยู่ให้หน่วยงานความมั่นคงเกือบ
หมดเลย ความมั่นคงของใครก็ไม่รู้ วงเล็บพ่อค้า วิทยุทหาร
มีแต่พ่อค้าหาอยู่หากิน แต่เขาได้คลื่นไปในแง่ของความมั่นคง
ต่อไปนี่เรากำลังไปแย่งคลื่นความถี่นี้คืน เขากำลังเคลียร์กัน
ใหม่อยู่ เรากำลังตั้งกรรมการ กำลังตามติดเรื่องนี้ อย่างน้อย
ต่อไปราชภัฏเราก็ยังมีสถานีวิทยุ นะครับ กระจายเสียงราชภัฏ
อาจจะตั้งอยู่ที่พระนคร สวนดุสิต สวนสุนันทา ที่ไหน ซักแห่ง
รวม ๆ กัน ส่วนมาตรา เรื่องบทเฉพาะกาลก็จะคงเกี่ยวข้องกับ
เราใน **มาตรา 76 เรื่องคณะกรรมการสรรหา** กรรมการ
ล่ามงานปฏิรูปซึ่งมีอยู่ 15 คน ซึ่งอธิการบดีเราอาจจะมี
สิทธิ์ที่จะเป็นตัวแทนซัก 1 คน เข้าไปนั่ง เป็นการสรรหา
ไม่ใช่กรรมการปฏิรูป เป็นแค่ไปเป็นสรรหานั้นและมีคณบดี
คณะครุศาสตร์อีก 3 คน ซึ่งจะเป็นของเรา ซึ่งถ้าเราโหวตดี ๆ
เราอาจจะได้ 2 คน เพราะพวกมหาวิทยาลัยเขาเขียนลือค
ไว้แล้ว ในจำนวน 3 คน เขาเขียนไว้เลยว่าจะต้องเป็น
คณบดีจากมหาวิทยาลัย 1 คน เราก็งง เอ๊ะทำไมเขียน
อย่างงั้น ก็เขียนจากคณบดีคณะครุศาสตร์ 3 คน ก็จบ
ทำไมต้องเขียนจากมหาวิทยาลัย 1 คน นั่นแสดงว่าเขากลัว
ว่าเราโหวตกัน แล้วโหวตยังงี้ก็สู้ราชภัฏไม่ได้ คณบดีราชภัฏ
มี 36 คน มหาวิทยาลัยมีไม่ถึง 24 เพราะบางแห่งไม่มี
ครุศาสตร์ ไม่มีศึกษาศาสตร์ เตรียมการโหวตนั่งโหวตนอน
โหวตราชภัฏชนะได้แน่ ๆ ก็เลยไม่รู้ เข้าใจว่าอาจารย์วิจิตร
เข้าไปเขียนเอาไว้ ลือคเอาไว้ อย่างน้อยให้มีมหาวิทยาลัย
1 คน ใน 3 คน ผมถึงบอกว่าชาวราชภัฏว่า หนึ่งต่อหนึ่ง
ถ้าเราไปสู้มหาวิทยาลัยเขาเหยียบตาย ไม่มีทางสู้เขาได้
ต้องเล่นมวยหมู หนึ่งต่อ 36 อันนี้เขากลัว อันนี้ก็เท่าที่ผม
มองคร่าว ๆ ขณะนี้ที่มากเกี่ยวข้องกับราชภัฏ ตามกฎหมาย
เท่าที่ผมมองเห็น นะครับ แล้วก็เห็นว่าแนวทางพัฒนา ก็คง
ไว้พูดอีกรอบ ขอขอบคุณมากครับ

ผู้ดำเนินการ : ในพ.ร.บ. การศึกษาได้กำหนดบทบาท
ทางการศึกษาโดยเฉพาะบทบาทของราชภัฏไว้ ผมก็อยาก

จะเรียนถามถึงว่าทิศทางและคุณภาพของการศึกษาของ
ราชภฏนั้นจะเป็นไปในทางใด ตรงนี้ก็คงจะต้องให้
ท่าน ดร. เปรื่องเป็นผู้ที่ชี้แจงตรงนี้ ในฐานะที่ท่านเป็น
ผู้บริหาร ราชภฏโดยตรง

ดร.เปรื่อง : ครับขอบคุณท่านผู้ดำเนินการอภิปราย
และก็สมาชิกผู้เข้าร่วมฟังการอภิปรายครั้งนี้ทุกท่านนะครับ
วันนี้ถือว่าเป็นบทบาทที่ราชภฏเพื่อที่จะให้ประชาชนได้รับ
ทราบาทิศทางของราชภฏและการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ
มันจะเป็นอย่างไร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับล่าสุดที่ผ่านมติ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ซึ่งสด ๆ ร้อน ๆ
เนี่ยนะครับ จากท่านที่ได้ฟังท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีบทบาท
เกี่ยวกับเรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่ไปเกี่ยวโยงกัน ที่จะ
เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และก็ไปเกี่ยวข้องกับ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านเลขาธิการ ที่เอานโยบายไปสู่การปฏิบัติ
แทนราชภฏ ส่วนผมเองนั้นในฐานะเป็นอธิการบดี ถือว่าเอา
นโยบายไปสู่การปฏิบัติ บทบาทที่ได้รับ ยังมีผลกระทบ
ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและอนาคตว่าทิศทางควรจะเป็นอย่างไร
ผมกราบเรียนว่าเนื่องจากราชภฏเองได้พัฒนาตัวเองจาก
วิทยาลัยครู หรือโรงเรียนฝึกหัดครู มาเป็นวิทยาลัยครู
ปัจจุบันนั้นเป็นสถาบันราชภฏ จริงอยู่ ถ้าเราทุกคนได้ทราบ
วิวัฒนาการของสถาบัน จากโรงเรียนฝึกหัดครู มาเป็น
สถาบันราชภฏนั้น ผมกราบเรียนว่าในการเปลี่ยนแปลงได้มีการ
ปรับปรุงพระราชบัญญัติอย่างต่อเนื่อง เปลี่ยนโรงเรียน
ฝึกหัดครูมาเป็นวิทยาลัยครู เปรียบเสมือนรถยนต์เก่า ๆ
ที่เกิดขึ้นเมื่อประมาณเมื่อซัก 100 ปี และก็มีการซ่อมปะผุ
อยู่ตลอด เครื่องยนต์ก็รีเก่า แต่ภารกิจหน้าที่ของสถาบัน
สังคมมันเปลี่ยนแปลง ความคาดหวังของสังคมมีมาก
ก็แบกภาระในรถเก่า ๆ แบกแถมตลอดเวลา เพื่อนิมิต
หมายว่าอนาคต จากปัจจุบันในพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติเกิดขึ้น อันเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญ ทิศทาง
ของการศึกษาของชาติให้ความสำคัญมากกับประชาชน
จะเห็นว่าท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้บอกปรัชญาของกฎหมาย
รัฐธรรมนูญและกฎหมายของการศึกษาแห่งชาติและเอา
นโยบายไปสู่การปฏิบัติ ราชภฏที่เราเห็นว่าต่อไปนี่คงจะ
เปลี่ยนรถใหม่เป็นรถเบนซ์ นะครับ เราคงจะลดภาระที่มี
อยู่แล้ว สามารถวิ่งไปด้วยดี คาดหวังว่าอย่างนั้น อย่างไรก็ตาม
ก็ตาม สิ่งที่น่าจะต้องมาให้ข้อคิดเห็นหลาย ๆ ประการ ด้วยกัน
เนื่องจากว่ากระผมเองตัวแทนอธิการบดี 36 แห่ง ได้สัมผัส

กับปัญหาหลาย ๆ ด้าน ทั้งข้างบนและข้างล่าง และแต่ละ
ปีการศึกษาจะมีนักศึกษาเพิ่มทวีคูณเข้ามาเป็นจำนวนมาก
เป็นความต้องการ ถ้าพูดถึงกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่
ระบุไว้คือสิทธิและการให้การศึกษาทุกอย่างทั่วถึง อันเนี่ย
เป็นสิทธิประชาชนเรียกร้อง ชัดจำกัดก็มีแต่ต้องรับภาระ เมื่อ
เปรียบเทียบกับอุดมศึกษาอื่นที่ไม่สังกัดในกระทรวง
ศึกษาธิการนั้น คักยภาพก็ดี ทรัพยากรบุคคลก็ดี น่าจะมี
ความพร้อมมากกว่า แต่ประเด็นนี้ราชภฏนี้ทำหน้าที่อย่าง
ดีเยี่ยม เนื่องจากว่าเรามีศักยภาพระดับหนึ่ง แต่สามารถ
แบกภาระของชาติได้ อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าในช่วงหนึ่ง
ระยะหนึ่ง มีความต้องการสูง แต่เราก็พยายามจะพัฒนา
ตรงนี้มา เพราะคนของชาติมองดูแล้ว 80% จากคนพื้นที่
ต้องการมีที่เรียน และคนเหล่านี้ 80 % เนี่ย 70-80%เนี่ย
จะต้องอยู่กับพื้นที่ นะครับ แล้วก็เข้ามาเรียนในราชภฏ
แล้วเมื่อจบไปแล้วก็อยู่แถวพื้นที่นั้นแหละ จะเห็นว่าทิศทาง
การเปลี่ยนแปลงสนองความต้องการของท้องถิ่น ราชภฏได้
มีมาแล้วตั้งแต่ในอดีต ตั้งแต่โรงเรียนฝึกหัดครูแล้วมีโครงการ
ที่เด่นชัดคือโครงการฝึกหัดครูชนบท เพราะฉะนั้นโรงเรียน
จะต้องสัมผัสกับท้องถิ่น เข้าไปในท้องถิ่น เรียนรู้วัฒนธรรม
ในท้องถิ่น ถึงแม้ว่ากาลเวลาเปลี่ยนมาเป็นวิทยาลัยครู
ก็ทำหน้าที่ตรงนี้แล้วเป็นราชภฏบุคลากรก็ทำหน้าที่การเรียน
การสอน มีนักวิทยากรหลายท่านหรือผู้ที่ให้ข้อคิดว่าราชภฏ
น่าจะทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น จากการดูหลักสูตรจะเห็นว่า
ไม่ค่อยสนองเท่าที่ควร ผมกราบเรียนว่าอันนี้คงจะต้องเข้าใจ
ให้ชัดเจนว่าบุคลากรที่เข้ามาคือประชาชนในท้องถิ่น ถือว่า
เป็นตัวป้อนที่สำคัญที่สุดเพราะอยู่กับท้องถิ่น ครูบาอาจารย์
ก็อยู่ในพื้นที่การเรียนรู้อการสอน เป็นเรื่องสำคัญ และที่ดูตัว
หลักสูตรว่าไม่ได้สนองท้องถิ่น แต่การเรียนการสอน
สามารถที่จะยกตัวอย่าง ทำการวิจัย และให้ผู้เรียนเข้าใจ
สภาพปัญหาของท้องถิ่น วิชาการก็ต้องยึดมาตรฐานสากล
เช่นเดียวกัน จะเห็นว่าทิศทางที่ราชภฏ ได้ดำเนินตั้งแต่อดีต
ในสมัยเป็นวิทยาลัยครู และก็วิทยาลัยครู จนปัจจุบันก็
ทำหน้าที่แล้ว แต่เนื่องจากว่าเราเคยใช้รถเก่า ๆ หรือเกวียน
เก่า ๆ การแบกภาระความคาดหวังของสังคมมันสูง เพราะ
ฉะนั้นแต่นี้ควรที่จะยกเครื่อง มีพระราชบัญญัติฉบับใหม่เกิดขึ้น
มันทำให้มีโครงสร้างการบริหารการจัดการนั้นเปลี่ยนแปลง
ไปด้วย เพราะระบุชัดเจนก็คือว่า กำหนดนโยบายจะต้อง
เป็นเอกภาพ การศึกษาจะต้องเป็นเอกภาพ แต่เมื่อใน
โครงสร้างเก่ามีหลายหน่วยงานอยู่หลายสังกัดดูเหมือนว่า

เป็นเอกภาพ แต่จริงเวลาปฏิบัติไม่เป็นเอกภาพ เราพูดในประเด็นอุดมศึกษา ความเท่าเทียมในแง่ของบริหาร การจัดการศึกษา งบประมาณก็ยังไม่เป็นเอกภาพ และความไม่เท่าเทียมก็เกิดขึ้น ถ้ามองในแง่ของการกระจายอำนาจในโครงสร้างเก่าก็ไม่ได้กระจาย มันกระจุก เพราะฉะนั้นกฎหมายนี้จะต้องกระจาย อันดับ ที่ 3 ก็คือ จะต้องให้คนในองค์กรหรือประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการศึกษาได้มากที่สุด ราชภัฏ ขณะนี้ถึงแม้ว่ากฎหมายใหม่ยังไม่ออกเพราะฉะนั้นสภาพประจำสถาบันราชภัฏทุกแห่งก็มีผู้ทรงคุณวุฒิ คนในท้องถิ่น เรากำหนดให้ข้อเสนอแนะทิศทางต่าง ๆ ก็ทำอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าต่อ ๆ ไปอนาคตเข้าใจว่าและเชื่อมั่นว่าการไปสู่ทิศทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่เนี่ย น่าจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะเราปรับตัวตลอดเวลา ราชภัฏปรับตัวตลอดเวลา แต่ความคาดหวังหรือความต้องการของสังคม ราชภัฏคาดหวังว่า ทำไม่ทัน แต่เมื่ออยู่ที่วาระถนัดเก่า ๆ มันเคลื่อน มันก็หมดแรงครับ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เชื่อแน่ว่าทิศทางน่าจะดีขึ้น ประเด็นหนึ่งที่ท่านถามนะครับ ส่วนคุณภาพนั้นนโยบายของรัฐบาลในกฎหมายนี้ก็ระบุไว้ปัจจัยและโครงสร้างต่าง ๆ คงจะต้องเอื้อ จริงอยู่ในด้านคุณภาพเราก็ต้องเน้นควบคู่กับปริมาณเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากมีปัจจัยหรือโครงสร้างต่าง ๆ เนี่ยมันอาจจะไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และผมเชื่อแน่ว่าในระยะอีกไม่กี่ปีข้างหน้า มีการศึกษาบังคับพื้นฐาน 12 ปี ความต้องการที่คนอยากมาเรียนมันอาจจะ 2 เท่าหรือ 3 เท่า เพราะฉะนั้นราชภัฏควรจะต้องปรับแล้วก็เพิ่มขีดความสามารถยิ่งขึ้น เชื่อแน่ว่ากฎหมายในหมวดต่าง มาตราต่าง ๆ ระบุไว้ชัดเจน เชื่อแน่ว่าจะต้องปรับตรงนั้นได้ เพราะความต้องการของท้องถิ่น และความ เป็นเจ้าของ ของประเทศที่แท้จริงก็คือคนในท้องถิ่น 80% นะครับ คืออยู่ในพื้นที่เพราะฉะนั้นราชภัฏต้องทำหน้าที่ตรงนี้ควบคู่กับในด้านคุณภาพเช่นเดียวกัน เพราะการที่จะบอกว่าคุณภาพ หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ในกฎหมายก็ระบุว่าราชภัฏนี้ควรจะมีร่วมกับเอกชน หรือองค์กร หรือองค์กรใด ๆ ก็ตามในท้องถิ่น เพื่อช่วยทำให้ การศึกษานั้นมีคุณภาพยิ่งขึ้น คำว่าราชภัฏ นี้แต่ละแห่งคงไม่ใช่เป็นเจ้าของในตัวของตัวเอง แต่ท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของมากขึ้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัว กำหนดทิศทางในอนาคต ได้ดียิ่งขึ้นนะครับ สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือว่าเพื่อท้องถิ่น โดยท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้คงไม่ใช่จะ.....

เพราะการกระจายอำนาจก็ดี ทุกคนมีส่วนร่วมก็ดี เป็นทิศทางที่ราชภัฏดำเนินมาแล้ว และจะมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ และปัจจัยต่าง ๆ ที่คิดว่าคงจะต้องทำ สิ่งเหล่านี้ใช้กระบวนการของสังคมและคณะกรรมการตรวจสอบและให้ความร่วมมือเอื้อนะครับ เพราะฉะนั้นในด้านทิศทางก็ดี คุณภาพก็ดีผมเห็นว่าราชภัฏเป็นที่พึงหรือเป็นที่หวังของประชาชน อย่างแท้จริงนะครับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของประชาชนหรือสื่อมวลชน ก็ดีเนี่ย คงเข้าใจบทบาทวิวัฒนาการของวิทยาลัยครูไปสู่ ราชภัฏ สิ่งเหล่านี้จะต้องประชาสัมพันธุ์ให้เข้าใจว่าทำภารกิจอยู่แล้ว แต่ความคาดหวังว่าเออคือยังไม่ได้ทำ จากการตรวจสอบดูหลักสูตรก็ดี อันนั้นเป็นผิวเผิน แต่ที่จริงแล้วทำอยู่แล้ว ผมกราบเรียนว่าผู้เรียนก็คือ คนที่มา จากท้องถิ่น ครูผู้สอนก็คลุกคลีมาตั้งแต่ต้นมาจนถึงปัจจุบัน และก็คนใหม่ที่เขาเข้ามา สิ่งที่จะต้องปรับก็คือจะต้องมีการ พัฒนาบุคลากรของเราให้ไปสู่ทิศทางที่ควรจะเป็น สิ่งนี้ควร จะต้องเสริมขึ้นและรัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญมากขึ้นนะครับ จริงอยู่รัฐบาลตรงนั้นว่าเหมือนกับให้ความสำคัญ อย่างที่ท่าน พูดเมื่อที่แต่เวลาปฏิบัติไม่ทราบจะเป็นอย่างนั้นหรือไม่ เหมือนที่ท่านบอกว่าผู้ที่นำพระราชบัญญัติมาก็ไม่ได้นำมาใช้ หรือผู้ที่นำมาใช้แล้วก็เป็นคนที่ไม่ดี สิ่งเหล่านี้จะต้อง ต้องทำ ความเข้าใจกันมากมาย นะครับ เพราะฉะนั้นคนที่ จะตรวจสอบได้ก็คือสังคม ผมก็อยากจะเสนอความคิดเห็นใน เบื้องต้นว่าคือเนี่ยนะคือทิศทางของราชภัฏ ส่วนในแง่ของ การปรับเปลี่ยน ในทางในตัวของสถาบันราชภัฏทุกแห่งควร เป็นยังไง จากการประชุมอธิการบดีเนี่ย หลายครั้ง และ ล่าสุดคงเห็นพ้องต้องกันว่าเมื่อวันที่ 6-7 มิถุนายน เมื่อต้น เดือนที่แล้วนะครับที่สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ว่า ราชภัฏ จะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจและสังคม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็คือ สถาบันราชภัฏทุกแห่งจะต้องเป็นนิติบุคคล และมาตรา 36 ระบุไว้ภายใน 3 ปีจะต้องปรับ ถ้าไม่ปรับ คณะ กรรมการอุดมศึกษาจะปรับให้ คนที่รู้ที่สุดก็คือคนในท้องถิ่น คือราชภัฏในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขและใน 3 ปี จะต้องปรับเป็นสถาบันราชภัฏที่เป็นนิติบุคคล และมีความ เป็น สอดคล้องว่าคงจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งหมด เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นนิติบุคคล แต่รูปแบบ ที่จะเป็นได้นั้น อาจจะเป็น 3 ทางเลือก จากที่ท่านเลขาได้ พูดหลายทาง แต่ว่าสรุปแล้วคงจะมี 3 ทาง แต่ 3 ทางนี้

ผมคิดว่าบางทางอาจจะไปยากหน่อย บางทางน่าจะเป็นไปได้ **ทางที่หนึ่ง** ก็คือเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏในระบบราชการ สิ่งนี้คิดว่าน่าจะตามรูปแบบมหาวิทยาลัย เพราะกฎหมายอันนี้ผมว่าต้องออกนอกระบบ ที่จริงใช้ภาษาว่าในกำกับรัฐบาล เพราะฉะนั้นการเดินทางนี้คงจะเป็นการเดินทางที่ต่ำ และคิดว่านโยบายรัฐบาลคงไม่เอื้อและไม่สนับสนุน แต่ราชภัฏแต่ละแห่งต้องทำความเข้าใจบุคลากรของตัวเองคือราชภัฏแต่ละแห่ง ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏในระบบราชการเนี่ย มันมีจุดต่อหรือจุดเด่นอย่างไร หรือนโยบายของรัฐบาลต้องการไปทิศไหน **ประการที่สอง** ก็คือเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สิ่งนี้เหมือนกับรัฐบาลต้องการมุ่งไปสู่ตรงนี้ แต่ในข้อคิดเห็นนี้อธิการทั่วไปก็บอกว่าอันนี้ก็เป็นทางเลือกหนึ่ง น่าจะเป็นไปได้มากกว่าทางเลือกอันแรกที่กล่าวเรียนแล้ว เพราะฉะนั้นทางเลือกที่ 2 เนี่ยในกำกับของรัฐน่าจะทำให้ราชภัฏมีบทบาทและทำภารกิจ นะครับ สนองความต้องการของท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น คือจะต้องเปลี่ยนรถใหม่ นะครับ คือจากรถเก่า ๆ ก็จะเป็นรถให้มีคุณภาพดีขึ้น มีศักยภาพที่จะรับภาระกิจ ที่มากมายจากสังคมที่คาดหวังเปลี่ยนแปลงไปได้ แต่สิ่งนี้ก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในองค์กร เคยอยู่ในระบบราชการเนี่ย เปลี่ยนเป็นระบบกำกับของรัฐ ต้องทำความเข้าใจกัน มาก ๆ นะครับ สิ่งเหล่านี้คงไม่ใช่นักแต่คงจะต้องทำความเข้าใจ **ส่วนทางเลือกที่ 3** อธิการบดี 36 แห่ง คุยกันว่าน่าจะเป็นไปได้มากกว่าอันดับต้น ๆ คืออันหนึ่งหรือสอง อย่างที่กราบเรียนนั้นก็ถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ เออคือเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ใช้กฎหมายองค์กรมหาชน สิ่งนี้เป็นแหล่งใหม่ เป็นความคิดที่ใหม่และเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าจะเป็นไปได้มากกว่า ซึ่งพูดคุยกัน อย่างไรก็ตามนะครับ ในที่ประชุมอธิการบดีก็พูดคุยกันว่า เรื่องนี้คงจะต้องมอบหมายให้ราชภัฏไปประชุมปรึกษาหารือในราชภัฏแต่ละแห่ง เพื่อสร้างความเข้าใจในองค์กรในราชภัฏแต่ละแห่งให้เข้าใจตรงกัน ส่วนทิศทางที่จะต้องไปในทางใดนั้น คงจะต้องต่างคนต่างจะไปร่างและก็สร้างความเข้าใจและก็ร่วมกันมาคิดในรูปแบบที่ควรจะเป็นเหมือนกับการสังเคราะห์ครั้งสุดท้ายอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และเชื่อแน่ว่าทำตรงนี้ได้เนี่ย จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพทางด้านวิชาการ และสนองความต้องการของท้องถิ่น ได้มากขึ้นกว่าเดิม ผมกราบเรียนว่านี่คือแนวคิดที่ราชภัฏในนามของอธิการบดีที่คิดว่าจากนโยบายไปสู่ปฏิบัติมันควรจะ

กำหนดทิศทางอย่างไร และคุณภาพการศึกษาควรจะเป็นลักษณะเช่นใด ครับ ผมขอเสนอในเบื้องต้นแค่นี้ครับ

ผู้ดำเนินกร : เออครับ เราก็คงฟังทางด้านนโยบายทางด้านผู้นำ นำนโยบายไปใช้เนครับ และทางด้านผู้ที่นำนโยบายไปกำกับดูแล ในอีกส่วนหนึ่งก็คือส่วนของผู้ปฏิบัติ ในส่วนของอาจารย์ คืออาจารย์สมเกียรติก็เป็นตัวแทนของคณาจารย์

สมเกียรติ : เรียนท่านกรรมการสภาสถาบัน ท่านอดีต ส.ส.ร. ท่านอธิการบดี ท่านอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งองค์กรเอกชนที่มาร่วมฟังในครั้งนี้คือมูลนิธิดวงประทีปที่ ผมเป็นกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายทุนการศึกษาอยู่ ผมอยากจะเสนอให้ตรงประเด็นนะครับเรื่อง พระราชบัญญัติใหม่กับการปรับเปลี่ยนสถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ 1 ก.ค.นี้ สภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้เพื่อรอการโปรดเกล้าฯ มีทั้งหมด 77 มาตรา ข้อกระทงทั้งหลายนั้นรัฐสภาได้ปรับเปลี่ยน ร่างกฎหมายนี้อย่างสิ้นเชิงในฉบับวันที่ผ่าน คณะรัฐมนตรีวันที่ 23 มิถุนายน 2541 ซึ่งในตอนนั้น คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ตั้งคณะกรรมการประมาณ 43 คณะไปศึกษาวิจัย ผมเป็น 1 ใน 43 คณะด้วยไปวิจัย ผมไปวิจัยเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเอาบทบัญญัติไปใส่ใน พ.ร.บ. ฉบับนี้ ถ้าจะเอ่ยนามประธานของผมก็คือ ดร.ดิเรก พรสีมา ให้เกียรติท่านเป็นคณะกรรมการวิจัยชุดนี้ เราพบว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้พอเข้ารัฐสภามันเปลี่ยนไป มากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ไม่เอาตามเลย คิดใหม่และก็เป็นผลผลิตที่เกิดจากการปรองดองทุกฝ่าย สถาบันราชภัฏเนี่ยครับใน สถานภาพของมันก็มีอาจารย์อยู่ประมาณ 7 พันคน ภาคปกติประมาณแสนสามหมื่นคนภาคพิเศษก็ประมาณ แสน 7 แสน 8 แสนคน สิ่งที่ฟังได้สำหรับสถาบัน การอุดมศึกษาระดับท้องถิ่นก็คือว่าในงานวิจัย 100 ปี การฝึกหัดครูไทยนั้นเราพบว่า นักศึกษาที่มาเรียนกับเราอยู่นอกเขตเทศบาลถึง ร้อยละ 46 หมายความว่าลูกหลาน ภาคการเกษตร ภาคชนบทได้เข้ามาเรียน และในจำนวนนั้น เป็นบุตรหลานเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำประมาณร้อยละ 55 นี้เราเข้าใจในภาพรวม เมื่อมีกฎหมายฉบับใหม่เข้ามาเนี่ย คิดว่ามันกระทบต่อสถาบันราชภัฏใน 2 ประเด็นใหญ่ ประเด็นแรกก็คือข้อท้าทายอย่างใหม่ของกฎหมายฉบับนี้ สถาบันราชภัฏต้องเผชิญการตรวจสอบและพิสูจน์จากสังคม

ค่อนข้างมาก ผมจะเสนอประเด็นหลักๆ ลัก 4 มาตรา นะครับ
ไม่ไล่มาตราโดยจะบอกว่าประเด็นนี้มันเกี่ยวกับมาตราอะไร
ผมคิดว่าในฐานะผู้สอนนะครับ ผมคิดว่าสิ่งที่เป็นผู้สอนมากกว่า
20 ปีนี้เราเผชิญกับปรัชญาเดิมก็คือระบบช่าง่ายออก
ง่ายมาตลอดอันนี้ ผมยกเอกสารผลการประชุม ค.ส.ส.
คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏซึ่งบรรณาธิการของมติชน
ก็เป็นกรรมการท่านหนึ่ง ท่านสมหมาย ปาจรฉัตต์ นะครับ
ในการประชุมครั้งที่ 6 /2542 นั้นะครับ 17 พฤษภาคม
ที่ผ่านมา ก็มีการกล่าวหาอภิปรายในที่ประชุมถึงข้อสังเกต
ของวุฒิสมาชิกว่า เอาภาษาเขาเลยนะครับ คุณภาพบัณฑิต
สถาบันราชภัฏในเชิงคุณภาพไม่พึงประสงค์ นี่ภาษาที่
จัดบันทึกรายงานการประชุม ค.ส.ส. นะครับ ที่นี้พอมา
เผชิญกับกฎหมายใหม่ในมาตรา 46-50 และ มาตรา 9(3)
นี่เขาให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา และในกฎหมายนั้นมันจะต้องเปิดเผยต่อ
สาธารณะในเรื่องการประเมินผลทั้งภายในและภายนอก
ประเด็นสำคัญคือถูกเปิดเผยต่อสาธารณะและมันอาจจะ
ต้องมีการจัดอันดับในสาขาประเภทเดียวกัน ต่างสถาบัน
เช่น มหาวิทยาลัยที่ผลิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์กับครุศาสตร์
ของสถาบันราชภัฏ 36 แห่งหรือที่จะตั้งใหม่อีก 5 แห่ง
41 แห่ง ก็ตามนะครับ มันจะต้องจัดอันดับกันหรือมันก็ต้อง
มีการประเมินคุณภาพเพื่อให้เห็นว่ามีการจัดอันดับอย่าง
กลายๆหรือเป็นการจัดอันดับคุณภาพภายในสถาบันราชภัฏ
กันเอง ข้อท้าทายในบทบัญญัติมาตรา 46-50 และมาตรา
9(3) นั้นะครับ **ข้อท้าทายมันก็มีข้อคำถามอยู่ 2-3 ประเด็น
ประเด็นแรก** ถ้าเราดูตัวเลขรวมนะครับ ผมไปสัมภาษณ์และ
บรรยายร่วมกับ ผศ.อัษฎางค์ ปาณิกบุตร รักษาการ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่เดิมนะครับ เราพบว่า
มหาวิทยาลัยรามคำแหงนี้จบเพียงร้อยละ 12 นี่รักษาการ
อธิการบดีพูดเมื่อ 24 มิถุนายน ที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ และก็
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผมคำนวณดูอย่างหยาบ
ที่สุดนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 มาเนี่ย เพิ่งเขียนบทความเรื่อง ม.ส.อ.
ลงหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ จนถึง พ.ศ. 2540 17-18 ปี
มีบัณฑิตจบประมาณ 2 แสนคน ก็เฉลี่ยจบประมาณร้อยละ
30 แต่ราชภัฏเราจบประมาณร้อยละ 70 ขึ้นไป เราก็เผชิญ
กับระบบการช่าง่าย ออกง่ายมาโดยตลอด บัณฑิตของเรา
รับปริญญาปีหนึ่งมากกว่า 6 หมื่นคน ข้อเท็จจริงอันนี้เรา
ไม่คุ้นเคยกับการจัดอันดับ และเราก็ยังไม่มีวิธีการปรับ
ระบบใดๆที่จะรองรับมาโดยตลอด ประเด็นนี้เราจะทำอย่างไร

ข้อท้าทายอันแรก ข้อท้าทายอันที่ 2 ก็คือว่า มาตรา 51
เขาบอกว่าจะต้องผลิตครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งภาษา
กฎหมายมันเพิ่งใช้ มาตรา 81 ในรัฐธรรมนูญมันใช้เพียงแต่
ว่าพัฒนาวิชาชีพครู แต่กฎหมายนี้เพิ่มไปอีกว่าเป็น
Professional เลย วิชาชีพชั้นสูง ข้อคำถามเราที่เป็น
ประเด็นท้าทายทางสังคมก็คือว่า ปรัชญาการช่าง่าย
ออกง่ายนี้จะผลิตวิชาชีพชั้นสูงได้หรือ อันนี้เป็นประเด็น
ตรรกทางสังคมเลย แต่ว่าเราก็พบว่าตลอดเวลา 20 กว่าปี
ที่ผมเป็นอาจารย์มา ปรัชญาที่เป็นที่ชื่นชอบของสังคม
คนนิยมเข้ามาเรียนมาอันนี้ ผมเห็นมาโดยตลอดและก็สอน
มาโดยตลอด เรามักจะยกตัวเลขว่าเราได้งบประมาณน้อย
เมื่อเราเทียบกับมหาวิทยาลัย เมื่อเราพูดถึงคุณภาพที่เรา
ถูกสังคมตีแผ่และประเมินและตั้งข้อกังขา เรามักจะ
ยกตัวเลขว่าสถาบันราชภัฏปีที่ผ่านมาได้หัวละ 3 หมื่น
3 พันนะ ส่วนมหาวิทยาลัยได้ 3 หมื่น 4 หมื่นในสาขา
ศึกษาศาสตร์หรือบางแห่งได้ 8 แสน 9 แสนในมหา
วิทยาลัยกำกับของรัฐบาลที่เพิ่งตั้งใหม่ ต่อหัวนะครับ แต่
เราไม่เคยเอาตัวเลขเหล่านี้ไปเปรียบเทียบกับสถาบันราช
มงคลเลย ซึ่งสถาบันราชมงคลได้งบประมาณปีละประมาณ
4 พันล้าน ในขณะที่สถาบันราชภัฏได้งบประมาณปีละ
ประมาณใกล้ 6 พันล้าน คำถามก็คือว่า ราชมงคลผลิตบัณฑิต
นี้ถูกกระแสะกระหน่ำจากสังคมน้อยกว่า ผมเฝ้ามอง มาก
กว่า 20 ปี เพราะว่าสถาบันราชภัฏนครราชสีมาติดรั้ว
เดียวกันกับสถาบันราชมงคลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในสาขาวิชาการที่เราผลิตนี้ วิชาเอกบัญชีของราชภัฏกับ
วิชาเอกบัญชีของราชมงคลนั้น ผมคิดว่าแตกต่างกันโดยสิ้น
เชิงครับ เรายังเผชิญกับปรัชญาช่าง่าย ออกง่ายมาโดยตลอด
เมื่อใครรับเราจะพ้นจากการกระแสะกระหน่ำจากสังคม
หรือการตั้งข้อกังขาจากสังคม อันนี้เป็นประเด็นท้าทายข้อที่
หนึ่งครับ ผมต้องพูดเป็นเนื้อหา เลยนะครับ ข้อท้าทาย
ประเด็นที่สอง คือในมาตรา 7 ที่ท่านเลขาธิการกรุณาได้อ่าน
ก็คือเรื่องกระบวนการเรียนรู้ คิดตรงกันนะครับ พบว่า
ในบทบัญญัติของมาตรา 81 และมาตรา 7 ในกฎหมาย
ฉบับนี้ได้ระบุว่าจะต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการ
เมืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข รายละเอียดเยอะแยะเลย ประเด็นที่
ท้าทายก็คือว่าจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง
การปกครอง การรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและ
ของชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นเหล่านี้ผมว่ามันทำหายกิจกรรมนักศึกษาครบ กิจกรรมนักศึกษาเราผมว่ามันล้ำหลังครับ และไม่สร้างสรรค์ ผมอยู่กับนักศึกษามาโดยตลอดครับ กิจกรรมตามที่ปฏิทิน สถาบันกำหนดครับ อธิการบดีก็นั่งอยู่ใกล้ผมนี่ กิจกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมตามปฏิทิน ผมได้จัดกลุ่ม กิจกรรมนักศึกษา 3 แขนงกว่าคน ทำอย่างซ้ำซากมีอยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมพิธีกรรม กิจกรรมเน้นอำนาจและ กิจกรรมบันเทิง นักศึกษาเฉื่อยชา ไม่ใฝ่เรียนรู้นะครับ กิจกรรมทางสังคมการเมือง ผลประโยชน์ของชาติ สิ่งแวดล้อมนี้เคลื่อนไหวน้อยมาก ยกตัวอย่างเมื่อปี 2538-39 ส.ป.ก. 4-01 ราชภัฏไม่เคลื่อนไหวเลย เรื่องคนจน เรื่องเกษตรกร เรื่องธงเขียว เรื่องรณรงค์รัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ไม่ค่อยเคลื่อนไหวเลย เรื่องป่าสาละวิน ทุจริตยา กระทรวงสาธารณสุข เรื่องการทุจริตการเลือกตั้งปากน้ำหรือ สภาเกษตรกรนี้ กิจกรรมเราไม่ยุ่งกับสังคมครับ ถ้าผมไม่ กล่าวร้ายเขาเกินไป ไม่ยุ่งกับสังคม สภาพไม่ตายซาก เหล่านี้เราเชื่อว่าเป็นข้อทำหายใหม่ครับ เพราะว่า มาตรา 7 มันบอกเลยว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องอะไร ต้องใฝ่เรียนรู้ ต้องรักษาผลประโยชน์ของชาติ ต้องพึ่งตนเอง อันนี้เป็น ประเด็นที่ผมเห็นด้วยกับท่านเลขาธิการ ข้อทำหายประเด็น ที่ 3 ในมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กล่าวโดยภาษาการศึกษาว่ายึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางนะครับ แต่ประเด็นของเราก็คือว่าเราพบ ประเด็นทำหาย 4 ประการครับในมาตรานี้ ก็คือกระบวนการ เรียนการสอนของเราที่คัดลอกมาจากมหาวิทยาลัยเป็นหลัก มหาวิทยาลัยก็คัดลอกจากต่างประเทศ เราเป็นก๊อปปี้ สองครับ เราเป็นสถานีถ่ายทอดในชนบทอย่างซื่อสัตย์มา ตลอดกว่า 100 ปีของการเอาทฤษฎีนี้ เราไม่เคยวิจัย องค์ความรู้ในเรื่องของการพัฒนาการเรียนรู้อะไรเลย ข้อทำหายอันที่สองก็คือว่าเราต้องเผชิญกับข้อพิสูจน์ทางสังคม ว่ากระบวนการเรียนรู้ของสายครูและสายอื่นที่มาเรียนกับเราว่า จะเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยให้ผู้อื่นมีความคิดสร้างสรรค์ หรือไม่ อันนี้อยู่ในมาตรา 7 เลยครับ ปัญหาการศึกษาเรา อ่านหนังสือหรือไม่ ค้นหนังสือหรือไม่ ถกเถียงปัญหาทาง สังคมหรือไม่ การเขียนทักษะ การเขียนรายงานวิทยานิพนธ์นี้ เราเข้มแข็งหรือไม่ อันนี้เราต้องเผชิญกับข้อทำหาย ข้อทำหายใน**ประเด็นที่ 8** ในมาตราที่ 22 นี้ เราต้องเผชิญ กับหลักสูตรที่ลอกเลียนเขามา ผมเคยเป็นกรรมการ หลักสูตรหลายครั้งนะครับ เราจะเอาของมหาวิทยาลัยมา

รวมๆกันที่เรามากจะเรียกกันว่าหลักสูตรจับฉ่าย เราจะ พยายามวิเคราะห์ว่าอันไหนมันดีที่สุดใน ของมหาวิทยาลัย ไนน์เอารวมกันมา ผมเห็นด้วยกับท่านเลขาธิการว่าเราถึง คราวที่ต้องเปลี่ยนแปลงแล้ว เพราะว่าเราเต็มไปด้วย หลักสูตรจับฉ่ายนะครับ ขณะนี้หลักสูตรเราไม่สอดคล้องกับ ภารกิจของเรา ท่านอธิการบดีจากพระนครก็บอกว่ามัน ไม่สนองท้องถิ่น และข้อทำหายในประเด็นนี้นะครับ เรื่ององค์ความรู้ใหม่ทำน้อยและอ่อนแอมาก ยิ่งระดับ บัณฑิตศึกษาถึงสะท้อนถึงงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงสำรวจ มากที่สุด ผมไม่เห็นความแตกต่างของหลักสูตรบัณฑิต ศึกษาเลยกว่าจะผ่านค.ส.ส. ได้ ต้องผ่านด่านอันแข็งแกร่ง ต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องของท้องถิ่นค่อนข้างมาก ผมยก ตัวอย่างงานวิจัยของเราไม่ได้ขจัดข้อสงสัยทางสังคมเลย ครั้งหนึ่งเมดิซินได้ตีพิมพ์งานของสายพิณ แก้วงามประเสริฐ เรื่องทำวสุรนาถ ผู้คนในนครราชสีมาได้ประท้วงหนังสือ พิมพ์ฉบับนี้ มีผมคัดค้าน ประท้วงไปได้ยังงี้ สายพิณ เขามุ่งงานอ้าง Primary source ถึง 111 เล่ม หลักฐานปฐม ภูมิทางประวัติศาสตร์ถึง 111 เล่ม ผมถูกโจมตีหมดเลย ภาควิชาประวัติศาสตร์และศูนย์วัฒนธรรมไม่เคยเคลียร์ เรื่องนี้เลยแล้วมาแจกต้องขอพูดเรื่องภายในนิดหน่อยนะครับ ต้องขออภัยนะครับมาแจกเอกสารว่าให้ท่านกรอกภายใน 5 นาทีว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าประวัติศาสตร์มีจริง มันได้ ยังไงล่ะเรื่องทางประวัติศาสตร์นี่ก็คือว่าเรื่องสงสัยทางสังคม มหาวิทยาลัยหรือราชภัฏนี้ไม่เคยขจัดเลย ซ่อนให้อิมคริม จน อาจารย์ท่านนั้นจากนครราชสีมาต้องหนีกระเจิดกระเจิงไป จากผลงานการตีพิมพ์ของเมดิซินคราวนั้น นี่คือข้อทำหาย ประการที่สาม **ประเด็นที่ 4** ครับ มาตรา 35 ที่ให้สถาบัน ราชภัฏเป็นนิติบุคคล ตามมาตรา 35 ครับดำเนินการได้ โดยอิสระจัดการโดยตนเองได้หมายความว่าระบบการ จัดการและการบริหารกระทำได้โดยตนเอง ประเด็นทำหาย ก็คือว่า หนึ่งสถาบันราชภัฏจะสามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่ ถ้าเราออกจากระบบราชการ มาตรา 35 บอกเราว่า อาจจะ ออกอยู่ได้ หรือออกไปก็ได้เพราะว่าเราเผชิญกับระบบแบบมือ ขอบเหมือนมหาวิทยาลัยอื่นๆ แต่ละญาติดี แปรญาติดีเอากัน ใครวิ่งได้มากผ่านนักการเมืองมากก็ได้ตีขึ้นมาได้อะไรมา มหาวิทยาลัยเผชิญกับการแบบมือขอมาโดยตลอด เราขึ้น ค่าหน่วยกิตที่กระทบคนมาก เราเป็นมหาวิทยาลัย ภาคการเกษตรที่บอกบุตรหลานร้อยละ 55 ประเด็นที่สองนี้ เงินนอกงบประมาณที่เป็นหยาดเหงื่อแรงงานของคนจน

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 นี้พวกเขาหมายถึงอธิการบดีแต่ละแห่งที่ไปเก็บไว้ทำไม เราเองงานวิจัยที่ท่านเลขาธิการได้กรุณาตีผ่านมาระบุว่ามีเงินสะสมที่แอบซ่อนไว้มากกว่าสี่พันกว่าล้านบาท บางแห่งเก็บไว้สามร้อยกว่าล้านบาทไว้เฉย นักศึกษาไม่ได้อ่านสิ่งอะไรเลย ยกตัวอย่าง เช่นห้องสมุดบางแห่งโทรม เป็นบัณฑิตศึกษา ผลิตปริญญาตรี ผมอยากให้ไปดูห้องสมุดจริง แต่ว่าไอ้ວວດตัวเลขที่มีอยู่สามสี่ร้อยล้านผมต้องยกย่องท่านเลขาธิการนะ ปกติผมไม่ค่อยยกย่องใครง่าย ๆ นะว่าจะเอาเงินเหล่านี้มาเป็นอ่านสิ่งถึงนักศึกษา เพราะว่ามีความพยายามมาแล้วในสมัยของรัฐมนตรีท่านหนึ่งที่เคยสอบสวนผม จะเอาเงินตัวนี้ออกมาเหมือนกันก็เป็นเจตนาดีของท่าน เอ๊ะทำไมมันซ่อนเงื่อนอยู่ ยิ่งมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ เป็นตัวการของการสะสมเงินไว้เลย ไม่เอาออกมาเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษา ผมอยากให้แม่ตัวเลขนี้มากกว่าเขาเก็บเอาไว้ทำอะไร ประเด็นที่ท้าทายข้อต่อไปในมาตรฐานนี้ว่าเป็นนิติบุคคลนั้นคือว่าหากเป็นนิติบุคคลแล้วนั้นภาระการแบกรับค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และนักศึกษาจะมากขึ้นหรือไม่ อันนี้เป็นข้อเผชิญมาก ผมมาบรรยายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคมให้กับสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย พวกเขาจะล้มมนาเรื่องการออกนอกระบบกัน พบว่าคิดแต่เรื่องอธิการบดีจะออกนอกระบบกันยังไง ไม่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมเลยว่าจะกระทบค่าใช้จ่ายพวกเขาหรือไม่ และประเด็นที่สี่ ข้อท้าทายในมาตรฐานนี้คือว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏหรือสถาบันนั้นเราไม่ปลอดจากการเมือง เรามีเด็กฝากมากเกินไป คำถามก็คือว่าเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยอิสระแล้วเขาจะถูกครอบงำทางการเมืองอย่างเต็มหรือไม่ เราเผชิญกับเด็กฝากมาก่อนข้างมากซึ่งมันผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 30 เลือปฏิบัติ ซึ่งหมายความว่าฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่างกันนั้น คุณไปเอาคนที่ม้อ่านมาฝากแล้วลูกหลานคนจนเข้าเรียนไม่ได้ มหาวิทยาลัยของเราทำลายความยุติธรรมมาโดยตลอด เรื่องเด็กฝากนี่เป็นที่เลื่องชือลือชาเลย มีรัฐมนตรีจำนวนมากพยายามจะแบ่งบารมีอันน่ารังเกียจเข้ามาสู่สถาบันโดยตลอด อันสุดท้ายก็คือว่าเป็นข้อท้าทายของผมเองอยากให้ออกไปเป็นนิติบุคคลระบบสืบอำนาจของอธิการบดีจะได้หมดไป ย้ายไปเป็นอธิการบดีที่นั่นที่นี้จะได้หมดไป บุคคลภายนอกจะได้เข้ามาเป็นบ้างครับ ท่อนแรกก็คิดว่าใช้เวลานานแล้ว ท่อนที่สองก็คือขีดความสามารถของราชภัฏที่จะเผชิญกับพระราช

บัญญัติใหม่ ตอนนี้นำไว้แค่นี้ก่อน

ผู้ดำเนินรายการ: ครับ อาจารย์สมเกียรติท่านเป็นผู้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้นตอนนี้ท่านก็เลยถูกภาวะกระทบกระเทือนมากมาย ก่อนที่จะไปถึงท่านเลขาฯ ผมอยากจะให้ท่านอธิการบดีซึ่งก็อยู่ด้วยกัน 36 แห่งกับคณาจารย์อีกหลายๆ พันคน ว่าในประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะประเด็นของเด็กฝากซึ่งก็คงจะหมดไป ถ้าเราใช้ระบบเข้าง่ายแต่ออกยากคือเปิดให้เป็นมหาวิทยาลัยประชาชนเลย หมดเรื่องนักการเมือง จะได้ไม่ต้องมาฝาก หรือกับประเด็นที่ต้องผลิตครูวิชาชีพชั้นสูงหรือเกี่ยวกับการเงินที่ได้จากการศึกษาภาค กศ.บป. เหล่านี้ คงจะต้องเป็นคำตอบออกมาบ้างในฐานะที่ท่านเป็นอธิการบดีและก็มีการประชุมอธิการบดีทั้ง 36 แห่งขอเรียนเชิญครับ

ดร.เป็รื่อง : ครับขอบคุณมากครับ คงไม่แตกต่างกันเพราะว่าได้ชี้ให้เห็นว่าสภาพปัญหาเป็นอย่างนั้นหรืออาจเป็นเพราะมุมมองอาจจะต่างกัน แต่เป้าหมายก็คือทำอย่างไรจะทำให้เด็กมีคุณภาพเพราะว่ามันไปเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารกฎหมายเป็นตัวหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบเกี่ยวกับการเงินการทอง เกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย ทางด้านพัสดุกิติ สำนักนายกรัฐมนตรีก็ดี เนื่องจากว่า พ.ร.บ. ได้ระบุไว้ เหตุผลการปรับหรือโครงสร้างเกี่ยวกับกฎหมายทำให้หมด เรื่องการบริหารนี้มันมีปัญหาอุปสรรคมากมาย เพราะฉะนั้นจะทำยังไงให้เป็นนิติบุคคล มีความคล่องตัวและเป็นอิสระ อย่างไรก็ตามประเด็นเกี่ยวกับเรื่องหลายๆ เรื่องที่พูดเพียงแต่ให้มุมมองให้เข้าใจให้ชัดเจนว่าพูดถึงนักศึกษาที่เข้าง่าย ออกง่าย ความหมายของผมก็คือเข้าง่ายและถูกรีไทร์ง่าย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดความต้องการเข้ามาสูง กลไกเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนั้นต้องมองปัจจัยหลายด้านประกอบ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้สถาบันราชภัฏได้คำนึงถึงเหมือนกัน แต่มันมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นตัวบับหรือบังคับเนื่องจากว่าราชภัฏนี้เป็นโครงสร้างอยู่ในกระทรวง ไม่เหมือนมหาวิทยาลัยมีอิสระบับบังคับไม่ได้แต่นี้มีลักษณะมีการบับบังคับเป็นนโยบายและก็นำไปสู่การปฏิบัติค่อนข้างที่จะกำกับดูแลซึ่งเหล่านี้ก็มีปัญหาพอสมควร อย่างประเด็นที่ว่านักศึกษามีความต้องการเรียนสูง แต่ราชภัฏแต่ละแห่งนี้ผมเชื่อแน่ว่าในการรับเข้ามานั้น จริงอยู่เป็นนโยบาย ค.ส.ส. เหมือนกัน แต่วิธีปฏิบัติ

อาจไม่เหมือนกันในสถาบันราชภัฏนั้นส่วนที่ผมไปสัมผัสหรือรับผิดชอบอยู่คือพระนครมีคณะยะเยะมาฝาก แต่ผมถือว่าเป็นตัวเลือกให้ผมพิจารณาคัดเลือก ไม่ใช่มาฝากร้อยต้องได้ร้อยนะ แต่คัดเลือกว่าโปรแกรมที่เขาเรียนนั้นมันเอื้อมัย ศักยภาพที่เราจะมีพร้อมจะเปิดได้มัย ก็มีการคัดเลือกอีก ดูพื้นฐานคะแนนด้วย มีการสัมภาษณ์ด้วยและดูว่าเป็นคนในท้องถิ่นนั้น จริงมัย ความเดือดร้อนเป็นอย่างไรความเป็นไปได้ เอกที่เปิดก็หลายส่วนประกอบด้วยกันนี้แค่เพียงยกตัวอย่าง ราชภัฏ 36 แห่งก็ไม่เหมือนกัน บางแห่งนั้นก็บอกว่าปิดเลยเอาแค่นั้นก็เป็นแรงบีบของสังคม ปัญหาการเมืองก็มีเกี่ยวข้อง ถ้าว่าการเมืองก็มาจากฐานของประชาชนๆก็ไปเรียกร้องการเมือง อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ต้องมามองหลายด้านประกอบกัน จริงอยู่เชื่อว่ามันจะหนักมากมายนะ สาหัสสาครจรในช่วง 5-6 ปีข้างหน้า นี้คือกฎหมายที่พื้นฐาน 12 ปีนี้ถ้าเรา ไม่เปลี่ยนบทบาทราชภัฏให้มันสนองความต้องการและก็มีอิสระและมีการคล่องตัวในการบริหารและเพิ่มขีดความสามารถมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ผมว่าเป็นสิ่งท้าทาย ส่วนเรื่องระเบียบการเงินการคลังนั้นมันเป็นระเบียบเดียวและก็นำไปสู่วิถีปฏิบัติที่มีขั้นตอนมากมาย แต่ขณะเดียวกันราชภัฏนั้นเหมือนกับว่ามีอิสระในการใช้จ่ายเงินแต่มันมีระเบียบข้อบังคับกำกับดูแล เพราะฉะนั้นจึงต้องมีคนกำกับดูแล ตลอดเวลาสถาบันราชภัฏ บางแห่งอาจจะมีตัวเลขยอดเงินเท่านั้นเท่านี้ อันนั้นก็ต้องไปดูรายละเอียดอีกทีหนึ่ง บางอย่าง ก็ต้องมีแผนการใช้เพราะต้องมีเงินหมุนเวียนในยอดเงินนั้นอยู่ แต่ราชภัฏทุกแห่งก็ต้องเข้าใจพร้อมกันว่าเงินนั้นจะต้องลงไปสู่เด็กให้มากที่สุด เพราะฉะนั้นก็จะมีสภาประจำสถาบันเป็นผู้กำกับดูแลอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับระเบียบพัสดุการเงินการคลังนั้นมันก็ไปเกี่ยวข้อง แต่ถ้าเป็นนิติบุคคลแล้วความคล่องตัวในการใช้เงิน ความว่าคล่องตัวคือจะใช้ตามที่อธิการขต้องการ ไม่ใช่ไปตามระบบสภาที่แต่ละแห่งเป็นตัวกำหนดทิศทางและมีระเบียบรองรับในการใช้แต่ขณะนี้มันอึดอัดไปหมดบางอย่างก็หยาบมาใช้ไม่ได้ ส่วนในเรื่องคุณภาพก็ดีเป็นที่ถกเถียงกันมากกว่าไม่มีคุณภาพนี้คือมุมมองที่คนอื่นเขามองด้วยและคนใกล้ชิดก็มองในสิ่งที่เห็นอยู่เคยเห็นอยู่ แต่จริงแล้วต้องมองในภาพโครงสร้างบริหารการจัดการ ถ้าคิดว่าสิ่งเหล่านี้มันสามารถสร้างคุณภาพได้โดยไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนรัฐธรรมนูญหรือมีกฎหมายแห่งชาติ ตรงนี้สำคัญ ตัวนั้นเป็นตัวที่จะเปิดโลกไปสู่การ

พัฒนาคุณภาพ ถ้าตรงนั้นมันตรงนี้ก็ปรับกลไกเคลื่อนตามไปด้วย แต่ถ้ายังไม่มีการเปิดไปสู่ทิศทางที่ควรจะเป็นข้างในก็ปรับยากเพราะมันติดด้วยระบบราชการ ผมกราบเรียนว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ท้าทายและคงต้องดูกันว่ามันเป็นทิศทางที่ถูกต้องหรือเหมาะสมหรือไม่ อีกหลายประเด็นนี้ว่าเนื่องจากสถาบันราชภัฏนี้อยู่กับท้องถิ่น ราชภัฏ 36 แห่งนี้มีประมาณ 70 กว่าจังหวัด ราชภัฏแห่งหนึ่ง ก็คลุมพื้นที่ประมาณ 2 จังหวัดซึ่งรับภาระหนักมาก ขณะเดียวกันความต้องการก็เพิ่มเข้ามา ปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจก็มาทับถมผู้ปกครองด้วย สิ่งนี้เป็นสิ่งท้าทาย จะแก้ปัญหาไปในทิศทางใดนั้นก็คงจะต้องใช้องค์กรเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิและภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยกันแก้ปัญหา คงไม่ใช่คนใดคนหนึ่งนะครับ

ผู้ดำเนินรายการ: ครับท่านเลขาธิการครับ มี 2 ประเด็นที่กำลังชนกันอยู่ตอนนี้ก็คือประเด็นคุณภาพของบัณฑิตที่จบจากสถาบันราชภัฏ ซึ่งท่านเคยพูดเสมอว่า จะมีเท่านั้นเท่านี้เปอร์เซ็นต์เอาเฉพาะที่จบในภาคปกตินะครับ ว่าจบไปแล้วมีงานทำเท่านั้นเท่านี้ กับประเด็นการเงินที่ท่านเห็นว่าทั้งท่านรัฐมนตรีที่กำกับตรงนี้บอกว่าจะเอามาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุดและในปัจจุบันและทิศทางในอนาคตที่ท่านมองอยู่ครับ

เลขาธิการ: ผมเองเป็นคนมองโลกในแง่ดี เจออะไรก็ยิ้มใส่ สิ่งที่ทำทายนั่นแหละคือสิ่งที่จะทำให้เราพัฒนาตนเอง ปัญหาสังคมบางครั้งมันเฉื่อย ไม่มีอะไรท้าทาย เขาบอกว่าสังคมไทยที่พัฒนาได้ช้าเพราะขี้เกียจไม่เหมือนญี่ปุ่น จีน เกาหลี เวียดนาม เพราะเราไม่มีปัญหาอะไร พอมีปัญหาผมว่าสิ่งนั้นคือสิ่งที่ท้าทาย สิ่งที่เราจะต้องพัฒนา ผมว่าเรื่องคุณภาพที่ท่านอาจารย์สมเกียรติพูดเมื่อที่ท่านฟังให้ดีๆนะมันมีสองส่วน คุณภาพของความเป็นจริงกับคุณภาพในสายตาคนอื่น ซึ่งท่านอาจารย์ สมเกียรติ Question มากว่าทำไมสังคมถึงมองเราในลักษณะนี้ เราจะทำอย่างไรถึงจะทำให้สังคมมองเราในลักษณะที่มันเป็นทางบวกมากยิ่งขึ้นจริงแล้วคุณภาพในความเป็นจริงแล้วมันไม่ได้ต่างกันมาก แต่ทำไมสังคมจึงมองเราค่อนข้างต่ำ ประเด็นสำคัญที่ท่านต้องจับประเด็นนี้ให้ดีๆ มันคงจะมีหลายเรื่องที่ไม่ชัดเจนในส่วนของเรา กระบวนการของเรา วิธีการของเราหลายเรื่อง และผลพิสูจน์ก็ยังไม่ชัด อันที่จริงเด็กภาคปกติ

ของเราจบไปได้งานถึง 76 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งไม่ต่ำกว่าของมหาวิทยาลัย วิศวะพระจอมเกล้าดงกัน 80 เปอร์เซ็นต์ ในวันรับปริญญา ของเราในวันรับปริญญาตามแล้วได้ 76 แต่ก็ต้องมองต่อไปว่า 76 เปอร์เซ็นต์คืออะไร มันขึ้นกับราคาของสินค้าหรือว่าอะไรบ้างเอิญราชภัฏของเราผลิตสินค้า

เหมาะกับท้องตลาด ราคายุติธรรม กินก็ได้หากก็ได้ อะไรอย่างนี้ ซึ่งมันก็มองคุณภาพได้หลายอย่าง แต่ทั้งหลายทั้งมวลนั้นผมเห็นว่าที่อาจารย์สมเกียรติเสนอขึ้นมา นั้นผมว่าเป็นประเด็นที่เราต้องดูต้องตระหนักในส่วนนี้ของเรา เป็นระบบปิดก็จะจบเยอะหน่อย...

W.S.U.
การศึกษาแห่งชาติ
2542
ปฏิรูปการศึกษาไทย
ในยุคโลกาภิวัตน์
อนันต์ รัตนานุสร

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายลงในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 17 ก ลงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และเริ่มมีผลใช้บังคับในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542

เหตุผลที่ประกาศใช้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ เป็นผลสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ประกาศใช้ ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114 ตอนที่ 55 ก ลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ระบุไว้ในมาตรา 43 และมาตรา 81 ไว้ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมี ส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชน ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุน ให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มี กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการ ต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ประเทศ พัฒนาระบบวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

เมื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนี้ รัฐบาลซึ่งเป็น ฝ่ายบริหารก็ต้องนำบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญไปดำเนินการ ต่อเพื่อให้เกิดผล ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่ง ร่างโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ก็นำเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติ เมื่อคณะรัฐมนตรี เห็นชอบ จึงได้นำร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทน ราษฎร เพื่อให้ผ่านร่างพระราชบัญญัติ

รัฐบาลได้นำร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร พร้อมกันนั้น พรรคการเมือง 4 พรรค ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย ก็ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการศึกษาเข้ามาด้วย เพื่อให้สภาผู้แทนพิจารณาไปด้วยกัน

ที่ประชุมสภาได้ตกลงรับหลักการร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ โดยใช้ร่างของรัฐบาลเป็นหลัก พิจารณาร่วมกับร่างของพรรคการเมือง รัฐบาลและสภาผู้แทนได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณารวม 45 คน ในที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติเลือกตั้งกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ และได้เลือก นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นประธานคณะกรรมการ นายวิชัย ดันศิริ เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณา พ.ร.บ.การศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำเสนอสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่ง สภาผู้แทนได้อนุมัติตามที่คณะกรรมการเสนอ พ.ร.บ.ได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2542

จากนั้น พ.ร.บ.การศึกษา ก็นำเสนอที่ประชุมวุฒิสภาที่ประชุมวุฒิสภารับหลักการ แต่ได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย ข้อความที่แก้ไขมีเพียงเล็กน้อย ไม่ได้แก้ไขสาระสำคัญ เมื่อพระราชบัญญัติผ่านวุฒิสภา จึงได้กลับคืนมายังสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง เนื่องจากมีการแก้ไข สภาผู้แทนเห็นว่าสิ่งที่แก้ไขไม่ใช่สาระสำคัญ จึงให้ผ่านร่างพระราชบัญญัติเพื่อรอวันประกาศใช้

เมื่อกฎหมายผ่านสภาผู้แทนครั้งสุดท้ายแล้ว และสภายอมรับพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาแก้ไข ก็ไม่ต้องผ่านวุฒิสภาอีก รัฐบาลจึงได้นำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ประกาศใช้แล้วนี้ ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ตามมา

อีกมากมายนับเป็นการปฏิรูปการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด เห็นโครงสร้างของการศึกษาเห็นรายละเอียดปลีกย่อยที่ชัดเจน และเห็นบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่เป็นกลไกทำหน้าที่ผลักดันให้เกิด พ.ร.บ.การศึกษา และเห็นความเปลี่ยนแปลงที่จะตามมาจากการประกาศใช้ พ.ร.บ.การศึกษา เมื่อทุกคนได้เห็นภาพการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน จะได้ร่วมมือร่วมใจ ร่วมกันผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จในที่สุด จึงสมควรที่จะสัมภาษณ์บุคคลดังต่อไปนี้

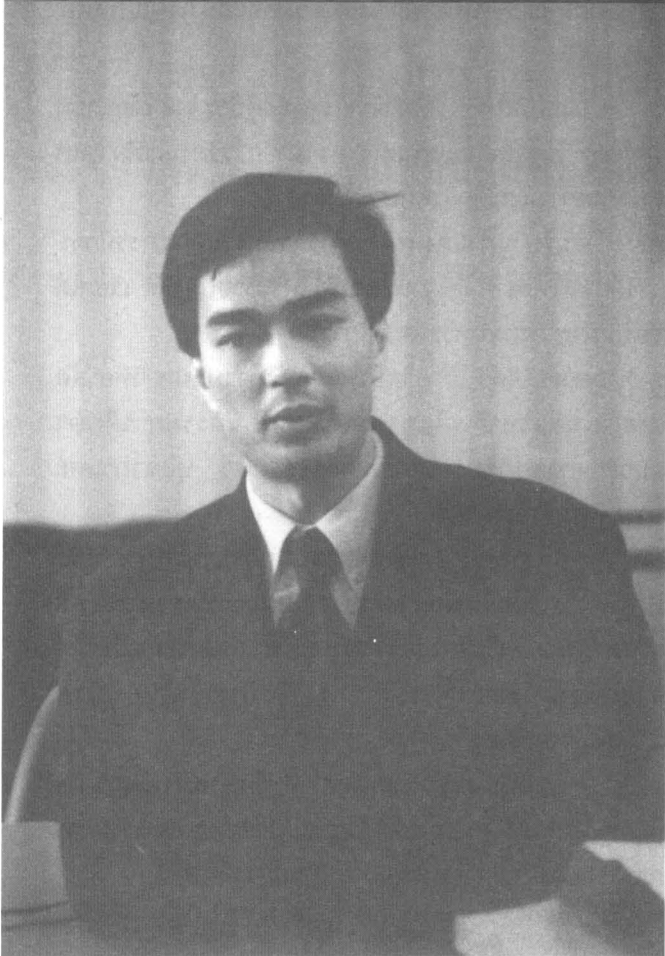
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ดร.รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะต้นเรื่องพระราชบัญญัติ เรียกได้ว่าเป็นฝ่ายวางแผนหรือเสนองาน

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาแนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา บุคลากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการศึกษา และทรัพยากรมนุษย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะประธานคณะดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำสาระ พ.ร.บ.ครู ในประเด็นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ศ.ดร.ลิปพนนท์ เกตุทัต ที่ปรึกษาสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

สัมภาษณ์

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ณ กำเนียบรัฐบาล

6 สิงหาคม 2542

มีเหตุผลใดที่รัฐบาลต้องประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ในแง่กฎหมาย ความจำเป็นที่จะต้องมีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติก็เป็นเรื่องที่ต้องมีพระราชบัญญัติ เพราะพระราชบัญญัติมาตราที่ 81 ได้บัญญัติเอาไว้ชัดเจนว่า รัฐต้องมีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเรื่องนี้ก็เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกาศใช้มาเมื่อเดือนตุลาคม 2540 ความมุ่งหมายก็คือรัฐธรรมนูญต้องการจะให้มีความหมายที่เป็นแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแห่งชาติ เพราะว่าได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาประเทศ แต่ว่าแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติเรื่องนี้เอาไว้ก็ตาม ก็ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบเวลาที่จะต้องดำเนินการในการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะไม่เหมือนกับกฎหมายหลายฉบับที่รัฐธรรมนูญบอกไว้ชัดเจนว่าจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกี่ปี แล้วก็ขณะเดียวกัน การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติว่าจะต้องมีกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ก็ไม่ได้ระบุลงไปอย่างชัดเจนว่า ลักษณะของกฎหมายฉบับนี้จะเป็นอย่างไร

เพราะฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นก็คือว่า รัฐบาลได้อาศัยเงื่อนไขของการที่จะต้องออกพระราชบัญญัติแม่บททางการศึกษานี้ เป็นเครื่องมือในการที่จะปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ด้วยเหตุผลที่ว่ามองเห็นสภาพปัญหาการศึกษาในปัจจุบันว่ามีข้อจำกัดอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองกระบวนการของการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืน ให้มีความสมดุล และก็ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ต้องยอมรับว่าในอดีตภารกิจหลักของรัฐบาลเกือบทุกชุดในด้านการศึกษาก็คือ มุ่งเน้นในเรื่องของการขยายโอกาส ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกต้อง เพราะว่าจะต้องมีความพยายามที่จะให้คนของเราได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป เนื่องจากเมื่อเทียบกับหลายประเทศก็ยังพบว่าคนของเราได้รับการศึกษาคิดเป็นจำนวนปี โดยเฉลี่ยก็ยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ แต่การขยายโอกาสการศึกษานั้นก็ไม่เพียงพอ ในแง่ของการดำเนินนโยบายทาง

ด้านการศึกษา เพราะว่าปัญหาที่ได้สะสมมา มันเกี่ยวข้องกับเรื่องคุณภาพการศึกษาด้วย และคำว่าคุณภาพนี่ก็ครอบคลุมตั้งแต่ความเหมาะสมของรูปแบบเนื้อหาสาระของการจัดการศึกษาที่จะสอดคล้องกับโลกที่จะเปลี่ยนแปลงไปกับในแง่ของความขาดแคลนในปัจจุบันต่างๆ ที่ฟังจะนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการศึกษา เราได้ใช้แผนการศึกษามาโดยตลอด แต่ว่าแผนนี้ไม่ได้มีสถานะที่เป็นกฎหมาย แล้วก็ในตัวแผนซึ่งแม้จะระบุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินนโยบายที่ดีเพียงไร แต่เริ่มมีข้อจำกัดทางโครงสร้างต่างๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการที่จะตอบสนองเป้าหมายของแผนการศึกษาได้ ฉะนั้นเหตุผลหลักจริงๆ ก็คือเราได้อาศัยเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญเพื่อมาดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาของเรา ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและประเทศชาติในการที่จะสร้างคนที่มีคุณภาพ และมีทักษะ มีขีดความสามารถที่เหมาะสมกับโลกปัจจุบัน

ท่านมองว่าปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น จะต้องเกิดอุปสรรคอะไรบ้าง ที่จะทำให้การพัฒนาหรือว่าเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาเป็นไปได้ยาก

ก่อนที่จะถึงตรงนั้นคงจะต้องเรียนว่า ด้วยเหตุผลที่ได้ลำดับให้เห็นถึงที่มาของพระราชบัญญัตินี้ ตัวเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติเองจึงมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจากระบบเดิมค่อนข้างมาก แน่นนอนในเรื่องของแนวการจัดการศึกษาหรือหลักการของการจัดการศึกษาก็นั้น คงไม่ใช่เรื่องที่มีการโต้แย้งมาก ไม่ว่าจะเป็นหลักของการที่จะให้การศึกษาอันเป็นการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคนตลอดชีวิต หรือว่าการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา หรือให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หรือถ้าลงไปรายละเอียดว่าการจะให้การจัดการศึกษานั้นยึดผู้เรียนว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด รวมถึงการประสมประสานเนื้อหาสาระประสบการณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้คงไม่ได้เป็นเรื่องที่ถูกโต้แย้งมากนัก

แต่การที่จะเปลี่ยนสภาพปัจจุบันไปสู่จุดเหล่านั้นได้ ตัวพระราชบัญญัติก็ได้พยายามที่จะแก้ปัญหาของกฎหมายกฎระเบียบและโครงสร้างในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นจะมีตั้งแต่เรื่องของการที่จะต้องให้มีการยอมรับถึงความหลากหลายในการจัดการศึกษามากขึ้น การขยายสิทธิของฝ่ายต่างๆ ที่จะสามารถจัดการศึกษาได้ ไม่ใช่เฉพาะรัฐ ไม่ใช่เพราะองค์การส่วนท้องถิ่น หรือไม่ใช่เพราะรูปแบบของโรงเรียนเอกชนที่มี

ในปัจจุบัน แต่พูดถึงเรื่องของชุมชน พูดถึงสถาบันทางสังคม สถาบันศาสนา พูดถึงแม้กระทั่งครอบครัว หรือบุคคลที่จะจัดการศึกษา อันนี้ก็เป็นการเปลี่ยนแปลง ตัวระบบการบริหารจัดการก็มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เพราะว่ามีการเสนอที่จะให้รวม กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มารวมเป็นกระทรวงเดียวกัน และมีการบริหารโดยรูปแบบของคณะกรรมการ อย่างน้อยก็สามชุดบวกกับกรรมการที่จะมาทำหน้าที่เป็นเหมือนสภาที่ปรึกษา รวมไปถึงการกระจายอำนาจการบริหาร การตัดสินใจไปสู่ระดับสถานศึกษา และสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นใหม่ที่เรียกว่าเขตพื้นที่การศึกษา อันนี้ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่

ในส่วนของคุณภาพก็มีการเปลี่ยนแปลง พูดถึงเรื่องของใบประกอบวิชาชีพของครู การปรับปรุงองค์ความรู้ การปรับปรุงองค์กรกลาง บริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู มีหมวดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษาที่มาใช้เพื่อการศึกษาแล้วก็เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากร เพราะฉะนั้นถ้าดูเนื้อหาสาระในตัวพระราชบัญญัติแล้ว มันมีความเปลี่ยนแปลงที่กว้างขวางและลึกซึ้งมาก รายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดจึงไม่สามารถถูกกำหนดอยู่ในตัวพระราชบัญญัติได้แต่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยการจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา มีคณะกรรมการปฏิรูปซึ่งมาเสนอแนะในการที่จะแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ แล้วก็จะมีเวลาอีกประมาณ 3 ปี ในการที่จะดำเนินการสิ่งเหล่านี้ให้เสร็จสิ้น ซึ่งหมายถึงเรื่องของโครงสร้างกระทรวงเรื่องอื่นๆ ที่จะตามมา

ความเปลี่ยนแปลงมหากาลอย่างนี้ ในระยะซึ่งค่อนข้างสั้น เพราะว่าเราก็อยากที่จะให้มีการเร่งรัดกระบวนการนี้ยังไม่พูดถึงเรื่องกระบวนการประเมิน ประกันคุณภาพการศึกษาด้วย ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ใหม่พอสมควร การเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ผมคิดว่า **หนึ่ง** ช่วงสองสามปีจากนี้ไป ทุกฝ่ายต้องทำงานกันอย่างหนักมาก อันนี้ก็อาจจะสร้างปัญหาขึ้นมาเหมือนกัน ในแง่ของกลไกความพร้อมของระบบราชการ ที่จะต้องพยายามเร่งรัดสิ่งเหล่านี้ **อันที่สอง** ก็คือว่า แม้ว่าในหลักการที่กำหนดในพระราชบัญญัติโดยรวม ทุกคนก็ค่อนข้างที่จะเห็นด้วยหรือเห็นคล้อยตาม แต่พอถึงเวลาของการปรับโครงสร้าง เปลี่ยนแปลงบทบาท ปรับวิธีคิด วิธีการทำงาน มันจะมีกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบกระทบในเชิงสถานภาพส่วนตัว ในเชิงสภาวะแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป และผมคิดว่าเป็นเรื่องปกติ

ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้ ที่เริ่มจะต้องมีความขัดแย้ง การคัดค้าน การวิพากษ์วิจารณ์ หรือการต่อต้านอยู่บ้าง อันนี้ก็เป็นเรื่องซึ่งต้องเข้าใจว่า ค่อนข้างจะเป็นธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้อยู่เสมอ เพราะฉะนั้นด้วยกรอบเวลาที่จำกัด แล้วก็ภารกิจที่ค่อนข้างจะใหญ่ รวมไปถึงผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลต่างๆ ก็อาจจะสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นบ้าง มันไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ง่าย มีรูปแบบสำเร็จรูป หรือว่าสามารถเดินไปได้อย่างราบรื่นร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่ใช่เช่นนั้น

ความเปลี่ยนแปลงที่ต้องให้เงินอย่างมหาศาล รัฐบาลมองปัญหาว่ามันจะไปได้ขนาดไหน เนื่องจากว่าจะต้องมีการขยายการศึกษาให้สูงขึ้นเรื่อยๆ งบประมาณก็เพิ่มขึ้นมา อันนี้รัฐบาลมองถึงเรื่องงบประมาณที่จะนำมาใช้หรือไม่

ความจริงไม่ได้เกิดจากพระราชบัญญัติตัวนี้ หนึ่งก็เป็นแนวโน้มเดิมอยู่แล้ว ที่สภาพสังคมเศรษฐกิจ เมื่อพัฒนาถึงระดับหนึ่งความต้องการเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะก้าวล่วงมาถึงขั้นอุดมศึกษาจะเติบโตเร็วมาก อันนี้ก็เป็นสภาวะที่ค่อนข้างปกติของขบวนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ภาระที่เพิ่มขึ้นจริงๆ จะมาจากรัฐธรรมนูญตามมาตรา 43 ซึ่งพูดถึงการที่จะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ต่ำกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตรงนี้ก็มีการประเมินถึงภาระงบประมาณที่เพิ่มขึ้น ก็อยู่ในกรอบของตัวเลขซึ่งคงปฏิบัติได้ แต่ก็เป็นที่สูงขึ้นพอสมควร ในแง่ของการจัดสรรงบประมาณการเงิน การคลัง ตรงนี้เองก็เป็นเหตุผลหนึ่งว่า การปฏิรูปโครงสร้างต่างๆ ก็มีความจำเป็นเพื่อที่จะให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากขึ้น ยิ่งงานที่จะต้องทำขยายตัวมากขึ้น ขณะที่ทรัพยากรมีจำกัด การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การมีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น ในช่วงของการปรับเปลี่ยน หรือในช่วงเปลี่ยนผ่านที่กำลังดำเนินการในการปฏิรูปนั้น ก็คงจะต้องมีการใช้งบประมาณหรือทรัพยากรมากเป็นพิเศษด้วย ตรงนี้รัฐบาลก็ได้คำนึงถึง และได้เตรียมแหล่งเงินเอาไว้เหมือนกัน ในการที่จะมาช่วยทำให้งานเหล่านี้มันเดินต่อไปได้

ช่วงก่อนหน้าที่พระราชบัญญัติการศึกษาจะประกาศใช้ ก็ได้ติดตามข่าวมาตลอดว่า มีร่างเข้ามาถึง 4 ร่าง ไม่ทราบว่าคณะกรรมการได้ใช้ร่างไหนเป็นหลัก และท่านเองเป็นประธานยกร่าง ท่านคิดว่าจุดไหนที่คณะกรรมการเห็นด้วยอย่างยิ่ง ขณะเดียวกันจุดไหนที่คณะกรรมการขัดแย้งกันจนหาข้อสรุปยาก

ในส่วนของกระบวนการจัดทำ เนื่องจากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน และก็ทางฝ่ายสภา ฝ่ายพรรคการเมืองให้ความสนใจกับเรื่องนี้มาก ก็จึงมีการเสนอกฎหมายเข้ามาหลายฉบับ คือเรื่องเดียวกัน แต่ว่าหลายฉบับโดยกระบวนการพิจารณาของสภาได้ถือร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก เพราะนั่นคือมติสภาผู้แทนราษฎร เวลารับหลักการ แต่ว่าได้สร้างกระบวนการพิจารณาที่เปิดกว้างทั้งในแง่ของการมีกรรมสิทธิ์ที่ประกอบไปด้วยคนที่มีความหลากหลายจำนวนมากกว่าปกติ ทั้งในกระบวนการสร้างการรับฟังความเห็นในระหว่างการศึกษา ก็คงจะกล่าวได้ว่า ในการพิจารณาของกรรมาธิการจริงๆ ก็ได้ข้อเสนอทุกข้อเสนอ แต่ว่าก็มาหลอมรวมกันเป็นกรอบ ซึ่งออกมาเป็นตัวพระราชบัญญัติที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน ผมคิดว่าสิ่งซึ่งสามารถพูดได้เต็มปากเต็มคำก็คือว่า หลักการศึกษายิ่งใหญ่ๆ เกือบทุกเรื่อง ไม่ได้เห็นขัดแย้งกัน ค่อนข้างจะเห็นตรงกัน แต่ว่าในทุกๆ เรื่องมันจะมีรายละเอียด เป็นเรื่องธรรมดาที่จะต้องถกกันอย่างกว้างขวาง แล้วก็ให้เกิดข้อยุติที่สามารถนำมาสู่การสรุปเป็นตัวร่างเพื่อเสนอในขั้นตอนต่อไป ผมไม่ได้มองว่ามันมีประเด็นอะไรเป็นพิเศษที่เป็นความขัดแย้ง เพราะว่าหลักใหญ่ๆ นั้นรับค่อนข้างจะตรงกัน แต่ว่ารายละเอียดในแต่ละเรื่อง จะมีถ้อยคำเป็นต้น หรือว่ากรอบเวลาว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้ควรจะเสร็จเมื่อไร อย่างนี้เป็นต้น ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาบ้าง

เมื่อร่างของรัฐบาลประกาศใช้ไปแล้ว หน่วยงานที่ต้องนำไปปฏิบัติคือหน่วยงานใด

จะมีสองส่วน **ประการแรก** งานบางเรื่องซึ่งสามารถที่ดำเนินการได้ทันที กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตามหน้าที่อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ต้องไปดำเนินการเลย เช่น กระทรวงศึกษาก็จะต้องไปดูกฎกระทรวงอยู่ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เช่นเรื่องหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการเป็นพิเศษกับคนพิการอย่างนี้เป็นต้นหรือเงื่อนไขการที่จะให้สถาบันต่างๆ

เข้ามาจัดการศึกษาจะต้องวางเงื่อนไขอย่างไร อันนี้จะต้องดำเนินการไปเลย แต่ว่า **ส่วนที่สอง**ก็คือตัวระบบใหญ่ซึ่งหน่วยงานต่างๆจะมารวมเป็นกระทรวงเดียว แล้วจะแบ่งส่วนงานอย่างไร เรื่องของการจัดทรัพยากร งบประมาณ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพระราชบัญญัติครู หรือระเบียบบริหารราชการของข้าราชการครู รวมไปถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร เรื่องเหล่านี้จะดำเนินการโดยคณะกรรมการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ที่จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นจริงๆข้อกฎหมายการศึกษาซึ่งได้ประกาศใช้ไปเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม มีผล วันที่ 20 สิงหาคม สัปดาห์หน้า ก็คือวันที่ 31 สิงหาคม เราก็จะเสนอพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งสำนักงานนี้ และตัวคณะกรรมการที่จะรับการสรรหาตามกระบวนการที่กำหนดเอาไว้ในตัวพระราชบัญญัติ ก็จะเป็นตัวหลักในการทำงาน

กฎหมายหรือว่าข้อปฏิบัติที่ออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เรียกชื่อว่าอะไร

แล้วแต่ครับ บางเรื่องก็ต้องออกเป็นกฎกระทรวง บางเรื่องก็อาจจะออกเป็นระเบียบ บางเรื่องก็อาจจะเป็นพระราชกฤษฎีกา อันนี้แล้วแต่ที่จะกำหนดในแต่ละเรื่องนั้นๆ ในตัวของพระราชบัญญัติการศึกษาที่กำหนดเอาไว้เอง ส่วนอะไรที่จำเป็นจะต้องไปแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบเดิมก็ขึ้น

อยู่กับสถานะของตัวกฎหมายหรือกฎระเบียบเดิม เช่น อะไรที่เป็นพระราชบัญญัติก็ต้องไปแก้ไขโดยการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม อะไรที่เป็นกฎกระทรวงก็ต้องไปแก้ที่กฎกระทรวง

ทราบว่าต้องมีคณะกรรมการอีก 9 ท่านมารับไปปฏิบัติ ครับ เป็นคณะกรรมการปฏิรูป

ท่านเป็นห่วงคณะกรรมการ 9 ท่านหรือไม่ว่า จะรับถูกไปปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์แบบ

ผมคิดว่า ที่สุดผู้ที่จะมาทำงานนี้ 9 ท่านนี้ ก็คงจะเป็นคนซึ่งได้รับการคัดสรรมาจากคนซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง และผมเชื่อว่าคนเหล่านี้ก็คงเป็นคนซึ่งได้ติดตามกระบวนการของการปฏิรูป หรือการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมาโดยตลอด ผมยังมั่นใจว่า คนเหล่านี้จะมีความเข้าใจที่ดีว่า สิ่งที่ต้องการจะทำคืออะไร แต่ว่าในแง่ของความเป็นห่วง ก็ย่อมมีความเป็นห่วงอยู่ เพราะวาระระยะเวลาที่จะทำงานก็จำกัด เพราะฉะนั้นก็ต้องทำงานกันอย่างหนัก แล้วก็ต้องสามารถระดมความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ให้ได้ด้วย

คณะกรรมการ 9 ท่าน เป็นผู้ที่รัฐบาลเลือกไปสักกี่ท่าน

มีกระบวนการสรรหาครับ ก็คือจะมีคณะกรรมการสรรหาในเบื้องต้นเสียก่อน ซึ่งตัวกรรมการสรรหาเอง ก็จะมี

ผู้แทนจากหน่วยงานราชการ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษา และผู้แทนจากกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 15 ท่าน ก็จะมาทำหน้าที่ในการสรรหาจำนวนกรรมการ 2 เท่า ของ กรรมการจริง และจะให้คณะรัฐมนตรีได้เลือกต่อไป

หมายความว่า คณะรัฐมนตรีเลือกเองทั้งหมด

แต่ต้องเลือกจากบัญชีที่ทางคณะกรรมการสรรหาจัดทำขึ้นมา

ตามที่ พ.ร.บ. การศึกษาระบุว่า จะเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดการศึกษาเอง ท่านคิดว่าชุมชนพร้อมหรือยัง

ผมคิดว่า ถ้าจะพูดโดยรวมว่าชุมชนพร้อมหรือไม่พร้อมคงไม่ได้ คงจะต้องไปดูเงื่อนไขเฉพาะของแต่ละชุมชนด้วย อันนี้จึงเป็นจุดหนึ่งของการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็จะต้องทำหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆของการจัดการศึกษา แต่ผมคิดว่าเราจะหวังให้องค์กรใหม่ๆที่เข้ามาทำงานหนึ่งงานใดสามารถทำงานได้สมบูรณ์แบบคงไม่ได้ มันก็จะต้องมีกระบวนการของการเรียนรู้ของเขาด้วยในการดำเนินการ เพียงแต่เราคิดว่าหลักของการที่จะให้ความหลากหลาย และก็มีหลักประกันของการที่ระบบการศึกษาส่งเสริมหรือตอบสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเป็นหลักที่ถูกต้อง และเป็นทิศทางแนวโน้มที่เราเห็นเกิดขึ้นทั่วโลก ดังนั้นเราก็ต้องเปิดช่องทางที่จะให้นำไปสู่กระบวนการตรงนี้ได้ การที่จะเพิ่มความพร้อมก็เป็นเรื่องสำคัญ ที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็ต้องช่วยดูกัน สนับสนุนให้ชุมชนมีความพร้อมให้จงได้

ถ้าอย่างนั้นในช่วงแรก คงจะเป็นการศึกษาในระบบ

ผมคิดว่าคงจะมีบางชุมชน บางองค์กรที่ได้มีประสบการณ์ในเรื่องเหล่านี้บ้างแล้ว ที่คงจะเริ่มต้นได้ คงไม่ถึงกับว่าไม่มีเกิดขึ้นเลย แต่ว่าจะขยายได้รวดเร็วแค่ไหน ก็คงจะขึ้นกับความพร้อมที่ว่า

มีข้อใดในพระราชบัญญัติการศึกษาที่ท่านคิดว่าปรับเปลี่ยนได้ยาก และจะทำให้มีความขัดแย้งกันมากที่สุด

ความยากง่ายของการปรับเปลี่ยน ก็เป็นเรื่องของการแก้ไขกฎหมาย ถ้ามีความต้องการ ถึงวันนี้ยังไม่คิดว่ามีข้อเสนออะไรในการแก้ไขกฎหมาย แต่ว่าเรื่องที่เป็นเรื่องใหม่ การสร้างกระบวนการประเมิน และก็การยอมรับการประเมิน การพูดถึงการรวมกระทรวงเข้าด้วยกัน และอาจจะเน้นในเรื่องของเขตพื้นที่มากกว่าการมีกรม เรื่องของการบริหาร

งานบุคคล เรื่องของใบประกอบวิชาชีพ ผมคิดว่าคงมีการโต้แย้งกันบ้าง ก็อย่างที่ได้เรียนแล้วว่าการเปลี่ยนแปลงของลักษณะแบบนี้ กระทบในเชิงโครงสร้างและสถานภาพของบุคคล ก็เป็นเรื่องธรรมดาที่คาดได้ว่า จะต้องมีการโต้แย้งหรือความขัดแย้งอยู่บ้าง

คำถามนี้ท่านจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ ท่านคิดว่าพระราชบัญญัตินี้จะไรเป็นจุดเด่นที่สุด และรวมทั้งส่วนที่เป็นจุดด้อยที่ถึงอย่างไรปัญหามันจะต้องเกิด

จุดเด่นผมคิดว่าคงจะอยู่ที่ได้รวบรวมสภาวะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ค่อนข้างจะครอบคลุม แล้วก็มาใช้บทบัญญัติของกฎหมายเป็นเครื่องมือในการที่จะแก้ไขกรุยทาง โดยคิดครบทั้งระบบ ครบทั้งวงจร ทุกเรื่องจะสัมพันธ์แล้วก็เสริมซึ่งกันและกัน จุดอ่อนก็เหมือนกับกฎหมายในระดับนี้ ในระดับพระราชบัญญัติ ก็คือยังไม่สามารถที่จะให้คำตอบได้ทุกเรื่องที่เป็นรายละเอียด แล้วก็กรอบเวลาในการดำเนินการก็ต้องประมาณการกันว่า ตรงไหนที่เหมาะสม แต่ว่าพอถึงเวลาในการปฏิบัติ มันก็จะเริ่มมีจุดที่คนทำงานอาจจะมองว่ามันเข้มงวดกวัดข้นรวดเร็วเกินไปที่จะทำได้ แต่คนข้างนอกอาจจะมองว่าช้าไป ออกมาได้สิ่งต่างๆเร็วกว่านี้อันนี้ก็จุดซึ่งผมคิดว่าเป็นธรรมดา แต่ว่าเราก็พยายามหาจุดพอดี แต่มันไม่มีสูตรคำนวณที่จะบอกว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้ต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ภายในระยะเท่านั้นเท่านั้น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องกำหนดกรอบกว้างๆ ซึ่งรับกันได้ทุกฝ่าย แล้วก็ทำให้งานมันเดินได้ต่อไปได้

โลกทุกวันนี้ เป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ โลกแห่งการแข่งขัน ท่านคิดว่าประเทศไทยควรจะมีรูปแบบของประเทศใดที่เรควรจะตามไป หรือว่าไปแข่งขัน

ผมคิดว่าเราคงต้องเรียนรู้จากหลายประเทศแล้ว เราก็ต้องรู้จักตัวเองในการที่จะนำเอารูปแบบของใครก็ตามมาใช้ สภาพปัญหาของแต่ละประเทศ หรือสภาพของระบบการศึกษาแต่ละระบบมันจะไม่เหมือนกัน แล้วก็ที่มาที่ไปมันก็จะไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเราก็จะต้องดูแนวโน้มภาพรวมของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปว่าไปในลักษณะไหน เช่น เราเห็นได้ชัดว่าเรื่อง กระจายอำนาจค่อนข้างชัดเจน เรื่องการเป็นอิสระของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรในการทำงานมีมากขึ้น กระแสหรือว่าแนวโน้มหลัก เราก็ต้องจับมา แต่ว่าจับมาแล้ว ก็ต้องมาดูว่าที่มาที่ไปของสภาพปัญหาของระบบของเราเป็นอย่างไร จึงกำหนดได้ว่าทิศทางของเรานี้

จะเป็นอย่างไร ผมไม่ได้คิดว่ามันมีประเทศใดประเทศหนึ่งที่ มีรูปแบบ ที่เราสามารถจะพูดได้อย่างเต็มปากเต็มคำ ว่า ต้องไปตามในรูปแบบนั้น

ตอนนี้เราก็อะสังคโปร้ เพราะสังคโปร้เจริญมาก ขนาดเฉลี่ย แล้ว สองคน มีเครื่องคอมพิวเตอร์หนึ่งเครื่อง แล้วรวมทั้ง ทุกคนพูดภาษาอังกฤษได้หมด ตรงนี้ถ้าเราจะเอารูปแบบของ สังคโปร้มา จะเป็นเรื่องเสียหายไหมครับว่า ทุกบ้านจะต้องมี เครื่องคอมพิวเตอร์ แล้วก็รู้ภาษาต่างประเทศ

สังคโปร้กำลังปฏิรูปการศึกษา ในอีกส่วนหนึ่งก็คือ ว่าเขามีปัญหาเรื่องคนของเขาไม่สามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ มีความคิดที่เป็นอิสระได้ ทุกประเทศจะมีจุดแข็งจุดอ่อน กรณีสังคโปร้ทิศทางการพัฒนาของประเทศเขาชัด ด้วยเหตุผลที่ว่า เงื่อนไข ขนาดข้อจำกัดทรัพยากร มันบอกได้ว่า ประเทศเขาต้องแสวงจุดได้เปรียบของการเป็นศูนย์กลางการค้า ระหว่างประเทศ คือศูนย์กลางการเงิน และก็ด้วยขนาดของเขา มันทำให้การวางแผนบางเรื่อง เช่นอย่างที่บอก เชื่อมโยงคน ทั้งเกาะเข้าหากันด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มันเป็น เป้าหมายซึ่งทำได้ปฏิบัติได้จริง แม้ว่าถ้ามาพิจารณาในกรณีของเรา คิดถึงข้อจำกัดต่างๆ การจะบรรลุไปสู่เป้าหมาย แบบเดียวกันอย่างนั้น คงต้องใช้เวลามากกว่ามาก อย่างนี้เป็นต้น คือจุดแข็งในเรื่องต่างๆเราก็ต้องดู และก็ต้อง พยายามที่จะไม่ให้เราเสียเปรียบ เพราะฉะนั้นความร่วมมือ เรื่องภาษาต่างประเทศ ความร่วมมือเรื่องการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเป็นเรื่องที่เราจำเป็นต้องทำ แต่ว่าการที่จะบรรลุ เป้าหมายแบบนั้น สามารถจะใช้วิธีการ ใช้แผนใช้นโยบาย ใช้มาตรการแบบเดียวกับสังคโปร้ได้หรือไม่ อันนี้ก็ต้องคิด ถึงความแตกต่างของสภาวะแวดล้อมด้วย

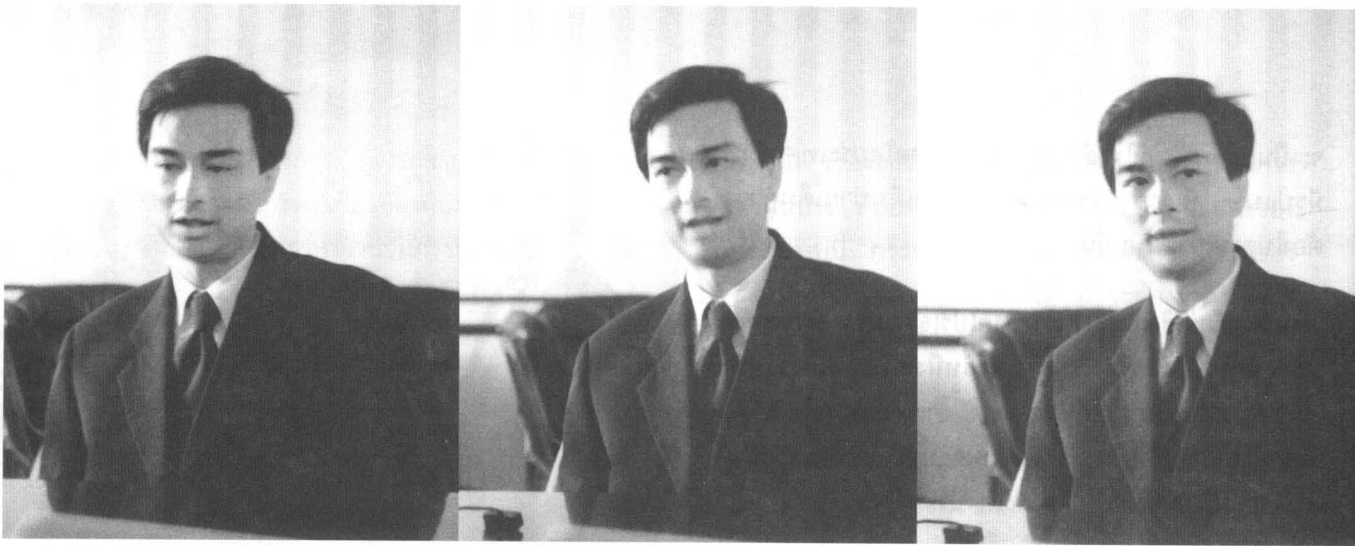
ถ้าไม่มีรูปแบบหรือรูปลักษณะที่เป็นตัวอย่างเวลานี้ ในส่วน ความคิดของท่านคิดว่า เด็กไทยควรจะมียุปร่างหน้าตา พฤติกรรมอย่างไร เหมือนกับที่ผม อ่านบทความของ ดร.ป๋วย เรื่องจากครรภ์มารดาสู่เชิงตะกอนผมเห็นว่าวิถีชีวิตของดร.ป๋วย เยี่ยมมาก ท่านอาจมีรูปแบบอีกอย่างหนึ่งของท่าน พอจะบอก ได้ไหมว่า เด็กไทยตั้งแต่เกิดจนถึงวาระสุดท้าย ควรจะมี รูปแบบอย่างไร ที่จะทำให้มีความสุขในชีวิต และก็มีความสุข ของประเทศชาติได้

เบื้องต้นผมคิดว่าสิ่งที่เราปรารถนาจะเห็นก็คือสังคมที่ ประกอบไปด้วยคนที่มีคุณภาพที่ดี แล้วก็อยู่ร่วมกัน อย่างสันติ เป็นสังคมที่มีเหตุผล เป็นสังคมที่อยู่กับข้อ

เท็จจริง เพราะฉะนั้นกระบวนการของการพัฒนาในการ สร้างคน มันเกี่ยวข้องกับมากไปกว่าเรื่องการศึกษา อย่างเช่น ถ้าพูดถึงเรื่องกรณีเด็กแรกเกิดมาจนถึงเด็กเล็ก กระบวนการ ทางด้านการสาธารณสุขมีความสำคัญมาก ที่จะเป็นตัวชี้ หรือกำหนดศักยภาพของคนตั้งแต่แรก เพราะฉะนั้นตรงนั้น ก็ต้องพร้อม ผมก็ไฝฝืนจะเห็นว่าเด็กไทยที่เกิดมาแล้วมี สุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง และก็เมื่อเข้าไปสู่กระบวนการของการศึกษาในระบบก็จะมี ความพร้อมทั้งร่างกายสมองจิตใจ ในการที่จะพัฒนาตัวเอง ยิ่งขึ้นไป

ในตัวของกระบวนการศึกษาเอง ผมก็อยากจะเห็น เด็กไทยมีขีดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ดีกว่าที่เป็น อยู่ในปัจจุบันสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงได้ สามารถมองปัญหาแก้ปัญหาโดยมีความลึกซึ้งมากกว่าความ ฉาบฉวย และผมคิดว่าถ้าจะสร้างทักษะเหล่านี้ขึ้นมาได้ มันจะเป็นพื้นฐานที่ดีของสังคม ไม่ว่าจะมองจาก ในมุมของ เศรษฐกิจ ในมุมของการเมือง หรือในมุมอื่นๆ เพราะว่ามัน จะทำให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีในภาคธุรกิจ ใน ภาครัฐและตัวนี้ก็จะเป็นหลักประกันของการมีสังคมที่มั่งคั่ง ที่ทุกฝ่ายยอมรับมีวิธีการที่ในการร่วมแก้ปัญหา หาข้อยุติใน สิ่งซึ่งเป็นปัญหาาร่วมกัน หรือเป็นความขัดแย้งในสังคมซึ่ง ย่อมจะมีขึ้นได้เป็นธรรมดา เพราะความหลากหลายอันนี้คือ สิ่งที่ผมปรารถนาจะเห็นจากคนไทย สังคมไทย และก็ยังเชื่อ ว่าเราสามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้โดยดำรงรักษาเอกลักษณ์ของ เราได้ด้วย เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นเป้าหมาย ที่คิดว่าระบบ การศึกษาที่ดี หรือว่านโยบาย หรือมาตรการต่างๆ ที่ทุก ฝ่ายดำเนินการ ควรที่จะได้มุ่งไปเพื่อตอบสนองตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะเปิดโอกาสให้คนได้

เรียนมากขึ้นเพราะจะมีนักศึกษาจบชั้นมัธยมปลายมากขึ้น

ท่านมองว่าอุดมศึกษาจะต้องปรับตัวอย่างไร

ประการแรกต้องมีความชัดเจนว่าขณะนี้เปลี่ยนไปจากการศึกษาสำหรับคนกลุ่มน้อย มาเป็นการศึกษาของมวลชน และของปวงชนในที่สุด **อันที่สอง**อุดมศึกษาต้องเข้าใจความหลากหลายที่ควรจะมีในระบบของตัวเอง เพราะอุดมศึกษานั้นมีตั้งแต่ในเรื่องของการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญา ไปจนถึงสูงกว่าปริญญาตรี อันนี้ก็ต้องมีการยอมรับ ไม่ใช่คิดถึงอุดมศึกษา และไปยึดติดอยู่กับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นวิทยาลัย เฉพาะทาง **ประการที่สาม**ก็คือว่าเมื่อมีความเปลี่ยนแปลง ก็คือมีการขยายตัวของการศึกษาเพื่อมวลชน และมีความหลากหลายมากขึ้น จะต้องมีความเป็นเอกภาพในเชิงนโยบาย อันนี้จึงจะสามารถทำให้อุดมศึกษาตอบสนองความต้องการที่มันเปลี่ยนแปลงไปได้ตามยุคสมัย ตามบทบัญญัติของกฎหมาย หรือปัจจัยอื่นๆที่เป็นตัวขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้

ในทัศนะของท่าน เห็นว่าสถาบันราชภัฏซึ่งเป็นอุดมศึกษาในท้องถิ่น ควรจะทำหน้าที่อย่างไร

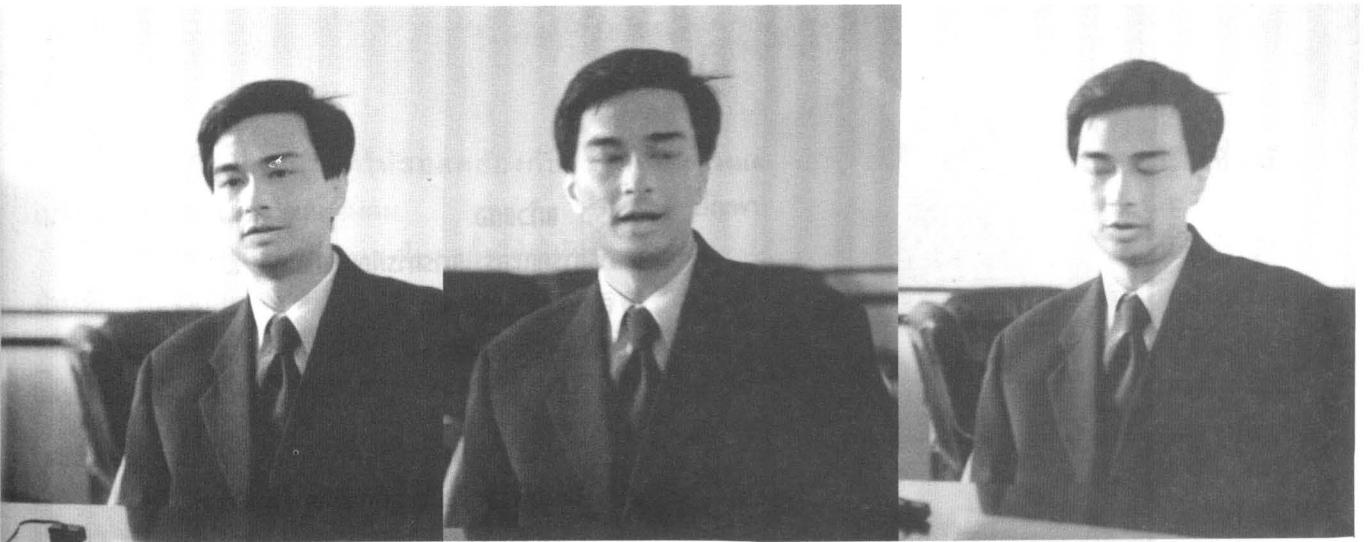
ผมคิดว่าความเป็นสถาบันอุดมศึกษาของชุมชน เป็นบทบาทสำคัญของสถาบันราชภัฏต่อไป ด้วยเหตุผลอย่างที่เรียนแล้วว่า อุดมศึกษามีหลายประเภทหลายระดับ ผมเชื่อว่ามหาวิทยาลัยของรัฐจะต้องมุ่งไปสู่การเป็นสถาบันที่สร้างองค์ความรู้ เน้นการวิจัยพัฒนามากขึ้น ขณะที่มหาวิทยาลัยของรัฐก็ดี มหาวิทยาลัยเอกชนก็ดี และก็รวมไปถึงสถาบันราชภัฏด้วย ก็คงจะมีการกิจสำคัญในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี แล้วก็จะระดับปริญญาโทส่วนหนึ่ง แต่ด้วยความใกล้ชิด หรือการตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

แต่ละชุมชนนั้น ผมคิดว่าโดยรากฐาน ราชภัฏจะอยู่ในฐานะที่ตอบสนองได้ดีกว่ามหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นคือสิ่งที่จะเป็นจุดแข็งหรือเป็นจุดเน้นของราชภัฏต่อไป

ขณะเดียวกัน กระบวนการของการผลิตครูทั้งหมดก็จะต้องมีการมาทบทวน ซึ่งก็จะสอดคล้องกับแนวทางที่อยู่ในพระราชบัญญัติอยู่แล้ว เพราะว่าในขณะนี้สภาพมันก็เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งในอดีตถือว่ามีความขาดแคลนครูในเชิงจำนวนเป็นการทั่วไป ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการเร่งการผลิตโดยภาครัฐ สภาพนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ความขาดแคลนที่เกิดขึ้นเจาะจงในสาขาต่างๆมากขึ้น ในขณะที่บางสาขานั้นก็อาจจะถือได้ว่า การผลิตนั้นไม่สมดุลกับความต้องการที่เกิดขึ้นในระบบ รวมไปถึงความจำเป็นที่จะต้องดึงดูดให้คนที่มีความสามารถเข้ามาเรียน หรือมาเตรียมตัวที่จะเป็นครูให้ดีกว่าในปัจจุบัน ซึ่งก็จะผันไปถึงระบบแรงจูงใจค่าตอบแทนต่างๆด้วย

ในพระราชบัญญัติมาตรา ๓๘ ได้กล่าวว่าสถาบันอุดมศึกษาจะต้องอยู่ในระบบราชการ หรืออยู่ในกำกับของรัฐ หมายความว่ายังมีระบบราชการให้เลือกลูกอีกใช่ไหม

ในเบื้องต้นจะเป็นอย่างอื่นไม่ได้ เพราะว่าปัจจุบันก็มีสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการเป็นส่วนใหญ่ ถ้าไม่นับของเอกชน แต่ว่าภายในปี พ.ศ. 2545 เรายังยืนยันเป้าหมายว่า มหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่ง จะปรับรูปแบบตัวเองไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ แต่ก็จะมีสถาบันอุดมศึกษา เช่น ราชภัฏ ราชมนคล ยังเป็นส่วนราชการอยู่ ผมมองว่าในอนาคต สถาบันเหล่านี้ก็คงจะมีความจำเป็น และความประสงค์ที่จะออกนอกกรอบด้วย เพราะฉะนั้นถ้ามองทิศทางโดยรวม ผมเชื่อว่าสถาบันการศึกษาระดับสูง ระดับอุดมศึกษา แนวโน้มก็คือจะออกจากระบบราชการในที่สุด แต่ว่าที่ต้องเขียนเอาไว้สองทาง เพราะต้องรองรับกับสภาพ

ปัจจุบัน

หมายความว่า ถ้าราชภัฏยังไม่พร้อม ก็จะต้องอยู่ในระบบไปก่อนใช่ไหม

ครับ ราชภัฏแต่ละแห่งที่ต้องการจะออกนอกระบบ ต้องยืนอยู่ได้ในฐานะนิติบุคคลนั้น จึงยังต้องมีขั้นตอนการดำเนินการ และการเตรียมการพอสมควร

การออกนอกระบบนั้น อาจารย์ของเรากลัวเรื่องการประเมินคุณภาพ อาจารย์กลัวจะถูกให้ออก ตอนนี้อยู่เสียหมด ทำอย่างไรจะให้ขวัญดี

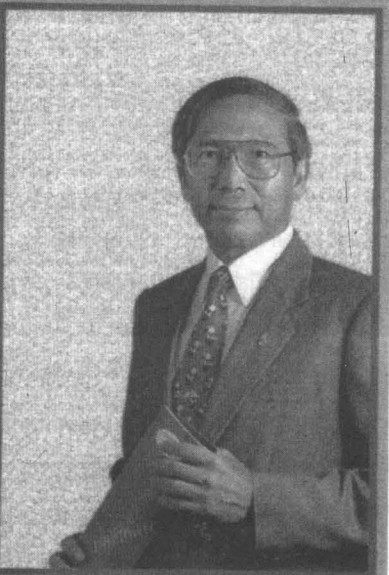
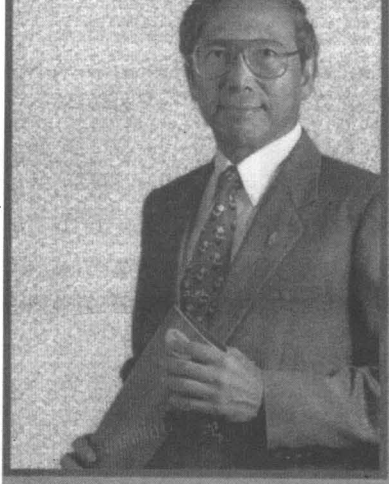
ผมคิดว่าการประเมินเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องยอมรับมากขึ้น เพราะการขาดการประเมินเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้ขาดการกระตุ้นกระบวนการของการพัฒนา แต่อย่างที่ผมได้เรียนแล้วว่า อันนี้เป็นปัญหาอย่างหนึ่ง เพราะว่าดูเหมือนมันเป็นเรื่องใหม่ แต่ว่าสิ่งที่กำลังจะดำเนินการ อย่างเช่นเวลาเราประเมินคุณภาพของสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะประเมินโดยองค์กรใหม่ที่จะเกิดขึ้นซึ่งเป็นระบบการประเมินภายนอก ก็ได้มีการเน้นย้ำกันนะครับว่า ในขั้นแรกซึ่งเป็นขั้นตอนการเริ่มต้น กระบวนการประเมินคงจะเป็นเรื่องสร้างความคุ้นเคย การสร้างฐานข้อมูลที่ดีมากกว่า เพื่อไม่ให้เกิดความหวั่นวิตกว่าเรื่องการประเมินแปลว่าเป็นเรื่องจะมาจับผิด มาลงโทษ มาอะไรกัน และตรงนี้ครับ ผมคิดว่าพอเราทำไประยะหนึ่ง จะเห็นได้ชัดว่าความจริงการประเมินไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัว แต่เป็นเรื่องที่ดี เป็นตัวที่ทำให้เราสามารถทบทวนและพัฒนาตัวเองได้ตลอดเวลา แต่ว่าหลักนี้จำเป็น และมันก็ไม่ได้เกิดเฉพาะในเรื่องของการศึกษา เวลานี้เป็นหลักที่จะต้องเกิดขึ้นทั่วไป เพราะว่าเป็นหลักประกันที่ดีที่สุดของการมีระบบบริหารจัดการที่ดี

การที่ให้นักศึกษาประเมินคุณภาพการสอนของอาจารย์นั้น ท่านเห็นด้วยหรือไม่

ผมคิดว่าในฐานะที่เป็นผู้รับการศึกษา ก็ควรจะได้มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเป็น การประเมินในระดับหนึ่ง แต่ว่าไม่ใช่แปลว่า นั่นคือกระบวนการประเมินทั้งหมด มันเป็นเพียงข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการประกอบการพิจารณาของการประเมิน

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นที่จะฝากมายังผู้อ่านวารสารฉบับนี้ทุกคน

อยากจะฝากไปยังผู้อ่านทุกท่านว่า ชีวิตของพวกเราทุกคน สังคมประเทศชาติของเราในวันนี้และวันข้างหน้า จะดีขึ้น จะเป็นสังคมที่น่าอยู่ จะเป็นชีวิตที่เราอยากจะใช้ ก็ต่อเมื่อเราสามารถสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ขณะนี้ทุกฝ่ายในสังคมได้มีความตื่นตัว ในการที่จะปฏิรูปเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อยากจะให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม ติดตาม แสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะให้กระบวนการของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายย่อมส่งผลให้เกิดความลังเล เกิดความไม่แน่ใจบ้าง ต้องถือเป็นเรื่องธรรมดา แต่ว่าถ้าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน และยกประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และแน่วแน่ในทิศทางที่เดินไป ผมคิดว่ามันเป็นโอกาสสำหรับทุกคน ที่จะได้มีส่วนร่วมสร้างสังคมที่จะพึงปรารถนา แล้วก็สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับทุกๆคน ทั้งตัวเราเองแล้วก็ลูกหลานของเราในอนาคต

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ณ สำนักอำนวยการฯ

26 สิงหาคม 2542

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีส่วนเกี่ยวข้องกับ อย่างไรกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นองค์คณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ในการเสนอนโยบายและแผนการศึกษาต่อรัฐบาล จึงมีหน้าที่โดยตรงที่ต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก่อนจะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อส่งต่อให้คณะกรรมการกฤษฎีกา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาชิก พิจารณาตามลำดับขั้นการจัดทำกฎหมายต่อไป

ในการพิจารณาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติครั้งนี้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีนายปัญจะ เกสรทอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธาน และนักการศึกษาคนสำคัญ ๆ เช่น นายแพทย์ประเวศ วะสี ดร.ลิปพนนท์ เกตุทัต ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ เป็นกรรมการ ได้ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างละเอียดถี่ถ้วนถึง 7 ครั้ง นอกจากนี้ ในการประชุมครั้งต่อ ๆ มาหลังจากนั้นก็ได้รับทราบความคืบหน้าของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติรายงานให้ที่ประชุมทราบโดยตลอด

ประเทศไทยจะได้อะไรจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากข้อมูลการเปรียบเทียบในระดับนานาชาติ พบว่าการศึกษาไทยด้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สอดคล้องกับข้อมูลอีกหลายตัวที่ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถของคนไทยต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ในการแข่งขันกับสังคมโลก โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศที่เข้มแข็งเท่านั้นจึงจะอยู่รอดได้ และความเข้มแข็งของประเทศก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพของคน และคนจะมีศักยภาพได้ก็ด้วยการศึกษาที่มีคุณภาพ การที่จะปรับปรุงให้การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานทัดเทียมสากลได้

จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

วิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยครั้งนี้ทำให้หลายฝ่ายเห็นความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาไทยอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ประเทศของเราพลิกฟื้นกลับมาเป็นชาติที่เข้มแข็งมั่นคง และมีศักดิ์ศรีในเวทีโลกอีกครั้งหนึ่ง

ประเทศไทยเคยมีความพยายามที่จะปฏิรูปการศึกษาหลายครั้งในอดีต แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากความไม่ต่อเนื่องในนโยบายทางการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการเสนอแนะนโยบายและแผนการศึกษาของชาติ จึงได้ทำการวิจัยการปฏิรูปการศึกษาของต่างประเทศที่สำเร็จแล้ว 12 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม มาเลเซีย จีน ลาว และฮ่องกง พบว่าปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาคือ ต้องมีกฎหมายรองรับ เน้นที่คุณภาพผู้เรียน ผู้นำประเทศให้การสนับสนุน และประชาชนมีส่วนร่วม เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพครู การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาใหม่ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาและชุมชนมากขึ้น

ฉะนั้น ผู้ได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็คือ ผู้เรียน ครู พ่อแม่ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การศึกษาของเราจะมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

จะมีผลเสียบ้างไหมจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สิ่งที่คนหลายคนวิตกกังวลก็คือ ห่วงสถานภาพของตัวเองว่าจะไปอยู่ตรงไหนในโครงสร้างใหม่ แต่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายไว้ว่าจะไม่ทำให้ใครได้รับผลกระทบในทางลบแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งหรือความก้าวหน้า การเสียผลประโยชน์อาจจะมีบ้าง โดยเฉพาะความมีอำนาจตามโครงสร้างเดิมซึ่งจะต้องเปลี่ยนไป แต่โดยสรุปแล้วคนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์มากกว่า

ท่านเลขาเป็นห่วงหรือกังวลใจบ้างไหม ในเรื่องที่จะเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคที่จะทำได้ยาก

ผมไม่คิดว่าจะมีอุปสรรคอะไร ที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาค้างเป็นไปไม่ได้ เพราะมีกฎหมายรองรับไว้แล้ว และการร่างกฎหมายก็มีพื้นฐานทางวิชาการรองรับ มีนักวิจัยและนักการศึกษาชั้นนำของประเทศเข้ามามีส่วนร่วม มีการสำรวจความคิดเห็นและประชาพิจารณ์กลุ่มคนที่หลากหลายจากทุกส่วนของประเทศ จนผมกล้ากล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดฉบับหนึ่งของประเทศไทย ขณะนี้กระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของไทยมีขึ้นทุกหนทุกแห่ง ทั้งผู้เรียน ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนภาคธุรกิจซึ่งเป็นผู้ใช้ผลผลิตทางการศึกษาก็ต้องการให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพคนและความสามารถในการผลิตของประเทศ และภาคธุรกิจจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาค้างครั้งนี้ด้วย

มีประเด็นใดที่คณะกรรมการมีความขัดแย้ง หรือประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุด ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

หลังจากใช้เวลาประชาพิจารณ์หลายครั้ง คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีความเห็นพ้องที่ตรงกันเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการปฏิรูปครูนั้น ทุกคนเห็นว่ามีมีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด สำหรับประเด็นที่ในขั้นตอนแรกยังหาข้อสรุปไม่ได้ เช่น เรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ควรกำหนดตั้งแต่ระดับใดถึงระดับใด บางคนเห็นควรให้กำหนดไว้ระหว่างอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น บางคนเห็นควรให้กำหนดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาตอนปลาย และเรื่องการรวมกระทรวงกับทบวงเข้าด้วยกัน มีทั้งคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย แต่เมื่อเราจัดให้มีการสัมมนาทำประชาพิจารณ์ และสอบถามความเห็นจากประชาชนจำนวนมาก ทำให้ได้ข้อสรุปว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี กำหนดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 และ รวมหน่วยงานจัดการศึกษาเข้าด้วยกันให้เป็นกระทรวงเดียว จะเห็นว่าการเขียนกฎหมายครั้งนี้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมาก

สถาบันราชภัฏจะแสดงบทบาทอย่างไรเพื่อเสริมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้มากที่สุด

สถาบันราชภัฏเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จะต้องปฏิรูปการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบทบาทการวิจัยองค์ความรู้ และสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ ปัจจุบันสถาบันราชภัฏไม่มีอิสระในการบริหาร บุคลากร ขาดการพัฒนาและมีงานวิจัยทางวิชาการน้อยมาก ครั้งนี้น่าจะเป็นโอกาสให้หันกลับมาช่วยกันปฏิรูปสถาบัน ให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีมาตรฐานระดับเดียวกับมหาวิทยาลัย แนวหน้า และอยู่ในระดับเดียวกับมาตรฐานสากล

การที่จะทำเช่นนั้นได้ สถาบันราชภัฏต้องวิเคราะห์ และประเมินตนเองวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถาบัน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อสร้างสถาบันราชภัฏใหม่ให้เข้มแข็ง เป็นที่น่าเชื่อถือของสังคม

นอกจากนี้ ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น สถาบันราชภัฏสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษาระดับล่าง ในเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างดี ผมอยากเห็นสถาบันราชภัฏทำงานร่วมกับโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ และชุมชน ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่หรือบุคลากร มีการวางแผนร่วมกัน ประเมินผลร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและท้องถิ่น

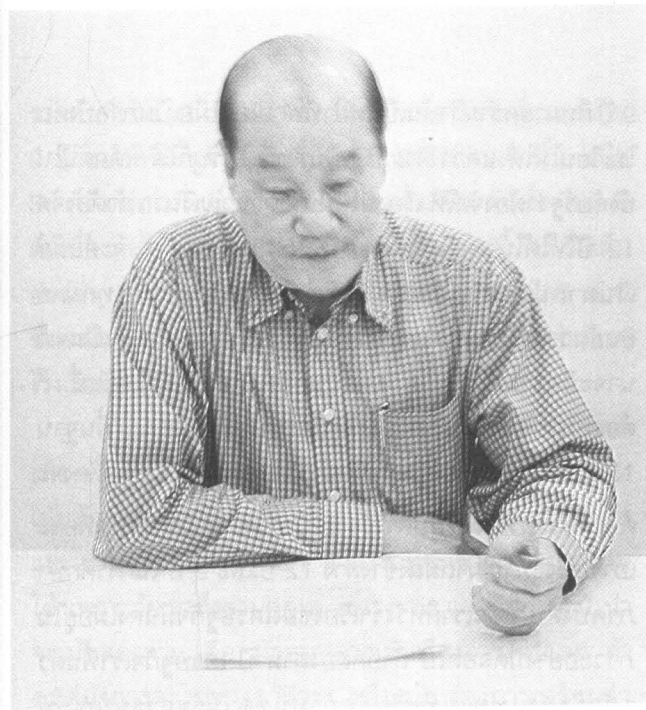
ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปที่ฝากบอกไปยังผู้ที่ได้อ่านวารสารฉบับนี้

ผมขอให้ท่านผู้อ่านเข้าใจว่าการปฏิรูปการศึกษาไม่ใช่ภาระหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ที่จะทำให้สำเร็จได้โดยลำพัง เพราะการศึกษาเป็นเรื่องของลูกหลานไทยทุกคน เป็นเรื่องความอยู่รอด ศักดิ์ศรี ความสามารถในการแข่งขัน และอนาคตของประเทศชาติ ทุกท่านต้องมีส่วนร่วมด้วยการปฏิรูปการศึกษาจึงจะสำเร็จ

ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกับประเทศไทย สามารถฟื้นตัวอย่างรวดเร็วก็เพราะเกาหลีใต้ลงทุนทางการศึกษาไว้มาก จนประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาดี และได้ทำการปฏิรูปการศึกษามาประมาณ 10 ปีแล้ว ในขณะที่ประเทศไทยเพิ่งเริ่มต้นในเกือบทุกเรื่อง

ผมจึงขอวิงวอนให้ทุกท่านมาช่วยกันปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยฟื้นกลับมาเป็นประเทศที่แข็งแกร่งโดยเร็ว ท่านสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารได้จากสื่อต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของ สกศ. ขอเชิญทุกท่านสมัครเป็นเครือข่ายการศึกษาไทย เพื่อที่เราจะได้ส่งจดหมายข่าว “เส้นทางปฏิรูปการศึกษาไทย” ไปให้ท่านอย่างสม่ำเสมอ ถ้าท่านมีข้อคิดเห็นหรือประสบการณ์ที่อยากนำมาแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ก็กรุณาแจ้งให้ สกศ. ทราบด้วย

ศ.ดร.วิจิตร คริสต์อำน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ประธานคณะกรรมการศึกษาแนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

บุคลากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ณ โรงแรมริเวอร์วิว เพลส จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

18 กันยายน 2542

ทำไมจึงต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารการศึกษา เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาประกาศใช้

ได้วางแนวทางของเรื่องกระจายอำนาจเอาไว้เป็นหลักยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นมีสิทธิ์และมีส่วนในการจัดการศึกษา เมื่อเรามาดูโครงสร้างของการบริหารการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พบว่ามันสวนทางกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจในลักษณะที่เป็นกรณียัม สถานศึกษาขึ้นกับกรม แล้วก็สุดแต่ว่ากรมนี้จะแบ่งอำนาจมาที่จังหวัด อำเภอ หรือว่าจะมีการมอบหมายอำนาจไปที่สถานศึกษามากน้อยเพียงใดก็แล้วแต่ในสภาพเช่นนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนจำกัดมาก และในขณะเดียวกันก็ยังมีปัญหาเรื่องเอกภาพ โดยเฉพาะทางด้านนโยบายเพราะว่าการศึกษานั้นกระจายอยู่หลายกระทรวง หลายสังกัด ไม่ได้ร่วมนโยบาย ไม่ได้ร่วมมาตรฐาน ก็ทำให้การจัดการศึกษาที่ผ่านมา มีปัญหาทั้งในเชิงเอกภาพ ทั้งในเชิงคุณภาพ ทั้งในเชิงประสิทธิภาพ เมื่อจะต้องมีการปฏิรูปเรื่องของการบริหารจึงเป็น 1 ใน 9 เรื่องของการปฏิรูปครั้งนี้ เพื่อเป้าหมายในการที่จะทำให้คนไทยมีคุณภาพ และก็ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อเนื่อง นี่คือเหตุผลสำคัญที่ว่าทำไมถึงจะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานการศึกษาด้วย

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนั้นยึดหลักอะไรบ้าง

หลักสำคัญคือกระจายอำนาจ ไปสู่ท้องถิ่น ไปสู่ชุมชน ไปสู่ประชาชน หลักที่สองก็คือว่าเมื่อกระจายแล้วต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม และประการที่สามก็คือจะต้องทำให้การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ได้ระบบบริหารการศึกษาที่มีเอกภาพในทางนโยบาย ในทางแผน และในทางมาตรฐานการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปอะไรบ้าง

อย่างที่ผมเรียนแล้ว การปฏิรูปครั้งนี้ เป็นการปฏิรูปครั้งใหญ่ที่ถือว่าเป็นการปฏิรูปทั้งระบบและครบกระบวนการรวมกันแล้วเป็น 9 เรื่อง มีการปฏิรูปตั้งแต่หลักการ จุดมุ่งหมาย ตั้งแต่ระบบการจัดการศึกษา ที่เน้นเกี่ยวกับเรื่องในระบบนอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย มาเน้นในเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต มาเน้นในเรื่องการศึกษาสำหรับทุกคน มาเน้นในเรื่องของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มาเน้นในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ แบบกระทรวงเดียว มาเน้นในเรื่องเกี่ยวกับบุคลากร เช่น ครู คณาจารย์ ผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องมีการปฏิรูปหรือการยกฐานะทางวิชาชีพ เพื่อคุณภาพการศึกษา จะต้องมีการปฏิรูปเรื่องทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และท้ายสุดก็มาพูดกันมากเรื่อง การประกันคุณภาพซึ่งเป็นปัญหาหลักของระบบ และก็มาพูดกันถึงเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพราะในยุคปัจจุบันนี้จะเห็นว่าเป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีเทคโนโลยีอยู่ 3 กลุ่ม ที่สามารถประยุกต์มาใช้ทางการศึกษา และก็ทำให้อยู่ที่ไหนเรียนได้ทุกเวลาทุกสถานที่ ก็คือกลุ่มทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มทางด้านเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีโทรคมนาคม เพราะฉะนั้นใน 9 เรื่องนี้ก็ได้อธิบายแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 9 เรื่อง และต้องทำทั้งหมดเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การปฏิรูป 9 เรื่องนี้จะส่งผลสู่การปฏิรูปทั้งระบบและครบกระบวนการเพื่อที่จะทำให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาสำหรับทุกคน และก็เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่จะทำให้คนสามารถเฝ้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ทั้งหลายได้ตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะว่าประเทศไทยยากจนและประชาชนก็มีปัญหาทางเศรษฐกิจ และรัฐจะต้องจัดการศึกษาแบบให้เปล่า ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

อันที่จริงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เป็นอุดมคติ และประเทศไทยก็เป็นประเทศ ถ้าเทียบกับประเทศอื่นนั้นค่อนข้างก้าวหน้า ซึ่งถ้าหาญมาก ที่รัฐธรรมนูญกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 ปี แต่อย่าลืมว่าการกำหนดเช่นนั้นกำหนดไว้ในแง่ทั้งสิทธิที่ประชาชนจะพึงได้รับโอกาส 12 ปี อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และก็ไม่เก็บค่าใช้จ่าย แต่ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ เป็นการบังคับรัฐที่จะจัดให้ส่วนนี้ เป็นสิทธิของประชาชนพึงได้รับ แต่การศึกษาภาคบังคับจริงๆ มัน

9 ปี ก็หมายความว่านั่นเป็นหน้าที่พลเมือง เมื่อเป็นภาคบังคับไม่เรียนไม่ได้ แต่ว่า 12 ปีนี้เป็นสิทธิ ไม่รับก็ได้ แต่กลับไปบังคับรัฐว่าต้องจัดให้ เรื่องนี้ได้มีการคำนวณเงินว่า ถ้าต้องจัด 12 ปีให้ได้ใน 5 ปี คือตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นไป จะต้องใช้เงินมากน้อยเพียงใดเพิ่มขึ้น ไปไหนหรือเปล่า ทุกฝ่ายยืนยันว่าแม้ประเทศไทยจะมีปัญหาเศรษฐกิจอย่างที่เห็น ก็น่าจะมีความเป็นไปได้ แต่แน่นอนความเป็นไปได้อันนี้ ก็ต้องหมายความว่า การศึกษาในระดับที่เหนือกว่าพื้นฐาน 12 ปี สถาบันอุดมศึกษาก็ดี ผู้รับโอกาสระดับนั้นก็ดี คงจะต้องมีความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษามากขึ้น เพื่อจะเอางบประมาณมาถมลงข้างล่าง 12 ปีและ 9 ปี ในการศึกษาภาคบังคับ แล้วเราก็นึกว่าเรื่องของเศรษฐกิจมันคงไม่อยู่ในภาวะอย่างนี้ตลอดไป ถ้าอีกสองสาม ปี เศรษฐกิจเราฟื้นตัวแล้วรัฐทุ่มเทตามที่ เป็นข้อกำหนดตามรัฐธรรมนูญนั้น ศึกษาแล้วมีความเป็นไปได้

การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีนั้น เราจะเริ่มนับตั้งแต่การศึกษาระดับใด ระดับประถม และมัธยม จะเรียกกันใหม่ว่าอย่างไร

คือจริงๆ แล้วก็ยังมีข้อถกเถียงกันอยู่สองแนวความคิด แนวความคิดหนึ่ง ซึ่งผมเป็นคนที่อยู่ในแนวความคิดนั้นด้วยก็คือ เห็นว่าเมื่อรัฐธรรมนูญเขียนว่าไม่น้อยกว่า 12 ปี ส่วนการจะนับตรงไหนถึงตรงไหนนั้นให้เป็นเรื่องฝ่ายบริหาร ผมเป็นฝ่ายที่อยากให้ลงข้างล่างก็คือหมายความว่า น่าจะเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กเช่นอนุบาลขึ้นไปจนถึงมัธยมต้น ซึ่งก็จะได้ 12 ปีเหมือนกัน เพราะผมมีความเชื่อว่าเด็กในวัยซิมซิบเป็นวัยที่สำคัญ ถ้าเราให้อะไรดีๆ สร้างความพร้อมตรงนั้นแล้ว การจะเติบโตไปตามวัยจะดีกว่าการไปละทิ้งเขาในวัยนั้นแล้วมาเริ่มประถมหนึ่ง แต่ว่าเสียงส่วนใหญ่เมื่อมีประชาพิจารณ์กัน รับฟังความคิดเห็นกันเห็นว่าควรจะเริ่มประถม 1 รัฐบาลก็มีมติไปแล้วให้เริ่มตั้งแต่ประถม 1 ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และก็รวมอาชีวศึกษาในระดับ ปวช. ด้วย เรียกว่าเป็นพื้นฐาน 12 ปี

แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ทิ้งการศึกษาปฐมวัย คือก่อนประถมด้วย เมื่อกำหนดแล้วว่าเป็น 12 ปี ก็พึงจะตกลงกันได้ ไปสำรวจทั่วโลกเลยว่า 12 ปี เขาแบ่งอย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็น 6-3-3 ซึ่งก็สอดคล้องกับที่เราแบ่งอยู่แล้ว ไม่ให้เกิดความสับสน ก็บอกถ้าอย่างนั้นก็เรียกว่าเป็นประถม 6 ปี มัธยม 6 ปี ภาคบังคับก็คือ 6 ปี บวก 3 ปี คือ ป.6 บวก ม.3

รวมกันก็เป็น 9 ปี แต่ว่าการศึกษาภาคบังคับนี่กลายเป็น 9 ปี ขอให้หลักสูตรในชั้นพื้นฐานเป็นสองท่อนเท่านั้น ไม่ใช่ 3 ก็คือท่อนที่หนึ่งเป็นหลักสูตรแห่งเดียวกันทั้ง 9 ปี ต่อเนื่องกันไปเลย เพราะเด็กภาคบังคับต่อไปนี่ จะเริ่มเมื่ออย่างเข้า 7 ขวบ และจะต้องเรียนไปจนถึงอย่างเข้า 16 ขวบ ซึ่งตามกฎหมายแรงงานนั้น เด็กที่จบอายุ 15 ปี ออกจากโรงเรียนจะเข้าสู่แรงงานได้

เพราะฉะนั้นเมื่อเราบังคับ 9 ปี มันไม่ใช่เป็นแต่เพียงพื้นฐานการเป็นพลเมืองและการศึกษาต่อ แต่จะต้องเน้นลักษณะของพื้นฐานอาชีพ ให้เด็กที่หยุดแค่ภาคบังคับ และเขาไม่เรียนต่อขึ้นไปอีก สามารถที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เพราะวัยเขาถึงตามกฎหมายแรงงาน แล้วก็อีก 3 ปี น่าจะเน้นสองด้าน คือ มัธยมปลายเน้นเรื่องอาชีพไปเลย ถ้าคนต้องการจะไปทางอาชีพ หรือเน้นเรื่องการเตรียมตัวศึกษาต่อให้เข้มข้น เพื่อคนจะได้ไปศึกษาต่อสูงขึ้นไป เพราะฉะนั้นในแง่ของโครงสร้างระบบ การศึกษา 12 ปี ก็ยังเป็น 6-3-3 ยังเรียก ประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย แต่ในแง่หลักสูตรจะเป็น 9 ปี คือหลักสูตรภาคบังคับกับหลักสูตรพื้นฐาน 12 ปี ซ้อนทับกันอยู่ แต่ว่า 9 ปี แรกจะเป็น 9 ปี ที่เป็นการศึกษาภาคบังคับ จะไม่แบ่งเป็นท่อน 6-3-3 จะเป็น 9-3

หมายความว่าถ้าโรงเรียนใดเปิดป.6 และ ม.1 จะต้องไปอยู่มัธยม

ไม่ การจัดโรงเรียนเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะเหตุว่าเมื่อเรากำหนดเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขาจะดูถึงความพร้อมว่า ถ้าเขามีโรงเรียนเล็กๆ กระจายอยู่ เขาอาจจะบอกว่าโรงเรียนเล็กเหล่านั้นจัดเพียง 6 ปี แล้วก็มาต่อโรงเรียนใหญ่อีก 3 ปี หรือ อีก 6 ปี ก็แล้วแต่ เพราะฉะนั้นอาจจะจัดแบบที่ 1 ในบางโรง 6 ปีไปเลย แบบที่ 2 บางโรงถึง 9 ปี แบบที่ 3 อาจจัด 12 ปี ในโรงเดียวกัน อันนี้ถือเป็นความยืดหยุ่นอีกแบบหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับเขตพื้นที่การศึกษา

ในขณะที่ปัจจุบันเป็นยุคที่มีการแข่งขัน ก็อยากจะทราบว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว กับประเทศเพื่อนบ้านของไทย มีการศึกษาภาคบังคับกี่ปี ขอตัวอย่างพอสังเขป

คือได้สำรวจกันแล้ว ในประเทศรอบบ้านเรา และก็ประเทศในเอเชียแปซิฟิก ส่วนใหญ่จะยังถือการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แม้ญี่ปุ่นก็ยัง 9 ปี เพราะฉะนั้นของเราเมื่อ

กำหนดเป็น 9 ปี ก็ถือว่าเท่าเทียมกับประเทศโดยทั่วไป มีประเทศไม่มากนักที่กำหนดภาคบังคับ 12 ปี แล้วก็ประเทศที่กล่าวหาว่ากำหนดว่า 12 ปี เป็นสิทธิของประชาชนไม่กี่แห่ง เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตรงนี้เราค่อนข้างก้าวหน้า และถ้าเราทำได้ใน 5 ปี 10 ปีข้างหน้า จะเห็นผลว่า การพัฒนาโดยยกระดับคุณภาพของประชาชน โดยให้การศึกษาที่เพิ่มขึ้น มันน่าจะส่งผลไปสู่การพัฒนาโดยรวมในที่สุด

สำหรับหัวหน้าในส่วนราชการ เป็นต้นว่าผู้อำนวยการ การประถมศึกษา ผู้อำนวยการสามัญศึกษา ศึกษาธิการ จังหวัด ไม่ทราบว่าจะเป็นส่วนเกินของระบบหรือเปล่า ถ้าเราจะจัดใหม่นี้

มันไม่มีอะไรเป็นส่วนเกินเลยครับ คือเมื่อมีการปรับโครงสร้างใหม่ กระจายอำนาจลงมาเขตพื้นที่ และก็ถ้าสมมติว่าเขตพื้นที่ตามแนวที่ศึกษาไว้ จะใช้เขตอำเภอ ถ้าเป็นอำเภอใหญ่ก็เป็นอำเภอเดียว ถ้าเป็นอำเภอเล็กอาจจะ 2-3 อำเภอ หรือถ้าเป็นจังหวัดเล็กอาจจะเป็นจังหวัดเดียว แล้วก็ออกมาสมมติว่า 327 เขตตามที่ศึกษากันไว้ กรณีนี้คนที่อยู่ในพื้นที่ในตำแหน่งระดับสูง เช่น ศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสามัญศึกษาจังหวัดของจังหวัดต่างๆ 3 ตำแหน่งนี้ 75 จังหวัดก็ 225 คน แต่นี่กลายเป็น 327 เพราะฉะนั้นอย่างไรก็ตาม เรื่องการจัดคนลงตามกำหนดหน้าที่ ซึ่งไม่ต่ำกว่าเดิม และก็ทีมงานที่จะทำอย่างมีความหมายความสำคัญ ก็ไม่น่าจะเป็นปัญหา

ปีการศึกษา 2543 คือปีหน้า จะมีการคัดเลือกจังหวัดนำร่องหรือจังหวัดทดลอง ผมทราบมาว่าได้แก่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แม่ฮ่องสอน นครราชสีมา และยะลานั้น มีเหตุผลการเลือกอย่างไร

ยังไม่ได้เลือก ที่จริงแล้วในขั้นของการทำปฏิรูประบบบริหารให้กระทรวงศึกษานั้น เราได้มีการสำรวจขั้นตอนว่า การแบ่งเขตพื้นที่ควรจะใช้เขตปกครอง เป็นเขตจังหวัด เป็นเขตอำเภอ หรือควรจะใช้เขตเลือกตั้ง หรือควรจะใช้เขตอื่น แล้วก็ตัวแปรในการกำหนดเขต ควรจะมีตัวแปรอะไรบ้างเกณฑ์ควรจะเป็นอย่างไร เช่น ประชากรไม่น้อยกว่าแสนสองโรงเรียนตั้งแต่อนุบาลจนถึงมัธยมปลายควรจะมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน อะไรต่างๆ เหล่านี้แต่นี้เมื่อเราลองวางเกณฑ์เหล่านั้น แล้วก็ศึกษาว่ามันเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เราก็มาทำวิจัยภาคสนาม โดยที่ได้มีการมาลองทำในจังหวัดเหล่านี้คือ

พระนครศรีอยุธยา แม่ฮ่องสอน นครราชสีมา ยะลา เพื่อจะดูว่าตัวแปรที่เราเลือกเกณฑ์ที่เราใช้ ใช้ได้จริงหรือเปล่า เพื่อมารับฟังจากคนในพื้นที่เพื่อจะยืนยันว่าตัวแปรที่เลือกเช่น จำนวนประชากร จำนวนสถานศึกษา เขตพื้นที่ติดต่อกัน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี อะไรก็ว่าไปเถอะ เกณฑ์ครบถ้วนไหม เกณฑ์ใช้ได้ไหม ตัวแปรครบถ้วนไหม เพื่อว่าเมื่อจะขยายผลเต็มประเทศ จะได้มั่นใจว่า ตัวแปรและเกณฑ์ที่กำหนดใช้ได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้นั้นเป็นการทดสอบภาคสนามยังไม่ได้เลือกโครงการนำร่องที่จะเลือกปีหน้า 12 เขตพื้นที่ภาคละ 3 เขตพื้นที่ โดยให้มีหลากหลาย เช่น ภาคใต้จะมีจังหวัดที่เล็กเป็นหนึ่งเขตอำเภอใหญ่ที่เป็นหนึ่งเขตอำเภอเล็กที่ต้องรวม 2-3 อำเภอเป็นหนึ่งเขต แล้วใช้เกณฑ์เหล่านี้เข้าไปจับ โดยที่จะเลือกทุกภาค จะเป็นอย่างไรหมด แต่ว่าอีสานคงหายาก เนื่องจากอีสานไม่มีจังหวัดเล็ก เมื่อเลือกได้ 12 เขต ก็จะเลือกได้เกณฑ์ที่เอามาทดสอบภาคสนาม และตรงนั้น โครงการนำร่องที่จะลองบริหารในรูปแบบใหม่เต็มรูปแบบเป็นเวลา 2 ปี และเอาผลไปขยายเต็มประเทศ เพราะฉะนั้นที่เอามา 4 จังหวัดนั้นใช่ เป็นจังหวัดที่เอามาทดสอบภาคสนาม โดยเอาเกณฑ์และปัจจัยที่เลือกเพื่อจะใช้ประโยชน์ในการแบ่งเขตมาทดสอบเท่านั้นเอง ยังไม่ได้เลือกสำหรับโครงการนำร่อง

ที่เลือกแม่ฮ่องสอนเพราะจังหวัดเล็ก เลือกพระนครศรีอยุธยาเพราะขนาดกลาง เลือกโคราชเพราะจังหวัดใหญ่ เลือกยะลาเพราะปัญหาภาคใต้ใช่หรือไม่

อันนั้นเป็นเลือกเพื่อทดสอบเกณฑ์ และก็ให้กระจายอยู่ 4 ภาค ให้มีลักษณะแตกต่างกันไป แต่ยังไม่ได้เลือกเข้าโครงการนำร่อง ซึ่งอาจจะถูกเลือกเข้าโครงการนำร่องก็ได้หรือไม่ถูกเลือกก็ได้ เพราะมันคนละขั้นตอนกัน

ที่ว่า 327 เขต ตรงนี้ไปสอดคล้องกับอะไรบ้างหรือเปล่า

คือที่เราทำการศึกษาเบื้องต้น และออกมา 327 เขต โดยประมาณ คือว่าเอาเกณฑ์ต่างๆ ไปจับ และก็บอกว่าคงต้องใช้เขตปกครอง เพราะว่าเขตปกครองคือเขตที่ประชาชนคุ้นเคย การติดต่อเรื่องต่างๆ และวิถีชีวิตประจำวัน เขาใช้เขตปกครองอยู่แล้ว ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับทะเบียนราษฎรเกี่ยวกับอะไรต่างๆ เกี่ยวข้องกับเขตปกครองทั้งสิ้น ก็มาถามกันว่าเขตปกครองที่เหมาะสม เออเขตจังหวัด หรือเขตอำเภอ หรือเขตตำบล ในที่สุดก็บอกว่าเขตจังหวัดไม่เหมาะสม เพราะจังหวัดมีขนาดแตกต่างกันมาก และความเป็นชุมชนสะท้อนชุมชน ก็ไม่สะท้อนชุมชนเต็มที่ ในขณะที่เดียวกัน การมีส่วนร่วมของประชาชน ถ้าเป็นของจังหวัดใหญ่ก็อบไม่มีความหมายเลย ที่จะมีคนลึกลงกว่าคนมานั่งเป็นส่วนร่วม ในที่สุดก็ลงไปดูส่วนที่เป็นอำเภอ ก็พบว่าเขตอำเภอนี้น่าสนใจก็ไปวัดแล้วปรากฏว่าอำเภอที่เข้าเกณฑ์ทันทีเป็นอำเภอเมือง 63 อำเภอ อำเภอรอบนอกต้องรวม 2 บ้าง 3 บ้าง ก็ลองทำแมทติ้ง คือทำการแบ่งเขต ขั้นตอนมันถึงได้ออกมา 326 ทั่วประเทศ ทำหมดทุกจังหวัด แล้วได้ออกมา 326 ก็ถามว่า กทม.ละ เพราะจริงๆ แล้วกทม. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขาดูแลของเขาเอง ยกเว้นมัธยมเขายังไม่ได้ดูแล ประถมก็เก็บไว้ 30 กว่าโรง ก็บอกว่าย่างนั้นก็ให้กทม. เป็นเขตเดียวก็แล้วกัน เพราะว่าจริงๆ แล้วไม่มีงานมากอะไร ท้องถิ่นเขาทำของเขาเองแล้ว มันจึงกลายมาเป็น 327 คือที่มา ก็มาจากเกณฑ์อันนี้ ว่ามีประชากรไม่น้อยกว่าแสนสอง มีสถานศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงชั้นต่ำกว่าปริญญา ในจำนวนที่ไม่น้อยไปไม่มากไป แล้วก็ยังมีเขตพื้นที่ติดต่อกัน แล้วก็ดูเรื่องวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ของคนด้วย จากเกณฑ์นั้นมันก็ออกมาเป็นเบื้องต้น 327 และเมื่อเอาไปทดสอบภาคสนามแล้ว เขาก็รายงานกลับมาว่าเกณฑ์นั้นเสียออกมาว่าใช้ได้ แต่จะมีการพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติม เราก็จะเอาตัวนี้ไปทำอีกที ว่ามันยังเป็น 327

อยู่ หรืออาจจะต้องมีการปรับ แต่ว่าตอนนี้ยังไม่ได้ทำ คนก็เลยถือ 327 ไปก่อน โดยเกณฑ์อย่างที่ว่า

สถานศึกษาที่จัดสอนระดับอนุปริญา เช่น พละ เทคนิค และนาฏศิลป์ ตรงนี้จะไปอยู่ตรงส่วนไหนของโครงสร้าง

ก็ต้องแบ่งก่อน ถ้าการศึกษาใดเป็นการศึกษาที่เรียกว่า เฉพาะด้านเฉพาะทางก็จะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 21 ก็คือต้องไปออกกฎกระทรวงว่า การศึกษาประเภทอย่างนี้ อย่างศิลปากรก็มี นาฏศิลป์ มีวิทยาลัยช่างศิลป์ มีอะไรต่างๆ อย่างนี้จะถือว่าเป็นการศึกษาทั่วไป หรือว่าเป็นการศึกษาเฉพาะ ถ้าเป็นการศึกษาเฉพาะก็อาจจะบอกว่า ให้กรมศิลปากรดูแลต่อไปโดยไม่ต้องเอาไปสังกัดเขตพื้นที่ เพราะมีไม่กี่แห่ง อย่างนาฏศิลป์ มี 12 แห่ง และก็เขาอาจมีวิธีการจัดการศึกษาของเขาในลักษณะที่ว่า สอนรำมาตั้งแต่ประถม เขาอาจจะมียุทธศาสตร์ซึ่งไม่เหมือนกับคนอื่น แต่ต้องพิสูจน์ว่ามันเป็นสถาบันเฉพาะทาง ก็มีบ้าง ที่นี้มันก็มีเช่นอย่างสมมติว่า พลศึกษาในระดับเทียบเท่าอนุปริญา หรือปวส. หรือว่าระดับปวท.ก็แล้วแต่จะเรียก มันจะมีอยู่ในกลุ่มอาชีวะ มันจะมีอยู่ในกลุ่มพละ พวกนี้ถ้าโดยระดับถือว่าเป็นอุดม เพราะนิยามอุดมศึกษาไว้ว่า หมายถึง การศึกษาหลังจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ระดับ ระดับปริญา กับต่ำกว่าปริญา โดยระบบเป็นระบบอุดม ส่วนนี้จะไปอยู่ภายใต้นโยบายมาตรฐานและแผนของคณะกรรมการอุดมศึกษาในโครงการสร้างใหม่ แต่โดยการบริหาร จัดการนั้น อยู่ในพื้นที่ใด เขาจะมอบอำนาจให้พื้นที่เป็นคนช่วยดูแล เช่น สถาบันทางอาชีวะที่สอนในระดับปวส. กระจายอยู่ในเขตพื้นที่ใด ก็จะไปอยู่ภายใต้การกำกับของเขตพื้นที่นั้น

ท้องถิ่นที่จัดการศึกษานั้น ท้องถิ่นต้องหางบมาจัดเอง หรือว่าทางส่วนกลางเอามาให้

คืออย่างนี้ ถ้าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะในรูปเทศบาล หรือว่ารูปเมืองพัทยา หรือท.ม. หรือว่า อ.บ.ต. อ.บ.จ. ก็แล้วแต่ โดยหลักของการปกครองท้องถิ่น ทรัพยากรส่วนหนึ่งต้องมาจากท้องถิ่น ถ้าเป็นท้องถิ่นที่พึ่งตัวเองได้มาก เช่นท.ม. เช่นภูเก็ต รัฐก็ไม่จำเป็นต้องไปบำรุงเขามาก แต่ถ้าเป็นท้องถิ่นห่างไกล ยากจน รัฐก็ต้องไปอุดหนุนมากกว่า เพราะฉะนั้นตรงนี้เมืองไทยจะพูดลัดส่วตายตัวไม่ได้ แต่ในกรณีที่มาแบ่งเขตพื้นที่ส่วนกลางทำ ฝ่ายรัฐทำ

เพราะฉะนั้นกรณีนี้ ส่วนที่จะได้จากท้องถิ่นนั้นคงไม่มาก เพราะมันไม่ใช่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มันเพียงแต่มาแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อว่าจะได้จัดให้กว้างขวางทั่วถึง เพราะท้องถิ่นเขายังไม่พร้อมจะจัด หรือจัดได้ไม่พอ ส่วนกลางเขาไม่จัดให้ กรณีส่วนกลางก็ต้องจัดงบประมาณให้เต็มที่ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษา เป็นองค์กรใช้คู่เคียงไปกับทางการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นขณะนี้จัดอยู่ราว 5% อีก 95% ยังจัดไม่ถึง

สถาบันราชภัฏถือเป็นองค์กรเพื่อท้องถิ่น จัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นตรงนี้สถาบันราชภัฏจะช่วยในเรื่องพระราชนิพนธ์การศึกษาแห่งชาติได้อย่างไร และบทบาทสถาบันราชภัฏควรจะเป็นอย่างไร

คือเรื่องของการปฏิรูปการศึกษานี้ ญญแจแห่งความสำเร็จอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรเราจะทำให้บุคลากรที่อยู่แล้วในระบบการศึกษา 6 ถึง 7 แสนคน เข้าใจ แล้วก็มาเป็นพลังขับเคลื่อนการปฏิรูปถ้าเราไม่สามารถจะทำความเข้าใจกับคน 6 , 7 แสนคน ไม่มีหวังหรอกที่เรื่องนี้จะสำเร็จ ประการที่สอง การปฏิรูปนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงใหญ่ มันจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรประจำการกันอย่างรีบเร่งพอสมควร ด้วย**เหตุผลที่หนึ่ง** ก็คือว่า การเปลี่ยนแปลงนี้ ถ้าเขาไม่เข้าใจ และเขาไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามแนวปฏิรูป ปฏิรูปก็ไม่สำเร็จ เช่น อ้อยๆ บอกว่าต่อไปครูต้องสอนโดยใช้เด็กเป็นศูนย์กลางนะ คำว่าเด็กเป็นศูนย์กลางคืออะไร ที่สอนอยู่มันไม่เป็นเช่นนั้น ทำอย่างไรมันถึงจะเป็น **อันที่สอง** บอกต่อไปนี้หลักสูตรจะมีหลักสูตรแกนกลางนะ ซึ่งระดับชาติจะกำหนด และจะมีหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งต้องสะท้อนเรื่องภูมิปัญญาของชาวบ้านด้วย และถามว่าอยู่ดีๆ ครูในโรงเรียนลุกขึ้นมาทำหลักสูตรเองโดยที่ไม่เคยทำมาเลย มันก็ต้องมีการพัฒนากันใหม่ เพิ่มเติมในสิ่งที่มีความต้องการ และจำเป็น เพื่อให้กระบวนการปฏิรูปเกิดขึ้นได้ ถามว่าครูประจำการเหล่านี้ ยังไม่ต้องพูดถึงการเป็นครูใหม่ หรือผู้บริหารใหม่ ใครจะทำ ขณะเดียวกันกฎหมายกำหนดอีก ว่าจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เมื่อกำหนดออกมาแล้วครูที่เขายังไม่ได้อะไร ยังไม่มีคุณสมบัติ จะช่วยพัฒนาเขาอย่างไรให้มีคุณสมบัติ ผู้บริหารระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่จะต้องมีใบอนุญาตอีก ถ้าใบอนุญาตออกมาแล้ว มีคนจำนวนหนึ่งหรือจำนวนมากนี้ไม่มีคุณสมบัติ ใครจะมาพัฒนาคนเหล่านี้ เขาก็หวังว่าสถาบันที่เคยเป็นหลักทางด้านการผลิตและ

พัฒนาครู เช่น ราชภัฏ เช่น คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่างๆ น่าจะต้องเป็นสถาบันหลัก ที่เข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้ มิฉะนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จ

ผมจะมองว่าสิ่งนี้เป็นโอกาสทองของราชภัฏในฐานะเป็นสถาบันท้องถิ่น ในฐานะที่ความชำนาญเดิมเป็นทางด้านการผลิตครู เพราะเป็นสถาบันผลิตครูมาก่อน น่าจะมีบทบาทโดดเด่น เพราะเป็นสถาบันที่มีมากที่สุด กระจายอยู่สองจังหวัดต่อหนึ่งแห่ง ถ้าจะถามว่าใครจะเป็นคนลุกขึ้นมาทำเรื่องนี้ได้มากที่สุด ก็คงหนีไม่พ้นราชภัฏ ปัญหาจะมีอยู่แต่เพียงว่า ราชภัฏจะต้องปฏิรูปตัวเองเหมือนกัน เพราะจะต้องยอมรับว่าภาระราชภัฏตอนนี้เยอะ แล้วก็ละทิ้งทางการศึกษาไปก็เยอะ เนื่องจากจะต้องไปสอนสาขาอื่น เช่น การจัดการ นิเทศศาสตร์ อะไรก็ไม่ว่า ลูกศิษย์ผมก็หลายคนเรียนบริหารการศึกษา เดี่ยวนี้ไม่ได้ทำแล้วบริหารการศึกษาต้องไปสอนอย่างอื่น ซึ่งก็เป็นประโยชน์อีกแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมคิดว่าราชภัฏก็ต้องปฏิรูปตัวเองด้วย ที่ จะก้าวเข้ามาทำเรื่องนี้อย่างหนีไม่พ้น ถัดจากนี้ในฐานะการเป็นสถาบันท้องถิ่น เราต้องเตรียมความพร้อมในท้องถิ่นด้วย อยู่ๆ จะบอกว่าต่อไปนี้จะกระจายอำนาจให้ประชาชน ต่อไปนี้ประชาชนจะเข้ามาอยู่ในกรรมการกลาง กรรมการสถานศึกษา เข้ามาเป็นกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา โดยไม่ได้เตรียมความพร้อมให้เขา แล้วเราก็จะมาบอกล้มเหลวอีก ผู้นำชุมชนผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในภาคประชาชน ถามว่าใครจะลงไปเตรียมเขา เพราะฉะนั้นตรงนี้สถาบันท้องถิ่นก็คือความหวัง ไหนๆก็เขียนกฎหมายไว้แล้วว่าเป็นสถาบันท้องถิ่น ไหนๆสถาบันราชภัฏก็เคลมอยู่ตลอดเวลาว่าเราเป็นสถาบันท้องถิ่น ที่นี้ละครับท้องถิ่นเต็มที่แล้ว เรื่องปฏิรูปการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษานั้น การปฏิรูปในเรื่องใดที่ คาดว่าจะมีปัญหามากที่สุด

คนครับ ปฏิรูปอะไรก็แล้วแต่ ถ้าจะไม่สำเร็จ มันอยู่ที่คนนั่นแหละ และคนที่สำคัญที่สุดก็คือในระบบ ที่แล้วๆมา ปฏิรูปไม่สำเร็จเพราะคนในระบบต่อต้านด้วยซ้ำไป อย่าว่าแต่จะเป็นพลังขับเคลื่อนเลย และถ้าคนในระบบไม่เข้าใจ อย่างในปัจจุบันนี้ ผมก็ตกใจเหมือนกันที่ไปพูด ไปสัมภาษณ์อยู่นี้ ปรากฏว่าพวกครู พวกคนในระบบเองไม่ค่อยเข้าใจเรื่องนี้ เข้าใจผิดก็เยอะ แล้วท่านจะไปขยายผลได้อย่างไร

เป็นปัญหาเรื่องอะไร ที่ได้รับการพูดถึงมากที่สุด

ส่วนมากก็มองเข้าตัวเอง ฉะนั้นจะได้เข้ามาชั้นใหม่ เก้าอี้จะใหญ่ขึ้นไหม ฉะนั้นจะไปอยู่ที่ไหน ปฏิรูปแล้วตำแหน่งต่างๆ เหล่านี้ ผมไปพูดที่ไหนส่วนมากพวกเราในวงการศึกษา ยังดึงเข้าหาตัวแล้วก็วิตกกังวลด้วยความรู้สึกว่ามันจะกระทบตัว ยังไม่ไปถึงอีกชั้นหนึ่ง คือชั้นที่บอกว่าไม่วิตกต่อการเปลี่ยนแปลง แต่เราพร้อมที่จะเดินไปข้างหน้า เพื่อให้การปฏิรูปสำเร็จ ขณะนี้พูดกันเท่าไรก็ยังพะวงในเรื่องตัวเอง

เรื่องที่ว่าคือเรื่องของใบประกอบวิชาชีพด้วยหรือเปล่า หรือว่าตำแหน่ง

มีคำถามหนึ่ง ครูทัวๆ ไปถามมาว่าทำไมต้องบังคับ ฉันทให้มีใบอนุญาตด้วย ทำไมต้องบังคับฉันทจะมีระบบประกันคุณภาพ ผมก็ถามต่อแล้วทำไมบังคับเด็กให้เรียน 9 ปี ถ้าไม่เรียนผิดกฎหมาย ถ้าการบังคับนั้นมันบังคับแล้วทำให้เกิดผลดีต่อส่วนรวม มันก็ควรทำกันทั้งนั้น ก็การศึกษาภาคบังคับ ไปบังคับประชาชนเขาทำไม ก็บอกต้องบังคับสิ เพราะการบังคับเช่นนี้จะเกิดผลดีต่อส่วนรวม และตัวเขาก็เกิดผลดีด้วย หรืออย่างผู้บริหารทั้งหลายก็จะถามผมอย่างนี้ ปฏิรูปแล้วผมจะอยู่ไหน ผมจะดีขึ้นมา เก้าอี้ผมจะใหญ่ขึ้นไหม

อุดมศึกษาของรัฐควรจะต้องมีบทบาทอย่างไรบ้าง

ทุกสถาบันมีบทบาทหมด เพราะว่าการปฏิรูปคราวนี้ ไม่มีข้อยกเว้นแม้แต่มหาวิทยาลัยซึ่งอยู่ที่ทบวงก็จะรวมกันเป็นกระทรวงเดียว สถานการศึกษาก็จะมารวมเป็นกระทรวงเดียว ทุกคนอยู่ในกระบวนการปฏิรูปหมด และทุกคนจะมีบทบาทสองอย่าง **อย่างทีหนึ่ง** คือ ปฏิรูปตัวเองเพื่อให้เข้าสู่ระบบ **อย่างที่สอง** ช่วยขยายผล มันก็มีแค่นี้ ทุกคนมีสองอย่างอย่างทีหนึ่งต้องปฏิรูปตัวเองเพื่อให้ตัวเองเข้าระบบได้โดยเรียบริ้อยราบรื่น ถูกต้อง **อย่างที่สอง**ต้องขยายผลไปสู่คนอื่น ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาทุกระดับ

แนวทางการบริหารของมหาวิทยาลัยสุรนารี

เป็นมหาวิทยาลัยนอกระบบดำเนินการมาได้ 9 ปีแล้ว คือที่นั่นเป็นแห่งแรกที่ได้เลือกรูปแบบการบริหารแบบมหาวิทยาลัยในต่าง ๆ ตั้งแต่นั้น มันเริ่มจากศูนย์เลย

ผลที่ได้รับเป็นอย่างไรบ้าง

ผลที่ได้รับก็ดี เคยได้ยินปัญหาอะไรบ้างไหม เรียบร้อยดีทุกอย่าง

ตอนนี้มีสถานะเศรษฐกิจมีปัญหากระทบบ้างไหม

มันก็กระทบด้วยกันหมด แต่ด้วยความคล่องตัวด้วยการตัดสินใจอยู่ระดับของเราเอง ไม่ต้องไปโวยวายกับใครเขา ชาวมหาวิทยาลัยเขาก็ปรับตัวกัน ว่าถ้ามันกระทบ เราถูกตัดงบประมาณ 25% เรามาปรับวิกฤติให้เป็นโอกาส ก็มาสูมหัวกันว่าต้องทำอะไร เขาก็บอกว่า หนึ่งประหยัดสุดเหวี่ยง จะประหยัดหมดทุกวิถีทางเท่าที่จะทำได้ สองมาช่วยกันหารายได้ที่ชอบธรรม เช่นไปรับงาน SME สารพัดงาน ที่เขามีทุนสนับสนุนจากภายนอก แล้วเราก็จัดโปรแกรมให้กับประชาชนด้วยวิธีประหยัดสุดเหวี่ยง หารายได้โดยชอบธรรมไม่ใช่ไปโกงเด็ก เพราะเราไม่คิดเพิ่มค่าเล่าเรียนเลยแม้แต่บาทเดียว เราก็อยู่รอดได้สบาย เราก็ไม่ต้องไปโวยวายกับใคร เพราะระบบเช่นนั้นเราเป็นคนเราเป็นคนรับผิดชอบตัวเราเอง ไม่สามารถไปโทษใครได้เลย ก็เรียบร้อยดี

ที่ผมว่าได้ตามเป้าหมาย มหาวิทยาลัยเขาเผชิญปัญหาสำคัญอยู่สอง สามเรื่อง และไม่เคยแก้ได้เลย เรื่องที่หนึ่งปัญหาที่เขาเผชิญมาตลอดในฐานะที่อยู่ในระบบราชการก็คือว่าไม่สามารถดึงดูดคนดี คนเก่งให้มาเป็นอาจารย์ได้ มาบางยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟู คนใหม่ก็ไม่เข้าคนเก่าก็ออก ในสาขาที่มีการต้องการกำลังคนสูง เพราะเงินเดือนต่ำ หรือมีเงินนั้นก็ใช้วิธีมารับเข้ามา แต่ต้องยอมให้ไปหากินข้างนอก มันก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้มหาวิทยาลัยได้เต็มที่ อย่างที่เป็นข่าว และก็เพื่อความจริง ถามว่าจะแก้ปัญหานี้ให้หลุดได้อย่างไร ถ้าแก้ไม่หลุดไม่มีวันเป็นสถาบันเลิศทางวิชาการได้หรอกครับ อยู่ที่คน คณาจารย์ที่เก่งกล้าสามารถนั้นแหละคือปัจจัยสำคัญที่สุดของความเป็นเลิศ ถ้าเราดึงดูดได้ รักษาได้ ตรงนี้เป็นปัจจัยคุณภาพอันที่หนึ่ง

อันที่สองระบบราชการมันไม่คล่องตัว มันขึ้นตอนเยอะ มันอะไรต่างๆ ล่าช้าอืดอาด ถ้าเราสามารถที่จะทำให้มันไม่มีขั้นตอนมันยุติมันสิ้นสุดในระดับของเราเอง ทรัพยากรเท่ากัน เราควรจะทำงานได้ดีกว่า และมากกว่าเพราะฉะนั้นผมก็พิสูจน์ให้เห็นว่า มาถึงจุดนี้ มหาวิทยาลัยสุรนารีมีอาจารย์ปริญญาเอก 70% ปริญญาโท 30% ปริญญาตรีไม่มี เราไม่รับ เท่ามาตรฐานโลกเลย และก็มียาจารย์ชาวต่างประเทศมาอยู่ราวๆ 15% เพราะฉะนั้นเมื่ออาจารย์เราอยู่ระดับนี้ เชื้อใหม่ครับผมเปิดมาตั้งแต่ปี 2536 อย่างเข้าปีที่ 7

ขณะที่ปริญญาตรีเพิ่งจบเป็นปีแรก ผมเปิดปริญญาโทอีก 23 หลักสูตร ไม่มีใครมาอ็อบเจกต์ได้เลย ไม่มีมาทักท้วงเราได้เลย เพราะอาจารย์เราถึงระดับ มันพัฒนาได้เร็วอย่างผิดคาดเลย เพราะโดยปกติมหาวิทยาลัยทั่วไป ถ้าตั้งใหม่ ถ้าไม่ถึง 30 ปี ไม่มีทางจะเปิดปริญญาเอกได้เลย อาจารย์ที่จบปริญญาเอกก็จะตัวมเดียวๆ อยู่ที่ราวๆ 30% -35% อันนี้ชัด แต่ที่ว่าที่ชัดอีกอันก็คือว่า เมื่อเขาต้องรับผิดชอบตัวเอง บริหารตัวเองดังที่ทำ ก็ปรากฏว่าความรับผิดชอบสูง ทุกคนมีสามัญสำนึกตรงกันว่า ความมั่นคงของเราอยู่ที่เรา เราต้องทำให้มหาวิทยาลัยมั่นคง มีเงินนั้นเราก็จะไม่มั่นคง เพราะว่าเราเป็นคนรับผิดชอบตัวเราเอง

การเน้นหลักสูตรที่ปรับให้สอดคล้องกับท้องถิ่นประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน

ก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะว่าหลักสูตรอุดมศึกษามันมีสองส่วนเสมอ ส่วนที่เป็นมาตรฐานร่วมระดับชาติหรือสากลต้องคงไว้ บางวิชาช้พออย่างวิศวะ ถ้าไม่ผลิตให้มันได้ตามมาตรฐานชาติไม่ได้ไปอนุญาตประกอบอาชีพ ทำอะไรไม่ได้ แต่ในขณะเดียวกัน เราต้องเหลียวมาดูปัญหาท้องถิ่น ปัญหาสังคม อย่างผมอยู่ที่อีสานนี่ ผมก็เลือกเล่นในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่ออีสาน โดยมาตรฐานก็เป็นมาตรฐานสากล เช่น กรณีว่าอีสานเป็นที่ราบสูง การเลี้ยงโคนม เป็นสิ่งที่ควรจะได้ขยายไปอีกเยอะ แต่ทำอย่างไรโคนมภาคอีสานถึงหน้าแล้งก็ไม่มีหญ้ากิน แล้วจะเอาอะไรทดแทน เราก็วิจัยเรื่องอาหารหญ้าที่จะใช้กับโคนมในช่วงหน้าแล้ง วิจัยสำเร็จแล้ว ผลก็คือว่าช่วยแก้ปัญหาทางโคนมภาคอีสาน ที่ไม่มีหญ้าจะกินหน้าแล้งหลายเดือน โดยเอาขานอ้อยมาวิจัย

และก็สามารถทำเป็นอาหารสัตว์มีคุณภาพได้ดีเท่ากับหญ้า และก็ขยายผลถึงขนาดที่มีเอกชนมาขอร่วมลงทุนตั้งโรงงานผลิตอาหารหยาบให้กับโคนม อย่างนี้เราก็แค่รอต่อท้องถิ่น เพราะในท้องถิ่นเรื่องนี้เป็นปัญหาหนักหน่วงของเขา ดังนั้นในทุกสาขาวิชา เราจะหันมาดูแลท้องถิ่นอย่างขณะนี้เราเป็นศูนย์ SME ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็มองดูว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องหน่วยงานขนาดกลาง ขนาดเล็ก วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม นี้ของเขา และถ้าเราจะทำหลักสูตรวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม มันคงไม่เหมือนหลักสูตรภาคใต้ มันคงไม่เหมือนหลักสูตรภาคเหนือ อย่างนี้ก็คือท้องถิ่น

แต่ไม่ใช่ว่าท้องถิ่นในลักษณะที่ว่า คนในท้องถิ่นต้องการอย่างไรก็ได้ มาตรฐานก็ไม่ต้องคำนึง ถ้าอย่างนี้เรียกว่าเป็นการตอบสนอง ไม่ใช่ ผมเชื่อว่าสถาบันอุดมศึกษา สาธารณะเป็นท้องถิ่น แต่มาตรฐานเป็นมาตรฐานสากลก็ทำได้ เป็นมาตรฐานโลกก็ทำได้ เพราะฉะนั้นในมหาวิทยาลัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุรนารี เราคำนึงถึงท้องถิ่นมากกว่าใครหมด เพราะว่ามีเด็ก เราก็ให้โควตาโรงเรียน เล็กที่สุดก็ต้องได้หนึ่งคน สอบก็ไม่ต้องสอบ เอาผลการเรียนมา 100% นี่คือการผูกกับท้องถิ่นที่สำคัญกว่าเรื่องอื่นทั้งหมด เพราะถ้าเมื่อไรคนในท้องถิ่นเขามีความรู้สึกว่ามหาวิทยาลัยนี้ให้โอกาสแก่ลูกหลานเขาซึ่งไม่เคยมีใครให้ ส่วนมากมาจากต่างจังหวัด ก็จับมาสอบสนามเล็ก และไปได้โรงเรียนในเมืองหมด ไร่โรงเรียนหนองหมาว้อไม่เคยได้ ของผมนี่ลงไปโรงเรียนชนบทเลย อย่างน้อยเล็กที่สุดผมจะให้คนหนึ่งโรงเรียนใหญ่ได้เป็นสัดส่วน 7 จังหวัดโดยรอบ ได้โควตาโรงเรียนหมดเลย แล้วก็ครึ่งพื้นที่หมด เพราะว่าโรงเรียนได้โควตา เขาก็รู้สึกว่าเขา นี่ท้องถิ่นแท้ และเด็กพวกนี้ได้เข้ามาด้วยคุณสมบัติสองอย่าง หนึ่งได้เด็กจนมากมายมา และต้องมาหาทุนหาเงินให้ อันที่สองได้เด็กต่ออยวิสาหกิจมา เพราะโรงเรียนคุณภาพสู้ไม่ได้ อาจารย์ผมต้องมาตีตัวตนค่า มาตีที่หอ สองเทอมแรกที่เรียน ต้องช่วยเขาอย่างหนัก แต่พอครบ 4 ปี เขาสู้ใครได้ทั้งนั้น ไม่เป็นปัญหา

ศ.ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ประธานดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำสารพระราชบัญญัติครู

ในประเด็นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

และ:

คุณนฤมล บุณนิม ผู้ช่วยวิจัย

คุณวิชญา ปานปูนนิง ผู้ช่วยวิจัย

ณ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

17 กันยายน 2542

ทำไมจึงต้องมีการออกพระราชบัญญัติใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เป็นความคิด หรือความดำริของหน่วยงานใด

เกี่ยวเนื่องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 81 ที่ระบุว่า จะต้องมีการปรับปรุงวิชาชีพครูแล้วก็จะต้องมีการออกกฎหมายทางการศึกษา จากมาตรา 81 เป็นที่มาของเรื่องที่ว่า เราจะปรับปรุงวิชาชีพครูได้อย่างไร แล้วจะต้องมีกฎหมายการศึกษา 2 เรื่อง ก็เป็นที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่ที่จริง ถ้าหน่วยงานก็คงจะต้องบอกว่า ส.กศ. เป็นเจ้าภาพในเรื่องนี้ มีการทำวิจัยมาถึง 41 เรื่อง ในประเด็นต่างๆ ว่า พระราชบัญญัติการศึกษา ฉบับ พ.ศ. 2542 นำจะมีข้อความเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง แล้วก็จะมีแบ่งหมวดต่างๆ ในที่สุดก็มี หมวด 7 ที่ว่าด้วยครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร ในมาตรา 53 ก็กำหนดไว้ว่าจะต้องมีองค์กรวิชาชีพ มีสภา แล้วก็ครูทั้งรัฐและเอกชนต้องมีบัตรใบอนุญาต แล้วถ้าตอบคำถามที่หุบดินชัดเจนเลยก็คือว่า รัฐธรรมนูญเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ หน่วยงานคือ ส.กศ. เป็นหน่วยงานวางนโยบาย แล้วก็ มี พระราชบัญญัติการศึกษาในหมวด 7 หน้าทีของเรามาเกี่ยวข้องกับตรงนี้ ก็คือว่า ทำอย่างไรจึงจะได้มีกฎหมายลูก เพื่อให้สามารถออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้

ประเด็นที่ 2 ถ้าหากว่าครูไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะทำอาชีพนี้ได้อีกไหม

ตอนนี้ได้ แต่อีก 3 ปีคงไม่ได้ เพราะว่าหมวดเฉพาะกาลเขียนไว้ว่า เรื่องหมวด 7 ให้เวลาปรับตัว 3 ปี หลังจาก 3 ปีทุกคนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

การที่จะได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพ นั้นใช้วิธีการประเมินหรือการสอบ เป็นคำถามสำหรับผู้อ่านที่ยังไม่เคยทราบเกี่ยวกับเรื่องใบประกอบวิชาชีพ

ถ้ามองว่าคนจบการศึกษา ผู้ที่เป็นครูเราก็มองว่าต้องจบปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย ถ้าจบปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสภาวิชาชีพครู ก็จะได้ใบอนุญาตเฉพาะกาล 2 ปี เมื่อไปทำงาน 2 ปี และในขณะที่ทำงานมีผลงานการเรียนการสอนที่ดี มีจรรยาบรรณที่ดี มีความมุ่งมั่น ก็จะได้ใบอนุญาตมาตรฐาน 5 ปี มันจะไล่กันไปมี 3 ประเภทถ้าเรียนจบแล้วได้ ไปทำงานแล้วก็ได้ ซึ่งขั้นตอนที่ 2 ก็ต้องเป็นการประเมิน รูปแบบการประเมินเป็นอย่างไร ยังไม่ได้กำหนดในรายละเอียดเรื่องแบบประเมิน แต่เรากำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญว่า อันที่ 1 ก็คือเรื่องของลูกศิษย์ คุณภาพของลูกศิษย์ พฤติกรรมการเรียนการสอน เรื่องของความประพฤติ เรื่องของการพัฒนาตน ก็จะเป็นประเด็นใหญ่ ถ้าครูสภา เขาก็มีตัวชี้วัด 11 ตัว เรื่องพัฒนางาน พัฒนาตน ก็คือเรื่องจรรยาบรรณพวกนั้นก็ยังมีอยู่ แต่ว่าตอนนี้เราไม่ลงไป คิดว่าหน้าที่ของสภาครู โดยเฉพาะองค์กรประเมินจะต้องจัดทำรายละเอียดพวกนั้นภายหลัง แต่ตอนนี้เราทำเรื่องหลักๆในเชิงที่จะเขียนในกฎหมาย

แล้วคนรุ่นเก่าๆนั้นรอประเมินทีเดียวหรือเปล่า

ถ้าครูประจำการแล้ว เราก็บอกว่าถ้ามีวุฒิปริญญาตรีเราก็ให้ใบอนุญาตชั่วคราว 2 ปี หรือว่าครูคนนั้นเขามีผลงานเขาจะขอใบอนุญาตมาตรฐานเลยก็ได้ ก็จะต้องได้รับการประเมิน แล้วสมมติว่าการประเมินไม่ผ่าน ในครั้งต่อไปจะทำอย่างไร

ก็มีข้อเสนอว่า จากการประชาพิจารณ์ จากผลวิจัยเขาบอกว่าให้อีก 1 ปี ก็ไปพัฒนาแล้วกลับมาอีกปีหนึ่ง มาประเมินอีก ถ้าไม่ผ่านก็ให้เป็นครูต่อไปแบบราชการ ถ้าผ่านก็เข้าสู่ระบบใหม่ เพราะว่าเป็นข้าราชการอยู่แล้ว ถ้าถามว่าถ้าเป็นครูเอกชนจะทำอย่างไร ตรงนี้ก็แล้วแต่โรงเรียน คือครูเอกชนคราวนี้ก็จะได้รับอานิสงส์จากกฎหมายฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนา เรื่องเงินเดือน เพราะฉะนั้นการจ่ายเงินเดือน ของโรงเรียนเอกชนจะต้องเทียบเคียงกับของรัฐแล้วคราวนี้ผมคิดว่า การจ่ายต่ำกว่าวุฒิอย่างที่ทำกันอยู่คงจะลำบากแล้ว เพราะว่าครูอาจจะร้องเรียน สภาวิชาชีพก็จะเข้ามาสอบสวน โรงเรียนเอกชนนั้นก็อยู่ในฐานะลำบาก เพราะว่าคล้ายๆว่ามืองค์กรที่ดูแล และก็มีอำนาจทาง

กฎหมายเกิดขึ้น คือสภาวิชาชีพครู

เหตุใดจึงต้องทำประชาพิจารณ์ในการออกพระราชบัญญัติใบประกอบวิชาชีพครู

เพื่อสร้างความเห็นพ้องต้องการ และเราต้องการความเห็นร่วมของบุคคลที่หลากหลายซึ่งเกี่ยวข้องในเรื่องเหล่านี้ การที่มีทุกคนเห็นร่วมกันว่าจะต้องมีการออกใบอนุญาต และจะออกโดยวิธีการอย่างไร ทำให้งานง่ายขึ้น และมีแนวทางที่จะประสบความสำเร็จตามที่กฎหมายระบุไว้ได้ง่ายขึ้น

เพื่อที่จะได้รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่เขาต้องได้รับผลกระทบ ถ้าได้รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ก็จะสามารถทำได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด

คนไทยไม่ค่อยคุ้นเคยกับการประชาพิจารณ์ ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง

เรื่องนี้สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ที่เขียนโดยตัวแทนประชาชน 99 พระอรหันต์ ได้มีการกำหนดชัดว่า สังคมประชาธิปไตย ถ้าเป็นนโยบายสาธารณะในการที่จะให้มีส่วนร่วม และโดยเฉพาะคนที่จะได้รับผลกระทบเป็นคนที่สำคัญมาก เพราะฉะนั้นถ้าเราทำอะไรด้วยความปรารถนาดี แต่ว่าเขาไม่มีส่วนร่วม เขาก็จะมีความรู้สึกว่าเขาถูกกฎหมายมาบังคับเขา เขาไม่ยอมรับปฏิบัติ เพราะฉะนั้นการประชาพิจารณ์ ความสำคัญจึงอยู่ตรงนี้ ก็คือว่าทำอย่างไรกฎหมายจะเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติได้ ไม่งั้นคนเขาก็จะหาทางเลี่ยงกฎหมายในที่สุดแล้วกฎหมายก็ไม่มีประโยชน์ แล้วก็จุดที่สำคัญผมว่าเป็นวิธีของประชาธิปไตย สังคมประชาธิปไตย อยู่ด้วยกัน การมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็น แล้วก็จุดที่สำคัญที่ผมเกี่ยวข้องกับประชาพิจารณ์ โดยทั่วไปที่ผ่านมา มันก็ดีขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นเรื่องใหม่สำหรับบ้านเรา

เท่าที่สังเกต คนมักจะมองในทัศนะของตัวเอง มากกว่าที่จะมองสังคม หรือมองส่วนรวม เราไม่ปฏิเสธ ทุกคนต้องนึกถึงตัวเอง แต่ไม่อยากจะนึกถึงมุมมองจากตัวเอง ผลประโยชน์ของตัวเองเท่านั้น แต่อยากให้มองสิ่งต่างๆด้วยความเข้าใจว่ามันเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเราจึงมีเอกสารจำนวนมาก คนที่จะมาพิจารณ์ตรงนี้ ต้องทำการบ้าน ต้องอ่านเอกสาร ต้องทำให้เข้าใจ ฟังแล้ว เราเข้าใจแล้ว ที่นี้จะได้ให้ความเห็น ให้ข้อเสนอด้วยเหตุด้วยผล นี่คือคุณธรรมที่

สำคัญของคนที่จะมาเป็นผู้ให้ข้อมูล ไม่อย่างนั้น ถ้าคนมองแต่ส่วนตัว มันก็เป็นส่วนตัวหมดเลย แล้วมันก็สรุปอะไรไม่ได้เพื่อส่วนรวม ประชาพิจารณ์ก็จึงกลายเป็นรูปแบบ แต่ไม่ได้สาระสำคัญในการสร้างสรรค์สังคม ผมคิดว่าที่ ส.กศ.ริเริ่มให้มีการวิจัย ให้มีการประชาพิจารณ์ ให้มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้มีประชามติ เป็นกระบวนการพัฒนากฎหมายที่ดีมากผมว่าอันนี้ก็เป็นเรื่องใหม่นะ

คณะกรรมการประชาพิจารณ์ได้ศึกษาประเทศเพื่อนบ้านหรือเปล่า ในเรื่องของการจะออกไปประกอบวิชาชีพครู

เราศึกษา 7 ประเทศ ประเทศเจริญแล้วอย่างอเมริกาก็เป็นตัวอย่าง ญี่ปุ่น สก็อตแลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา ฮองกง อะไรอย่างนี้ เราก็มีข้อมูลพร้อมพอสมควร เราได้บทเรียนมาหลายอย่าง เช่น ทุกประเทศเขามีการคัดสรรคนจะมาเป็นครูที่อาจจะเรียกว่า 2 รูปแบบ รูปแบบที่หนึ่งก็คือ มีการขึ้นทะเบียน เขามีบอร์ดว่าใครจะเป็นครู ก็ต้องไปขึ้นทะเบียน เขากำหนดคุณสมบัติว่า ใครบ้างจะขึ้นทะเบียนเป็นครูได้ อย่างอเมริกา ญี่ปุ่น เขาใช้ใบอนุญาต เขามีสภา มีเกณฑ์กติกา มารยาท เขามีการพัฒนาครู ประเทศหลายประเทศ พวกนี้ก็ชัดเจนว่าเขาจะส่งเสริมครูค่อนข้างมากและเป็นระบบกว่าเรา เงินเดือนเขาก็ดูแลดี โดยทั่วไปอย่างเช่นใกล้ๆบ้านเรา มาเลเซีย หรือสิงคโปร์ เงินเดือนครูจะสูงกว่าอาชีพอื่นๆ ประมาณหนึ่งเท่าถึงสองเท่า ได้วันสองเท่า ฮองกงตอนนี้สองเท่าครึ่ง คือเขามองว่า ถ้าเขาได้ครูที่เก่งที่สามารถ ก็คือยกประเทศทั้งประเทศ เพราะฉะนั้นเขาจึงดำเนินการเรื่องใบอนุญาต เรื่องการดูแลครู เรื่องการพัฒนาครู มันเป็นประโยชน์แก่เราค่อนข้างมาก ว่าเราจะทำอะไร มากน้อยแค่ไหน

ใน 7 ประเทศ ท่านคิดว่า ถ้าจะเลือกอันดับที่น่าเป็นแบบอย่างมากที่สุด คิดว่าน่าจะเป็นประเทศไหน

ก็คงจะเอามาใช้ได้บางส่วน เอามาทั้งหมดไม่ได้ เพราะบริบทของประเทศไม่เหมือนกัน ถ้าเรียนรู้จากฮองกง เนื่องจากเขาเป็นประเทศเล็ก แต่ฮองกงเขาเอาสก็อตแลนด์บวกกับแคนาดามาเป็นแนวทางผมคิดว่าของเราก็มีการพัฒนาเรื่องลักษณะแบบนี้ต่อเนื่องมา แต่ผมคิดว่าประเด็นเรื่องประเทศนี้ ก็คงเป็นประเทศที่มีการกระจายอำนาจ เช่นของอเมริกา ก็เป็นตัวอย่งของการกระจายอำนาจ เพราะฉะนั้น

ระบบบริหาร ผมจึงคิดว่าน่าจะคล้ายๆ เขาเช่น เขามี School Distric เราก็อาจจะมีเขตพื้นที่ เราค่อนข้างไปในทิศทางนั้น แต่เราก็ต้องเรียนรู้ว่า เขามีจุดอ่อนอะไรบ้าง เช่น เขาไม่มี National Curriculum ไม่มีหลักสูตรระดับชาติ เพราะเขากระจายหมด ส่วนเรามีหลักสูตรระดับชาติ มีเป้าหมายรวม ซึ่งเป็นเรื่องดี เขาอาจหาเรา เขาไม่มีโอกาสทำอย่างนี้อีกแล้ว เขาก็กระจายไป เราก็ต้องดำรงในข้อดีไว้ และเรากระจายอะไรที่รวม เช่น Goal ของการศึกษาแบบนี้ ไม่ว่าคนที่อยู่ในภาคไหนก็ต้องเรียนภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ เขาไม่มีของเรายังมีข้อดีตรงนั้น เพราะฉะนั้นต้องกระจายสิ่งที่ควรกระจาย แล้วอะไรเป็นสิ่งที่รวมและดี เราก็ต้องดำรงไว้ ผมว่าไม่ใช่ว่าเราอยากกระจายอำนาจออกไปให้หมด ซึ่งเราก็จะขาดทุน หรือว่าญี่ปุ่นก็เป็นตัวอย่างประเทศที่ดี เขาให้ความสำคัญกับครู เพราะฉะนั้นเราต้องดูว่า เขาให้ความสำคัญอย่างไรบ้าง เงินเดือนก็ดี หลายประเทศก็มีโบนัส ได้วันมีโบนัส ฮองกงมีโบนัส ญี่ปุ่นมีโบนัส 2 เดือนครึ่งของเราแบบราชการเป็นเงินเดือน 12 เดือน แต่ของเขาอาจจะ 10 เดือน แล้วมีโบนัสอีก 2 เดือนครึ่ง แต่ว่าเงินเดือนของเขาสูง เมื่อเทียบกับอาชีพอื่นๆ

เรื่องพัฒนาครูนั้น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ก้าวหน้ามาก เขาสร้างหลักสูตรมาจากการปฏิบัติและทฤษฎี แล้วก็ทำ

เป็นโมดูล เมื่อเรียนครบโมดูลตามหน่วยกิตนี้แล้ว ก็ได้รับปริญญา ได้ประกาศนียบัตรชั้นสูง ได้ปริญญาโท คือสะสมได้ไม่จำเป็นต้องไปเรียนแบบของเรา เรียน 2 ปีอะไรอย่างนี้ และก็อาจจะเรียนที่โรงเรียน ที่กลุ่มโรงเรียน ที่โรงเรียนใหญ่ๆ แต่เขารวมตัวกัน อาจารย์มหาวิทยาลัยก็มาสอน โดยเฉพาะการบริหารนั้นน่าจะทำแบบนี้มากเลย เช่น ครูที่ยังไม่ได้ปริญญาไม่จำเป็นจะต้องมาเรียนที่ราชภัฏ เรามีโรงเรียนมัธยมโรงเรียนใหญ่ๆ จัด Class Size พอสมควร แล้วก็ลงไปเรียน หรือทางไกลเราก็มีลงไปตัวบ้าง น่าจะต้องหารูปแบบอย่างออสเตรเลีย ผมไปดูงานเขาที่ฮิดดิโคแวนด์ เขาสอนพร้อมกัน 5 แคมปัส โดยโปรเฟสเซอร์คนเดียว เล็คเซอร์ไปชั่วโมงหนึ่ง อีกชั่วโมงหนึ่งโดอะล็อก คำถามมาจากนอร์ทจากเซาท์ มันก็แข่งกันลิ ไซใหม่ ไอคนที่จะถามคำถามมันก็ต้องคิดแล้ว คำถามเราต้องเจ๋งนะ แล้วมันก็เป็นตัวอย่างให้อีก 5 แห่งได้นั่งฟังโดอะล็อก ผมว่าแบบนี้ทางไกลแบบไกลชิด เพราะว่าบางทีโดอะล็อกที่สนทนากันมีมากกว่ามหาวิทยาลัยปิดธรรมดาเสียอีก ระบบแบบนี้ผมว่าทางไกลแบบไกลชิด ซึ่งมหาวิทยาลัยฮิดดิโคแวนด์นี่ พัฒนามาจากวิทยาลัยครู แล้วยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยภายหลัง

ผมไม่ค่อยเห็นด้วย ที่จะเอาประเทศใดประเทศหนึ่งมาเป็นตัวแบบ เราต้องวิเคราะห์ให้ดี และดูว่าอะไรมันเหมาะกับสถานการณ์ของเรา แล้วก็เลือกใช้ ก็คือการประสมประสาน และก็ดำรงความคิดภูมิปัญญาของเราด้วย น่าจะเป็นทิศทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน มากกว่าที่จะเอาของเขามาทั้งหมด ซึ่งจะได้ผลเพียงระยะสั้น

คิดว่าจะเกิดปัญหาเรื่องการเงินไหม ครูจะต้องมีเงินเดือนสูงกว่าอาชีพอื่น และในขณะนี้ประเทศเรากระเป๋าแฟบอยู่วิกฤตเศรษฐกิจก็ฟื้นตัวไปได้ยากลำบาก

แต่คราวนี้คงต่อต้านไม่ได้ เพราะมันเป็นกฎหมาย เราไม่ได้ทำ เราไม่ได้เรียกร้องอะไร กฎหมายบังคับให้เราทำ นั่นเป็นประเด็นที่หนึ่ง แต่มันอาจจะทำให้รายจ่ายสูงมาก ตามที่เราอยากไม่ได้ เพราะว่าสภาพเศรษฐกิจ ที่ถามว่ามีปัญหาไหม ข้อหนึ่งก็คือว่า อีก 3 ปี ข้างหน้า เราน่าจะดีขึ้น เมื่อเรตดีขึ้น ปัญหามันคงมีอยู่บ้าง แต่มันอาจไม่หนักหนาหนัก อันที่สอง ก็คือว่า เรามี Early Retirement Program ครูออกมากกว่าเพื่อนเลยนะ เพราะฉะนั้นงบประมาณ ปี 2543 ที่เขาตั้งไว้ ทางครูเหลือนะ เพราะจริงๆคนที่ Early Retire เงินที่เขาตั้งงบประมาณ ตั้งไว้ 12 เดือน แต่เขาอาจจะใช้แค่ 9 เดือน เพราะฉะนั้นแต่ละคนจะเหลือ 3 เดือน ที่คุณไป 14,000 จริงๆจะมีเงินเหลืออยู่เยอะพอสมควร เพราะฉะนั้นเงินพวกนี้น่าจะเอามาใช้ในกรณีแบบนี้ได้ คิดว่าอีก 3 ปี คงจะดีขึ้น แล้วสถานการณ์เรื่องลดขนาดครูข้าราชการลง ผมคิดว่ารัฐจะเซฟเงินได้มากพอสมควร ก็คงอาจจะมีปัญหาบ้าง แต่ไม่น่ามีปัญหาหนัก น่าจะสามารถจัดการได้ และอีกส่วนหนึ่งผมคิดว่ายังหละหลวมเรื่องเก็บภาษีจริงๆถ้ารัฐมีระบบจัดเก็บภาษีที่ดีผมคิดว่าจะได้เงินอีกมหาศาล เพราะฉะนั้นต้องไปหาวิธีว่าทำอย่างไรที่จะทำให้คนรู้สึกมีความสุขที่ได้เสียภาษีให้รัฐ และรัฐดูแลการใช้เงินภาษีอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และผมเชื่อมั่นว่าถ้าใช้เงินไปเพื่อการศึกษาประชาชนเขายินดีนะ นีวีเคราะห์จากภาพรวมๆ

จะมีบทลงโทษไหม ถ้าไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู

ก็ผิดจรรยาบรรณ เดิมครูสภายังไม่มีบทลงโทษ แต่คราวนี้เป็นความผิด มีกฎหมายลงโทษได้ และที่สำคัญ ถ้าผิดจรรยาบรรณร้ายแรง ก็ต้องยึดใบอนุญาต เขาก็เป็นครูต่อไม่ได้

คือโดยกฎหมายนั้น อีก 3 ปี ณ วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2545 ครูทุกคนต้องมีใบอนุญาต จึงจะสอนได้ ในช่วงแรก ถ้าตามที่เราเสนอไป อาจแค่ชั่วคราวก่อน สำหรับคนที่ยังประเมินไม่ผ่าน และยังมีเวลาอีก 2 ปี ที่เขาจะพัฒนาไป สูงสุดที่เราจะให้ใบอนุญาตมาตรฐานเขาได้ แต่หลังจากนั้น กฎหมายได้กำหนดไว้ว่า องค์กรวิชาชีพหรือองค์กรอิสระที่จะตั้งขึ้น สามารถจะถอดถอน เพิกถอน หรือพักการใช้ใบอนุญาตได้ ซึ่งตรงนี้จะต้องมีกฎเกณฑ์อะไรออกมา โดย

หลักการจะใช้จรรยาบรรณครูในการบังคับ แต่ตัวรายละเอียดคงต้องมากำหนดกันอีกครั้ง

สังคมหรือประเทศชาติ จะได้ประโยชน์อย่างไร จากการได้ไปประกอบวิชาชีพครู

เราหวังเรื่องคุณภาพของคน เราหวังเรื่องวิชาชีพครูจะสูงขึ้น เป็นวิชาชีพขั้นสูงที่แท้จริง เราหวังว่าการประกันคุณภาพครู ผมชอบพูดเสมอว่าเด็กไทยไม่ว่าเกิดจากที่ไหน ในแผ่นดินไทย เขาน่าจะมีโอกาสได้รับการศึกษา และได้รับการศึกษาจากครูที่มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน เราคิดว่าตรงนี้เป็นจุดสำคัญที่เป็นเป้าหมายระยะยาวในเรื่องใบอนุญาตเป้าหมายระยะสั้น เรายังหวังว่า เรื่องการดูแลครูให้มีเงินเดือน มีฐานะอยู่ได้พอสมควรในโลกปัจจุบัน เราหวังว่าครูจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เราหวังว่าผู้บริหารจะได้ให้ครูทำงานที่มุ่งสู่ความก้าวหน้าทางเส้นทางวิชาชีพ มากกว่าที่จะไปทำงานจิพภาระย่อยแปด และที่สำคัญเราหวังว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะมาเกี่ยวข้องกับเรื่องมาตรฐานการผลิตครู เรายังหวังว่าคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์จะได้เหลียวมามองว่ามาตรฐานนั้นเป็นอย่างไร แล้วก็สร้างครูในแนวทางที่ได้ครูที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และเรายังหวังว่ามันก็คงไม่ใช่มาตรการเดียว แต่อย่างน้อยก็เป็นมาตรการที่เชื่อมโยง และน่าจะมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม นั่นคือเป็นหนึ่งในมาตรการหลายๆมาตรการ

การทำประชาพิจารณ์นั้นทำที่ใดบ้าง ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแห่งแรก หรือว่าทำที่อื่นมาก่อน

คือถ้าประชาพิจารณ์ผลงานวิจัย เราทำที่อื่นมาก่อน 5 แห่ง ที่กรุงเทพฯ สุราษฎร์ธานี เพชรบุรี มหาสารคาม นครสวรรค์ แต่ถ้าประชาพิจารณ์ในเชิงสาระที่จะบัญญัติเป็นกฎหมาย ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทำเป็นแห่งแรก

ครูส่วนใหญ่ที่เข้ามาประชาพิจารณ์มีลักษณะต่อต้านหรือไม่

ไม่มี จากการทำประชาพิจารณ์เรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ครูเกินร้อยละ 90 เขาสนับสนุน อาจจะมีไม่เห็นด้วยบ้าง แต่ก็ไม่ได้มีความคิดที่รุนแรง หรือว่าอย่างไร ที่เขาดังคือไม่แน่ใจเรื่องวิธีประเมินว่าจะให้ความเป็นธรรมเขาในเชิงวิธีการ แต่ว่าเชิงหลักการนั้นตั้งคำถามตอนนี้ตอบลำบากแล้วละ เพราะว่ามันเป็นกฎหมาย และเมื่อเป็นกฎหมาย ถ้าเราบอกว่าไม่ทำก็คงบอกไม่ได้ ถ้าจะคุยกันเอง ก็คงพูดได้ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร แต่ถ้าออก Public ไม่

มีใครกล่าตอบว่าไม่เห็นด้วย

แนวคิดหลักในเรื่องนี้ที่เราได้นำเสนอไปก็คือ ทุกส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องต้องได้รับผลประโยชน์ ในสถานการณ์ที่เรียกว่า Review Selection ก็คือครูเองก็ได้รับผลประโยชน์ในการที่พัฒนาเขาขึ้นมาให้เข้าทำงาน และมีรายได้เพิ่มขึ้น พัฒนาอาชีพให้เป็นอาชีพขั้นสูง ผู้ปกครองหรือประชาชนที่เข้ามา ก็เป็นเรื่องที่จะนำไปสู่การที่ลูกเขาจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งผู้บริหารก็จะได้อัพเกรดอะไรเหมือนกัน ทุกส่วนก็เห็นพ้องต้องกันหมด ส่วนของการต่อต้านก็ไม่เกิด

เสียงของประชาชนเข้ามาทางไหนบ้าง

ที่นครสวรรค์ ก่อนที่จะทำเรื่องนี้ เรามีประชาคมติโดยสวนดุสิตโพล แล้วก็ตอนที่เรากำลังทำที่นครสวรรค์ อธิการบดีสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ให้นักศึกษาในคลาสทำ และถามประชาชน ร้อยละ 90 กว่า ผมคิดว่าประชาชนไม่รู้ว่าจะไปอนุญาตคืออะไร แต่บอกว่าดี

ทำไมครูหรืออาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษาจึงไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ประเด็นที่หนึ่ง การที่จะมาเป็นอาจารย์อุดมศึกษา มันไม่มีหลักสูตรเตรียมเหมือนครูประถมมัธยม คนมาเป็นอาจารย์อุดมศึกษา จะมาจากวิชาชีพ มาจากความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ เช่น แพทย์ วิศวกร เขาเรียนวิชาชีพเขาแล้วมาเป็นอาจารย์ ประเด็นที่สอง คือพวกนี้เขาจะมีสภาวิชาชีพดูแล เช่น แพทยสภา เขาก็ดูแลแพทย์ มีสภาวิศวกรรม เขาก็ดูแลวิศวกร นิติศาสตร์ พยาบาล เขาก็มีสภาของเขา โดยดูแลให้มีจรรยาบรรณ ประการที่สาม อุดมศึกษาเขาพัฒนาอาจารย์โดยถือเรื่องการพัฒนาบุคลากรเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญมาก โดยเฉพาะบุคลากรที่เข้ามาจะต้องได้รับการปฐมนิเทศ เช่น ไปเป็นอาจารย์ใหม่ ก็จะต้องดูว่าจะสอนอย่างไร จะใช้สื่ออย่างไร จะทำแผนการสอนอย่างไร โดยจัดเป็นระยะต่อเนื่อง และที่สำคัญเขามีสภาคณาจารย์ซึ่งมีหน้าที่ข้อหนึ่งที่สำคัญคือการดูแลควบคุมจรรยาบรรณของอาจารย์ด้วยกันเอง จะเห็นว่าระบบและวิธีการของอุดมศึกษา นั้นมีการกำกับควบคุมดูแลความประพฤติ และการพัฒนาอยู่แล้ว ถ้าเราไปบังคับให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เขาย่อมไม่เห็นเหตุผล เพราะเขาทำอยู่แล้ว แล้วเมื่อไม่เห็นเหตุผล จะมีปัญหาเรื่องการต่อต้าน และก็อธิบายเหตุผลเขาได้ไม่ชัด สากลโดย

ทั่วไปก็ไม่มี มันก็มีอยู่บ้าง เช่น คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ บางแห่งก็ให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูด้วย แต่น้อย เพราะฉะนั้นการจะทำเรื่องใหญ่เรื่องนี้ ช่วยครู 6-7 แสน ในโอกาสพัฒนา ในการสร้างความก้าวหน้า ถ้าเราไปรวม ทั้งหมดเข้ามาแล้วตรงนั้นมันไม่ค่อยชัดเจน ถ้าทำให้เป็นปัญหา เราก็คิดว่าน่าจะยกเว้น อันนั้นด้วยเหตุผล ก็เลยไม่ครอบคลุม

ถ้าหากพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับเต็มที่ ครูจะต้องถูกเรียกชื่อใหม่อย่างไร ที่เคยเรียกครูประถม มัธยมว่าอาจารย์ คำว่าอาจารย์จะหายไปไหม

ในพระราชบัญญัตินี้ก็จะมี ครูผู้สอน มีคณาจารย์ ถ้าจะเรียกตามกฎหมายต่อไปจะต้องเรียก “ครู” ซึ่งผมชอบจริงๆอยากให้เรียก ครู 1 ครู 2 ครู 3 ไปจนถึง ครู 12 หรือไม่อย่างนั้นก็หาคำเพราะๆ อย่างที่ผมกำลังหา แต่ไม่อยากจะให้เป็นครูแล้วไปเป็นอาจารย์อะไรแบบนี้ มันเท่ากับว่าเราถูกคำว่า “ครู” ไม่อยากให้มองว่าอาจารย์มีความรู้มากกว่าครู นี่ก็เนื่องจากในมหาวิทยาลัย Lab Boy นั่นคือครูพอมีความรู้และมีปริญญาก็เป็นอาจารย์ ซึ่งผมไม่ชอบเลย ผมยังคิดว่าน่าจะเลิก Lab Boy ตำแหน่งครู และครูก็เป็นของกระทรวง ตอนนี้อยู่กระทรวงเดียวกันด้วย ผมคิดว่าไม่ควรสร้าง Career Part แบบนั้นให้กับวิชาชีพ ตอบสั้นๆก็คือว่า โดยกฎหมายก็ต้องเรียกตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาว่า ผู้สอน ครู และคณาจารย์

อยากทราบว่าเพราะเหตุผลใด ที่คณะกรรมการพิจารณาพิจารณาจึงได้เลือกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดนำร่อง

ประเด็นที่เลือกก็คือ จะต้องไม่ทับกับภาคที่เคยออกไปพิจารณาพิจารณามาแล้ว เป็นตัวแทนของภาคของภาคกลางได้ดี และมีสถาบันราชภัฏตั้งอยู่ ซึ่งราชภัฏก็มีคณะครุศาสตร์หลากหลายเข้ามาในราชภัฏฯ มันก็ทำให้เป็นศูนย์กลางของท้องถิ่นมากขึ้น และราชภัฏก็มีความพร้อมในระดับหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็คือหลักโดยทั่วไปก็พยายามไม่ให้ซ้อนกัน ในภาคกลางจะมีการพิจารณาพิจารณาอีก เช่น คราวหน้าจะไปลพบุรี เพราะจริงๆก็คงจะไปราชภัฏทุกที่ และจะมีการพิจารณาพิจารณาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาอีกหลายเรื่องซึ่งสุดท้ายเราคาดหวังว่าทั่วประเทศจะได้เป็นตัวแทน

อาจารย์คิดว่าวิธีการประเมินตามพระราชบัญญัตินั้นมีจุดต่อตรงไหน และมีจุดแข็งตรงไหนบ้าง

ว่าที่จริง วิธีการประเมินนั้นเรายังไม่ได้กำหนดในรายละเอียด กำหนดแต่ระดับหลักการ หลักการประเมินแบบองค์พัฒนาบุคคล ประเมินแบบมีส่วนร่วม ประเมินโดยการกระจายอำนาจ ประเมินดูทั้งหลักฐานและพฤติกรรม ถ้าถามถึงจุดแข็ง แนวคิดดังกล่าวนี้มันก็สมบูรณ์นะ แต่ถ้าจะถามจุดอ่อน อาจจะเป็นเรื่องปฏิบัติลำบาก แล้วก็ถ้ามองว่าให้ครูใหญ่รายงานพฤติกรรมของครูคนนั้น ถ้าถามว่าครูใหญ่คนนั้นจะรายงานจริงไหมตรงนี้คิดว่าเราจะต้องหาวิธีกำกับครูใหญ่ ครูใหญ่ของเราจะต้องมีใบอนุญาตเหมือนกัน เพราะฉะนั้นครูใหญ่จะถูกประเมิน ที่นี้ครูใหญ่รายงานไป แล้วเราพบว่าเป็นการรายงานที่ไม่ถูกต้อง จะส่งผลกลับมาหาครูใหญ่ ครูใหญ่จะถูกประเมินภายใน ในหมวด 6 ประกันคุณภาพ ครูใหญ่จะถูกประเมิน โรงเรียนของครูใหญ่จะถูกประเมิน โดยองค์กรภายนอก ในอีก 6 ปีข้างหน้า และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร จะทำให้ครูใหญ่มัวลำบาก แล้วด้วยสถานะแวดล้อมแบบนี้ Report จากครูใหญ่ จากกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมครูคนนั้นน่าจะ Valid มากขึ้น นี้วิเคราะห์ในทางบวก แต่ถามว่าจะลดการเล่นพวกลงไปได้ไหม ก็ไม่รับประกัน แต่คิดว่าน่าจะน้อยลง และเล่นพวกยากขึ้น ตรงนั้นก็คิดว่ามันคงช่วย แต่ถ้าเราดูทั้งหลักฐาน ดูทั้งผลการประเมินภายนอกภายใน ดูทั้งจากรายงาน แล้วก็ถ้าเรามองเป็นผู้บริหารที่ดี ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ที่ดี เป็นไปตามที่พระเจ้าอยู่หัวเตือนสติคือตั้งคนเก่งคนดีให้เป็นหัวหน้า

เราก็เชื่อว่าระบบนี้ น่าจะเป็นระบบที่ไปได้ แต่ก็ไม่ฟันหวานว่าจะไม่มีปัญหา การประเมินในประเทศนี้มีปัญหาทั้งนั้น แต่เราคิดว่า นี่คือความคิดที่สมบูรณ์มากที่สุดทีเดียว ประชาพิจารณ์ก็ได้รับการยอมรับ แต่ประเด็นอันเดียวก็คือว่า จากความคิดสู่การปฏิบัติ ตรงนี้ แผนปฏิบัติการและขั้นตอนการดำเนินงาน ตรงนั้นมันเป็นที่มาว่าใครจะอยู่ในสภาวิชาชีพครู ในสภาวิชาชีพครูจะมีองค์กรดำเนินการ เช่นองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมิน หรืออะไรก็แล้วแต่จะเรียกตรงนั้นใครจะดูแล แล้วแบ่งส่วนอย่างไร เขตพื้นที่ใดจะดูแล ฉะนั้นการวางคนในเขตพื้นที่จะสำคัญมาก เพราะเราจะให้ความหวังอยู่ที่เขตพื้นที่ 327 เขต ผมก็อยู่ในกรรมการนั้นด้วย ซึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็จะเป็นจังหวัดนำร่องแห่งหนึ่ง แต่ตอนนั้นก็มีการเสนอกันมาว่า จังหวัดไหนบ้างจะเป็นจังหวัดนำร่อง ก็คงจะมีการพิจารณา ซึ่งผมคิดว่าดีเพราะมี Pilot Project ก่อนดำเนินการจริง

คาดว่า การประชาพิจารณ์เรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จะแล้วเสร็จเมื่อไร และจะมีผลบังคับใช้เมื่อไร

การประชาพิจารณ์จะเสร็จในราวเดือนกันยายน เมื่อนำผลมาสังเคราะห์ และส่งเข้าคณะกรรมการกฎหมายในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2542 คาดว่า เดือนมกราคม ปี ค.ศ.2000 (พ.ศ. 2543) คงจะผ่านคณะปฏิรูปการศึกษา

ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพระราชบัญญัติใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ที่จะฝากไปยังผู้อ่าน

ถึงเวลาแล้วที่จะปฏิรูปการศึกษาไทย และถ้าจะมีการปฏิรูปการศึกษา ก็ต้องมีการปฏิรูปครู ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้ครูที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการตอบสนองสังคมด้วย ซึ่งเราควรที่จะร่วมมือกันให้การปฏิรูปครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

เราได้ทอดทิ้งครูมายาวนาน จนทำให้ที่ 1 ของจังหวัดไม่ยอมเป็นครู แต่ก่อนที่ 1 ของจังหวัดไฝฝืนที่จะเป็นครูให้ได้ การที่เราอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ แข่งขันกันในเรื่องของคุณภาพ การยกระดับวิชาชีพครู เป็นความหวังหนึ่งในการที่เราจะยกคุณภาพของประเทศ ผมมีความรู้สึกอย่างนั้น แล้วก็ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาของชาติบ้านเมือง เรื่องคุณภาพของคน เรื่องคุณภาพของการศึกษา เหมือนดังคำกล่าวที่ว่า ถ้าเราจะปฏิรูปการศึกษาให้ได้นั้น จะไม่มีความสำเร็จถ้าไม่มีการปฏิรูปครู และการปฏิรูปครูคราวนี้ต้องทำครบวงจร ตั้งแต่

การสร้างครูใหม่ การพัฒนาครูประจำการ การสร้าง ความหวังเรื่องเงินเดือน เรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงาน เรื่องของความก้าวหน้า คือต้องทั้งวงจร และผมว่าคราวนี้ โดยกฎหมาย โดยความพร้อม โดยการสนับสนุน เรามีโอกาสประสบความสำเร็จสูงมาก ซึ่งเราก็หวังว่า เราจะยกวิชาชีพครูด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทำให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหนึ่งที่คนรุ่นใหม่ มีวิสัยทัศน์ มีความคิด เขาไฝฝืนว่าจะต้องเป็นครูให้ได้ ถ้าเกิดมาในแผ่นดินนี้ และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นมาตรการอันหนึ่ง ที่จะเดินทางไปในเส้นทางอันนี้ได้สำเร็จ

ศ.ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต
ณ สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ
13 ตุลาคม 2542

ทราบว่าในอดีตท่านเคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อยากทราบว่าท่านดำรงตำแหน่งในช่วงเวลาใด และใครเป็นนายกรัฐมนตรี

ต้นปี พ.ศ. 2523 ในสมัยท่านนายกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ (สมัยที่ 3) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ช่วยคุณหมอบุญสม มาร์ติน ดำรงตำแหน่งอยู่ประมาณ 2 - 3 สัปดาห์ ท่านนายกเกรียงศักดิ์ก็ได้ลาออก

ขณะที่ท่านเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการยุค นั้นซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษา ท่านปฏิรูปอะไรไว้บ้าง อะไรบ้างที่ท่านคิดจะปฏิรูป แต่ไม่มีเวลา หรือเกิดอุปสรรคจนไม่มีโอกาส

ก่อนสมัยนายกเกรียงศักดิ์ คือสมัยนายกสัญญา ธรรมศักดิ์ สมัยที่ 2 พ.ศ. 2517 ผมก็ได้เริ่มทำเรื่องการปฏิรูปการศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในตอนนั้น ก็มีท่านอาจารย์เกรียง กীরติกร เป็นรัฐมนตรี อาจารย์ก่อ สวัสดิพานิชย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ ทั้งสองท่านได้โทรศัพท์มาถึงผมที่บ้าน อาจารย์ก่อบอกผมว่าอยากจะทำเรื่องปฏิรูปการศึกษา และขอให้ผมเป็นประธานกรรมการ ซึ่งท่านอาจารย์เกรียง และอาจารย์สัญญาเห็นชอบด้วย และจะตั้งกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาทันต่อยุคสมัย เพราะว่าในตอนเปลี่ยนแปลงรัฐบาล วันที่ 14 ตุลาคม 2516 ตอนนั้นทุกคนชี้นิ้วไปที่การศึกษาว่า ที่เป็นปัญหาเรื่องกล่าวหาว่าจอมพลสฤษดิ์ จอมพลถนอม จอมพลประภาสเป็นเผด็จการที่กล่าวหาว่านักเรียนนักศึกษาขึ้นมาเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เป็นเพราะการศึกษาของไทยไม่ทันยุคทันสมัย แล้วก็ไม่ได้เชื่อมความเข้าใจระหว่างกัน ทำให้มีกลุ่มคนหนีออกไป ซึ่งสมัยนั้นเรียกกันว่าคอมมิวนิสต์ แต่ตัวผมบอกว่าไม่ใช่ แต่เป็นเพราะอาจจะไม่ชอบวิธีการปกครองบ้านเมืองในยุคนั้น

เพราะฉะนั้นท่านอาจารย์ก่อ ก็เป็นผู้ที่เสนอความคิด ซึ่งผมเข้าใจว่ากับท่านอาจารย์เกรียง แล้วก็เสนอผม ผมก็ถามว่าทำไมจึงเลือกผม ทำไมไม่เอาคนอื่น ท่านอาจารย์ก่อตอบว่า เพราะว่าผมเข้าใจเรื่องการศึกษาดี เคยทำเรื่องการให้มหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการ เป็นมหาวิทยาลัยใน

กำกับรัฐบาลมาตั้งแต่ พ.ศ. 2507 สมัยนั้นผมทำงานอยู่ที่ สภาการศึกษาด้วย เป็นผู้อำนวยการโครงการพัฒนา มหาวิทยาลัย หลังจากนั้นผมก็ไปอยู่ซีเมส เขาบอกว่ามีความเข้าใจทั้งประถม มัธยม และอุดมศึกษา แล้วพวกในกระทรวงศึกษารับได้ พวกมหาวิทยาลัยก็คิดว่ารับผมได้

ท่านให้ผมเป็นประธานกรรมการวางพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษา ผมก็ตกลง และมีการตั้งคณะกรรมการ โดยจะทำงานให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2517 ตอนนั้นก็ประมาณปลายเดือนมิถุนายนและจะพยายามให้เสร็จภายในเดือนธันวาคม ได้ทำการวิเคราะห์หลายเรื่อง ทั้งสภาพสังคมโดยรวม ปัญหาการศึกษาอยู่ที่ไหน จะทำให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร เสนอไปเป็นข้อๆ ในนามของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ทำสรุปย่อเป็นเล่ม อาจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ และคุณประยูร ศรีประสาน ช่วยทำ เป็นเล่มเล็กๆ ข้อเสนอมี 10 ประเด็น ซึ่งเราต้องทำทั้ง 10 ประเด็น และเป็นขั้นตอนอย่างไร

เสนอไปยังรัฐบาล รัฐบาลก็รับหลักการในต้นปี 2518 พอหลังจากนั้น 2 อาทิตย์ บอกไม่รับหลักการในเรื่องหนึ่ง คือเรื่องระบบบริหาร คนที่ไม่เอากลับเข้าคณะรัฐมนตรีก็คือท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พลตรีอรุณดิษฐ์ สิทธิสุนทร ตอนนั้นท่านยังไม่ได้เป็นองคมนตรี เรื่องนั้นก็ป็นอันพับไป ส่วนเรื่องอื่นบอกให้ทำผมว่าทำก็ไม่สำเร็จหรอก เพราะว่ามันไม่ต่อเนื่องกัน หากระบบบริหารไม่ได้เป็นตัวจักรผลักดันแล้วละก็ มันคงไม่สำเร็จ อย่างไรก็ตามมันก็มีหลายอย่างที่จะต้องทำ ก็ได้พยายามเสนอ แต่ว่ารัฐบาลเปลี่ยนอยู่เรื่อยๆ ประมาณทุกปีครึ่ง แล้วก็พอเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ที่คุณธานินทร์เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลชุดนี้ไม่เอาด้วย ไม่รับในเรื่องระบบบริหาร เงินที่เราเตรียมไว้เพื่ออบรมครู เพื่อปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เพื่อทำเป็นระบบโรงเรียน 6-3-3 นั้น ถูกใช้ไปทำอย่างอื่น ไม่ได้นำไปใช้ในการอบรมครู ผมก็มองเห็นว่าการปฏิรูปนั้นไม่สำเร็จหรอก

หลังจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ผมก็มานั่งเป็นเลขาธิการอยู่ที่นี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) ผมก็เลยทำเรื่องการวิจัยเป็นหลัก ผลักดันเรื่องการวิจัยเพื่อที่จะเผยแพร่ให้ได้มากที่สุด ดังนั้นเรื่องการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาที่ได้วางแนวทางไว้ก็พับไป ไม่มีการเดินอะไรต่อยกเว้นคุณหมอบุญสม มาร์ติน ท่านเห็นด้วย ซึ่งตอนนั้น ท่านเป็นประธานร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ

ที่ประกาศใช้ใน พ.ศ. 2512 ท่านได้นำหลักการเอาไปไว้เกือบทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงหลักสูตรก็ดี การปรับระบบ 6-3-3 ก็ดี เพราะสภาการศึกษาก็เป็น Second Secretary ให้ ยกเว้นเรื่องระบบบริหารเท่านั้นเองที่ไม่ได้นำไปใช้

ขอลาในประเด็นที่คณะปฏิรูปการศึกษา เปลี่ยนระบบบริหารการศึกษา จากกระทรวงมหาดไทย มาเป็นกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนนั้นมหาดไทย คุณอรุณดิษฐ์ จึงขอให้ทบพวนยุติมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ ซึ่งตอนนั้นครูประชาบาลเริ่มไม่พอใจกระทรวงมหาดไทย แล้วก็ก่อหวอดเรื่อยมาจนถึงสมัยพลเอกเกรียงศักดิ์เป็นนายกรัฐมนตรี ด้วยเสียงสนับสนุนของครูประชาบาลเป็นหลักอยู่ด้วย โดยเฉพาะจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พวกนี้เข้าไปตอรองให้ท่านนายกรัฐมนตรีโอนการศึกษาจากมหาดไทย ไปกระทรวงศึกษาและเมื่อท่านเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยที่ 3 ก็ได้ทาบทามผม และท่านได้นำนักวิชาการไปช่วยหลายคนเพื่อไปช่วยทำงานปฏิรูปการศึกษา ท่านเอาผมไปเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการทำงานกับหมอบุญสมซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในขณะนั้น อยู่ได้ราว 2-3 อาทิตย์ ก็เปลี่ยนรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์เป็นนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้นไม่ถึงสัปดาห์ ท่านก็ได้ชวนให้มาเป็นรัฐมนตรีว่าการสมัยนั้นคุณประเทือง กิริติบุตรเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งผมก็ได้ตอบตกลง เพราะคิดว่าแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่คิดไว้นั้นผมสามารถทำได้

การที่จะให้ออนการศึกษาประชาบาลจากกระทรวงมหาดไทยมาอยู่กระทรวงศึกษานั้น เป็นความคิดของใคร

ผมตอบไม่ได้ว่าเป็นความคิดของใคร คือทั้งหมด ทั้งภาพนั้น คุณภาพอ่อน การประถมศึกษาตอนต้น เอาแต่สร้างโรงเรียนขยายโรงเรียนเอาแต่เปลี่ยนตำราทุกปี มีผู้ทำวิจัยในเรื่องคุณภาพการศึกษาของประถมศึกษามากมาย ว่าคุณภาพของการประถมศึกษาเป็นอย่างไร แล้วก็ใครเป็นคนตัดสินใจ อ.บ.จ. ทั้งหลาย มีการเปลี่ยนหนังสือตำราทั้งหมดโดยทั่วไป 90-95 % สมาชิก อ.บ.จ. เป็นคนรับเหมาในการผลิต และตอนนั้นผมออกต่างจังหวัดบ่อยมาก ที่ทำงานอยู่ที่นี้ ผมเป็นเลขาธิการ และขณะเดียวกัน ปี 2518 ผมก็เรียน ว.ป.อ. ออกต่างจังหวัดด้วย และไปดูที่มวิจัยที่สภาการศึกษา ทำทั่วไปได้ไปเยี่ยมและก็เห็นความเดือดเนื้อร้อนใจ ถ้าจะถามว่าเป็นการตัดสินใจของใคร ก็คือทุกคนส่วนใหญ่

แต่คนที่เสนอผลักดันเสนอเข้าคณะรัฐมนตรีก็คือผมในปลายปี ประมาณเดือนกันยายน 2523 และโดยการช่วยเหลือสนับสนุนของบุคคลต่างๆหลายฝ่าย ผลสุดท้ายก็ได้ผ่านการพิจารณาและโอนทั้งหมด ประกาศเป็นพระราชบัญญัติในวันที่ 1 ตุลาคม 2523 ดำเนินการสำเร็จโดยไม่มีเลือดตกยางออก

การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน จะย้อนกลับไปให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง นั้นมันเกี่ยวข้องกันไหม

ไม่ๆ มันเป็นคนละเรื่องกัน สมัยนั้นท้องถิ่นไม่พร้อม สมัยนี้ก็ยังไม่พร้อม แต่สมัยนี้ไม่หมายความว่าจะให้ท้องถิ่นนะ ท้องถิ่นที่เขาทำอยู่แล้ว

หลายท้องถิ่นเขาทำได้ดีนะ กทม. นี่ผมคิดว่ากำลังทำได้ดี ถ้าเป็นในลักษณะนี้อยู่ ผมคิดว่าอีกสัก 5 - 10 ปี กทม. จะทำได้ดีกว่าโรงเรียนของส.ป.ช. และโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งๆ ที่นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนกทม. ในระดับเศรษฐกิจ สังคมของพ่อแม่อาจจะต่ำกว่าในนั้น แต่นักเรียนเขาทำดีกว่าเขาเยอะทีเดียว แล้วเทศบาลบางแห่งทำได้ดีกว่ารัฐ แต่น้อยแห่งที่เทศบาลทุกที่ ที่นายกเทศมนตรีเอาด้วย นายกเทศมนตรีที่เข้าใจเรื่องการศึกษา จะไปได้ไกล

เพราะฉะนั้นแม้ว่าในตอนนี้ออนการศึกษาไปในสมัยจอมพลประภาส ก็ไม่ได้โอนให้ท้องถิ่น โอนไปก็ยังส่วนกลางคุมอยู่ ท้องถิ่นโดยชื่อ แต่ส่วนกลางเป็นคนตัดสินใจหมดทุกประการ และตัดสินใจโดยคนที่ไม่เข้าใจการศึกษา เพราะฉะนั้นตัวนี้คือที่เป็นปัญหา ที่ถามว่าปฏิรูปอะไรไว้บ้างนี้ ทำไว้ ผมคิดว่าช่วยทำก็คือ เรื่องระบบโรงเรียน 6-3-3 ในตอนนั้นที่จริงทำให้หลักสูตรดีขึ้นมา และหลักสูตรของอาชีวะกับมัธยมปลายนั้นเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องพ่วงโรงเรียน 13 ปี หรือ 12 ปี ซึ่งก่อนนั้นเป็น 7-3-2 หรือ 3 ถ้าเรียนอาชีวะก็ 3 คือเรียน 13 ปี

นอกจากนั้นก็การทำเรื่องการศึกษาประชาบาล ซึ่งก็ไม่ดีหรอก มันก็โต่งไปอันหนึ่ง แล้วก็ต่อรองทางการเมืองเยอะ ผมไม่เห็นด้วยในการให้มีในระดับอำเภอ จนต้องต่อรองกัน และไม่เห็นด้วยกับการที่ให้ ก.ป.อ. มีอำนาจมากเกินไป เข้าไปยุ่งในโรงเรียนมากเกินไป ในระดับจังหวัดไม่ค่อยเป็นไร เพราะมันไกล และจำเป็นต้องทำ

ได้มีการวิเคราะห์กันว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จุดเด่นที่สุดคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ขอบหราบความคิดเห็นจากท่านด้วย

ที่จริงจุดเด่นนั้นมี 3 จุด หนึ่งก็คือ คนไทยทุกคนไม่ว่ายากดีมีจน ต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตลอดชีวิต ซึ่งไม่ง่าย ในการศึกษาตลอดชีวิตอย่างน้อย 12 ปี ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายนั้นคือส่วนหนึ่ง ส่วนที่สองก็คือเมื่อเป็นการศึกษาตลอดชีวิตแล้ว บทบาทหน้าที่ไม่ใช่เฉพาะของโรงเรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบๆ เท่านั้น ไม่ใช่ของกระทรวงศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่ของทบวงมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่เป็นของทุกคน ทุกส่วนของสังคม ต้องมีส่วนร่วม ตั้งแต่พ่อแม่ ชุมชน วัฒนาอาราม สถาบันในชุมชน เอกชน ต้องมีส่วนร่วม ดังนั้นจึงต้องปฏิรูปการจัดการ เมื่อปฏิรูปการจัดการใหม่ ก็ต้องกระจายอำนาจ เมื่อกระจายอำนาจก็ต้องมีการดูแลคุณภาพ อันที่สามระบบและกระบวนการเรียนรู้ และผมเน้นให้วิธีเรียนรู้ มากกว่ารู้ท่องจำ อันนั้นบทบาทของครูก็ต้องเปลี่ยนไป ไม่ใช่เป็นผู้บอกวิชา แต่เป็นผู้จัดบรรยากาศเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ครูก็ต้องเรียนรู้เหมือนๆ นักเรียน เพราะไม่มีใครรู้หมดทุกอย่าง ดังนั้นหัวใจอันหนึ่งคือการปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจอันที่สองคือการกระจายอำนาจในระบบบริหารเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และระดมทรัพยากรเข้ามา หัวใจอันที่สามถ้าเมื่อกลับมาดูใหม่ก็คือ เรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยคุณภาพก็ต้องมีการดูแลคุณภาพให้ดี

จุดเด่นที่สุดคือการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งผมเน้นอยู่ตลอดเวลา ไม่ใช่รู้ท่องจำ ไม่ใช่รู้กาฎกามาผิด ไม่ใช่รู้วิธีฝนดินสอลอง 5 ช่อง แต่รู้วิธีเรียนรู้ เพื่อว่าจะได้เรียนรู้ชีวิต เรียนรู้โลกในอนาคต เรียนรู้สภาพการณ์ที่มันเปลี่ยนแปลง เราจะจัดวิถีชีวิตของเราอย่างไร เรียนรู้แบบนี้จะได้คิดได้จะได้แก้ปัญหาได้ หาไม่จะมีทางที่จะเผชิญโลกในอนาคตได้ นี่ก็เป็นหัวใจของการเรียนรู้

จากอดีตที่ผ่านมา ทำไมการเรียนรู้จึงไม่ได้ผล

มันก็ได้ผลบ้าง ก็มีคนที่ประสบความสำเร็จมากมาย ครูในอดีตของไทยเป็นผู้ที่เรียนเก่งมาจากจังหวัดต่างๆ และมาเป็นครู แต่ว่าทำไมการเรียนรู้ไม่ได้ผล ในยุคหลัง 20 - 30 ปีที่แล้วมานี้ มีการขยายการศึกษาอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง เพราะฉะนั้นคุณภาพของครูอ่อนลงไป ต้องใช้วิธีสอบแบบปรนัย ซึ่งผมไม่เห็นด้วยเลยวิธีการสอบแบบปรนัยนั้น ผมคิดว่าเป็นวิธีที่ให้นักเรียนมีปฏิกิริยาตอบ หรือ Reactive มากกว่าครู Active คิดเองได้ การที่คนเราจะคิดได้นั้น การ

ที่คนเราจะเขียนหรือพูดต้องประมวลความคิดให้เป็น
ก็จะลักษณะ ความมีเหตุมีผลอยู่ตรงนี้ แต่การให้ฝนหรือกา
ผิดกาถูก สมองในส่วนที่จะต้องคิด ความมีเหตุมีผลการ
ลำดับความไม่มี เหมือนกับการที่เราเขียนเอง เพราะฉะนั้น
เหตุผลที่ว่าทำไมการเรียนรู้ไม่ได้ผล คือหนึ่ง ขยาย
การศึกษารวดเร็ว สองคุณภาพของครูลดลง สามข้อสอบซึ่ง
เป็นตัวกำหนดการเรียนการสอนในห้อง และการสอบ
คัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย เข้าลำดับชั้นต่างๆ จนมีการกวัด
วิชากัน จนมีการกวัดคำตอบกัน จึงทำให้การเรียนรู้ของ
นักเรียนลดลงมาก เพราะฉะนั้นถ้าถามว่าเหตุผลเป็น
อย่างไรนั้น ไม่ใช่เหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง มันมีหลายประการ
ที่ผมได้เรียนมาแล้ว เพราะฉะนั้นจึงต้องปฏิรูปการเรียนรู้
ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่าครูเป็นศูนย์กลาง
มากกว่าข้อสอบเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

ปัญหาของครูก็คือ ข้อสอบอัตนัยนั้นตรวจยากก็เลยออก ข้อสอบปรนัย

นั่นเป็นหน้าที่ของครู มิฉะนั้นก็อย่ามาเป็นครู ผมไม่
เคยเห็นปัญหา ผมก็เป็นอาจารย์สอนอยู่มหาวิทยาลัย เคย
ตรวจข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย ปี 2501 – 2505 ประมาณ
นั้น เมื่อเริ่มสอบพร้อม ผมก็ได้เป็น ผมไม่เชื่อในวิธีการ
ออกข้อสอบแบบนี้ว่าจะวัดคนได้ แต่ว่าการออกข้อสอบ
การอ่านนั้นดูว่าคิดเป็นนะ เขียนเรียงความเป็นใหม่ ใช้ได้ไหม
ไอ้หมอนี่คิดเป็นก็จะมีลักษณะใหม่

ถ้าอย่างนั้นข้อสอบปรนัยก็คงจะไม่มีส่วนดีใช่ไหม

ก็มีอยู่บ้าง ข้อสอบปรนัยให้ความเป็นธรรมทางเทคนิค
แต่ไม่ได้ให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียน หรือแก่ระบบการ
ศึกษาหรือแก่ประเทศ แล้วก็เมื่อมีข้อสอบแบบนี้ ก็มีการ
กวัดวิชา มีการกวัดคำตอบ มีการเรียนการสอนในห้องเรียน
ที่กวัดคำตอบกันนักเรียนไม่รู้อะไร นักเรียนก็ท่องคำตอบ

ท่านคิดว่าการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาปี 2542 นั้น การปรับระบบบริหารจะมีปัญหา หรือไม่

การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างผู้คนไม่ชอบ และปัญหาที่จะ
เกิด เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ทั้งๆ ที่เราบอกว่าเป็น
พุทธศาสนิกชน พระพุทธองค์ทรงสอนว่าโลกนี้ไม่เที่ยงนะ
ร่างกายเราไม่เที่ยงนะ ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งๆ ที่เป็น
อย่างนี้ ธรรมชาติของเราก็ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เคยทำ
อะไรมา เคยอย่างนั้น แน่นนอน ปัญหาต้องมี แต่ว่าถ้ามอง

เฉพาะทั้งสังคมไทยนี้ ผมคิดว่าสังคมไทยจะดีขึ้น ครูบางคน
ต้องทำงานหนักมากขึ้น แน่นนอนครูก็จะไม่ชอบ ครูเข้าขาม
เย็นขามจะไม่ชอบ แต่ว่าครูส่วนใหญ่ผมคิดว่าจะเอาด้วย

ท่านมองว่าการปฏิรูปเรื่องใดจะทำได้ยากที่สุด

น่าจะเป็นเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ เพราะไม่ชินกับ
นิสัยของครูส่วนใหญ่ ที่จริงการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น
ง่ายนิดเดียว สมเด็จพระเทพฯ ท่านเคยรับสั่งที่สงขลาเมื่อ
2 เดือนที่ผ่านมาซึ่งผมประทับใจมากกว่า การให้นักเรียนเป็น
ศูนย์กลางอันหนึ่ง คือครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล
นักเรียนแต่ละคนต่างกันจะไปดูเขาทั้งหมดเหมือนกันไม่ได้
ไอ้คนนี่ทำการบ้านหรือยัง ทำไม่ถึงทำไมไม่ได้ คนนี้ทำได้อันหนึ่ง
ให้คนนี่มากขึ้นอีกหน่อย คนนี้ช่วยปรับปรุงเขาอีกหน่อย
ต้องเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล ให้นักเรียนเขาทำงาน
กันเป็นกลุ่ม ให้เขาไปอ่านหนังสือ เด็กเขาชอบอ่านนิทาน ก็
เอานิทานสัก 10 เล่ม คนหนึ่งอ่านเล่มนี้ 3-4 คนไปอ่าน
เล่มนี้ ให้ไปเล่ากันแล้วก็มาเล่าให้ทั้งกลุ่มฟัง ไอ้กลุ่มนิทาน
ถามว่าอันนี้สอนอะไรบ้าง หนึ่งสอนให้อ่านเป็น สอนให้
ทำงานเป็นกลุ่ม สอนให้รู้จักพูด สอนให้รู้จักคิด เวลาตัวตั้ง
คำถามถามคนอื่น สอนวิธีตอบคำถาม เพราะฉะนั้นให้อ่าน
หนังสือนิทานแยกกัน แล้วมาเล่าสู่กันฟัง เด็กได้เรียนรู้มากกว่า
“ต่อไปนี้นักเรียนจงทำตามฉันนะ เมื่อเอ๋ยเมื่อนั้น”

ดังนั้นการใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้นไม่ยาก อย่า
ไปคิดว่าการให้คะแนนเป็นยอดสุดประเสริฐ การให้คะแนน
เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่พยายามจัดความเป็นธรรมทางเทคนิค
แต่เราต้องดูว่า ความเป็นธรรมทางเทคนิคคนนั้น มันมีความ
เป็นธรรมต่อนักเรียนมีความเป็นธรรมต่อสังคมด้วยหรือไม่
แน่นนอนเราต้องพยายามให้มันใกล้เคียงกัน

ถ้าให้เด็กเป็นศูนย์กลาง โดยที่คำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล เด็กก็ไปสอบเรียนต่อสู้เขาไม่ได้

เราก็ต้องเปลี่ยนข้อสอบด้วยซิ ถ้าเพื่อไปสอบแบบ
นี้ก็ไม่ได้สำเร็จ เพราะฉะนั้นต้องเปลี่ยนวิธีสอบ ประเทศไทย
เราจุดอ่อนที่สุดอยู่ที่ข้อสอบ ข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย แล้ว
ก็ถ่ายทอดลงไปจนถึงข้อสอบเข้าอนุบาล เกือบจะเป็น
ประเทศเดียวในโลกที่เด็กต้องกวัดวิชาเข้าอนุบาล โรงเรียนดีๆ
นำขายหน้ามาก เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าต้องมีปฏิรูปการเรียนรู้
เพราะโลกในอนาคตเป็นโลกที่แต่ละคนต้องเรียนรู้ แต่ละ
ชุมชนต้องเรียนรู้ร่วมกันเป็นเครือข่ายชุมชน แลกเปลี่ยน
การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้คนไทยอยู่ได้สมศักดิ์ศรี

ในประชาคมโลก หัวใจอยู่ตรงนี้ รู้จักเรียนรู้ รู้จักฟังตนเอง รู้จักความมั่นคง รู้จักการแลกเปลี่ยนกัน

ถ้ามีการปฏิรูปการเรียนรู้ จะผลักดันครูอย่างไร เพราะครูของเราบางส่วนทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม ต้องผลักดันทั้ง พ่อ แม่ ทั้งครู ทั้งนักเรียน

จะปฏิรูปการเรียนรู้อย่างไร ที่จะทำให้เด็กไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสามารถ

หัวใจสำคัญที่สุด ต้องมีความสุขในการเรียนเสียก่อน ถ้าเมื่อมีความทุกข์ในการเรียน “ เอ้า...ว่าตามครูนะ ท่อง...” ทุกคนถูกจำคุก 5 หรือ 6 ชม.ทุกวัน ในห้องสี่เหลี่ยม มีความสุขไหม เด็กส่วนใหญ่จะไม่มีความสุข เพราะฉะนั้นต้องทำให้เขามีความสุขเขาชอบอ่านนิทาน ก็ให้เขาอ่านนิทานในชั่วโมงเลข สมมติชั้นประถม พอเรียนรู้เรื่องเลขสักนิดหน่อยให้คนเก่งมาช่วยสอนคนอ่อน เพราะคนเก่งมันรู้วิธีเรียนรู้เขาเรียนรู้รู้อย่างไรก็นำมาช่วยได้ ครูอาจจะลืมนิธีเรียนรู้ก็ได้ เพราะมันง่ายเกินไป ให้เขาช่วยกันอย่างนี้ ให้เขาไปดูแลรอบด้าน เขาสนใจเรื่องปลูกผักปลูกหญ้า สนใจเรื่องมด เรื่องแมง เรื่องแมลงวัน เรื่องแมงสาบ เรื่องปลวก ก็เป็นกลุ่มให้ไปดูกัน เอ้าเขียนมา สรุปมา ไปดูปลวกที่ตัว มันทำอะไร เวลาเดินกันมันเรียงกันหรือเปล่าแล้วทำไมขาปลวกเขาต้องไข้อย่างนี้ ปลวกเรียงกันแล้วมันเป็นอย่างไร ก็ตั้งคำถามเหล่านี้ถามนักเรียนก็ตอบและให้ไปเรียบเรียงมา นักเรียนไม่รู้ก็ไปหาคนที่รู้ เพราะฉะนั้นการเรียนรู้อย่างนี้ เขาก็เรียนเลขบวกจำนวนปลวก เขาก็เรียนวิธีตั้งคำถามต่อผู้รู้เขาก็รู้จักวิธีบันทึกเขาก็รู้จักสังเกตนี่คือหัวใจของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่างสังเกต ช่างตั้งคำถาม ช่างบันทึก พยายามหาเหตุผลจากคำถามที่ตัวถามจากผู้รู้

หรือจากที่ตัวบันทึกไว้ และเมื่อตัวได้ไปเล่าเรื่องนี้ให้เพื่อนร่วมห้องฟัง เพื่อนร่วมห้องก็ตั้งคำถาม ตัวก็ตอบ เพราะฉะนั้นในเรื่องเดียวที่ให้นักเรียนทำ อาจจะใช้เวลา 1 สัปดาห์ 3-4 เรื่อง 5-6 อย่าง เด็กได้และเด็กมีความสุข เพราะเขารักที่จะทำเรื่องปลวกเหล่านี้ แต่ถ้าเมื่อเด็กไอ้คนที่รักอยากจะทำเรื่องปลวกเราให้ไปทำเรื่องปลา มันก็ไม่สนใจ มันก็ไม่รัก มันก็ไม่สนุก

ถ้าเป็นลักษณะการจัดการศึกษาโดยชุมชน จะได้มาตรฐานเดียวกับที่เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือไม่

ในวันแรกๆ คิดว่ายังไม่ได้ (ยังไม่ได้) ต้องมีคณะกรรมการที่ดี ต้องมีครูที่ดี ต้องมีพ่อแม่ที่เอาใจใส่แก่ลูก มีครูที่ดูแล มีชุมชนที่ดูแล หัวใจอยู่ที่ความเป็นเจ้าของ ความที่มาร่วมกันมาดูแล เด็กของเรา ความที่เรารักโรงเรียน มันมากกว่าไอ้การที่ชุมชนจัดหรือใครจัด ความรู้สึกผูกพัน ตรงนั้นต่างหากที่เป็นหัวใจ เพราะฉะนั้นการที่เรากระจายอำนาจไปถึงโรงเรียน การที่มีคณะกรรมการโรงเรียน แต่แน่นอนคณะกรรมการก็ต้องไม่เข้าไปจู้จี้จ้านในโรงเรียน มองเฉพาะเรื่องหลักๆ เรื่องนโยบาย เรื่องหลักๆ บางเรื่อง และมีการประเมินผลภายในประจำปี ที่ครูใหญ่เป็นคนทำร่วมกับครูทั้งหลาย ให้คณะกรรมการโรงเรียนดู ให้พ่อแม่ได้ดู มันต้องทุกสิ่งทุกอย่างเหล่านี้ที่จะช่วยให้คุณภาพโรงเรียนดีขึ้น และโรงเรียนกับชุมชนจะได้ใกล้ชิดกันขึ้น การเรียนรู้ของคนไม่ใช่เกิดมาเด็กไม่เคยเห็นรถไฟเลย สอนเรื่องรถไฟวิ่งสวนกันคันหนึ่งเท่านั้น กิโลเมตรต่อชั่วโมง ไอ้เด็กเขาเขามันจะสู้อะไรได้บ้านของผม อยู่ติดรางรถไฟมีนาฬิกา พ่อซื้อให้คอยจับเวลาเพื่อเช็คดูว่าเมื่อเวลาคำนวณกับของจริงตรงกันไหม การเรียนรู้ต้องเป็นการสังเกตโยงของจริงกับหนังสือ นำความรู้จากหนังสือสู่การปฏิบัติ เมื่อไรที่ไม่ได้โยงกันอย่างนี้ ไม่มีทางที่คนจะเรียนรู้ได้ มันก็ต้องท่อง เพราะฉะนั้นครูก็ต้องโยงของจริงกับหนังสือให้ได้ ครูต้องโยงของนอกห้องเรียนกับในห้องเรียนให้ได้

ถ้าจะมีการปฏิรูประบบการสอนของครูนั้นใครจะเป็นคนช่วยได้ดีที่สุดในเรื่องนี้

ครูด้วยกันเอง เดียวนี้มีครู ตั้งแต่ช่วงที่ผมทำงานในประเทศไทยมา ตั้งแต่ 2501 จนถึงปัจจุบัน ทั้งๆ ที่ผมอายุจะ 70 ปี ผมก็ยังทำงานอยู่ ผมเป็นประธานกรรมการให้ทุนทางวิทยาศาสตร์ เคยเป็นคนคัดเลือกครูวิทยาศาสตร์ดีเด่นของสมาคมวิทยาศาสตร์ แต่ละปีก็มีครูดีเด่นทางนี้อยู่

ทั่วประเทศไทย ของมูลนิธิต่างๆ ครูดีเด่นทางวิทยาศาสตร์ ทางคณิตศาสตร์ ทางภาษาไทย ก็มี ภาษาอังกฤษก็มี สภาการศึกษาทำครุต้นแบบ ปีหนึ่ง 90 กว่าคน ครูแห่งชาติปีละ 6-7 คน ทำมา 2 ปีแล้ว นอกจากนี้มูลนิธิสมาน-เบญจา แสงมะลิ ก็ทำ เยอะแยะมีหลายพันคน มีบัญชีอยู่ในออฟฟิต ก็เอาครูเหล่านี้ ท่านเป็นครูที่เลือกกันมาโดยนักเรียนก็ดูว่าท่านเป็นแกนที่จะมาช่วยให้คำแนะนำครูเหล่านี้ก็ได้เงินค่าตอบแทน นี่ผมคิดว่าก็พอสมควร ที่ให้ท่านช่วยเป็นแกนนำ ดูแลซึ่งกันและกันในงานต่างๆ ก็ลายฉิมมิตร ทำเป็นเครือข่ายเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และจากเครือข่ายหนึ่งเรียนรู้อีกเครือข่ายหนึ่ง ภายใน 5-10 ปี ผมคิดว่า 5% หรือ 10% ของครู 600,000 คน น่าจะเป็นครูที่ดีได้ แล้วก็มีการฝึกทั้งโรงเรียน สถาบันราชภัฏ ต้องเอาด้วย

อยากจะทราบว่าถ้าสถาบันราชภัฏจะแสดงบทบาทโดยเฉพาะปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น สถาบันราชภัฏควรจะเสริมบทบาทในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างไร

ผมคิดว่า สองเรื่องหลักทั่วไปที่สถาบันราชภัฏควรจะต้องทำ แล้วก็ควรจะต้องลดเรื่องอะไร โดยเวลาที่ผมคิดจะทำอะไร ต้องบอกว่าจะไม่ทำอะไรด้วย หรือจะลดอะไรด้วย เรื่องหลักที่หนึ่งผมคิดว่าในขณะนี้ พวกครูแห่งชาติ ครูดีเด่น ครุต้นแบบ ครูแกนนำเหล่านี้ โดยเฉพาะเฉพาะพวกนี้ ผมคิดว่ามีประสบการณ์ในเรื่องการเรียนการสอน โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง มากกว่าโดยเฉลี่ยอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ เพราะฉะนั้นอาจารย์ในสถาบันราชภัฏจะทำตัวเป็นผู้ไปฝึกอบรมครูเหล่านี้ ผมคิดว่าทำไม่ได้และผิดทิศทาง สถาบันราชภัฏควรจะดูว่าครูเหล่านี้ท่านมีคุณลักษณะพิเศษอย่างไร แตกต่างจากครูดีเด่นอื่นที่ตัวเป็นศูนย์กลางอย่างไร ครูเหล่านี้มีวิธีการกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้ได้อย่างไร แตกต่างจากที่เรากำลังทำอยู่ในปัจจุบันอย่างไร สามเมื่อกี้หนึ่งเรื่องคุณลักษณะของครู สองคุณลักษณะการเรียนการสอน สามไปดูในโรงเรียนที่มีครูดีเด่น ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติเหล่านี้ผู้บริหารมีส่วนอะไรหรือไม่อย่างไร เมื่อได้อย่างนี้มาประมวลเข้าด้วยกัน มีการถกเถียงกันในระหว่างสถาบันราชภัฏกับครู เรื่องปรับปรุงหลักสูตรการบริหารการศึกษา เอาผู้บริหารที่มีประสบการณ์เหล่านี้มาช่วยให้คำแนะนำเป็นต้นแบบ มีครูต้นแบบ มีผู้บริหารต้นแบบ ทำการประเมินเมื่อครูเหล่านี้เป็นต้นแบบเป็นเครือข่าย แล้วลองประเมินดูซิว่า เมื่อลงไปถึง Second Generation Third Generation แล้วมันอ่อนลงไปหรือเปล่า เพราะอะไร

เพราะฉะนั้นการติดตามการวิจัยพัฒนา ตรงนี้ผมคิดว่าราชภัฏจะทำได้ดีกว่าอย่างอื่น เพราะอยู่ในพื้นที่ เข้าใจคุณลักษณะ เข้าใจพื้นที่ได้ดี ที่ผมพูดนี้ทั้งครูดูแลช่วยกันประเมิน และดูซิว่ามีระบบอะไรที่เกื้อหนุนสิ่งจูงใจให้ครูเขาทำอย่างนี้ ช่วยให้คำแนะนำแก่ ก.ค. ในลักษณะใหม่ แก่สถาบันวิชาชีพที่ครูสภาในรูปแบบใหม่ที่ต้องทำ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้ครูได้ทำอย่างนี้ ให้ผู้บริหารทำอย่างนี้ บทบาทเหล่านี้เป็นบทบาทของทั้งผู้เป็นครู และทั้งผู้ที่เป็นนักการศึกษาคนอื่นจะทำได้เท่านี้

เพราะฉะนั้นที่ผมพูดก็คือช่วยประเมินเพื่อมาปรับปรุงงานของราชภัฏช่วยประเมินเพื่อไปทำให้ระบบของมันดีขึ้น บทบาทที่สอง บทบาทที่ราชภัฏที่อยู่ในท้องถิ่น ราชภัฏจะช่วยได้อย่างดี และหลายแห่งได้ทำแล้ว ผมเข้าใจว่าที่อยู่ยากก็ทำ ที่เชื่อมโยงความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับวิชาการสมัยใหม่ เอาวิชาการสมัยใหม่มาอธิบายในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้นักเรียนของเราผู้ที่จะไปเป็นครูต่อไปหรือผู้จะไปปฏิบัติการณ์ในท้องถิ่นได้เชื่อมโยง ทำเทคโนโลยี transfer ทั้งหลายลงไปได้ เรื่องที่สองคือเรื่องท้องถิ่น เรื่องที่สามเป็นเรื่องที่ต้องลด ผมคิดว่าขณะนี้เท่าที่ผมไปมา ผมไม่รู้ราชภัฏอยู่ยงยงทำสักเท่าไร เท่าที่ผมดูในราชภัฏหลายแห่งที่ผมไปเกือบสิบแห่งในระยนี้ โดยที่ท่านไม่รู้ ผมคิดว่าราชภัฏ ใช้พลังงาน ใช้ทรัพยากรของราชภัฏ ทั้งเวลาของอาจารย์ เวลาของอะไร ไปในเรื่องของกศ.บป. มากไป แต่แน่นอนอันนี้เป็นเงินเป็นทองผมก็รู้ แล้วก็โดยเฉลี่ยอาจารย์ราชภัฏที่สอนกศ.บป. ได้เงินจาก กศ.บป. 2-3 เท่าของเงินเดือนปกติ อันนี้ผมก็รู้ คราวนี้ทำอย่างไรจึงจะไม่ทูปหม้อข้าวคน จึงจะทำให้คนเปลี่ยนวิธีหุงข้าวตรงนี้ เป็นหน้าที่ผมคิดว่า หลายราชภัฏควรต้องทำ ผมไม่ได้พูดถึงว่า กศ.บป. ไม่ดี กศ.บป.มีส่วนดีอยู่เยอะ ช่วยให้ผู้ที่เป็นการกรมการ อ.บ.ต.ได้เรียนรู้ในเรื่องใหม่ๆ แต่ตัวเองที่สอนก็ต้องเรียนรู้ด้วย ต้องเรียนรู้พร้อมนักเรียน และก็ช่วยกันนำเอาความรู้นี้ไปช่วยปรับปรุง ใจผมยังนึกว่า ผมเคยเสนอมาแล้วหลายที่แต่ไม่สำเร็จ

ผมบอกว่าเอาราชภัฏไม่กี่แห่งทั่วประเทศไทย 5 แห่ง 6 แห่ง ให้เป็นราชภัฏจริงๆ ทำเรื่องครูให้มันแจ่ม ทำเรื่อง การเรียนรู้ให้แจ่ม เบาเรื่องอื่น ทำเรื่องการเรียนรู้อื่นๆ ก็เรื่อง ชุมชน เบาเรื่องอื่นเสีย แม้เรื่องอื่น เขาอยากเป็นวิทยาลัยชุมชน อยากเป็นอะไรให้เขาเป็นไป ไม่ยอม “ บอกไม่ได้มาด้วยกัน ตายด้วยกันเลือดสุพรรณฯ เอ๊ย ” อย่างนั้นก็จบกัน นี่แสดง

ให้เห็นว่า ไม่เข้าใจความหลากหลายของความงาม ความหลากหลายของอุดมศึกษา อุดมศึกษาต้องหลากหลาย ผมก็ไม่รู้จะพูดอย่างไร อันนี้มันต้องว่ากันในส่วนนั้น และก็บางอันทำให้มันเยี่ยมให้มันดีจริงๆ เมื่อจะเป็นชุมชน เป็นวิทยาลัยชุมชนให้ดี เมื่อจะเป็นสถาบันผลิตครู ต้องเป็นสถาบันผลิตครูชั้นดี หลายแห่งผมก็ทราบ ซื่อเครื่องมือแพงๆเอาเงินเวสต์แบงค์มา ผมก็ยังเสียดาย มีเครื่องมือที่นักวิจัยในมหาวิทยาลัยเห็นแล้วน้ำลายหยด แล้วตั้งอยู่เฉยๆ ให้เปลืองแอร์ และไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้นแก่ราชภัฏแก่ประเทศชาติ และแก่วงการเรียนการสอน หรือวงการวิทยาศาสตร์ การที่เราจะเป็นหนึ่งได้ ผมคิดว่าต้อง selected เราต้องเลือกว่าเราจะทำอะไร และไม่ทำอะไร แต่ผมคิดว่าทำสองอย่างและเบาเรื่องกศ.บป.ลงได้ ผมเช็คเวลาที่อาจารย์ใช้เวลาเรียนเวลาสอนปกติ อาจจะมีสักบทหนึ่ง 10 ชั่วโมง 12 ชั่วโมง แต่จะใช้ในเวลา กศ.บป. 20-30 ชั่วโมง และกศ.บป.เท่าที่ผมทราบ จ่ายเงินตามจำนวนนักเรียนด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับการปฏิรูปการศึกษา แทนที่วันนักเรียนน้อยจะทำให้ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลได้

ทราบว่าคุณเป็นประธานคณะกรรมการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการศึกษา ท่านมียุทธศาสตร์หรือยุทธการอย่างไรในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ความเอาโดยย่อเนะ เงื่อนไขที่ไปสู่ความสำเร็จนั้นมี 6 เรื่อง เงื่อนไขอันหนึ่งการเมืองต้องเข้าใจ ต้องมีความจริงจังและจริงจังกับการเมือง รัฐมนตรีต้องทำ ทำเพื่อปฏิรูปการศึกษา ต้องมีความเป็นผู้นำ ต้องสามารถอธิบายให้รัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีคลังได้ว่า ต้องการเงินนี้เพราะอะไร และต้องได้ อันนี้คือตัวรัฐมนตรี อันที่สองต้องมีเสนาธิการที่ดีคอยช่วยวางแผน อันนี้ผมไม่ห่วง เพราะว่าถ้ารู้จักใช้ออฟฟิศนี้จะได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขณะนี้ท่านเลขาฯ ดร.รุ่งเอาคนที่มีการประสบการณ์ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ประมาณ 20 กว่าคน มาช่วยเพื่อทำงานเสนาธิการในเรื่องนี้

เรามองเห็นว่ามี 13 เรื่องหลักที่ต้องทำ เรื่องหลักที่ 1 ก็คือเรื่องที่จะเป็นงานของคณะกรรมการปฏิรูปต่อไปแต่กว่าจะทำได้คงใช้เวลาพอสมควร ก็มีอาจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน ช่วยดูแลเรื่องการกระจายอำนาจ การบริหารเรื่องทรัพยากร เรื่องครู เอาอาจารย์สมหวังมาช่วยเรื่องครู เอาคุณหมอ

ประเวศดูเรื่องปฏิรูปการเรียนรู้แล้วก็มีมูลนิธิที่ช่วยส่งเสริมอยู่ เอาผมไปช่วยวางรูปยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ผมเคยได้เรียนท่านรัฐมนตรีว่า ในการปฏิรูปนั้น เอาคนที่นั่งในตำแหน่งทำคงไม่สำเร็จ เอาอธิบดีเป็นประธานไม่สำเร็จ ต้องเอาคนที่ไม่นั่งในตำแหน่งทำ

กระทรวงศึกษาเขาก็เลียบบทบาทเหมือนกัน เห็นตั้งคณะกรรมการร่วมกันไปหมด แล้วไปชนกับคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ

เราทำในเรื่องเสนาธิการ เขาทำในเรื่องการปฏิบัติ แต่ว่าการปฏิบัติต้องระวัง โดยหลักถ้าเผื่อเราจะปฏิรูปนั้นแล้วแต่เราว่าจะวิวัฒนาการหรือปฏิรูป ถ้าวิวัฒนาการคือปฏิรูปน้อยค่อยปรับปรุง เอาคนใน 3 ใน 4 เอาคนอนุรักษ์นิยม 3 ใน 4 คนหัวก้าวหน้า 1 ใน 4 เป็นคณะกรรมการอย่างนี้งานสำเร็จ ถ้าเผื่อเราจะปฏิรูปมากก็เอาคนหัวก้าวหน้า 3 ใน 4 คนใน 1 ใน 4 ง่ายนิดเดียว นี่เป็นหลักทั่วไป หัวใจอยู่ที่คน คนเป็นคนที่ปฏิรูปงาน ไม่ใช่ตำแหน่งปฏิรูป

ความคิดนี้คมมาก

โอเคเนะ สองก็คือเสนาธิการ สามก็คือต้องมีแม่ทัพที่ดี ปลัดกระทรวงที่ดี ตอนนีปลัดกระทรวงดี ดร.พนม เข้าใจเรื่องราวทั้งหมด สีคือเรื่องครู ต้องครูที่เข้าใจ ทำคือพ่อแม่ หกคือมวลชน ดังนั้นถ้าหากลุ่มนี้เข้าใจ ก็ใช้ได้ ทั้งนี้ต้องไล่น้ำหนักแต่ละกลุ่มว่าเป็นอย่างไร ต้องไล่ทีละเรื่อง ถ้าเผื่อเรื่องปฏิรูปการเรียนรู้ จุดเน้นก็คือ ไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องเด็ก ห่วงที่ครู ห่วงที่พ่อแม่ ถ้าเอาครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ครูดีเด่น ครูแกนนำ เป็นแกนนำของเครือข่าย แล้วค่อยๆ ขยายเครือข่าย อันนี้ก็ทำได้ ผมได้เสนอไปแบบนี้ รัฐมนตรีท่านเห็นด้วย ซึ่งตอนนี้ก็ได้เห็นสั่งการไปแล้ว

บทบาทที่มีการประเมิน ราชภัฏจะได้ช่วยประเมิน เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์ คือยุทธศาสตร์เครือข่าย ไม่ใช่ยุทธศาสตร์ top - down เรื่องครู เรื่องพ่อแม่ใช้ยุทธศาสตร์นี้ไม่ได้ เรื่องพ่อแม่ต้องอาศัยสื่อมวลชน ให้สื่อมวลชนใหม่มา อยากให้ลูกเรียนเก่ง เรียนดี อย่าไปห้ามลูก อย่าไปบอกลูก วิธีทำลายลูกที่ดีที่สุดก็คือ บอกว่า " ฮือ!... เด็กช่างซึกซางถาม อีกหนอยก็รู้เอง " แบบนี้เป็นการทำลายลูกที่ effective ที่สุด ก็ต้องเล่นแรงๆ อย่างนี้ วิธีจะเกือหนุนลูกก็คือ ชี้โลกกว้างให้ลูกเห็น สร้างภูมิคุ้มกันให้ลูก ตั้งแต่เขาเล็กๆ พาเขาไปดูสวนสัตว์ ดูมด ดูแมว ดูหนู ดูสวนดอกไม้ อย่าไปเด็ดดอกไม้ มันอยู่กับต้นไม้สวยกว่า

เด็ดมาให้ดูสองวันมันก็เฉา แต่อยู่กับต้นก็วันมันเฉา ก็ตั้งคำถามถามลูกอย่างนี้แล้วให้ลูกสังเกตดูซิ ว่าดอกไม้เฉาหรือยัง ทีหลังเขาก็ไม่เด็ดดอกไม้ แต่ถ้าเผื่อจะเด็ดดอกไม้ดีล่ะนะ ทีหลังเด็กไม่เรียนรู้อะไรเลยเด็ดเอามา ดูซิ วันนั้นเวลานั้นดูนาฬิกาให้เป็นด้วย ดูวิธีบันทึกด้วย

เวลานี้โลกกำลังแข่งกัน และก็ต้องเปิดทุกวิถีทาง เรื่องการเงินการธนาคาร การค้า รวมทั้งอย่างอื่นอีก ผมมองดูประเทศสิงคโปร์ เขามีความสามารถสูงเหลือเกิน ผมได้อ่านหนังสือของดร.รุ่ง ก็ได้ความคิดมาว่า ในการจัดอันดับ 50 ประเทศ สิงคโปร์ได้อันดับ 5 ฮองกงอันดับ 13 เกาหลีใต้ 22 มาเลเซีย 33 ไทย 37 ผมอยากจะทราบว่า สิงคโปร์นั้นจะเป็นรูปแบบที่เราควรศึกษา หรือยึดเอามาเป็นแบบอย่าง และบางอย่างของสิงคโปร์ที่เราไม่ควรนำมาใช้

ผมคิดว่าสิงคโปร์มีประชากร 3 ล้านคน กว่าเขาจะมาถึงจุดนี้เขาใช้เวลาประมาณ 30 ปี ตั้งแต่เขาได้เอกราชแยกมาจากมาเลเซีย และได้ผู้นำคนเดียวต่อเนื่องมาตลอด และบังเอิญเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ดี และเป็นผู้นำที่ตงเงินมาก ความต่อเนื่องทางการเมืองที่มีมานาน และเขามีแนวการจัดการที่ดี เป็นประเทศที่จ่ายเงินเดือนรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีสูงที่สุดในโลก สูงกว่าประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็แล้วแต่ ที่สำคัญคือความต่อเนื่อง ผมคิดว่าของพรรคนี้มันสถานการณ์สร้างผู้นำ ผู้นำสร้างสถานการณ์ ดังนั้นสถานการณ์อย่างไทย เอาผู้นำแบบนั้นมาทำ ก็คงทำไม่ได้ เพราะคนเราจะเติบโต จะเป็นอะไรได้นี้ บริบทมันช่วย และคนที่เลือกเข้ามาอยู่ก็สร้างบริบทได้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าที่สิงคโปร์เป็นแบบนี้ เพราะใช้เวลาสร้างสะสมมานาน แต่ในระยะยาว สังคมที่ค่อนข้างอำนาจนิยมจะไปไม่รอด สิงคโปร์ค่อนข้างอำนาจนิยม ผมเคยไป รู้สึกคล้ายๆเหมือนเดินเข้าไปในโรงพยาบาล คือทั้งกลืนอาย ทั้งอะไรมันสะอาดไปหมด ไม่มีมลทิน โดมนอน ไม่มีความสุข เมืองไทยมีความสุขแต่ไม่มีความสุข ก็คงต้องเลือกเอาว่าจะสนุก หรือสบาย

คนไทยต้องเลือกผู้นำที่ดี ต้องเลือกผู้แทนที่ดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งอยู่ตลอดเวลา ในสังคมใดๆ มีทั้งคนดีและคนเลว ต้องพยายามไม่ให้คนเลวเข้าไปนั่งในตำแหน่งที่มีอำนาจ แต่ว่าสนับสนุนคนดีให้เข้าไปนั่งอยู่ในตำแหน่ง ก็อย่างนี้ตลอดมา แต่น้อยครั้งที่เราจะเลือกผู้แทน

โดยปฏิบัติตามพระราชดำรัสของท่าน

ในฐานะนักวิทยาศาสตร์ ขอให้ท่านฝากข้อคิดที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้อ่านว่า ทำอย่างไรประเทศไทยเราจึงจะเข้าไปแข่งขันในระดับโลกได้ ในสหัสวรรษใหม่นี้

ผมคิดว่าเราต้องสร้างพื้นฐานในหลายเรื่อง ก่อนหน้านั้นเราต้องมีความคิดพึ่งตนเองให้ได้มากเสียก่อน ทำด้วยตนเองให้ได้มากเสียก่อน ตราบใดที่เราต้องไปซื้อเทคโนโลยีมาเพื่อไปแข่งขันกับคนอื่นนั้น ไม่มีทางที่เราจะไปแข่งขันได้ ที่เราแข่งขันได้เพราะเราไปซื้อเทคโนโลยีเขามา แล้วเอาคนไทยเงินเดือนถูกๆ เข้าไปกดปุ่มเทคโนโลยีเหล่านั้น และผลิตของกินเป็นไทย จึงแข่งขันเขาได้ ดังนั้นเราต้องพยายามพึ่งตนเองเป็นพื้นฐานให้มากที่สุด แล้วจึงขยับขึ้นไปแน่นอน ในเรื่องแข่งขันต้องมี ต้องทำให้ได้ อันนั้นเป็นข้อคิดที่หนึ่ง

ข้อคิดที่สองผมคิดว่า ชีวิตที่จะแข่งขัน ชีวิตที่จะอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุข ต้องเป็นชีวิตที่มีการเรียนรู้ ต้องเป็นชีวิตที่มีการทำงาน นำความรู้สู่การปฏิบัติ นำการปฏิบัติมาสู่ความรู้ ชีวิตที่หาความพอดีระหว่างการเรียนรู้อะไร การปฏิบัติ การทำงาน การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นชีวิตที่พอดีทางสายกลาง เป็นชีวิตที่หาความสุขได้

สาม การทำงานนั้น จะสำเร็จลงได้ ไม่ใช่ด้วยความคิดเท่านั้น งานสำเร็จได้ด้วยการกระทำ ทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ ต้องกระทำด้วยฝีมือที่ขยันหมั่นเพียร ฝีมือที่ซื่อสัตย์สุจริต ต้องทำได้ด้วยใจรัก และต้องทำได้ด้วยสมอง ด้วยปัญญา และสติ โดยสรุปต้องใช้ทั้งสมอง ใช้ทั้งใจ ใช้ทั้งมือ แต่มือต้องขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต สมองก็มีปัญญา มีสติ ใจก็ใจรัก ทุ่มเท จบสามอย่าง

ครูคือใคร

ครูคือผู้ ชี้นำ ทางความคิด
ให้รู้ถูก รู้ผิด รู้แก่นสาร
รู้อ่านเขียน เพียรสู้ รู้สร้างงาน
ปณิธาน สร้างศิษย์ ให้เป็นคน

ครูคือผู้ ยกระดับ วิญญาณมนุษย์
ให้สูงสุด ด้วยความดี มีเหตุผล
อุดมการณ์ เพื่อส่วนใหญ่ ไขส่วนตน
สาธุชน น้อมบูชา ค่าของครู

ผู้สัมภาษณ์

ผศ.อนันต์ รัตนภาณุศรี
น.ส.นงลักษณ์ แซ่มไซติ
น.ส.วีรภัทร ภัทรกุล

ถ่ายภาพ

ผศ.นิพนธ์ ทวีกาญจน์
นายพูลศักดิ์ นวมทอง
น.ส.เรวดี อุลิต

เป็นความผิดของใคร ที่เด็กไทย ไม่รักการอ่าน

หนังสือฉบับเป็นคลังความรู้ที่สำคัญและมีคุณค่ามหาศาลทีเดียว แต่ทำไมเด็กสมัยนี้ถึงไม่ให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือเลย โดยเฉพาะหนังสือที่มีประโยชน์ เด็กสมัยนี้กลับชอบที่จะอ่านหนังสือการ์ตูน หุ่บเวลาแทบทั้งหมดกับการอ่านหนังสือสอบ หนังสือที่ประเทืองปัญญา ประเทืองอารมณ์ เด็กๆ กลับไม่สนใจใยดี เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้ ทางสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย สวอนดุสิตโพล สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ร่วมกันจัดเสวนาเรื่อง 'ทิศทางการอ่านของเด็กไทย' โดยเชิญผู้รู้มากมายหลายสาขา ร่วมเสวนา

ดร.สิริกร มณีรัตน์ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาให้ข้อเสนอในฐานะแม่ถึงกรณี ที่เด็กไทยไม่รักการอ่านหนังสือว่า ระบบการศึกษาไทยเป็นสิ่งที่ทำลายนิสัยรักการอ่านของเด็ก

"ดิฉันมีลูกสาว 1 คน อายุ 14 ปี และลูกชาย 1 คน อายุ 12 ปี เมื่อก่อนลูกสาวชอบอ่านหนังสือมาก เริ่มต้นอ่านนิทานก่อน แล้วจึงอ่านพงศาวดาร เรื่องของดอกไม้สด ลูกอ่านทุกเรื่อง แต่พอลูกสาวเข้าสู่วัยรุ่นระดับมัธยมทำให้ลูกทั้งการอ่าน ระบบการศึกษาทำให้เขาต้องไปเรียนพิเศษ ต้องแข่งขันเยอะมากจนไม่มีเวลาที่จะอ่านหนังสืออีกแล้ว ส่วนลูกชายไม่ชอบอ่านหนังสือเลย ชอบอ่านแต่การ์ตูนญี่ปุ่น พอเริ่มโตดิฉันตัดสินใจส่งไปเรียนที่นิวซีแลนด์ พอได้ไปเยี่ยมอีกที่เขาอ่านหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กแล้ว หนังสือมีความหนา 150 หน้า เขาอ่าน 8-9 เล่ม เขากลับเป็นเด็กที่มีนิสัยรักการอ่านได้ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าระบบการศึกษาของไทยไม่สามารถปลูกฝังให้เด็กเป็นคน ที่รักการอ่านได้เลยดิฉันถือว่ามันล้มเหลว ดิฉันถามลูกว่า ทำไมลูกถึงสนุกกับการอ่าน

หนังสือได้ ลูกบอกว่าครูขอให้เด็กอ่านหนังสืออะไรก็ได้ อาทิตย์หนึ่ง 3 วัน วันละ 20 นาที ไม่ต้องมีการสอบแต่ขอให้อ่านเท่านั้น ซึ่งจะทำให้เด็กเครียด ก่อนที่ดิฉันจะพาลูกออกจากระบบการศึกษาไทยดิฉันเจ็บปวดมาก แต่วันนี้ดิฉันเชื่อแล้วว่าคิดไม่ผิด"

ทางด้าน **ผศ.ขวัญฟ้า รังสิยานนท์** อาจารย์จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิตกล่าวว่า การคาดหวังของพ่อแม่เป็นตัวกดดันครูให้ยึดเหยียดการอ่าน การเขียนให้กับเด็กทั้งที่เด็กยังไม่พร้อม

"ลูกเรียนอยู่ในระดับเตรียมความพร้อมอนุบาลยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ พอย้ายโรงเรียนมาเข้าในระดับประถมก็ยังไม่อ่านตามที่ครูเขียนไม่ได้มาก ครูจะว่าเด็กว่าทำไมถึงอ่านไม่ได้เสียที ซึ่งจริงๆแล้วการที่จะสอนให้เด็กอ่านได้มันไม่ใช่เรื่องยาก แต่มันต้องค่อยเป็นค่อยไป อย่าไปยึดเหยียดให้มาก เพราะสิ่งที่พิสูจน์ให้ดิฉันเห็นคือ เมื่อลูกขึ้นป.2 ลูกได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปประกวดการอ่าน ปัญหาที่เกิดขึ้นในเด็กอนุบาล ความรู้ ความเข้าใจของพ่อแม่ คาดหวังให้ลูกอ่าน ก.ไก่ ออก ถ้าเรามองย้อนดู ก.ไก่ ข.ไข่ ไม่ใช่เรื่องสนุกสำหรับเด็ก จริงๆแล้วเด็กจะเรียนภาพรวม จุดที่ทำให้การอ่านของเด็กอนุบาลล้มเหลว เพราะพ่อแม่คาดหวังสูงครูเลยต้องผลักดันให้เด็กมากเกินไป"

ม.ร.ว.สายสิงห์ ศิริบุตร แสดงความเห็นว่าการที่เด็กไม่รักการอ่านหนังสือ เพราะพ่อแม่ไม่สนใจที่จะปลูกฝังวิธีการอ่านให้กับลูกตั้งแต่เล็ก

"เมื่อเด็กๆไม่มีหนังสือให้อ่านจะมีก็แต่หนังสือพิมพ์ พออายุประมาณ 12 ปีก็ไปศึกษาต่อที่อังกฤษ ตื่นตาตื่นใจมากเพราะได้ไปพบโลกหนังสืออย่างเต็มที่ มีความสุขมาก และการอ่านหนังสือก็ทำให้มีความรู้หลายเรื่องๆ พอกลับ

มาเมืองไทย เมื่อมีลูกก็อยากให้ลูกได้ในสิ่งที่เราขาด ก่อนนอน จะอ่านนิทานให้ลูกฟังเสมอๆ เพื่อให้เขาได้รู้ว่าเรื่องสนุกๆ มาจากหนังสือ จนลูกรักการอ่านหนังสือเป็นนิสัย เมื่อลูกมี ลูกของตัวเองเขาก็ยังจำสิ่งที่เราปลูกฝังนั่นคือการอ่านไป ปลูกฝังที่ลูกของเขาต่อ ดิฉันปลื้มมาก ดิฉันคิดว่าจะให้เด็ก รักการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับพ่อแม่ การอ่านหนังสือยังช่วยเรื่อง ภาษาไทยได้มาก การที่ได้อ่านหนังสือเยอะๆทำให้เขามี ความสามารถในการเขียนได้ดี ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างมาจากการ อ่านหนังสือทั้งสิ้น”

ส่วน **นายเรืองศักดิ์ ปิ่นทวีป** จากมูลนิธิเด็ก กล่าวว่า การที่จะให้เด็กรักการอ่าน สังคมไทยต้องสร้างกระแสให้เด็ก รักการอ่านให้ได้

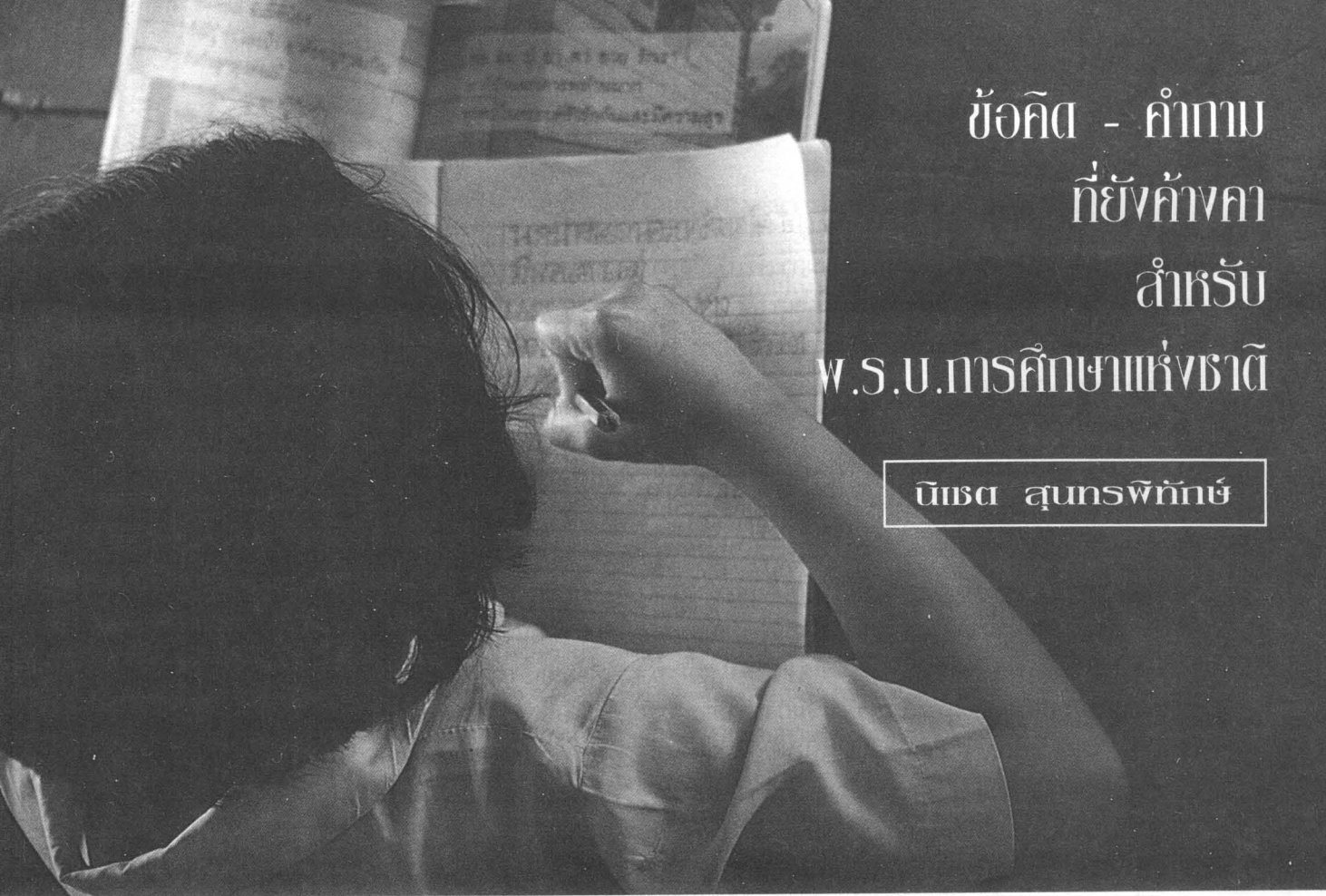
“พ่อแม่มักให้ความสำคัญกับการมีอาหารกินมากกว่า การมีหนังสืออ่าน สังคมไทยเป็นสังคมที่เปลี่ยนไปตามกระแส พอมีกระแสอะไรเกิดขึ้นทีก็ฮือฮากันทีแล้วคนในสังคมก็จะ เปลี่ยนไปตามกระแสนั้นๆ แต่ทำไมกระแสการอ่านหนังสือ นั้น ปลูกเท่าไรก็ปลูกไม่ขึ้น อย่างตัวผมเองพ่อแม่ชอบอ่านหนังสือ เราจะมีหนังสือให้อ่านมากมายหลายเล่ม เราอาจจะไม่ชอบใน ตอนแรกแต่มันจะเป็นการซึมซับไปโดยธรรมชาติ แสดงว่า ตอนนี้นักกำลังขาดตัวอย่าง อยากให้เกิดกระแสการสร้าง พฤติกรรมการอ่านหนังสือ ทุกฝ่ายต้องร่วมกันว่าเราจะ

สร้างกระแสอย่างไรให้เป็นกระแสที่ว่าเด็กไทยจำเป็นต้องรัก การอ่าน”

นายสมหมาย ปาริจัตต์ บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์มติชน จำกัด (มหาชน) กล่าวว่า การที่จะทำให้ เด็กรักการอ่านนั้น ทุกฝ่ายต้องคิดกันว่าจะทำอย่างไรให้ เด็กไทยมีวัฒนธรรมในการอ่าน

“มีหลายคนมองว่าระบบโรงเรียนทำให้เด็กไม่อ่าน หนังสือ ธรรมชาติของสื่อมวลชนคือการตั้งคำถาม อยากถาม ว่า ถ้าเราคืนเวลาให้กับเด็กเชื่อหรือว่าเด็กจะอ่านหนังสือ คนที่พอจะมีทางออกส่งลูกไปเรียนเมืองนอก และคนที่ไม่ มีทางออกจะทำอย่างไร สภาพสังคมโดยรวมต้องร่วมกันสร้าง ให้เกิดบรรยากาศ เราจะทำอย่างไรให้มีการสร้างวัฒนธรรม การอ่านอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมันต้องทำอย่างต่อเนื่อง ในโพล ของสวนดุสิตระบุว่า ‘บ้าน’ คือสถานที่ที่เด็กอยากจะทำหนังสือ มากที่สุด เราควรทำอย่างไรให้บ้านมีบรรยากาศดีๆ มันต้อง สร้างวัฒนธรรมการอ่านให้เข้าสู่สายเลือด ความคิดสร้างสรรค์ จากการที่เด็กได้รับจากการอ่านมันเป็นประโยชน์ คนที่เป็น ผู้ใหญ่ควรสร้างบรรยากาศคือครั้งหนึ่งทำให้เขารักการอ่าน เลือกหนังสือให้เขาอ่าน เอาเวลาต่างๆกลับมาบ้าน ผมไม่หวัง ฟังรัฐบาลเราควรกลับมาดูกลับมาช่วยตัวเองเป็นวิธีที่ดีที่สุด”

ข้อคิด - คำถาม ที่ยังค้างคา สำหรับ

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

นิธดา สุธนพิทักษ์

จากประสบการณ์ในการทำงานทางด้านการศึกษาได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจนน่าจะเป็นข้อกั่วงวลที่เชื่อว่าเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา มาโดยตลอด เพราะยังไม่มั่นใจว่า พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับนี้จะสามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้หรือไม่ ทั้ง ๆ ที่เป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดที่ควรจะได้แก้ไข จึงนำเสนอไว้ให้ท่านกรรมาธิการได้โปรดช่วยพิจารณา ดังนี้

1) ความเชื่อมโยงของสถาบันการศึกษา กับ 3 สถาบันหลัก ซึ่งเป็นองค์ประกอบและบริบทสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษา 3 สถาบัน นั้น ได้แก่

สถาบันครอบครัว : พ่อแม่ ผู้ปกครอง

สถาบันศาสนา : พระ นักบวช

สังคม : บุคลากร และประชากรในชุมชน

ก. ทำอย่างไรจึงจะทำให้สถาบันทั้งสามโดยหมายรวมถึงบุคคลด้วยรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างยิ่งต่อคุณภาพการจัดการศึกษา มิใช่พอเกิดเรื่องบกพร่องขึ้นแล้วต่างกล่าวหาซึ่งกันและกัน พอให้พ้นตัว และต่างก็มองว่าเป็นความบกพร่องของสถาบันการศึกษา โดยตนเองก็ปลีกตัวลอยพ้นปัญหานั้น ทั้ง ๆ ที่โดยความเป็นจริงต่างต้องร่วมรับผิดชอบ เพราะต่างก็เป็นส่วนของปัญหาทั้งสิ้น ทุกสถาบันย่อมต้องมีเป้าหมายร่วมกัน คือ สร้างสร้างคุณภาพชีวิตของ

นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในชาติ และเป็นงานที่จำต้องพึ่งพากันและกันเป็นอย่างยิ่งจึงจะประสบความสำเร็จ การจัดการศึกษาที่ผ่านมา แม้โดยปรัชญาดูเสมือนกล่าวไว้ว่าต้องประสาน ต้องร่วมกัน แต่การปฏิบัติจริงไม่เอื้อให้เกิดแต่กลับแยก จนดูเสมือนว่าต่างคนต่างทำและเกิดข้อบกพร่องผิดพลาด สถาบันศาสนาหลุดออกไปจากกระบวนการจัดการศึกษา การที่พระ นักบวช และศาสนสถาน ศาสนสมบัติ มีจำนวนมหาศาล เป็นทรัพยากรที่หาค่ามิได้ ซึ่งโดยหน้าที่หลัก คือ ฝึกสอนและชี้แนวทางจิตวิญญาณให้คนทั้งหลายให้เป็นคนดี มีศีลธรรม แต่กลับมิได้เข้ามามีส่วนในกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนอย่างบูรณาการ จึงเป็นความผิดพลาดและข้อบกพร่องที่น่าเสียดาย เพราะการจัดการศึกษาในโรงเรียนนั้นถือได้ว่า มีผลกระทบต่อการพัฒนาชีวิตอย่างมาก ยิ่งถ้าคิดในแง่ของการทุ่มเทให้ทั้งเวลา และงบประมาณและเวลาของชีวิตลองคิดเพียงในส่วนของเวลา ซึ่งสำคัญมาก ก็จะมีพบว่าครั้งหนึ่งของเวลาตื่นต่อวันต่อเนื่องนานถึง 10-12 ปี เป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียน

ข. ส่วนสถาบันครอบครัวนั้นเท่าที่ผ่านมาก็ยังนับว่ามีบทบาทน้อย ที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดเท่าที่ทำได้ก็คงจะเป็นเพียงสนับสนุนกิจกรรมบางอย่างของทางโรงเรียน ส่วนหน้าที่ในการปลูกฝังวัฒนธรรมพื้นฐานของความเป็น

คนไทยซึ่งเป็นหน้าที่หลักนั้นส่วนใหญ่ยังอ่อนแออยู่ การร่วมวางแผนกับทางโรงเรียนในกระบวนการจัดการศึกษา ของลูกยังไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม คุณภาพการศึกษา ทุกอย่างจึงมุ่งหวังไว้ที่โรงเรียน ซึ่งแท้จริงสถาบันการศึกษาเอง ก็มีปัญหาในตัวเองอยู่นานาประการ ทั้งสภาพของสถาบัน และครูผู้สอน

ค. ส่วนของสังคมนั้น แท้จริงเป็นเสมือนสถาบัน การศึกษาเปิดในชีวิตจริง เป็นทั้งครู เป็นทั้งห้องเรียนที่มี กิจกรรมนานาชนิด เป็นเสมือนกระบวนการของอุปกรณ์ การเรียนการสอน สังคมในปัจจุบันเป็นบริบทสำคัญทางการ ศึกษา เป็นครูโดยอัตโนมัติในทุกกรณี ซึ่งบ่อยครั้งที่สังคม ชาติจิตสำนึกที่สำคัญยิ่งส่วนนี้ จึงเกิดความประมาท ขาดความรอบคอบระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในสังคม บางครั้งก็ปล่อยให้เกิดตัวอย่างที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง เกิดความเสื่อมเสีย รวมไปถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างไร ประสิทธิภาพ ปรากฏให้เห็นเป็นปกติ วันต่อวัน ซึ่งย่อมมี ผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและผู้คนในสังคมเป็น อย่างยิ่ง จำเป็นที่สังคมจะต้องมีจิตสำนึก มีสติ และ ตระหนักในบทบาทและความรับผิดชอบของสังคมต่อ กระบวนการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

หลายท่านอาจจะบอกว่า บทบาทของทั้งสาม สถาบันนั้น ปรากฏอยู่ใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ในหลาย มาตรา ควรจะพอเพียงแล้ว สำหรับผมเองเมื่อได้อ่าน ตรวจสอบดู พ.ร.บ.ทั้งฉบับ ก็ยังรู้สึกว่า จริง แต่สภาพการณ์ ยังไม่ลึกพอที่จะเกิดผลอย่างจริงจัง จะได้เพียงผิวเผิน ก็ได้แต่ หวังว่าคงจะมีช่องทางที่จะให้เชื่อมโยงถึงกันได้จริง มิใช่เพียง เป็นไม้ประดับที่อยู่ข้างทางพอให้รถวิ่งผ่านและมองเห็นว่ามี ซึ่งก็คงไม่เกิดผลคุ้มค่าในทางปฏิบัติ ผมเองหวังลึกถึงขั้น อยากให้บุคคลผู้รับผิดชอบทั้ง 3 สถาบัน คือ ครอบครัว ศาสนา และสังคม อันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง พระ นักบวช

ผู้บริหาร และผู้คนที่อยู่ในชุมชนและสังคมได้มีความรู้สึก ร่วมทุกข์ ร่วมสุข รั้วร้อน รั้วหนาว และร่วมรับผิดชอบ ไม่ว่า คุณภาพการจัดการศึกษาจะเป็นอย่างไร จะลดยตัวหนีปัญหา ไปไม่ได้เป็นอันขาด ต้องมีส่วนในการร่วมแก้ไขปัญหา ส่งเสริม ทะนุบำรุงและต้องร่วมรับผิดชอบกับคุณภาพการศึกษา มิอาจหลีกเลี่ยงได้ การศึกษาจะมีใช้ของคนใดคนหนึ่ง คณะใด คณะหนึ่งอีกต่อไป แต่จะต้องทำให้เป็นของคนไทยทุกคน

ต้องยอมรับว่าเหตุปัจจัยในการจัดการศึกษาที่ผ่านมา มิสามารถดึงทั้ง 3 สถาบันเข้ามามีบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพ จึงนำไปสู่การเกิดช่องว่างที่ไม่จำเป็น อ่อนกำลังลงทุกส่วน ผลจึงเป็นอย่างที่เห็นที่เป็น เราจึงมีภูมิป้องกันทางวัฒนธรรม ที่อ่อนแอ เรายังไม่อาจจะเป็นศาสนิกชนที่เข้มแข็งอย่างที่ควร จะเป็น ขาดความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักคำสอน อย่างถูกต้อง เหมาะสมเพียงพอ และสม่าเสมอ และ คนส่วนใหญ่ก็ยังทอดธุระกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอย่าง นำวิติก

คำถามจึงเกิดขึ้นว่า พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จะช่วยให้แก้ปัญหาในวงวนนี้ได้เพียงใด

2) การสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่ผ่านมา ทั้งวิธีการและ ลักษณะข้อสอบได้มีส่วนอย่างสำคัญในการบังคับกระบวนการ การสอนในระดับมัธยมศึกษา และค่อย ๆ ลามลึกลงไปถึง ระดับประถมศึกษา แม้จะมีความพยายามที่จะแก้ไขในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ก็จะไม่ราบรื่น จนหลังสุดเกิดปัญหาที่ไม่น่า จะเป็น ถ้าต่อไปยังแก้ไขไม่ได้ แม้จะปฏิรูปการศึกษาด้วยความหวังดี คิดดีเพียงใดก็ไม่อาจหนีพ้นวงจรเดิมไปได้ การศึกษาก็จะต้องเป็นไปตามที่ท่านพุทธทาสภิกขุพูดไว้ว่า “หมาหางด้วน แข่งขัน แย่งชิง เพิ่มความเห็นแก่ตัวตาม กระแสบริโภคนิยมยิ่งขึ้น ต่อไป”

การสอบเทียบที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นที่มีบทบาทให้เกิดภาวะ เร่งให้สูง เร่งให้แก่ ก่อนเวลาอันควรมีผลอย่างสำคัญต่อ

การสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่ผ่านมา ทั้งวิธีการและลักษณะข้อสอบ ได้มีส่วนอย่างสำคัญ ในการบังคับกระบวนการสอนในระดับมัธยมศึกษา และค่อยๆ ลามลึกลงไปถึงระดับประถมศึกษา

คุณภาพการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ทำให้ครูไม่อาจจะสอนเต็มตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนได้ ด้วยสภาพของการเรียนที่ขาดสมาธิ ขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ จากการวิ่งเข้าวิ่งออกของนักเรียนที่เกิดจากผลการสอบเทียบนอกจากนักเรียนจะขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้เต็มตามหลักสูตรและทำกิจกรรมที่กำหนดไว้แล้ว ก็ยังมีผลกระทบอย่างมากต่อสมรรถนะในการพัฒนาการสอนของครู ต่อสภาพจิตใจและเกียรติภูมิของวิชาชีพ

ทั้งสองสาเหตุนี้ได้เป็นเหตุปัจจัยอย่างสำคัญไปสู่การขยายตัวของโรงเรียนกวดวิชาในทุกรูปแบบ มีผลในการเพิ่มค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นแก่ผู้ปกครองและสร้างความไม่เป็นธรรมอย่างยิ่งในระบบการคัดเลือกนักเรียนโดยทั่วไปเพิ่มพฤติกรรมการแข่งขันแย่งชิง และยิ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ทั้งระดับมัธยมและอุดมศึกษาของประเทศ

และด้วยเหตุปัจจัยทั้ง 3 ประการนี้ ได้มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาของประเทศ ถ้า พ.ร.บ.การศึกษาเพื่อปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นต่อไปมิได้เตรียมทางแก้ไขที่เหมาะสมไว้ ก็ยากนักที่จะหวังคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นได้

3) งบประมาณเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการ เท่าที่เกี่ยวข้องมาเป็นสิบ ๆ ปี มักอยู่ในสภาพรัดเข็มขัดตลอดมา มาเริ่มดีขึ้นในช่วงรัฐบาลของนายอภิรักษ์ ปันยารชุน เป็นต้นมาที่ได้รับงบประมาณใกล้เคียงกับงบประมาณที่เสนอขอบ้าง โดยทั่วไปงบ ศธ. งบประมาณอยู่ในระดับประมาณ 3-4% ของ GDP การเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ทั้งบทางการศึกษาจะอยู่ประมาณ 5-7% ของ GDP ติดต่อกันมาหลายปี ก็นับว่าของเรายังลำบากอยู่มาก เพราะยังมีการบริหารการจัดการที่ไม่คล่องตัว และงบส่วนใหญ่ก็หนักไปเป็นงบเงินเดือน แต่สภาพของอาชีพครูโดยรวมก็ได้ดีขึ้นนัก ถูกจัดว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่ำกว่าอาชีพอื่น ครูส่วนใหญ่มีหนี้สินมาก เมื่อจบส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนจึงเหลืองบประมาณเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละปีเพียงเล็กน้อย คนภายนอกมักจะมองว่างบของการศึกษามากแล้ว กว่า 20% ของงบประมาณของประเทศ แต่โดยข้อเท็จจริงผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ต่างรู้ดีว่ายังขาดแคลนอย่างยิ่ง การจะแก้ไขการศึกษาโดยการปฏิรูประบบการจัดการจึงมีความจำเป็นและถูกต้องและการให้ความสำคัญ

ด้านงบประมาณการศึกษาเป็นพิเศษก็ยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะล้นขาดสะสมมาช้านาน จึงมีความเห็นว่า ถ้าสามารถกำหนดกรอบไว้เป็นอย่างดีด้วย GDP น่าจะเป็นผลดี ทั้งนี้เพื่อความแน่นอนในการวางแผนการศึกษาให้เกิดความต่อเนื่อง

4) การสืบทอดโครงการการศึกษาที่สำคัญ เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่น่าคิดและจำเป็นที่จะต้องพิจารณาอย่างยิ่ง ความเสียหายของการดำเนินการด้านการศึกษาในประเทศของเราส่วนหนึ่งมักมาจากกระบวนการจัดการและการบริหารการศึกษาของชาติที่ขาดการจัดทำแผนแม่บท ระบบงานจึงไม่เข้มแข็ง ขาดการต่อเนื่อง อดตาของหัวหน้างานที่ชอบสร้างงานเป็นของตน ไม่สืบทอดรักษา ให้เกียรติแก่งานเดิมงานจึงต้องเริ่มโครงการใหม่ไปเรื่อย ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงหัวหน้างานงานการศึกษาส่วนใหญ่จึงขาดรากที่แข็งแรงเพราะถูกทิ้งถอนอยู่เสมอ ไม่มีภูมิป้องกันทางปัญญาและเหตุผลที่แข็งแรงเพียงพอที่จะสกัดได้ จึงถูกอำนาจของหัวหน้างานที่เป็นข้าราชการประจำและนักการเมืองเปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย เราจึงมีโครงการการศึกษาที่หลากหลาย ไม่โต ไม่แข็งแรง กระจายและซ้อนทับกันอยู่เป็นอันมาก เปรียบได้ดังการซุดเจาะ ซ่อมแซมถนนที่ไม่มีวันจบสิ้น

5) เมื่อ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาตินี้ผ่านสภาแล้ว คงต้องวางยุทธศาสตร์ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมอย่างจริงจังมีความรู้สึกกว่า พ.ร.บ.ฉบับนี้เป็นของประชาชนทุกคน จึงต้องยอมลงทุนทั้งงบประมาณและเวลา ถ้าสามารถทำให้ได้ผลก็จะเอื้อประโยชน์ในการใช้ พ.ร.บ. นี้เป็นอย่างมาก ถ้าทำไม่ได้ก็จะเกิดช่องว่างในทางปฏิบัติให้แก้ไขตลอดไป การได้สร้างแนวทางให้ประชาชนเข้าใจ รับรู้ ยอมรับ และรู้สึกว่ามีส่วนร่วมรู้สึกกว่า พ.ร.บ.การศึกษาฉบับนี้เป็นของทุกคนจึงเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จ เพราะการศึกษาเป็นความจำเป็นและเป็นความรับผิดชอบของทุกคนจนเป็นวาระแห่งชาติ

หัวข้อวิจัย การศึกษาความพร้อมในการดำเนินการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา
โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา
คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ชื่อผู้วิจัย นางสาวศิริพร เหล่าเมือง
ภาควิชา หลักสูตรและการสอน
คณะ คณะครุศาสตร์
สถาบัน สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ปีการศึกษา 2541

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อม ด้านในการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับ นักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ ในโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพสถาบันราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา และเปรียบเทียบ ความคิดเห็น เรื่อง ความพร้อมด้านต่างๆ ในการดำเนินการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และ นักศึกษา รวมทั้งสังกัดของโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของ โรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาโปรแกรมวิชา คอมพิวเตอร์ศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพระียนที่ 1/2541 จำนวน 57 คน ผู้บริหารโรงเรียนในหน่วยฝึก ประสบการณ์ จำนวน 29 คน อาจารย์พี่เลี้ยงในหน่วยฝึก ประสบการณ์จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาโปรแกรมวิชา คอมพิวเตอร์ศึกษา ในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่ง แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นความพร้อมในด้านต่างๆ 7 ด้าน คือ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านนักเรียน ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์นิเทศก์และ ประสานงาน และด้านหลักสูตรเกี่ยวกับวิชาชีพ รวมทั้งฉบับ 66 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

ผลของการวิจัย สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบ ซึ่งมีทั้งหมด 113 คน แยก เป็น 3 กลุ่ม คือนักศึกษา 57 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 อาจารย์พี่เลี้ยง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ผู้บริหาร 27 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 ประชากรแยกตามสังกัดคือ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมี 36 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลมี 9 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.0 สังกัดกรมสามัญศึกษามี 68 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 ประชากรในจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา จำนวน 22 โรง คิดเป็นร้อยละ 75.86

โรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 4 โรง คิดเป็นร้อยละ 13.79 โรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดนครนายก 3 โรง คิดเป็น ร้อยละ 10.35

2. การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นทั่วไปของผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาโปรแกรมวิชา คอมพิวเตอร์ศึกษา ในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ คณะครุศาสตร์ ในเรื่องความพร้อมในการดำเนินการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูทุกด้าน อยู่ในระดับมีความพร้อม ค่อนข้างมาก

- 2.1 ผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย โดยการทดลอง ค่าที่ (t-test) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียนและนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

- 2.2 ผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย แยกตามสถานภาพ ของผู้ตอบคือ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษา โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ปรากฏว่า ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง กลุ่มนักศึกษามีความเห็นแตกต่างจาก กลุ่มอาจารย์พี่เลี้ยง ส่วนการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย แยกตาม สังกัดของโรงเรียน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ปรากฏ ว่า ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านโรงเรียน ทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็น แตกต่างกัน โดยพบว่าประชากร ในสังกัดสำนักงานการ ศึกษาเทศบาล แตกต่างจากประชากรในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา และประชากรในสังกัดสำนักงาน การศึกษา เทศบาล แตกต่างจากประชากรในสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลุ่มอื่นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบ แยกตามจังหวัดที่ตั้งโรงเรียน โดยการทดสอบ ค่าเอฟ (F-test) ปรากฏว่า ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกันโดยพบว่าความเห็นของ ประชากร ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างจากประชากร ใน จังหวัดนครนายก ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน ด้านนักศึกษา ทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันโดยพบว่าความเห็นของ ประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างจากประชากร ในจังหวัดอ่างทองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนกลุ่มอื่นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

เขียนวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

จำเป็นแค่ไหน?

มดิชนรายวัน

นภภรณ์ หะวานนท์

สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นตัวของตัวเอง การพึ่งพาตนเอง แต่เรากำลังจะก้าวตามตะวันตกต่อไปหรือ การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานั้น เป็นการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาสามารถสร้างความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ไม่ใช่รับความรู้อย่างเดียว ดังนั้น การจะไปออกกฎเกณฑ์ให้นักศึกษาต้องเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ น่าจะเป็นเรื่องของการอำนวยความสะดวกให้กับอาจารย์ผู้สอน ซึ่งไปเรียนมาจากต่างประเทศมากกว่า โดยเฉพาะใน “สาขาแพทย์”

“จริงแล้วการใช้ภาษาอังกฤษก็ไม่ได้เสียหายอะไรจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาที่ไปเรียนต่อต่างประเทศ แต่เรื่องภาษานั้นก็เป็นเพียงการสื่อสารอย่างหนึ่งเท่านั้น เราจะให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของคนไทยก็ได้ และโดยเฉพาะงานระดับบัณฑิตศึกษาถือเป็นแหล่งความรู้ใหญ่ของสังคมไทย จึงควรให้ความสำคัญกับการเขียนเป็นภาษาไทยให้คนไทยอ่านได้รู้เรื่องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ ใช่ว่านักศึกษาไทยเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษแล้ว คนต่างชาติจะมาอ่านเสียเมื่อไหร่ จึงไม่เห็นว่าการเขียนเป็นภาษาไทยจะเสียหายตรงไหน”

จิระนันท์ พิตรปรีชา

“การให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นสากลนั้นเป็นเป้าหมายที่ดี แต่ก็ต้องไม่ลืมว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยเราที่ผ่านมา เด็กเรียนมา 12 ปีก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ยังทำได้ไม่เท่าเด็กในญี่ปุ่นที่เรียนเพียง 3-4 ปี หรือในจีนที่เพิ่งมาสนใจภาษาอังกฤษก็ยังสามารถดีกว่า ซึ่งคงต้องแก้ไขกันตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้น จึงไม่น่าจะเคร่งเครียดกับเรื่องนี้นัก เพราะความเป็นสากลจริงๆแล้วอยู่ที่เนื้อหามากกว่าภาษา”

สมพงษ์ จิตระดับ

“ตอนที่ผมได้รับเชิญมาพูดเรื่องนี้ ก็ตั้งคำถามแรกว่า มีมหาวิทยาลัยไทยที่ไหนให้นักศึกษาเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษด้วยหรือ เพราะเด็กไทยที่ผ่านมายังเรียนภาษาอังกฤษผิดๆ ถูกๆ มาตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน และโดยเฉพาะการเขียนวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นงานวิชาการ มีความยากในการสื่อถ่ายทอดความรู้ออกมาให้เข้าใจได้ ผมคิดว่าสิ่งสำคัญไม่ใช่อยู่ที่ว่าเราจะเขียนเป็นภาษาอะไร แต่อยู่ที่เนื้อหาว่ามีคุณภาพหรือไม่ อย่าไปคิดแคเบล็อกในเรื่องของภาษาเท่านั้น”

อุทัย คุณเกษม

“การเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ ไม่น่าจะเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาและความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยไทย แต่อาจเป็นไปได้ว่าที่มีความคิดกำหนดเรื่องนี้ขึ้น เพราะอาจเห็นว่าคุณภาพของอาจารย์ไม่ได้เรื่อง จึงกำหนดเรื่องนี้เพื่อให้อาจารย์ได้ไขว่คว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น ผมคิดว่ายังมีวิธีการอื่นอีกที่จะทำให้มหาวิทยาลัยมีคุณภาพขึ้น”

แฟ้มสะสมงานรายวิชา

ทางเลือกใหม่ในการปรับปรุงการสอน

กิริติ ศรีวิเชียร

การประเมินผลการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่อาจารย์รับผิดชอบกันอยู่นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งผลการเรียนและประสบการณ์ทั้งหมด ที่นำไปสู่ผลการเรียนดังกล่าว เมื่อเราสอน เราก็ประเมินผล ข้อมูลจากการประเมินบอกให้เราทราบว่า นักศึกษามีผลการเรียนเป็นอย่างไร ตรงตามจุดประสงค์ของรายวิชาหรือไม่ ถ้าต้องการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ลำพังการรู้ผลการเรียนของนักศึกษาเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ หากแต่ต้องรู้ต่อไปอีกด้วยว่า ผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับนักศึกษานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ต่างๆ ที่เขาได้รับ เช่น การจัดหลักสูตร วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ฯลฯ อย่างไร การประเมินจะช่วยให้เราเข้าใจว่านักศึกษาค้นใด เรียนรู้ได้ดีภายใต้สภาพการณ์ใด ผลจากการประเมินดังกล่าว จะช่วยให้เราสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้

ตลอดเวลาสี่ปีที่นักศึกษาเรียนอยู่ตามหลักสูตรเขาได้เรียนรายวิชาต่าง ๆ และได้ผ่านการประเมินผลการเรียนมา มากมายจากอาจารย์หลายต่อหลายคน แล้วพวกเราเคยสงสัยกันบ้างไหมว่าการเรียนรู้กับการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เกรตที่เราให้เขาไปเมื่อตอนสิ้นภาคเรียนนั้นมีส่วนเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงมาถึงวิธีสอนของเราบ้างหรือไม่ ประเด็นอย่างนี้ ดูเหมือนพวกเราส่วนใหญ่จะไม่ค่อยนึกถึงกัน การสอนแต่ละรายวิชาจึงไปสิ้นสุดลงตรงที่เมื่อออกเกรดแล้วส่ง ผลการเรียนไปที่สำนักทะเบียนและประมวลผล แล้วก็จบลงแค่นั้นจริง ๆ ชั้นภาคเรียนใหม่ถึงแม้จะสอนรายวิชาเดิม เหมือนกับที่เพิ่งออกเกรดไปเมื่อภาคเรียนที่แล้วก็ดำเนินไป เหมือนเดิมและไปยุติลงตรงที่เดิมอีก การสอนของพวกเรา จึงดูไม่ค่อยเป็นระบบที่จะให้มีการนำผลการประเมินมาใช้ ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เราประเมินเพียง เพื่อให้รู้ผลการเรียนของนักศึกษาเท่านั้น แต่เราละเลยหรือไม่ค่อยได้สนใจกับวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้อื่นต่าง ๆ

ที่กำหนดให้นักศึกษาทำ ว่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ต่อความคิด และต่อการพัฒนาของนักศึกษาหรือไม่อย่างไร กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ เราทำแต่ประเมินการเรียนรู้แต่ไม่มี ประเมินการสอนเป็นเช่นนั้นจริง ๆ

แน่นอน การประเมินผลการเรียนเท่าที่ทำกันอยู่ในขณะนี้ก็มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงการศึกษา ใช่ว่าจะไม่มี ประโยชน์เอาเสียเลยก็หาไม่ แต่การประเมินที่แยกการเรียน ออกจากการสอน จะยิ่งทำให้อาจารย์ต่างพากันเห็นว่าการประเมินผลเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนในห้องเรียน มากขึ้นเรื่อย ๆ ลักษณะเช่นนี้เหมือนกับไปลดบทบาทของ อาจารย์ที่จะใช้การประเมินมาปรับปรุงการสอนให้น้อยลง ทั้งที่ โดยแท้จริงแล้ว อาจารย์คือผู้ที่อยู่ในสถานะที่จะมีอิทธิพลต่อ การเรียนรู้ของนักศึกษามากที่สุดแต่น่าเสียดายที่การประเมิน ของพวกเราส่วนใหญ่ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ช่วยให้เข้าใจถึง อิทธิพลของการสอน จนสามารถนำไปปรับปรุงการสอน ของเราเองให้มีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ ต่อความคิด และ ต่อการพัฒนาของลูกศิษย์ของเราได้

น่าจะมีอุปสรรคอยู่หลายประการที่ทำให้อาจารย์ ไม่สามารถยอมรับและใช้การประเมินที่เน้นการเรียนรู้กัน อย่างกว้างขวางได้ (เช่นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับความ สัมพันธ์ระหว่างการสอนกับการเรียนรู้) ประการหนึ่งก็คือ ความไม่เข้าใจเรื่องการประเมินที่กำหนดให้มีการประเมิน ระหว่างภาคกับปลายภาค การประเมินระหว่างภาคเป็นการ ประเมินแบบ Formative ที่มุ่งให้ดำเนินการเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น เพราะมีเวลาแก้ไขปรับปรุง ส่วนการประเมินปลายภาคเป็นการประเมินแบบ Summative เพื่อดูผลสุดท้ายว่านักศึกษาควรจะได้เกรดอะไร แต่ในทาง ปฏิบัติที่เป็นอยู่ขณะนี้ ดูเหมือนเราจะให้ความสำคัญแก่การ ประเมินแบบ Summative กันมาก คือประเมินเพื่อให้เกรด

มากกว่าประเมินเพื่อตรวจสอบดูว่า การสอนของตนเองมีส่วนเกื้อกูลต่อการเกิดความรู้และทักษะแก่นักศึกษาอย่างไรหรือไม่ แม้หลายคนจะประเมินระหว่างภาคเรียนหลายครั้ง มีนักศึกษาได้คะแนนสูงบ้างต่ำบ้างแตกต่างกันไป แต่หลังจากการประเมินการเรียนรู้นักศึกษาแล้ว การสอนของอาจารย์ยังคงเป็นไปดั่งเดิม ในปีการศึกษา 2541 สถาบันได้กำหนดให้มีการประเมินการสอนของอาจารย์ซึ่งดูเหมือนจะเริ่มมิติใหม่ทางการเรียนการสอน แต่เอาเข้าจริงก็มีลักษณะเป็น Summative อีก เพราะเป็นการประเมินตอนปลายภาคเพื่อนำผลมาใช้ในการประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการบริหารงานบุคคล (เช่น การให้ความดีความชอบ การยอมหรือไม่ยอมให้สอน) เพราะการประเมินแบบ Summative ที่ผูกพันอยู่กับโครงสร้างเรื่องการให้รางวัลตอบแทนนี้เองจึงน่าจะทำให้อาจารย์เน้นการประเมินแบบ Summative กันมากกว่าการประเมินแบบ Formative ผลที่เกิดตามมาก็คือเราไม่มีโอกาสที่จะมาเสวนากันในเชิงสร้างสรรค์ อย่างเปิดเผยเกี่ยวกับการสอนซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมสำคัญอันจะนำไปสู่การปรับปรุงการสอนที่มีคุณภาพขึ้นในอนาคต

ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการประเมินที่เน้นการเรียนรู้อยู่เป็นศูนย์กลาง เป็นเรื่องของการปฏิบัติที่ว่า เราจะทำให้การประเมินการสอนและการเรียนรู้ในสถาบันมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการทำงานจริงของนักศึกษาภายหลังที่พวกเขาสำเร็จการศึกษาไปแล้วได้อย่างไร การประเมินการสอนของอาจารย์ตอนสิ้นภาคเรียนที่สถาบันเริ่มกำหนดให้มีขึ้นในปีการศึกษานี้เป็นต้นไป คงทำได้ (แม้จะมีอาจารย์ส่วนหนึ่งไม่สู้จะเห็นด้วย) เพราะต่อไปนี้ การประเมิน การสอนของอาจารย์จะเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพไปแล้ว นอกจากนี้ ผลจากการประเมินยังนำมาใช้ประกอบการพิจารณาให้ความดีความชอบอีกด้วย ส่วนการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อออกเกรด ก็ทำได้และก็ทำกันอยู่แล้วอย่างที่เห็นอยู่ทุกวันนี้แต่ว่าการประเมินเพื่อปรับปรุงการสอนจะทำได้ไม่ถนัดนัก ทั้งนี้เพราะเท่าที่ผ่านมาเห็นได้ชัดว่าการประเมินไม่ได้ถูกนำมาบูรณาการให้เข้ากับการสอนในชีวิตประจำวันสักเท่าใด

ถ้าวิเคราะห์วัฒนธรรมการประเมินในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป ก็พอจะมองเห็นว่าการประเมินเพื่อปรับปรุงนั้นจะเป็นไปได้ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขสำคัญๆ อยู่หลายประการคือ หนึ่ง อาจารย์จะต้องเป็นผู้แสดงบทบาทสำคัญในการประเมินให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะอะไร ก็เพราะว่าอาจารย์

เท่านั้นที่จะเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับการเรียนรู้ขึ้นมาได้ สอง คือเงื่อนไขที่ว่า การประเมินนั้นจะต้องยึดเอาการเรียนรู้อยู่เป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการเชื่อมโยงระหว่างการสอนกับการเรียนรู้เข้าด้วยกัน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะต้องนำมาเป็นพื้นฐานให้อาจารย์ได้ใช้พิจารณาหาแนวทางปรับปรุงการสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักศึกษาให้ดีขึ้น สาม คือเงื่อนไขที่ว่า การประเมินจะต้องนำมาบูรณาการให้เข้ากับงานด้านการสอนของอาจารย์ให้มากขึ้น อาจารย์จะต้องทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการประเมินสิ่งที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเป้าหมายและประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อตนเอง ในทางอุดมคติ เทคนิคการประเมินถ้าสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ได้หลาย ๆ ข้อ ก็จะเป็นการดี นั่นคือ เทคนิคที่สามารถใช้ประเมินการเรียนรู้นักศึกษาก็ได้ ใช้ประเมินการสอนของอาจารย์เองก็ได้ เทคนิคอย่างนี้ที่กล่าวถึงนี้พวกเราต้องช่วยกันคิดและพัฒนาขึ้นมา เงื่อนไขประการสุดท้ายที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือว่า การประเมินควรจะเป็นเรื่องของความร่วมมือ สนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนอาจารย์ทุกคนที่ร่วมสอนอยู่ในโปรแกรมวิชาเดียวกัน จริง ๆ แล้วถึงแม้ว่าตัวอาจารย์กับชั้นเรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางการประเมินก็ตาม แต่การให้เพื่อนอาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการประเมินการสอน

การเรียนรู้ และคุณภาพของโปรแกรมวิชา ก็มีส่วนช่วยให้ การประเมินสามารถเชื่อมโยงการสอนกับการเรียนรู้ให้มา เข้ากันได้ดียิ่งขึ้น

การประเมินนั้นต้องนับว่ามีบทบาทสำคัญในการ หล่อหลอมค่านิยม และพฤติกรรมอยู่มาก นักจิตวิทยา ลอเรน เรสนิค (Lauren Resnick cited in Wiggins, 1990) ได้เคยกล่าวเอาไว้ว่า **“เราประเมินอะไร แสดงว่าเราให้ค่านิยม หรือคุณค่ากับสิ่งนั้น เราได้ในสิ่งที่เราประเมิน และถ้าเรา ไม่ประเมิน เราก็คงไม่ได้สิ่งนั้น”** เรสนิคอธิบายในแง่ของ การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาว่า เวลาประเมินอาจารย์ ต้องตระหนักว่าจะประเมินในสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้ไป แนวคิดนี้ถ้าเรานำมาประยุกต์ใช้กับการประเมินการสอนของ อาจารย์บ้าง ก็อาจกล่าวได้ว่า **“ในการสอนเราประเมินสิ่งใด แสดงว่าเราให้คุณค่ากับสิ่งนั้น และสิ่งนั้นจะมีอิทธิพลต่อการ สอนของเรา”**

เท่าที่ผ่านมา ดูเหมือนวิธีการประเมินการสอนจะอยู่ บนฐานความคิดเรื่องการสอนที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เข้มข้น ยิ่งนัก เพราะดูแล้วมันเป็นความคิดที่มีลักษณะ กระจัดกระจายเป็นส่วน ๆ เช่น เมื่อกกล่าวถึงการสอน เรามักจะ นึกถึงทักษะต่าง ๆ ของผู้สอนที่แยกกันอยู่เป็นส่วน ๆ ได้ เช่น อธิบายได้ชัดเจนเข้าใจง่าย รู้จักกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม

ในกระบวนการเรียนรู้ แจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบใน เวลาเหมาะสม ให้เกรดอย่างเป็นธรรมชาติ ฯลฯ นอกจากนั้น เรายังนึกไปถึงคุณภาพส่วนตัวของผู้สอนอีกด้วย เช่น มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับความเป็นครู เข้าสอนเต็มเวลาที่ กำหนด มีความรับผิดชอบในการสอน ฯลฯ ลักษณะอะไร ต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถเห็นได้ในแบบฟอร์มการประเมิน อาจารย์ทั่ว ๆ ไป ที่ให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ลักษณะที่ ประเมินเหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอนอย่างแน่นอน ไม่มีใครปฏิเสธ แต่อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาก็ทำเหมือน กับว่ามันประกอบกันเป็นการสอนที่เบ็ดเสร็จสมบูรณ์ ในมหาวิทยาลัยของอเมริกาที่การศึกษามีความก้าวหน้าเป็น อย่างยิ่งพอสิ้นภาคเรียนจะมีแบบประเมินการสอนของอาจารย์ มาให้ผู้เรียนประเมิน 10-20 ข้อแล้ว แต่คณะหรือโปรแกรม วิชาหรือแล้วแต่ผู้สอนเองเราลองคิดดูแต่ละภาคเรียน อาจารย์ จะได้รับการประเมินการสอนตามมิติต่าง ๆ 10-20 ข้อ ปีแล้ว ปีเล่าจนกว่าจะเกษียณ แล้วจะได้อะไรในส่วนที่จะโยงใยมาถึง การเรียนรู้ของนักศึกษาบ้าง

ลองกลับไปยังแนวคิดของเรสนิคที่ว่า **“เราไม่ได้สิ่งใด เพราะเราไม่ได้ประเมินสิ่งนั้น”** อีกครั้งหนึ่งทุกวันนี้ในหมู่อาจารย์ เราไม่ค่อยได้พูดคุยหรือเสวนากันในเรื่องความซับซ้อนของ การสอนและการเรียนรู้กัน เท่าใดนัก ดูเหมือนเราจะ เห็นพ้องกันโดยปริยายว่าการสอนนั้นแม้จะเป็นงานที่หนัก แต่ก็ไม่มีประเด็นอะไรที่ทำหายหรือยุ่งยากซับซ้อนเป็นพิเศษ ดั่งนั้นถ้ามีทักษะพื้นฐานเสียแล้ว (เช่น รู้จักถาม รู้จักอธิบาย รู้วิธีออกข้อสอบและตัดเกรด) การสอนก็เป็นเพียงแค่งาน ประจำของพวกเขาเท่านั้น

แต่ถ้าคำนึงถึงการพัฒนาและการปรับปรุงในระยะยาว กันจริง ๆ แล้ว เราคงต้องเริ่มต้นทำให้แนวความคิดเกี่ยวกับ การสอนและการเรียนรู้เป็นจริงขึ้นมาให้มากขึ้น แนวคิดที่ จำเป็นอย่างหนึ่งก็คือว่า การสอนและการเรียนรู้จะต้องมีส่วน สัมพันธ์กันและต้องถือว่าจุดมุ่งหมายพื้นฐานของการสอนก็คือ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ความคิด และการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน และเนื่องจากการสอนและการเรียนรู้มีความเกี่ยวพันกันอย่าง ซับซ้อน เวลาที่เราตรวจสอบหรือว่าประเมินมัน จึงต้องทำ ควบคู่กันไป จะแยกประเมินกันคนละส่วนไม่ได้ แนวคิดนี้ จะนำไปสู่การประเมินที่เน้นการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง ผลที่ได้ จากการประเมินจึงสามารถนำไปใช้ส่งเสริมความเข้าใจ ความคิด และการพัฒนาแก่นักศึกษาได้

นอกจากนั้น เรายังจำเป็นต้องเน้นความสำคัญของ

ธรรมชาติปัญหาในการสอนด้วย การช่วยให้ลูกศิษย์ของเรา มีความเข้าใจ มีความคิดและเกิดการพัฒนาขึ้นมาได้นั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องง่ายแบบงานประจำ ลองพิจารณาดูในแต่ละวันที่เราสอน เราต้องพบปัญหาซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักศึกษามากมาย เช่น จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจ บทเรียนที่ยากได้อย่างไร จะส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดในเชิง วิพากษ์ (Critical thinking) และรู้จักให้เหตุผลที่ดีขึ้นได้อย่างไร จะช่วยให้นักศึกษาหมดความกังวลในรายวิชาที่เราสอนได้อย่างไร ฯลฯ การสอนที่ดีนั้นควรต้องประกอบด้วย การคิด สิ่งใหม่ ๆ การแก้ไขปัญหาที่ประสບอยู่ การห่วยใยเกี่ยวกับ ผลของการแก้ปัญหา และการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อเป็นเช่นนี้ ย่อมเห็นได้ชัดเจนขึ้นว่าการสอนมีอาจถูกมอง ว่าเป็นเพียงงานประจำอีกต่อไปได้

ถึงตรงนี้ อาจมีคำถามว่ามีเครื่องมืออะไรบ้างหรือไม่ ที่จะช่วยให้เราเข้าใจถึงความซับซ้อนของการสอนและการเรียนรู้ และสามารถจะใช้เป็นตัวแทนสาระสำคัญของ การสอนและการเรียนรู้ได้ คำตอบก็คือ แฟ้มสะสมงาน การสอน (Teaching portfolio) น่าจะเป็นเครื่องมือที่ให้ความหวังแก่เราได้ แต่เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด แฟ้มสะสมงานที่สมควรจะได้วิเคราะห์และแสดงให้เห็น ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับการเรียนรู้ได้ชัดเจน

การตรวจสอบกระบวนการสอนการเรียนรู้จะต้อง คำนึงถึงบริบทให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะการที่จรรู้คำตอบของ คำถามที่ว่า การสอนมีผลต่อการเรียนรู้หรือไม่ มันขึ้นอยู่กับบริบทหรือ สถานการณ์เฉพาะอย่างว่านักศึกษาคนใด เรียนรู้ได้ดีภายใต้สภาพการณ์ใด และตามจุดมุ่งหมายข้อใด แต่ละรายวิชาที่เราสอนกันอยู่นี้ น่าจะเป็นบริบทที่ดีในการศึกษา ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการสอนกับการเรียนรู้ คงไม่ จำเป็นต้องไปศึกษาหรือวิจัยกับนักศึกษาจำนวนมาก ๆ เพราะ ในแต่ละรายวิชานั้น มันมีทุกอย่างที่จะทำให้เราได้ศึกษาอยู่ ครบถ้วนแล้ว ไม่ว่าจะเป็นจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา วิธีการ และผลการเรียนรู้ที่เกิด ซึ่งทั้งหมดนี้เราสามารถตรวจสอบ หรือประเมินได้จากแฟ้มสะสมงานรายวิชา

แฟ้มสะสมงานรายวิชาเป็นเอกสารส่วนบุคคลที่แสดง จุดมุ่งหมายและงานเฉพาะของผู้สอน เอกสารนี้มีโครงสร้าง ที่จะอธิบายว่า อะไร อย่างไร และทำไมนักศึกษาจึงเรียนรู้ ได้ดี หรือไม่ดีในห้องเรียน แฟ้มสะสมงานประกอบด้วย ส่วนสำคัญสี่ส่วน คือ

1. ส่วนที่เป็นข้อความเกี่ยวกับการสอน ข้อความที่

เกี่ยวกับการสอนนี้จะต้องบอกให้รู้ว่าผู้สอนมีปรัชญาหรือ ความเชื่ออย่างไรเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ และ ข้อความนั้น ต้องอธิบายให้เห็นด้วยว่า ผลการเรียนรู้ตามที่ คาดหวังจะให้เกิดแก่นักศึกษาในรายวิชามีอะไรบ้างวิธีการสอน ที่จะให้เกิดผลตามที่คาดหวังไว้เป็นอย่างไร ตลอดจนหลักการ เหตุผลที่เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของรายวิชากับวิธี การสอนที่อาจารย์ใช้ ข้อความเกี่ยวกับการสอนนี้ ถือว่าเป็น พื้นฐานของการทำแฟ้มสะสมงาน อาจารย์จะต้องสร้างกรอบ การวิเคราะห์และประเมินการสอนกับการเรียนรู้ในชั้นเรียน ด้วยการทำให้เห็นความสัมพันธ์ที่ชัดเจนระหว่างวิธีการสอน ของอาจารย์กับผลที่คาดหวังของรายวิชา

2. ส่วนที่เป็นการวิเคราะห์การเรียนรู้ของนักศึกษา

การวิเคราะห์จะต้องพิจารณาจากความสามารถของนักศึกษา ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตั้งแต่สองชั้นขึ้นไป หรือ ดูจากกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป ซึ่งการ ปฏิบัติงานที่ดี การทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องถือเป็น ตัวแทนการสอนและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทั่ว ๆ ไปได้ การวิเคราะห์จะต้องสรุปให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของการ เรียนรู้ของนักศึกษา และจะต้องแสดงให้เห็นด้วยว่าอาจารย์ จะปรับปรุงการทำงานและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน อย่างไม่อย่างใดจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในอนาคตให้แก่ นักศึกษาได้

ของนักศึกษาตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา พร้อมกับต้องบันทึกไว้ด้วยว่านักศึกษาได้รับประสบการณ์จากรายวิชาอย่างไร จุดมุ่งหมายข้อใดบ้างที่ทำให้เกิดขึ้นได้จริง ข้อใดต้องเปลี่ยนแปลง และข้อใดไม่สามารถทำให้บรรลุผลได้ ในตอนสุดท้ายจะต้องสรุปให้ชัดเจนว่าถ้าต้องสอนรายวิชานี้อีก ในโอกาสหน้า จะเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างจึงจะช่วยให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ มีความคิด และมีการพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น

การใช้แฟ้มสะสมงานรายวิชาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ และการเรียนรู้ การคิด และการพัฒนาของนักศึกษา

ถ้าอาจารย์มุ่งเน้นหรือใส่ใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชากันอย่างจริงจังแล้ว แฟ้มสะสมงานที่กล่าวถึงนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้มีการปรับปรุงการสอนขึ้นมา แฟ้มสะสมงานช่วยส่งเสริมให้อาจารย์สามารถตรวจสอบตนเองได้หลายทางด้วยกัน คือ

1. การเขียนข้อความที่เกี่ยวกับการสอน จะเป็นตัวกำหนดให้อาจารย์ต้องตรวจสอบปรัชญาหรือความเชื่อเกี่ยวกับการสอนของตนเองอย่างรอบคอบว่าจะสอนอย่างไรจึงจะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา และยังเป็นตัวบังคับให้อาจารย์ต้องแปลงปรัชญาหรือความเชื่อดังกล่าวลงมาสู่วิธีการสอนจริง ๆ ของอาจารย์เองอีกด้วย

2. การตรวจสอบการเรียนรู้ของนักศึกษา ช่วยให้ อาจารย์สามารถเปรียบเทียบการเรียนรู้ที่คาดหวังจะให้เกิดแก่นักศึกษากับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงและยังช่วยชี้ให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนในการสอนและการเรียนรู้ได้อย่างดีอีกด้วย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับจากนักศึกษา ช่วยให้ เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการสอนกับการเรียนรู้ ในมุมมองของนักศึกษาในฐานะผู้เรียน และช่วยให้เห็นจุดที่ประสบผลสำเร็จและล้มเหลวของรายวิชาได้ดี

4. การเขียนบทสรุป จะให้อาจารย์ได้กล่าวถึงขอบเขตการเรียนรู้ของนักศึกษาตามจุดมุ่งหมายรายวิชา อีกทั้งยังให้อาจารย์ที่สะท้อนความจริงออกมาว่ามีอะไรบ้างที่ทำสำเร็จด้วยดี มีอะไรบ้างที่ควรต้องปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

การใช้แฟ้มสะสมงานรายวิชาเพื่อประเมินการสอน

การมีแฟ้มสะสมงานรายวิชาจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดประเด็นคำถามมากมายที่ชวนให้นามาสวนากันในกลุ่มอาจารย์ที่อยู่ภาควิชาเดียวกัน เช่น การเสวนาในเรื่องที่

8. ส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับจากนักศึกษา
การวิเคราะห์จะต้องอาศัยข้อมูลย้อนกลับจากนักศึกษาในเรื่องที่ว่า การสอนของอาจารย์ในชั้นเรียนมีผลอย่างไรต่อการเรียนรู้ของพวกเขา ผู้สอนต้องสรุปข้อมูลย้อนกลับจากนักศึกษา และแสดงให้เห็นว่าจะเปลี่ยนแปลงรายวิชาหรือการสอนของตนอย่างไรจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

4. ส่วนที่เป็นบทสรุปรายวิชา บทสรุปจะต้องบรรยายให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของรายวิชาในแง่ของการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้รับ ต้องบอกเหตุผลที่เป็นไปได้ว่า ที่นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายนั้น เพราะอะไร และที่ไม่เกิดการเรียนรู้ เพราะอะไร นอกจากนั้น ต้องกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะช่วยเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่นักศึกษาเอาไว้ด้วย

แฟ้มสะสมงานรายวิชานี้เปรียบเหมือนกับต้นฉบับของงานวิชาการที่ดำเนินก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ ในกรณีนี้ก็คืองานที่อธิบายให้เห็นว่าอะไร อย่างไร และทำไมนักศึกษาจึงเกิดและไม่เกิดการเรียนรู้ในรายวิชา การจัดทำแฟ้มสะสมงานจะต้องจัดโครงสร้างให้มีการประเมินตนเอง (Self assessment) และการสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กับการสอนของอาจารย์ไว้อย่างชัดเจนนอกจากนั้นยังต้องกล่าวถึงการวิเคราะห์ความก้าวหน้า

เกี่ยวกับลักษณะการสอนที่ดี ความคาดหวัง มาตรฐาน และเกณฑ์การประเมินที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอน กิจกรรม อย่างนี้จะช่วยเพิ่มบรรยากาศทางวิชาการ และทำให้สถาบัน ดุสมกับเป็นประชาคมทางวิชาการ (Academic community) มากขึ้น เครื่องมือและการประเมินที่ทำงานอยู่ทุกวันนี้ ไม่ค่อยมีประเด็นที่ชวนให้เสวนากันทางวิชาการเท่าใดนัก แต่กับแฟ้มสะสมงานรายวิชาจะไม่เป็นเช่นนั้น ถ้าเอามาให้ เพื่อนอาจารย์ในภาควิชาหรือโปรแกรมวิชาเดียวกันอ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย วิธีการสอน หลักการเหตุผล และผลการเรียนรู้ จากนั้นก็จะเกิดคำถาม ขึ้นมากมาย ซึ่งจะนำไปสู่การเสวนาทงวิชาการกันที่สุดใน คำถามที่อาจจะเกิดขึ้นได้แก่

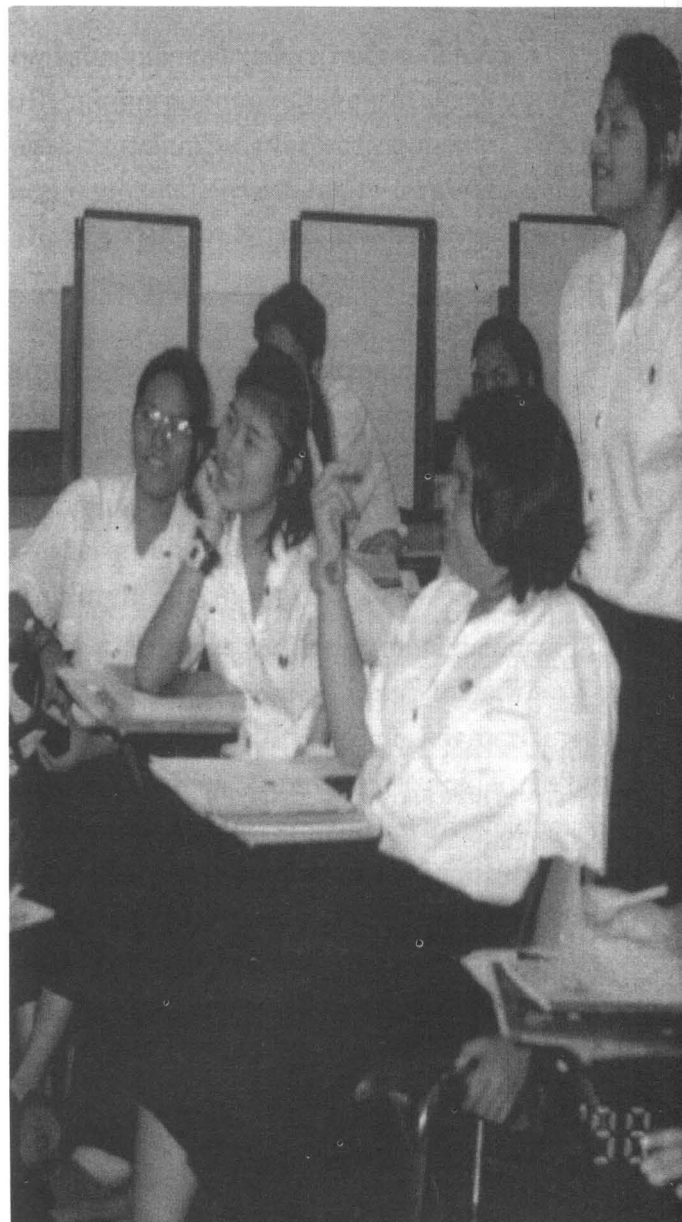
1. จุดมุ่งหมายที่เหมาะสมของรายวิชานี้ควรจะเป็น อะไรกันแน่
2. วิธีการสอนตามรายวิชานี้จะช่วยให้บรรลุผลตาม จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ได้แน่หรือ
3. เรียนรายวิชานี้แล้ว นักศึกษาควรทำอะไรได้บ้าง และการสอนของอาจารย์จะช่วยให้นักศึกษามีความก้าวหน้า ในผลการเรียนได้อย่างไร
4. ผู้สอนจะช่วยนักศึกษาที่เรียนช้าได้อย่างไร มีทางใดบ้างที่อาจารย์จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการสอน และรายวิชาเพื่อให้เกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนช้า
5. การสอนมีผลต่อเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการ เรียนรู้ของนักศึกษาอย่างไร นักศึกษามีความมั่นใจ ความสนใจ ความกังวลเพิ่มขึ้นหรือลดลง

คำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่เราควรตอบให้ได้ ถ้า ต้องการจะปรับปรุงการสอนของเราให้มีผลต่อการเรียนรู้ของ นักศึกษาให้มากขึ้น

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของแฟ้มสะสมงาน รายวิชาก็คือ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน และปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ข้อความที่เกี่ยวกับปรัชญา การสอนของอาจารย์จะต้องบอกให้นักศึกษาทราบถึง จุดมุ่งหมาย และวิธีสอนของรายวิชา นักศึกษาจะได้ช่วย พิจารณาว่าการสอนเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา หรือไม่อย่างไร และอาจารย์ควรจะให้ให้นักศึกษาแสดง ความคิดเห็นว่าเขาได้รับประสบการณ์อะไรบ้างจากการเรียน รายวิชานักศึกษาจะรู้จักการติดตามและประเมินความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของตนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด จากวิธีการสอนของอาจารย์

การใช้แฟ้มสะสมงานรายวิชาบันทึกผลการเรียนรู้

เราสามารถชี้แฟ้มสะสมงานรายวิชาบันทึกผลการ เรียนรู้วิชาเอกหรือวิชาพื้นฐาน เช่น ภาควิชาหรือโปรแกรม อาจรวบรวมและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักศึกษา จากแฟ้มสะสมงานที่อาจารย์หลาย ๆ คนสอนในรายวิชา เดียวกัน กิจกรรมอย่างนี้ถ้าเปรียบเทียบกับทดสอบที่เป็น มาตรฐานทั่ว ๆ ไป จะพบว่าให้ข้อมูลที่มึลักษณะร่วมกัน มากกว่า อย่างไรก็ตาม จะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นถ้าอาจารย์ ได้วิเคราะห์การเรียนรู้ของนักศึกษาและติดตามความก้าวหน้า/ ล้าหลังนั้นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอนในห้องเรียนอย่างไร เมื่อเวลาผ่านไปอาจารย์ที่ได้สอนวิชาเดิมซ้ำหลาย ๆ หนเข้า ก็อาจจะพัฒนาแนวทางที่จะสรุปการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ข้อดีก็คือว่าจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในชั้นเรียนของ อาจารย์เพิ่มพูนมากขึ้น และข้อมูลเหล่านี้เองที่จะช่วยชี้แนะ การเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงการสอนของอาจารย์

แฟ้มสะสมงานรายวิชา : ไม่ใช่ตัวเพิ่มภาระ

อาจารย์มีแนวโน้มว่าจะไม่สนใจหรือ ปฏิเสธการประเมินผลถ้าเขามองว่ามันเป็นภาระที่เพิ่มเข้ามาจากการสอนตามปกติ ปัญหาก็คือว่าเราจะเอาแฟ้มสะสมงานกับการสอนมาบูรณาการให้เข้ากันได้ได้อย่างไร โดยไม่ให้ถูกมองว่าเป็นการเพิ่มงาน แนวทางหนึ่งก็คือว่าแฟ้มสะสมงานควรจะพัฒนาไปพร้อม ๆ กับงานสอนที่อาจารย์ต้องทำอยู่แล้ว เช่น การวางแผน การเตรียมการสอน และการปรับปรุงรายวิชา เราควรจะมองว่าแฟ้มสะสมงานเป็นเพียงวิธีการที่เป็นระบบมากขึ้นในการตรวจสอบ แก้ไข และเป็นตัวแทนการสอนและการเรียนรู้ในรายวิชาเท่านั้น

สรุป

การใช้แฟ้มสะสมงานในวงการศึกษามิใช่เรื่องใหม่เสียทีเดียว ในสหรัฐอเมริกามีการใช้แฟ้มสะสมงานรายวิชา มากกว่าสิบปีแล้ว ในประเทศไทย ครู อาจารย์ทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษาได้ทำแฟ้มสะสมงานการสอนของตนเองขึ้น แล้วพวกเขาซึ่งอยู่ในสถาบันระดับอุดมศึกษาจะไม่ทดลองนำแฟ้มสะสมงานรายวิชามาปรับปรุงการสอนให้ สัมกับพันธกิจของสถาบันที่จะมุ่งมั่นสร้างสรรค์คุณภาพให้นักศึกษากันบ้างเลยหรือ

หนังสืออ้างอิง

Wiggins, G. "The truth may make you free, but the test may keep you imprisoned: Toward assessment worthy of the liberal arts". Paper presented at the fifth AAHE Conference on Assessment in Higher Education. Washington, DC. (June, 1990).

ประเทศไทยได้เอะไร
จากการส่งเยาวชนไทย
ไปแข่งขัน
คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์
โอลิมปิก

สาลี ตังคจิวงบุตร

การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการเกิดจากบุคคลกลุ่มหนึ่ง
มีความคิดว่า ในทุกประเทศจะต้องมีเยาวชนที่มีอัจฉริยะ
ทางปัญญา น่าที่จะให้เยาวชนเหล่านั้นได้มีโอกาสมาแข่งขัน
กันในด้านวิชาการเช่นเดียวกับการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก จะทำ
ให้เป็นการพัฒนาความสามารถพิเศษด้านสติปัญญาของ
เหล่าเยาวชนให้มีศักยภาพสูงขึ้นไปเช่นเดียวกับการแข่งขัน
กีฬาโอลิมปิก ซึ่งในแต่ละปีจะมีผู้ที่สามารถทำลายสถิติการ
แข่งขันเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเสมอ

จากแนวความคิดดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2502 ประเทศ
สาธารณรัฐสังคมนิยมโรมาเนียจึงเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน
คณิตศาสตร์โอลิมปิกขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีประเทศเข้าร่วม
แข่งขัน 6 ประเทศ และจากจุดเริ่มต้นนี้เองจึงทำให้นานา
ประเทศเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการจัดการแข่งขัน
จึงได้ส่งเยาวชนของตนเข้าร่วมการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นทุกปี
และมีวิชาการต่าง ๆ มาแข่งขันเพิ่มมากขึ้น คือ ฟิสิกส์ เริ่ม
มีการแข่งขันในปี พ.ศ. 2510 เคมี เริ่มแข่งขันในปี พ.ศ. 2512
คอมพิวเตอร์เริ่มแข่งขันในปี พ.ศ. 2532 และชีววิทยาเริ่ม
แข่งขันครั้งแรกในปี พ.ศ. 2533 และการแข่งขันดาราศาสตร์
โอลิมปิกเริ่มแข่งขันในปี พ.ศ. 2540

เยาวชนไทยที่ไปแข่งขันชีววิทยาโอลิมปิก 6-12 ก.ค. 2542
ณ ประเทศสวีเดน
จากซ้ายไปขวา

1. น.ส.พริม พลันสังเกตุ เจริญทองแดง โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
จังหวัดสงขลา
2. น.ส.นาบุญ ฤทธิรักษ์ เจริญทอง โรงเรียนจักรคำคณาทร
จังหวัดลำพูน
3. นายสิทธิพร ภัทรดิลรัตน์ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
เจริญทองแดง
4. น.ส.ลลิตา กุลมาลา โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร
เจริญทองแดง

จากที่กล่าวมาแล้วคือคณิตศาสตร์เริ่มแข่งขันครั้งแรกปี พ.ศ. 2502 แต่ประเทศไทยก็ยังไม่เคยส่งเยาวชนไปแข่งขัน จนต่อมาเดือนกรกฎาคม 2531 ประเทศไทยจัดส่งผู้แทน ไปสังเกตการณ์แข่งขันคณิตศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ เป็นครั้งที่ 29 ณ ประเทศออสเตรเลีย เพื่อศึกษาแนวทางการแข่งขันเกี่ยวกับการออกข้อสอบ การตรวจข้อสอบ ตลอดจนการให้คะแนน วิธีการตัดสินให้เหรียญรางวัล และในปีต่อมาเดือนกรกฎาคม 2532 ประเทศไทยจึงได้ส่ง เยาวชนไทยเข้าไปร่วมแข่งขัน 6 คน ซึ่งเป็นการแข่งขัน ครั้งที่ 6 ณ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (เยอรมัน ตะวันตก) โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล สมาคมต่าง ๆ และองค์กรเอกชน ผลการแข่งขันปรากฏว่า ผู้แทน เยาวชนไทยสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย และได้ แสดงความสามารถด้านวิชาการให้เป็นที่ประจักษ์แก่มานานชาติ ได้รับรางวัลเหรียญทองแดงมา 1 เหรียญ และเกียรติคุณ ประกาศ 2 รางวัล และในปีเดียวกันนี้เองประเทศไทยได้ส่ง ผู้แทนไปสังเกตการณ์แข่งขันวิชาเคมี และฟิสิกส์โอลิมปิก ณ ประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน(เยอรมันตะวันออก) และประเทศ สาธารณรัฐประชาชนโปแลนด์

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างตระหนักดีว่าการแข่งขันโอลิมปิก วิชาการ เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างบรรยากาศด้านวิชาการ โดยกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ถ้าเทียบกับประเทศ ที่พัฒนาแล้วและยังเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีศักยภาพ สูงๆ ในด้านปัญญาได้มีโอกาสเข้าแข่งขันสร้างพัฒนาศักยภาพ ของตนได้เต็มที่ อันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคคลที่เป็น อนาคตของชาติ และยังช่วยให้ครูและนักเรียนได้รับ ประสบการณ์ตรง โดยได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนเสริมสร้างสัมพันธภาพความเข้าใจอันดีกับครู และ เยาวชนนานาชาติ

ปี พ.ศ. 2533 โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขัน คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ 3 วิชา คือ ฟิสิกส์ เคมี และคณิตศาสตร์ และในปี พ.ศ. 2534 ได้จัดส่งเยาวชนไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ 5 วิชาคือ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์

โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขัน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศที่เริ่มทำมาตั้งแต่จัด ส่งเยาวชนไปแข่งขันคณิตศาสตร์ในปี พ.ศ. 2532 และ

ตั้งแต่เริ่มโครงการนี้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้า กัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ได้ทรงให้ การสนับสนุน โดยประทานทรัพย์สินส่วนพระองค์จำนวนหนึ่ง แก่โครงการ ทรงให้กำลังใจ และประทานคำแนะนำตลอดมา นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ด้วยพระบารมีของ พระองค์ ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากองค์การสื่อมวลชน ทุกแขนงทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ โครงการจัดส่ง เยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิก ระหว่างประเทศ จึงเป็นโครงการร่วมระหว่างหลายหน่วยงาน ด้วยกันทั้งภาครัฐและเอกชนคือ สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สมาคมวิทยาศาสตร์ แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมคอมพิวเตอร์ แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาชีววิทยา สมาคม วิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมเคมี สมาคมฟิสิกส์ไทย กรมสามัญศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติและ องค์กรเอกชน

จุดมุ่งหมายการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกคือ

1. เพื่อกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศด้านวิชาการ อันจะ ส่งเสริมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ให้ เป็นที่สนใจของเยาวชนยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร และระบบการเรียนการสอน ตลอดจน การวัดผลให้เหมาะสม และมีมาตรฐานสูงขึ้น เทียบเท่ากับ ประเทศที่พัฒนาแล้ว

2. เพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดง ความสามารถ ด้านปัญญาและพัฒนาศักยภาพของตนให้สูง ยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยเข้าร่วมแข่งขันกับเยาวชนที่มีความสามารถ จากนานาชาติ

3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนไทยได้รับประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับครู และเยาวชน จากนานาชาติ

4. เพื่อส่งเสริมสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดี ระหว่างครู และเยาวชนของไทยกับนานาชาติ

สำหรับการคัดเลือกผู้แทนเยาวชนไทยนั้น มีการเปิด รับสมัครสอบทั่วประเทศ โดยผู้สมัครจะต้องเป็นนักเรียนที่ กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ไม่จำกัดระดับ คะแนน) มีอายุไม่เกิน 19 ปี มีสัญชาติไทย และผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าค่ายฝึกอบรมเข้ม การสอบจะมีการสอบแข่งขัน

2 รอบ จากผู้สมัครสอบทั่วประเทศ จะได้รับการคัดเลือกให้เข้าตัวเข้มต่ออีก 2 ครั้งแล้วสอบจนเหลือเยาวชนที่เป็นตัวแทนแต่ละสาขาวิชาละ 4-5 คน

จากการที่ประเทศไทยได้จัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โอลิมปิก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2532-2542 นี้ นับว่าเป็นมิติที่ดีที่กระตุ้นทั้งครู นักเรียน และผู้จัดทำหลักสูตร แบบเรียนคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีความตื่นตัวเพิ่มมากขึ้น ต่างตั้งใจชวนขยายหาความรู้กันอย่างกว้างขวาง และการเรียนการสอนมิได้มุ่งหมายเฉพาะด้านทฤษฎีเท่านั้นแต่จะต้องมีการเรียนภาคปฏิบัติควบคู่กันไปด้วยการฝึกให้นักเรียนมีประสบการณ์ และทักษะการทำปฏิบัติการ การคิดค้นการแก้ปัญหาต่างๆ จึงได้พบการทำปฏิบัติการ และแนวความคิดการค้นคว้าทางด้านวิชาการเหล่านี้เริ่มขยายวงกว้างออกไปอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะเห็นได้จากการได้รับสมัครสอบแข่งขันเยาวชนไทยเข้าร่วมในโครงการนี้ในช่วงปีแรก ๆ จะมีสมัครเฉพาะเยาวชนไทยที่อยู่โรงเรียนมีชื่อเสียงติดอันดับของประเทศ เฉพาะในกรุงเทพมหานครเท่านั้น แล้วค่อย ๆ ขยายออกไปตามต่างจังหวัด โดยมีเยาวชนจากต่างจังหวัดไม่น้อยที่มีความรู้ ความสามารถติดอันดับสามารถสอบเข้าได้ในโครงการนี้ เช่น โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียนมหาวิทราชู จังหวัดสงขลา โรงเรียนพะเยาพิทยาคาร จังหวัดพะเยา โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูนครปฐม โรงเรียนนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนจักษ์คำคณาทร จังหวัดลำพูน โรงเรียนศรีบุญยานนท์ จังหวัดนนทบุรี เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันวิชาการโอลิมปิกนี้ เป็นการจุดประกายที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษ ครูและนักเรียนต่างตระหนักถึงความสำคัญด้านวิชาการ คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศชาติของเราให้สามารถเจริญรุ่งเรืองต่อไป เยาวชนไทยจึงควรจะมีความรู้ ความสามารถอย่างแตกฉานในวิชาเหล่านี้ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศชาติเราอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศได้ ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่การศึกษาของประเทศจะต้องพัฒนาหลักสูตรความรู้ในด้านนี้ให้กับเยาวชนไทยมีความรู้ความสามารถทัดเทียมกับนานาประเทศได้ ถ้าเปรียบเทียบการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในสมัยก่อนส่วนใหญ่มักจะเน้นในด้านความรู้ความจำเป็นหลัก รวมทั้งการสอนก็

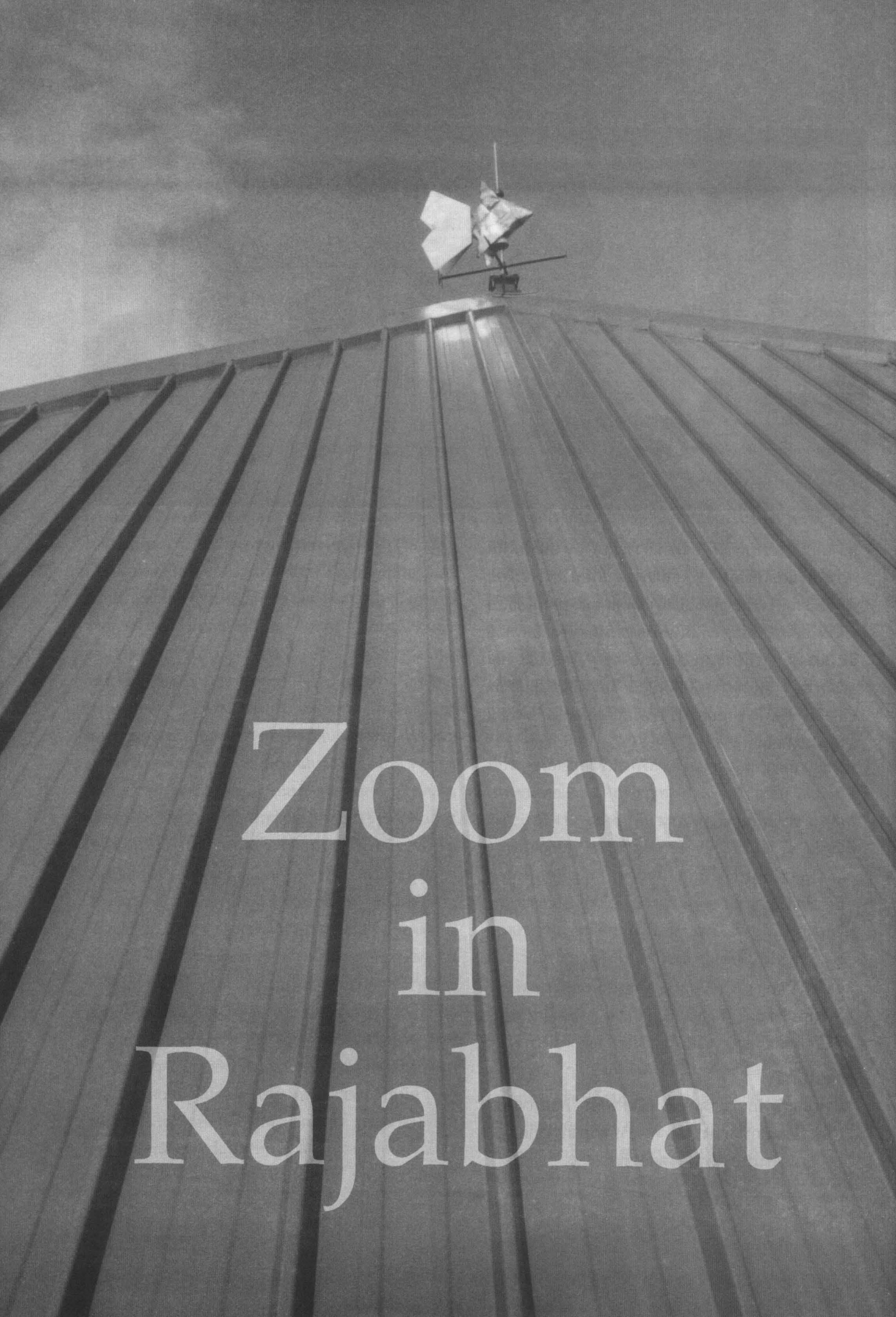
จะออกข้อสอบเป็นความรู้ความจำเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อมีการส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกกับนานาประเทศแล้ว การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือเน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งกระบวนการที่เยาวชนไทยจะสามารถทำข้อสอบเกี่ยวกับความเข้าใจ และการนำไปใช้ได้นั้น เยาวชนจะต้องได้รับการฝึกฝนให้ทำปฏิบัติการควบคู่กันไปด้วย จึงเท่ากับเปิดมิติตามการเรียนการสอนที่จะต้องทำปฏิบัติการควบคู่กันไปด้วย เพราะฉะนั้น การส่งเยาวชนไปแข่งขันวิชาการโอลิมปิกเหล่านี้ จึงนับได้ว่าประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จไปส่วนหนึ่ง คือกระตุ้นให้ครูได้เปลี่ยนแนวทางการสอนจากเดิมไป และผลจากการเปลี่ยนแนวการสอนนี้จะเห็นได้จากเยาวชนไทยที่เป็นตัวแทนสาขาวิชาการต่าง ๆ ไปแข่งขันกับเยาวชนนานาชาติ แล้วเยาวชนของไทยก็ไม่น้อยหน้าหรือด้อยกว่าเยาวชนของต่างชาติ คือสามารถพิชิตเหรียญการแข่งขันและประกาศนียบัตรเกียรติคุณ แสดงความสามารถให้ประจักษ์แก่นานาชาติแล้ว เยาวชนไทยสามารถได้ทั้งเหรียญเงิน เหรียญทองแดง และประกาศนียบัตรเกียรติคุณ ในวิชาคณิตศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ และคอมพิวเตอร์ และวิชาชีววิทยาที่ส่งเยาวชนไปแข่งขัน สามารถคว้าชัยชนะได้เหรียญทองมาแล้วถึง 5 เหรียญทอง เมื่อปี พ.ศ. 2535 แข่งขันที่เมืองโปปราด ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐ เช็ก และสโลวัก ได้มา 1 เหรียญทอง และในปี พ.ศ. 2538 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดแข่งขันที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เยาวชนไทยได้ 3 เหรียญทอง 1 เหรียญเงิน และในปี พ.ศ. 2541 แข่งขันที่ประเทศเยอรมันนีเยาวชนไทยได้ 1 เหรียญทอง และล่าสุด ปี พ.ศ. 2542 นี้ แข่งขันที่ประเทศสวีเดน เยาวชนไทยก็ได้รับเหรียญทองมา 1 เหรียญทอง แสดงให้เห็นว่าความรู้ความสามารถวิชาชีววิทยาของเยาวชนไทยมีศักยภาพเทียบเท่า กับนานาประเทศได้ และเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนไทยได้เห็นถึงความสำคัญการพัฒนาประเทศที่จะต้องตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศต่าง ๆ ควบคู่กันไปด้วย มิใช่มุ่งพัฒนาประเทศโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเดียว แบบที่เคยปฏิบัติกันมาแต่ก่อน ๆ ซึ่งกำลังส่งผลกระทบต่อมาถึงปัจจุบัน กรณีระบบนิเวศป่าเปลี่ยนไป ทั้งป่าต้นน้ำลำธาร ป่าชายเลน ทำให้เกิดอุทกภัยและวาตภัยที่รุนแรงหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นในเมื่อเยาวชนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ซึ่งถึงความสำคัญของป่าซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคงจะได้นำความรู้

ความสามารถเข้ามาแก้ไขสถานการณ์สภาพแวดล้อมให้มีสภาพดีขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ และการทำลายป่าก็จะลดน้อยลงไป รวมทั้งจะได้ช่วยพัฒนาประเทศโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้เหมาะสมพอควรที่ไม่ไปทำลายธรรมชาติจนเกิดวิกฤต จึงเห็นว่า การที่ประเทศไทยส่งเยาวชน โดยไปแข่งขันคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์โอลิมปิกนี้ ถือว่าเป็นความสำเร็จอย่างยิ่งที่ช่วยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทัดเทียมนานาชาติได้

เอกสารอ้างอิง

สสวท.และวัฏจักร “การแข่งขันคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ” บริษัทวัฏจักรจำกัด (มหาชน) กรุงเทพฯ เขตตลิ่งชัน, 2536.

Zoom
in
Rajabhat

นายแพทย์ ทรงเกียรติ ปิยะกะ จากสหรัฐอเมริกา มาบรรยายพิเศษให้แก่นักเรียน นักศึกษาและคณาจารย์ในสถาบันฟัง ในหัวข้อเรื่อง เรียนรู้เรื่องยาเสพติด จัดโดยศูนย์เวชฯ เมื่อ 3 กรกฎาคม 2542

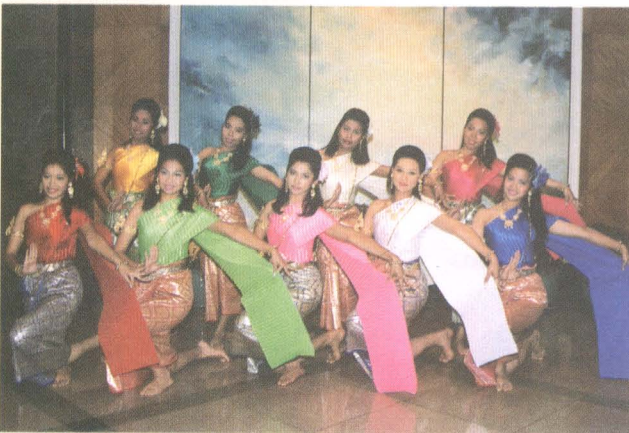
นายพระนาย สุวรรณรัฐ รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานเปิดงานเปิดทองสู่ชนบท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ สนามกีฬาของ สถาบันราชภัฏ เมื่อ 3 กรกฎาคม 2542

อธิการบดี เป็นประธานพิธีไหว้ครูงานศิลปไทย ณ หอประชุม ของสถาบัน เมื่อ 3-4 กรกฎาคม 2542

อธิการบดี เป็นประธานในพิธีไหว้ครูของนักเรียนสาธิตของสถาบัน เมื่อ 8 กรกฎาคม 2542

อธิการบดี คณาจารย์สำนักศิลปะ และวัฒนธรรม นำนักศึกษาภาควิชาดนตรี และนาฏศิลป์ไปร่วมงานแสดงวัฒนธรรมนานาชาติ ที่มาเก๊า ระหว่างวันที่ 11-21 กรกฎาคม 2542

คณะกรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏชุดใหม่ ได้เริ่มประชุมครั้งแรกแล้วเมื่อวันจันทร์ที่ 13 กันยายน 2542 และมีประชุมเป็นประจำทุกวันจันทร์ที่ 2 ของเดือน นายสภา คือ ศ.ดร.กระมล ทองธรรมชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ดร.เจริญ วัชรรังษี, รศ.ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ศ.ดร.สุจิต เพียรชอบ, นายศักดิ์ ตำนชัชวโรจิต, นายพระนาย สุวรรณรัฐ, ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ผศ.ดร.โอม หุะนันท์ และ นายดำรง พุฒตาล

อธิการบดี เป็นประธานในพิธีวางพานพุ่มถวายราชสักการะแด่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 18 สิงหาคม 2542

อธิการบดีเป็นประธานเปิดการแข่งขันกีฬาภายในของนักศึกษา
เมื่อ 25 สิงหาคม 2542 และงานกีฬาภายในของนักเรียนสาธิต เมื่อ
27 สิงหาคม 2542

อธิการบดีเป็นประธานเปิดงานการประกวดเพชรน้ำหนึ่ง
มรดกไทย ประเภทลำตัด ณ ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ เมื่อ 27 สิงหาคม
2542

โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์เชิญอธิการบดีเป็นประธานเปิดและ
ปิด โครงการสัมมนาฝึกปฏิบัติงานเขียน วารสารศาสตร์ และเป็นวิทยากร
บรรยายพิเศษ เมื่อ 28 สิงหาคม 2542 ณ ห้อง 317

สถาบันราชภัฏพระนครหรือยูธยา ร่วมกับมูลนิธิ ดำรง พุฒตาล จัดอภิปรายเรื่อง ภาษากับการพัฒนาชีวิต โดยมี คุณสุภัทร สวัสดิรักษ์ และคุณประยอม ชองทอง ร่วมเป็นวิทยากร ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2542

สถาบันราชภัฏพระนครหรือยูธยา ได้จัดเสวนา เรื่อง "การลักลอบค้า และขโมยโบราณศิลปวัตถุ" ณ ห้อง 317 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2542 มี ศ.ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี เป็นประธานเปิดการเสวนา

นายปรีชา ผดุงจันทร์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นประธานเปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการความรู้การวิจัยเบื้องต้นสำหรับ อบต.ซึ่งจัดโดยสำนักวิจัยฯ ของสถาบันราชภัฏ เมื่อ 6 กันยายน 2542

รศ.ดร.ทองคุณ หงส์พันธุ์ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นประธานเปิดการประชุมสัมมนา เรื่อง "การปฏิรูปการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย" ณ โรงแรมกรุงศรีวิเวอร์ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2542 จัดโดยสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยความร่วมมือของสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักการประถมศึกษาจังหวัด

นางประไพ นามะณีรัตน์ รองผู้อำนวยการสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นประธานเปิดการประชุมสัมมนาเรื่อง "การปฏิรูปการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย" ณ โรงแรมกรุงศรีวิเวอร์ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2542

นายพระนาย สุวรรณรัฐ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นประธานเปิดการประชุมเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ณ โรงแรมแกรนด์ เมื่อ 13 กันยายน 2542

นางประไพ นามะณีรัตน์ รองผู้อำนวยการสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นประธานเปิดการประชุมเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ณ โรงแรมแกรนด์ เมื่อ 13 กันยายน 2542

งานนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ชุด "ครูของแผ่นดิน"
พิธีเปิดอาคารท้องฟ้าจำลองราชภัฏอุรุษยา
และศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น วันที่ 18-19 ธันวาคม 2542
ณ อาคารท้องฟ้าจำลอง สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
โดยเลขธิการสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
ดร.สงบ ลักษณะ เป็นประธานในพิธีเปิด

เนื่องจากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศแต่ละแห่งได้จัดงานประชุมทางวิชาการและนิทรรศการชุด "ครูของแผ่นดิน" ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2542 เพื่อให้ชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียงมีโอกาสตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณ และพระบรมราชานุเคราะห์ที่พระองค์ทรงมีต่อพสกนิกรในอีกหลายๆด้าน สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จึงได้เชิญสถาบันราชภัฏต่างๆมา่วมการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาครั้งนี้ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง สถาบันที่สามารถมาร่วมงานครั้งนี้ได้ ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สวนดุสิต จันทรเกษม พระนคร บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา หมู่บ้านจอมบึง กาญจนบุรี นครราชสีมา อุบลราชธานี อุตรธานี เชียงราย และธนบุรี

อาคารท้องฟ้าจำลองที่ได้สร้างเสร็จสมบูรณ์ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2542 ในครั้งนี้ได้จัดแสดงท้องฟ้าจำลองให้นักเรียนเข้าชมฟรีตลอดงาน มีนิทรรศการให้ความรู้ทางดาราศาสตร์ และสังเกตท้องฟ้าจริงด้วยกล้องโทรทรรศน์บนชั้นดาดฟ้าของอาคารด้วย

ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นที่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ร่วมกับหน่วยงานสถาบันการศึกษาชั้นสูงของจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 12 แห่ง คือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วาสกรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หันตรา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพเสนา สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การศึกษานอกโรงเรียน และชมรมการศึกษาเอกชนได้จัดกระทำศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นอยุธยาขึ้น โดยนำเทคโนโลยีมาจัดกระทำข้อมูลของจังหวัดทุกๆด้าน เพื่อประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยวทั่วไปที่สนใจใคร่รู้จักจังหวัดพระนครศรีอยุธยามากยิ่งขึ้น

โอกาส ศรีสะอาด รายงาน

อธิการบดี เป็นประธานเปิดงานการแสดงผลงานของชมรม
นักศึกษา จัดโดยองค์การนักศึกษา เมื่อ 15 กันยายน 2542

อธิการบดีเป็นประธานที่ประชุมเพื่อดำเนินการโครงการ วิจัย
สภาพแม่น้ำ ลำคลองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อการอนุรักษ์
และการท่องเที่ยวซึ่งเป็นโครงการที่ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง
เริ่มโครงการเมื่อ 16 กันยายน 2542

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติร่วมกับสถาบัน
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจัดทำประชาพิจารณ์เรื่องใบประกอบวิชาชีพครู
ณ ห้องประชุม 317 ของสถาบัน เมื่อ 17 กันยายน 2542

อธิการบดี เป็นประธานมอบวุฒิบัตรแก่คณะนายตำรวจ
ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ผ่านการอบรมหลักสูตร
การใช้คอมพิวเตอร์ในสำนักงานที่สำนักวิจัยและบริการวิชาการได้จัดขึ้น
เมื่อ 17 กันยายน 2542

ด้วยรัก สัมครมัน นิตินันท์ มุทิตาจิต'42 21 กันยายน 2542

นักเรียนโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏพระนครร้อยยธา
เดินทางไปแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนสาธิต
ของมหาวิทยาลัยเกียวโตทางการศึกษา ในช่วงปิดภาคเรียนที่ 1/2542
ทั้งนี้ตามโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันทั้งสอง

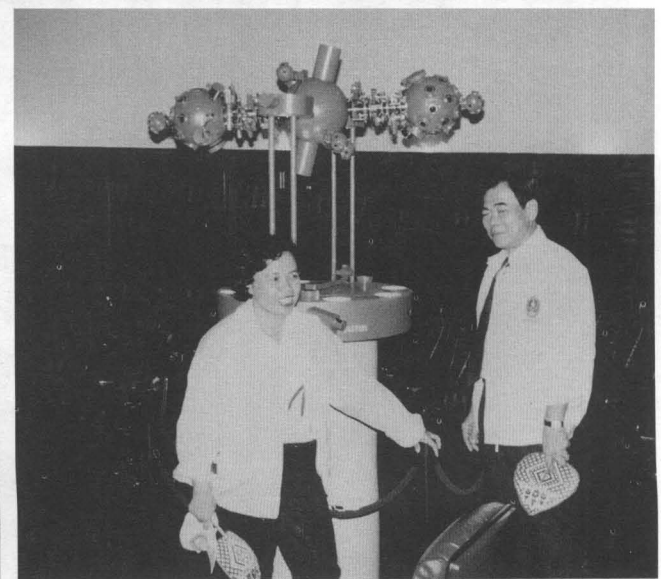
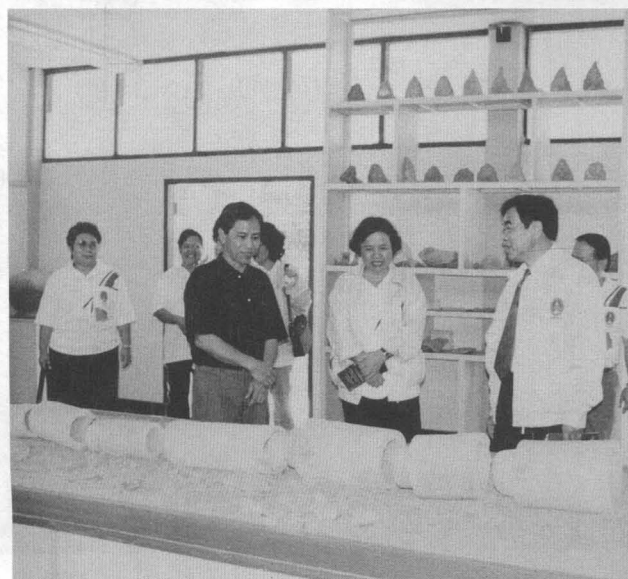

การประชุมปฏิบัติการก่อนเปิดภาคเรียน 2/42 วันที่ 26-27 ตุลาคม 2542

ดร.สงบ ลักษณะ เลขานุการสภาสถาบันราชภัฏ เข็มชม
หน่วยงานในสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 9 พฤศจิกายน 2542

อธิการบดีเป็นประธานที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำศูนย์ข้อมูล
ท้องถิ่น “อยุธยาศึกษา” โดยความร่วมมือของสถาบันการศึกษา
ระดับสูงและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกหน่วยของ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โครงการนี้คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ
และสามารถใช้ประโยชน์ได้ภายในเดือนธันวาคม 2542

สำนักงานอธิการบดี

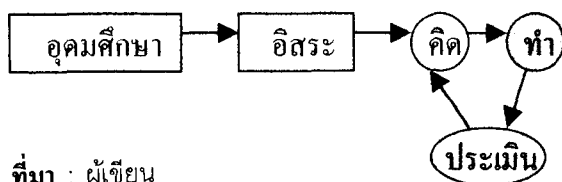
ปฏิรูปอุดมศึกษากันเมื่อไร ใครจะดำเนินการ

เจริญ แสภักดิ์

อุดมศึกษาในที่นี้หมายถึง เฉพาะสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาได้ด้วยตัวเอง ถึงระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย อุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี ยังมีได้กล่าวถึงในนี้ และมาตรา หมายถึงมาตรา ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ในเชิงวิชาการหรือทางด้านการศึกษาแล้ว สังคมมองกันว่าไม่มีใครอยู่เหนืออุดมศึกษาไปได้ อุดมศึกษาเป็นสมมอมของสังคม เป็นสมมอมของประเทศ (ชวน หลีกภัย, 2541:25) ทั้งในทางความคิด หรือไม่ว่าจะเป็นการคิดแก้ปัญหาปัจจุบัน หรือวางแผนอนาคตก็ตาม อุดมศึกษาย่อมมีขีดความสามารถที่จะกระทำได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ ใครจะมาสั่งให้อุดมศึกษา “ต้องไปทางโน้นทางนี้” “ต้องซ้ายหันขวาหัน” คงจะยาก อุดมศึกษาดำเนินการเองได้โดยอิสระ มิฉะนั้นจะเป็น “อุดมศึกษา” ไปทำไมกัน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า อุดมศึกษาจะมีอภิสิทธิ์ เพียงแต่อุดมศึกษามีอิสระที่จะคิดที่จะทำไปตามทิศทางของตน ภายใต้กรอบของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิ : ระบบการปฏิบัติงานของอุดมศึกษา

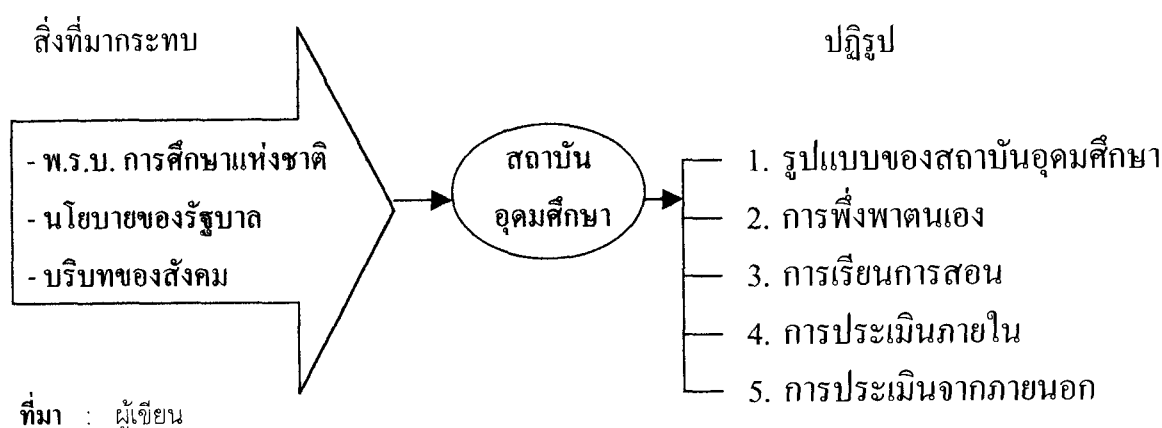
ที่มา : ผู้เขียน

จากแผนภูมิข้างต้นหมายความว่า อุดมศึกษามีความเป็นอิสระสามารถบริหารจัดการและดำเนินการที่เป็นของตนเองได้ โดยจะต้องมีการคิด การวางแผนในสิ่งเป็นภารกิจของตน แล้วจึงไปกระทำหรือปฏิบัติการตามแผนเสร็จแล้วก็ติดตามประเมิน ก็ย่อมจะพบเห็นข้อดีข้อเสีย ข้อเสนอแนะที่จะนำไปใช้ในการคิดวางแผนใหม่ โดยกระบวนการนี้จะต้องได้แนวทางที่ดีขึ้น หรือเป็นนวัตกรรมอยู่ไม่น้อย

อย่างไรก็ตามมาถึงปัจจุบัน โดยนับแต่มี พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไปนี้จะเรียกว่ากฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา สารสำคัญในบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาโดยรวม เพราะว่ากฎหมายการศึกษาแห่งชาตินี้ ก็คือ หลักการจัดการศึกษาของชาติ ที่สถานศึกษาและที่ทุกคนในชาติในสังคมต้องปฏิบัติตาม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาส่วนหนึ่งในองค์กรรวมก็เป็นคน คือเป็นคนที่กฎหมายของสถาบันนั้น สมมติขึ้นให้เป็นคนเรียกว่า นิติบุคคลนั่นเอง นิติบุคคลจึงกระทำการได้อย่างบุคคลธรรมดา เว้นแต่โดยสภาพจะทำให้ไม่ได้อย่างบุคคลธรรมดาเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจึงมีหลายประการ โดยเฉพาะผลกระทบที่ต้องเกิดขึ้นใหม่คือ ต้องทำอะไรเหมือนเดิมอย่างที่เคยทำมาหรือถึงขั้นที่เรียกว่า ปฏิรูปนั้น จะขอเสนอบางประเด็น ได้แก่

1. รูปแบบของสถาบันอุดมศึกษา
 2. การพึ่งพาตนเอง
 3. การเรียนการสอน
 4. การประเมินภายใน
 5. การประเมินจากภายนอก
- ซึ่งอาจเขียนเป็นแผนภูมิประกอบได้ ดังนี้

แผนภูมิ : ผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาทำให้มีสิ่งที่ต้องปฏิรูป

สิ่งที่กระทบกับอุดมศึกษามีหลายอย่าง แต่ที่เป็นหลักในปัจจุบันคือ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนโยบายของรัฐบาล ดังที่จะขยายความต่อไปนี้

1. รูปแบบของสถาบันอุดมศึกษา

ในเรื่องนี้มีหลักอยู่อย่างชัดเจน ในมาตรา 36 คือ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทาง เช่น โรงเรียนนายร้อยตำรวจ วิทยาลัยพยาบาล ฯลฯ ที่สังกัดกระทรวงทบวงกรมอื่น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นกฎกระทรวง นอกจากนี้ ให้สถานศึกษาดังกล่าว คือ สถานศึกษาอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

ในเรื่องนี้จึงแยกออกพิจารณาในรายละเอียดได้ 3 กรณีคือ

1. สถานอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลอยู่แล้วในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาประเภทนี้แสดงว่ามีกฎหมายของตนที่เป็นนิติบุคคลอยู่แล้ว ในวันที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติมีผลใช้บังคับ อย่างเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น ก็ต้องมาทบทวนว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ขัดกับกฎหมายการศึกษาแห่งชาติหรือไม่ ถ้าขัดก็แก้ไขปรับปรุงกฎหมายเสียใหม่ ถ้าไม่ขัดก็ไม่ต้องแก้ไขวิธีพิจารณาง่าย ๆ ก็ คือ ให้ดูว่า ถ้าจะทำตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติจะทำได้หรือไม่ ถ้าทำได้ หมายความว่ากฎหมายของสถาบันนั้นก็ไม่ได้ขัด แต่ถ้าไม่สามารถทำให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาแห่งชาติได้ นั่นหมายความว่ากฎหมายของสถาบันการศึกษานั้น ขัดกับกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องมีการแก้ไขปรับปรุงต่อไป
2. ทางเลือกรูปแบบของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลอยู่แล้วในปัจจุบัน

หมายความว่าให้สถาบันอุดมศึกษานั้นเลือกเอาเองว่า จะยังเป็นส่วนราชการหรือจะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ คืออย่างไร ๆ ก็ยังเป็นของรัฐ เพียงแต่สถานะต่างกัน รูปแบบเดิมเป็นส่วนราชการ ต้องปฏิบัติตามแบบแผนของราชการทั่ว ๆ ไป หรือว่าจะเลือกไปอยู่ในรูปแบบใหม่คือหน่วยงานในกำกับของรัฐ ก็ต้องปกครองตนเองต้องทำภารกิจหนักขึ้น พึ่งพาตัวเองมากขึ้น

แต่ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลดำเนินการของตนเองได้อยู่แล้ว จะมีผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลด้วย คือ ต้องการที่จะให้ออกไปเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐทั้งหมดภายในปี 2545 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเงื่อนไขการกู้ยืมเงินของรัฐบาลจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (เอ. ดี. พี.) จึงไม่มีทางเลือกอื่นแล้ว สถาบันอุดมศึกษาต้องอยู่ภายใต้นโยบายรัฐบาลด้วย เพราะยังต้องรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐอยู่ จึงต้องเร่งวางแผนและ

ปฏิรูปรูปแบบและโครงสร้างที่เหมาะสมของตนในรายละเอียด เพื่อเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐให้ทันตามกำหนดกันต่อไป

ความเป็นอิสระและคล่องตัวของสถาบันอุดมศึกษาจากนี้ไป จึงต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสภาอุดมศึกษาของตนเอง บทบาทของสภาอุดมศึกษาแต่ละแห่ง จึงต้องมีความเข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มิฉะนั้นการดำเนินงานกิจการของสถาบันอุดมศึกษาจะติดขัดได้ หรืออีกนัยหนึ่งต่อไปสถาบันอุดมศึกษาทำอะไรได้หรือไม่ได้ ขึ้นอยู่กับสภาสถาบันของตนเองเป็นหลักมากกว่าเดิมเป็นอย่างมาก การปฏิรูปสภาสถาบันจึงต้องกระทำเช่นกัน

หากจะถามว่าแล้วใครจะเป็นผู้ดำเนินการและดำเนินการเมื่อไรในเรื่องนี้ คำตอบแบบฟันธงก็ว่า น่าจะเป็นผู้บริหารสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษานั้นคือ อธิการบดี เป็นหลัก

ประกอบด้วย คณะผู้บริหารระดับสูง และรวมถึงสมาคมบัณฑิตศึกษานั้น แต่ทั้งนี้ การดำเนินการปฏิรูปไปในทิศทางใดไม่ควรลืมความคิดความเห็น ข้อเสนอแนะและความเข้าใจจากสมาชิก คือ คณะจารย์และบุคลากรอื่นในสถาบันอุดมศึกษานั้นด้วย เพื่อจะได้มีส่วนร่วมมาตั้งแต่เริ่มต้นอย่างมีความตระหนัก เพื่อการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป จะมีความสะดวกราบรื่น มีพลังและรวดเร็วมากขึ้น

3. ทางเลือกของสถาบันอุดมศึกษาที่ยังไม่เป็นนิติบุคคลในปัจจุบัน

สถาบันอุดมศึกษาประเภทนี้ มีอยู่หลายแห่ง เช่น สถาบันราชภัฏ สถาบันราชชมงคลเหล่านี้เป็นต้น ผลจากกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ก็ให้เป็นนิติบุคคล แต่ต้องยกร่างกฎหมายของตนขึ้นมาเอง แล้วผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติตามปกติ โดยจะมีทางเลือกสองทาง ได้แก่ เป็นส่วนราชการ หรือหน่วยงานในกำกับของรัฐ (ม.36) โดยได้พิจารณาแล้วไม่เปิดโอกาสให้เลือกอย่างอื่นได้อีก โดยให้เวลาเตรียมการและตัดสินใจสามปี คือต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 19 สิงหาคม 2545 สถาบันอุดมศึกษาประเภทนี้มีอยู่มาก แต่ละแห่งจำเป็นต้องคิดกันเองตัดสินใจกันเอง ซึ่งสถาบันการศึกษาเหล่านี้ต่างจัดการศึกษา สร้างสรรค์สังคมมายาวนาน มีความเติบโตและเข้มแข็งพอที่จะคิดเองได้ เลือกแนวทางเดินของตนเองได้ แต่ละสถาบันจึงพึงมีคณะกรรมการและต้องคิดในเชิงปฏิรูป สร้างวิสัยทัศน์ กระบวนทัศน์ วิธีการทำงานใหม่ถ้ายังยึดถือวัฒนธรรมการทำงานแบบประเพณีดั้งเดิม จะไม่ได้รับแบบใหม่ที่สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้มีการปฏิรูปการจัดการศึกษาของชาติ ในทุกด้าน ทุกระดับการศึกษา จึงต้องใช้ความรอบคอบและตระหนักในการเตรียมการไปสู่จุดหมายที่พึงประสงค์นี้

2. การพึ่งพาตนเอง

สถาบันอุดมศึกษาต้องพึ่งพาตนเอง ต้องจัดการของตนเองโดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณ ซึ่งมีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าให้รัฐจัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไป ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์กรมหาชน (มาตรา 60(5)) หมายความว่า ต่อไปนี้รัฐจะสนับสนุนโดยให้งบประมาณมาก่อนหนึ่ง ให้สถาบันอุดมศึกษาบริหารเอง ซึ่งอาจไม่พอเพียงแก่การดำเนินการก็ได้

หรืออาจพอเพียงก็อาจเป็นได้ ถ้าสถาบันนั้นเน้นคุณภาพ ประหยัดงบประมาณและปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับภารกิจที่ต้องทำ แต่ส่วนหนึ่งก็คงไม่พอเพียง จำต้องช่วยเหลือตัวเอง ต้องหารายได้มาจากทางอื่น ๆ เช่น รายได้จากค่าบำรุงหรือค่าธรรมเนียมการศึกษา การรับจ้างบริการทางการศึกษา ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การวิจัย การเป็นที่ปรึกษา เป็นวิทยากร การจัดการทรัพย์สิน ทั้งทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิบัตรทรัพย์สิน และอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน อาคาร สถานที่ ฯลฯ อันอาจนำมาให้เช่า หรือใช้ประโยชน์โดยมีค่าตอบแทน ย่อมกระทำได้ทั้งสิ้น รวมทั้งการลงทุนในกิจการใด ๆ เพื่อหวังผลตอบแทนเหล่านี้ ก็ย่อมจะได้งบประมาณมาสนับสนุนได้จำนวนหนึ่ง

ข้อสังเกตในเรื่องนี้มีว่า ผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาประเภทนี้ อาจต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงการศึกษาในอัตราที่สูงขึ้น และถ้าต้องเสียในอัตราที่เพิ่มจะเป็นธรรมกับผู้เรียนหรือไม่เพียงใด น่าจะต้องมีการพิจารณา เพราะผู้ที่เข้าศึกษาอาจเป็นผู้มีเงินได้หรือโดยผู้ปกครองที่ต้องเสียภาษีให้รัฐเท่าเดิม การได้รับสิ่งบริการจากรัฐอย่างน้อยน่าจะเท่าเดิม การอุดมศึกษาถือว่าเป็นบริการอีกลักษณะหนึ่งของรัฐ ถ้าจะต้องเสียค่าบำรุงหรือค่าธรรมเนียมการศึกษาสูงขึ้น ในขณะที่ยังเสียภาษีเท่าเดิม จะเหมาะสมเพียงใดหรือจะได้อุดหนุนภาษีได้บ้างหรือไม่เพียงใด เป็นประเด็นที่น่าจะได้รับการพิจารณา อีกประการหนึ่ง ถ้าสถาบันอุดมศึกษาเก็บค่าบริการสูง อาจกลายเป็นสถาบันอุดมศึกษาของคนบางกลุ่มไป นั่นคือคนรวยเท่านั้นที่จะเรียนได้ คนฐานะระดับกลางลงมาคงไม่มีสิทธิ์เรียนได้อีกต่อไป อุดมศึกษาเพื่อมวลชน ก็ยิ่งจะถอยห่างออกไป

3. การเรียนการสอน

ตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาทุกระบบต้องเน้นความสำคัญของความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่ถือว่าเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ได้แก่ การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านให้เกิดการเรียนรู้ผลสมผสานสาระความรู้ได้อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา นอกจากนี้ ในหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ
สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนา
คนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ
ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม นอกเหนือไป
จากจุดมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและ
การค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้และพัฒนาสังคม
(ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 7-9)

ในเรื่องปฏิรูปหลักสูตรระดับอุดมศึกษาจะต้องปฏิรูป
ให้บูรณาการให้มากที่สุดโดยเฉพาะในส่วนของการศึกษาทั่วไป
(General Education) ไม่ควรจะแยกอยู่โดดเดี่ยวเป็นแต่ละวิชา
แต่อาจหลอมรวมเป็นกลุ่มที่ผสมผสานและไปด้วยกันได้
หลาย ๆ วิชา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นไปในชีวิตจริง
ในสังคมจริง ๆ มากขึ้น แต่ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้
หรือการเรียนการสอนควรจะมีกิจกรรมและวิธีการที่
หลากหลายมากขึ้น มีรูปแบบที่ไม่เหมือนเดิม ถ้าเหมือนเดิม
แสดงว่ายังไม่ได้ปฏิรูป เช่น เดิมสอนแบบบอกความรู้
ปัจจุบันยังสอนแบบบอกความรู้เหมือนเดิมอีก ผู้เรียนจำ
ตามทีผู้สอนบอก ถึงเวลาประเมินผล ก็ถามว่าจำอะไรได้บ้าง
ก็ตอบตามที่ผู้สอนบอกไปเท่าที่จำได้ นานไปก็จำไม่ได้
มากไปก็จำไม่ไหว บางทีจำไว้ก็ไม่ได้ประโยชน์เพราะล้าสมัย
เสียแล้ว อย่างนี้ไม่ถือว่าปฏิรูปการเรียนการสอน จะถาม
ว่าใครจะเริ่ม และจะเริ่มเมื่อไร ในเรื่องของกระบวนการเรียน
การสอน ถ้าไม่ใช้งบประมาณก็ว่าจะทำได้ทันที ถ้าใช้
งบประมาณอาจต้องวางแผนและดำเนินการที่ต้องใช้ระยะ
เวลาตามสมควรและที่ทำได้ทันทีก็เพราะว่ากฎหมาย
การศึกษานี้มีผลบังคับใช้แล้ว หากไม่ทำไม่ปฏิรูปวันหนึ่ง
ก็อาจถูกทวงถามจากผู้เรียน ผู้ประเมินหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้
และเมื่อมาถึงตอนนี้ก็คงตอบได้แล้วว่าคนที่ต้องทำคือผู้สอน
ทุกคนนั่นเอง

สำหรับเรื่องหลักสูตรก็จำต้องทบทวนพิจารณาว่า
สภาพปัจจุบันโดยเฉพาะวิชาการศึกษาทั่วไปว่าความเหมาะสม
อยู่ในระดับใด หากยังไม่เหมาะสมก็ต้องเร่งรีบแก้ไข
ปรับปรุงพัฒนา ผู้ที่รับผิดชอบและเป็นต้นเรื่องน่าจะเป็น
ฝ่ายพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายที่ต้องนำหลักสูตรไปใช้
แม้กฎหมายมิได้บัญญัติไว้โดยตรงว่าให้ทำในรายละเอียด
อย่างไร แต่ก็ต้องตีความได้โดยทั่วไปว่า จะต้องมีการปฏิรูป
ทั้งหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนด้วยทั้งสอง
ประการโดยเฉพาะในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน
น่าจะถือได้ว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูป สำหรับการจัดการ

ศึกษาเพื่อการเรียนรู้โดยแท้จริง การปฏิรูปกระบวนการเรียน
ซึ่งเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้สอนนั้นมักกฎหมาย
การศึกษาแห่งชาติบัญญัติว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนา
กระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ
ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม
กับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” ชาวอุดมศึกษาจึงต้อง
ช่วยกันตีความส่วนนี้ให้ลงสู่การปฏิบัติจริงของตนให้มีความ
ชัดเจนให้ได้

4. การประเมินภายใน

ผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันอุดมศึกษาในเรื่องสำคัญ
คือ การที่สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพ
และมาตรฐานการศึกษานั้นเอง แต่สำหรับระบบ หลักเกณฑ์
และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาต้องเป็นไปตามกฎ
กระทรวง แต่ขณะนี้เขียนนี้กฎกระทรวงยังไม่ออกมาบังคับใช้
แต่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องถือว่าการประกันคุณภาพ
ภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการ
อย่างต่อเนื่อง โดยมีการทำรายงานประจำปี เสนอต่อ
หน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชนทั้งนี้เพื่อนำ
ไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อ
รองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพโดยทั่วไปจะพิจารณาปัจจัยใน
เรื่องกระบวนการ (Process) มากกว่าดูผลผลิต (Out put)
โดยที่คาดหวังว่าถ้ากระบวนการดีได้มาตรฐาน ผลผลิตก็
ย่อมดีไปด้วยนั่นเองและเมื่อวางระบบประกันคุณภาพได้แล้ว
ก็ควรมีการประเมินผลของระบบหรือมีการตรวจสอบ
ภายในเพื่อดูว่ามีอะไรยังไม่เป็นไปตามระบบจะได้ปรับปรุง
พัฒนา และเมื่อสิ้นปีก็จัดทำรายงานประจำปี ซึ่งอาจมี
เทคนิคต่างๆ กัน แต่ควรพัฒนาให้มีความง่ายและสะดวก
ในการจัดทำ จะไม่ไปหนักอยู่เฉพาะปลายปี เช่น การจัด
ทำโดยเก็บข้อมูลหรือทำรายงานในทุก ๆ ขั้นตอนของ
กระบวนการให้เบ็ดเสร็จ เช่น ถ้ากระบวนการจากเริ่มจาก
การสรรหาคนเข้าเรียน เมื่อจบการสรรหาแล้วก็จัดทำรายงาน
เก็บข้อมูลไว้ กระบวนการอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน
มีรายงานให้เบ็ดเสร็จไปในตัว สิ้นปีมารวมและปรับปรุง
เป็นรายงานประจำปี ย่อมกระทำได้ง่ายและมีความถูกต้อง
แม่นยำและน่าเชื่อถือกว่าที่จะมาทำเมื่อปลายปีครั้งเดียว

การตรวจสอบภายในหรือการประเมินภายในจะทำให้

ตอบคำถามได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพหรือเป็นไปตามระบบหรือไม่ และยังคงเป็นการเตรียมพร้อมไว้สำหรับการตรวจสอบจากภายนอกด้วย แต่น่าสังเกตมีว่า การรายงานประจำปีส่วนใหญ่สถาบันอุดมศึกษาทำอยู่แล้ว แต่ในที่นี้ทำรายงานเฉพาะส่วนที่ทำการประกันคุณภาพภายในเท่านั้น และทำเพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน หรืออีกนัยหนึ่งเมื่อสาธารณชนขอดูก็คงต้องให้ดูและยังเป็นพื้นฐานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก หรือการประเมินจากภายนอกด้วย

5. การประเมินจากภายนอก

นับเป็นกิจกรรมท้าทายและถือว่าเป็นการปฏิรูปอย่างแท้จริงหากสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาถึงระบบการประกันคุณภาพภายนอกได้ ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการเป็นอย่างไรต้องติดตามจากกฎกระทรวง แต่ส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนอาจพัฒนามาจากระบบการประกันคุณภาพภายใน หรืออาจสร้างหรือมีระบบใหม่ เช่น ระบบ ISO 9000 หรือ 9002 เป็นต้น

เมื่อสร้างระบบประกันคุณภาพภายนอกได้แล้ว ก็ดำเนินตามระบบตรวจติดตามระบบภายในและรักษาระบบเมื่อพร้อมแล้วเตรียมรับการตรวจสอบหรือประเมินจากภายนอกองค์กรที่บทบาทตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา” โดยสำนักงานนี้จะทำหน้าที่ในการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษานั้นเอง

การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย เช่น ครั้งสุดท้ายประเมินปี 2542 ครั้งต่อไปต้องประเมินปี 2547 ทั้งนี้เพื่อเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน และถ้าผลประเมินไม่ได้มาตรฐานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาก็เสนอให้มีการปรับปรุง

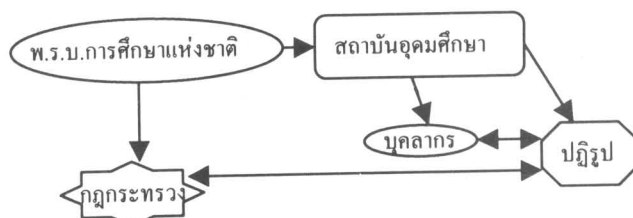
สำหรับการประเมินผลภายนอก จะต้องจัดให้มีขึ้นภายในหกปีคือภายในวันที่ 19 สิงหาคม 2548 สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินเป็นครั้งแรก นั้นหมายความว่า บางแห่งอาจพร้อมก่อนนี้ก็แล้ว เมื่อกฎหมายกำหนดเช่นนี้ การหลีกเลี่ยงไม่ประเมินคงกระทำไม่ได้ จึงต้องเร่งรีบดำเนินการปฏิรูประบบ หรือสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน

ระบบประกันคุณภาพภายนอกได้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เพราะถ้ารอให้ใกล้ถึงเวลานั้น คงทำอะไรไม่ทันจะมีผลกระทบต่อสถาบัน

สรุป

การปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษา อันมีผลกระทบต่อมาจากกฎหมายการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา มีหลายด้านที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเร่งรีบดำเนินการไม่ว่าจะเป็นเรื่องรูปแบบของสถาบันอุดมศึกษา การจัดการที่เป็นอิสระที่เป็นของตนเอง หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การประกันคุณภาพเหล่านี้เป็นต้น โดยที่บางประเด็นให้ทำได้โดยทันที บางเรื่องมีปฏิทินที่ต้องปฏิบัติชัดเจนให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายบางเรื่องต้องรอรายละเอียดที่จะประกาศและบางเรื่องจะต้องออกเป็นกฎกระทรวงตามมาอีกจำนวนมาก จะปฏิรูปได้จริงหรือไม่จึงมีองค์ประกอบที่สำคัญอื่นด้วยซึ่งมองภาพรวมได้ตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิ : เจตนารมณ์กับความเป็นจริงในการปฏิรูป

ที่มา : ผู้เขียน

สาระสำคัญที่เป็นภาคปฏิบัติจริง หรือปฏิรูปได้จริง เพียงใด ต้องพิจารณาจากกฎกระทรวงด้วย จึงต้องติดตาม กฎกระทรวงควบคู่กันไปกับกฎหมายแม่บทนี้ กฎหมาย การศึกษาแห่งชาติเป็นการจัดการศึกษาที่ดีแล้ว และกำลัง พุ่งไปสู่อนาคตแต่หากกฎกระทรวงที่ออกมาไม่อยู่ในเชิงปฏิรูป ห้ามนั้นห้ามนี้อย่าทำอย่างนั้นอย่างนี้ ก็ไม่ต่างอะไรกับ เชือกกระตุก ที่คอยแต่จะรั้งให้มาข้างหลัง อัตราเร่ง เชิงปฏิรูปการศึกษา ก็จะลดลง ดีไม่ดีการศึกษาไทยก็จะเป็น เหมือนเจดีย์ยอดตัวนมากขึ้น และไม่ต่างอะไรกับในอดีต

อย่างไรก็ดี กฎ ประกาศ กฎหมาย เป็นแต่เพียง ลายลักษณ์อักษรที่ตราไว้ จะไม่มีความหมายต่อการปฏิรูป การศึกษาอุดมศึกษา หรือการศึกษาของชาติก็ตาม หากบุคคล ที่เกี่ยวข้องยังไม่ตระหนักในความสำคัญ ยังไม่เปลี่ยนแปลง แนวคิดใหม่ ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับ เจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

ชวน หลีกภัย. “อาจารย์มหาวิทยาลัยกับการพัฒนาประเทศ.”

บทความที่ 2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก,

19 สิงหาคม 2542.

สุขภาพของไทยไม่ได้ทรุดโทรม
เสียงเครื่อง
นำเป้าหมาย
ตั้งที่เราเข้าใจกัน
ตรงกันข้ามสหรัฐอเมริกาเสียอีก
เป็นดินแดนของคน
“อมโรค”

วิถีสุขภาพไทย 2000

คนไทยแข็งแรงกว่าฝรั่ง

อ.พ.เจก สุระสีริ

คุณผู้อ่านเชื่อหรือไม่ว่า “ประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งสุขภาพ” หลายคนไม่เชื่อ เพราะเหลียวไปที่ไหนก็เห็นแต่มลภาวะ เดียวก็ได้ยินคนนั้นคนนี้เป็นโรคหัวใจวายตายไปเสียแล้ว ประเดี๋ยวก็ญาติอีกคนหนึ่งเป็นมะเร็งตาย

คนไทยหลายคนก็เสียใจ ไม่อยากเกิดมาเป็นคนไทย พลอยให้นักอิจฉาพวกฝรั่ง โดยเฉพาะชาวอเมริกันเห็นพวกเขา มีรูปร่างสูงใหญ่ เพราะกินเนื้อ นม ไข่ ถ้าเจ็บป่วยเขาก็มีเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัยที่สุด ขนาดหมอกั่งๆ ของเมืองไทยยังต้องไปเรียนมาจากเมืองเขา

นั่นแสดงว่าอเมริกันช่างเป็นต้นแบบแห่งการมีสุขภาพดีเป็นอย่างยิ่ง อเมริกันอาจเทียบได้กับเมืองสวรรค์ สมควรที่คนไทยทุกคนจะบ่ายหน้าไปหา

แท้ที่จริงแล้ว ถ้าคุณผู้อ่านได้เห็นตัวเลขทางสุขภาพต่อไปนี้แล้ว คุณจะเปลี่ยนใจ ได้คิด

เริ่มต้นตั้งแต่อัตราความอ้วนของประชากร 2 ประเทศเปรียบเทียบกัน เราพบอย่างนี้ครับ ชาวอเมริกันผู้ชายมีอัตราความอ้วน 27% และหญิงอเมริกันมีอัตราอ้วน 46% (Catherine Woteki, National Academy of Sciences, 1992) คนไทยมีอัตราความอ้วนทั้งชายและหญิง เพียง 20-25% เท่านั้น (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2533)

ความอ้วนเป็นประตูของโรคร้ายนานา ไม่ว่าจะเป็นโรคเบาหวาน หัวใจ ความดันโลหิตสูง ข้อเสื่อม กระทั่งโรคมะเร็ง เราลองพิจารณาอัตราการป่วยและตายด้วยโรคเหล่านี้ เบาหวานบ้าง ชาวอเมริกันป่วยเป็นโรคเบาหวาน 5,500 คน ต่อประชากร 100,000 คน (Catherine Woteki, National Academy of Sciences, 1992) ขณะที่คนไทยเป็นเบาหวานเพียง 1,440 คนต่อประชากร 100,000 คน

ประธานชมรมอยู่ร้อยปี ชีวิตเป็นสุข (คัดลอกจากหนังสือพิมพ์มติชน 24 กันยายน 2542)

(ดำรง บุญยืน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข 2535)

โรคกระดูกผุ ขณะที่ชาวอเมริกันมีอัตราการกระดูกหัก เพราะกระดูกผุ 1.3 ล้านคน/ปี กล่าวคือมีอัตราการกระดูกหัก 650 รายต่อประชากร 100,000 คน แต่คนไทยที่อายุต่ำกว่า 75 ปี จำนวน 16.3 รายต่อประชากร 100,000 คน และ 61 ราย ต่อประชากร 100,000 คน รวมแล้วคือ 77.3 ราย ต่อ 100,000 ของประชากร (ฉัตรเลิศ พงศ์ไชยกุล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2541)

ตัวเลขนี้เน้นย้ำว่า การที่ฝรั่งพากันร่ายาววัฒนธรรม การบริโภคเนื้อ นม ไข่ แท้จริงเขามีอัตราการกระดูกผุมากกว่า คนไทยมากมายนัก

คนไทยเดิมทีกินอาหารพื้นถิ่น กลับไม่ค่อยมีปัญหา โรคกระดูกผุอยู่สักเท่าไร

มาถึงโรคหัวใจบ้างตัวเลขที่น่าตกใจมาจากออสเตรเลีย ที่พบว่าร้อยละ 50 ของชาวออสเตรเลียที่ตายไป มีสาเหตุ จากโรคหัวใจหลอดเลือดซึ่งนำหน้ามาเป็นอันดับหนึ่ง เป็นที่ รู้จักกันดีว่า ชาวออสเตรเลียดื่มมนต์ต่างน้ำ กินสเต็กเนื้อสัน ไม่แพ้ชาวอเมริกัน

ขณะที่ชาวอเมริกันก็ป่วยไม่น้อยกว่ากัน พวกเขาตาย ด้วยโรคหัวใจหลอดเลือดร้อยละ 37 ของอัตราตายทั้งหมด โดยมีอัตราตายด้วยโรคนี้ 368 คนต่อประชากร 100,000 คน (ศูนย์ควบคุมโรค สหรัฐอเมริกา 1995)

สำหรับคนไทยแล้ว แม้ว่าสถิติการตายด้วยโรคนี้กำลัง นำหน้าเป็นอันดับหนึ่งและนับวันจะทวีขึ้น แต่ก็มียอดตาย เพียง 59 คนต่อประชากร 100,000 คน (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข 2535)

แล้วก็มาถึงโรคร้ายที่น่าตกใจ คือโรคมะเร็ง ชาวอเมริกันป่วยตายด้วยโรคมะเร็ง 269 รายต่อประชากร 100,000 คน ขณะที่คนไทยแม้กำลังป่วยตายด้วยโรคนี้น่ามากขึ้น ทุกทีแต่ก็มีสถิติการตายด้วยโรคลุมนี้นี้มีประมาณ 100 ราย ต่อประชากร 100,000 คนต่อปี (คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ถึงตรงนี้ คุณผู้อ่านก็น่าจะเกิดความภาคภูมิใจได้แล้ว ว่า เมืองไทยแท้ที่จริงแล้ว ยังเป็นดินแดนแห่งสุขภาพที่ พึงไฝ่ฝันหา ดียิ่งกว่าเมืองฝรั่งอเมริกันเป็นไหนๆ

สุขภาพคนไทยไม่ได้โรครุมเร้า เสี่ยงครึ่ง นำเปื้อนนำย ดั่งที่เราเข้าใจกัน ตรงกันข้ามสหรัฐอเมริกาเสียอีกเป็นดินแดน ของคน “อมโรค”

อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีสุขภาพดี คำตอบก็คือ

1) การใช้ชีวิตอยู่ใกล้ธรรมชาติมาแต่ไหนแต่ไร เพราะการทำมาหากินหลักของคนไทยแต่บรรพบุรุษคือ การเกษตรกรรม คนไทยหากินจากป่า ทำไร่ ทำนา ทำสวน ได้รับอากาศที่บริสุทธิ์

2) การออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน เนื่องจาก อาชีพเป็นการเกษตร ชีวิตประจำวันของคนไทยจึงไม่พ้น การใช้แรงงาน จับจอบ จับเสียม การใช้แรงงานเช่นนี้เอง ช่วยให้คนไทยแต่เดิมมาไม่ถูกคุกคามด้วยความอ้วนเบาหวาน ทั้งมีหัวใจแข็งแรง หลอดเลือดสะอาด แอ้มกระดูกไม่ผุอีกด้วย แต่เดิมทีคนไทยจะกินข้าวแต่ละมื้อต้องลงแรงดำข้าวด้วย ครกกระเดื่อง หรือครกตำมือบ้าง ได้ทั้งการออกกำลังกาย ได้ทั้งข้าวซ้อมมือมากิน

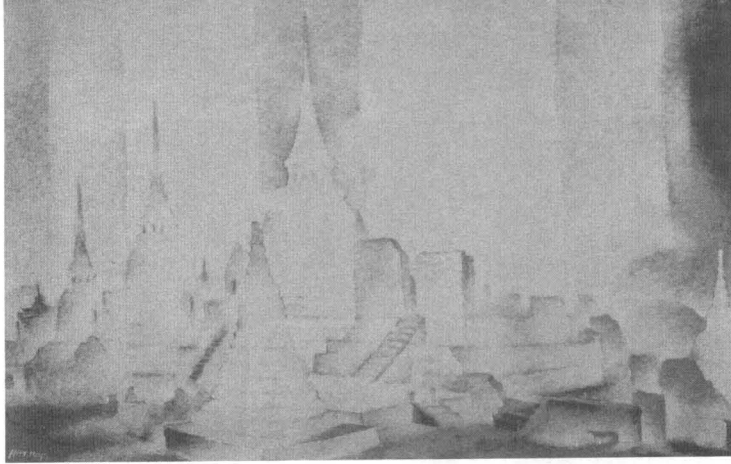
3) การใส่ใจในศาสนา เมืองไทยมีวัดอยู่แทบทุก หมู่บ้าน มีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ คนไทยจึง รักสงบ รักการทำบุญ งดบาตร คนไทยไม่น้อยรู้จักการ ฝึกสมาธิ ถือศีลปฏิบัติธรรม

ผลทางจิตใจเช่นนี้ช่วยให้คนไทยปลอดภัยจากโรค จำนวนไม่น้อยที่มีมากกับภาวะความเครียด

4) คนไทยกินอาหารไทย อาหารไทยแต่ไหนแต่ไรมาคือข้าวซ้อมมือ ผักสด จิ้ม น้ำพริก ดังคำกล่าวของ ลาลูแบร์มีบันทึกไว้ว่า “คนไทยกินข้าวเป็นหลัก กินผัก เป็นพื้น กินกุ้งหอยปูปลา” อาหารเหล่านี้ประกอบด้วย คาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อน มีเกลือแร่ วิตามินสูง มีโปรตีนแต่พอควร มีไขมันไม่มาก แอ้มมีสารแอนติออกซิแดนต์ สารซูเปอร์ แอนติออกซิแดนต์ และมีสารผัก (phytonutrient) ตัวเลขที่ น่าสนใจอีกตัวหนึ่งก็คือ ปีนี้สถาบันอายุรศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขได้ทำการสำรวจ ประชาชนไทยที่มีอายุมากกว่า 100 ปีทั่วประเทศ ก็พบว่า เรามีคนไทยผู้สูงอายุที่อายุยืน 100 กว่าปี ทั้งหมดทั่วประเทศ เท่าที่สำรวจได้ 156 คน ผู้สูงอายุเหล่านี้ทั้งหมดอยู่ในชนบท กับครอบครัว ลูกหลานที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม ทั้งกินอยู่ อย่างเรียบง่าย

ไม่ปรากฏผู้สูงอายุเหล่านี้สักรายเดียว ที่อาศัยอยู่ใน เมืองที่แออัดยัดเยียด ไม่มีใครกินแฮมเบเกอร์หรือน้ำอัดลม เป็นประจำ ไม่มีใครเล่นหุ้น ส่วนเรื่องเล่นหวยนั้น ในการ วิจัยไม่ได้แจ้งไว้

เหล่านี้แหละครับคือ ประจักษ์พยานว่า “เมืองไทยเป็น ดินแดนแห่งสุขภาพ”

Modern art has played a role in changing traditional Thai art over the last half century. Young artists turned completely towards the European and American arts both in terms of academic theory and concept. Furthermore, artistic works in the forms of mixed media, installation and performance have had so much influence it has led to a neglect of the traditional characteristics of Thai art. Some Thai artists have started to reveal the oriental mind and have begun to turn back to their own cultures.

Most of the artists who graduated from academic art programmes (who I call “insiders”) occupy important roles in the development of modern art. As a self-taught artist, Niti Wattuya is a rare example of an “outsider” in Thailand. Having not entered an art institution becomes a starting point for his individual study of art. Without a heavy emphasis on technique, Niti’s interest embraced many disciplines and sciences with a particular focus on philosophy and literature. The result of which is a uniquely broad range of concepts that inspire his work. As well as painting Niti spends a great deal of time writing, reading and travelling in both Thailand and in other countries. He is what I call a “non-system artist” or an “outsider”.

For almost 30 years, his works have been exhibited in Europe, Asia and USA. Being one of the front-line artists from Thailand, with his unique style, focus on progression, high self-confidence, make him an “original” in the development of art. He neither follows in the footsteps nor imitates anyone else.

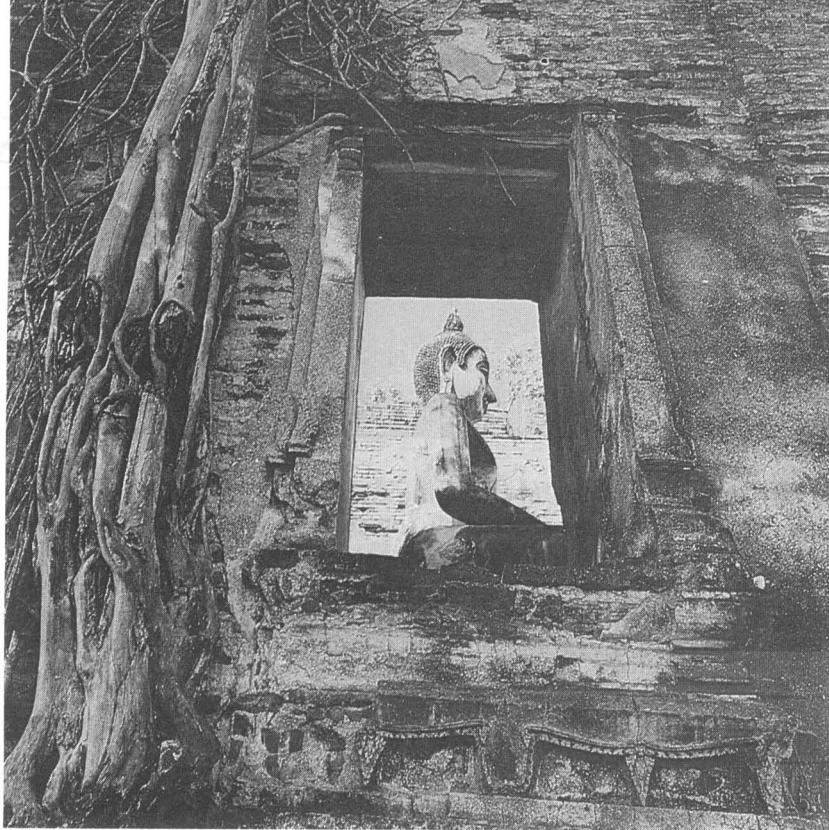
The “Golden Age” of Niti Wattuya is the reflection of the era that prioritised intellectual creativity. It was the era in which art and culture led the evolution of mankind, when the value of human beings could be measured through art, literature, poetry and music. Beauty was defined as harmony between mankind and nature.

The “Golden Age” was only brief and did not allow mankind to fully feel and savour it. This is because another era called the “Dark Age” shortly followed it. It is an era in which art and culture are ignored. The people are greedy and selfish. They fight each other for glory.

Niti carefully hides the “Dark Age” in his work. He spreads a golden mist over his paintings, hidden faintly in the shadows are the arts and culture of the past, linking the past and present. These unobserved changes are still taking place. The conceptual reflection between the “Golden Age” and the “Dark Age” reveals the value of light and dark, good and evil, birth and death. Everything is ever-changing.

How can we know the value of these changes if we are not ourselves touched? The “Golden Age” of Niti Wattuya is an encapsulation of time which places him steps ahead on the long road of the arts.

Assistant Professor Nipon Taweekan
Rajabhat Institute of Phranakhon Si-Ayutthaya, Thailand

บทบาทของสถาบันราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

บุรภา วัฒน:

ในโอกาสที่คณะกรรมการ การศึกษาวัฒนธรรม วุฒิสภาจะจัดการสัมมนา เรื่องสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น : บทบาทของสถาบันราชภัฏ ในวันอังคารที่ 23 พฤศจิกายน 2542 ณ อาคารรัฐสภา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันราชภัฏที่พึงมีต่อท้องถิ่นนั้น ในฐานะที่ผู้เขียนรับผิดชอบเป็นผู้บริหารงานในสถาบันราชภัฏแห่งหนึ่งและได้รับเชิญจากผู้จัดให้ร่วมอภิปรายในเรื่อง แนวคิดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏด้วย จึงเห็นว่าข้อคิดและแนวปฏิบัติที่ผู้เขียนจะนำเสนอขึ้นถ้าจะมีโอกาสได้เผยแพร่ทางเอกสารด้วยก็อาจเป็นประโยชน์ต่อท่านที่สนใจในวงกว้างขึ้น จึงขอนำเสนอเป็นประเด็นต่าง ๆ ไว้ในบทความนี้ด้วยดังนี้

ประเด็นแรกอยากพูดถึงว่า ทำไมต้องเป็นสถาบันราชภัฏเท่านั้นที่ต้องมีการพูดถึงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ทำไมสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ จึงไม่มีใคร

พูดถึง (ไม่ว่าจะพูดถึงในลักษณะใดก็ตาม) เพราะถ้ามองในเชิงพื้นที่ที่รับผิดชอบหรือจุดที่ตั้งของสถาบันราชภัฏทั้งหลายว่าส่วนใหญ่ (30 แห่ง) ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคหรือต่างจังหวัดก็จริง แต่ถ้าจะพิจารณาถึงสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย หรือสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลต่างก็มีอีกมากมายที่ต่างก็อยู่ในส่วนภูมิภาคหรือต่างจังหวัดและหลาย ๆ แห่งที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เดียวกันหรือจังหวัดเดียวกันกับที่มีสถาบันราชภัฏตั้งอยู่ ฉะนั้นสถาบันเหล่านี้ทั้งหมดก็น่าจะต้องคิดหรือทำอะไรเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเช่นกัน นี่คือการมองอย่างทั่วไป แต่เมื่อมาพิจารณาผลทางปฏิบัติจะพบว่า ถ้าเป็นสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ถ้าหากจะไม่คิด หรือไม่ทำสิ่งใด ๆ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเลย ผู้คนก็อาจรู้สึกเฉย ๆ ไม่รู้สึกว่าจะทำหน้าที่แต่อย่างใดแต่สำหรับสถาบันราชภัฏแล้ว ความคิดที่จะทำหรือไม่ทำรวมทั้งการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมนี้เองส่งผลกระทบต่อสถาบันมาก เพราะสถาบันราชภัฏมีความแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใน

ประเด็นของปรัชญาตามที่ปรากฏใน พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏคือ ในมาตรา 7 ได้ระบุให้ **สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น** มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทุนบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

ด้วยเหตุที่มีการระบุเป็นพิเศษหรือระบุไว้ชัดเจนนี้เอง ที่ทำให้ทุกคนคิดและเข้าใจว่าถ้าจะมีสถาบันอุดมศึกษาใด ๆ ละเลยท้องถิ่น ไม่ทำอะไรเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ถ้าเป็น สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ พอให้อภัยได้ เพราะอาจไม่ใช่หน้าที่ แต่ถ้าเป็นสถาบันราชภัฏน่าจะจัดอยู่ในข่ายการมีความผิดฐานละเลยต่อหน้าที่

ประเด็นที่สอง ขอทำความเข้าใจในคำว่า “ท้องถิ่น” ว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ว่า “ท้องถิ่น” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว ความหมายง่ายจริง ๆ คือ ท้องที่ใด ท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะก็เป็น “ท้องถิ่น” ทั้งนั้น แต่ในภาพรวม ท้องถิ่น ในที่นี้ก็น่าจะเป็นพื้นที่ในส่วนภูมิภาคหรือชนบท ทั้งหมด โดยเฉพาะส่วนที่มีคนยากคนจนอยู่และการศึกษา ที่เจริญแล้วยังเข้าไปไม่ถึง แต่ถ้าเจาะลงไปในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งตั้งอยู่ คำว่าในท้องถิ่นในที่นี้ก็ไม่น่าจะหมายแคบเพียงว่าในพื้นที่จังหวัดที่สถาบันราชภัฏ นั้น ๆ ตั้งอยู่เท่านั้น ที่สมควรเป็นพื้นที่ในทุกจังหวัดที่ สถาบันราชภัฏนั้น ๆ ต้องรับผิดชอบในการจัดบริการ ทางการศึกษาหรือพัฒนาการศึกษาทั้งหมดด้วย เช่น สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ที่จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ก็จริงอยู่ แต่ในการดำเนินงานของ สถาบันนั้นได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบ จัดบริการการ ศึกษา รวมถึง 3 จังหวัด คือ ทั้งพระนครศรี อยุธยา อ่างทอง และนครนายก ฉะนั้นด้วยความรับผิดชอบ ตรงนี้ถ้าสถาบัน ราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจะต้องทำหน้าที่เพื่อการพัฒนา ท้องถิ่นให้ได้ผลดี ก็ต้องนึกถึงท้องถิ่นในจังหวัดทั้งสามให้ครบ ซึ่งถ้าพิจารณาประเด็นนี้จะเห็นว่า สถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง จะมีเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมด ทั้งสังคม ในเมืองและสังคมในชนบท ฉะนั้นจึงน่าที่จะมีผลงาน ทางด้านนี้ปรากฏให้เห็นที่นั่นชมนินตกันทั่วหน้า แต่ก็หา เป็นเช่นนั้นไม่ จริงอยู่แม้ว่าสถาบันราชภัฏทุกแห่ง (แม้แต่ แห่งที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร) ต่างก็ยึดปรัชญาตรงนี้ ตรงกันและได้พยายามที่จะผลักดันให้ปรัชญาในส่วนการ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นจริง

สมบูรณ์แบบ แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจนัก ฉะนั้น จึงต้องมีการทบทวนกันว่าในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา หลังจาก พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏได้มีการประกาศใช้แล้ว สถาบันราชภัฏทั้งหลาย ได้มีการกระทำหน้าที่ตามมาตรา 7 ในส่วนที่ว่าด้วยการ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นได้มากน้อย เพียงไร ซึ่งถ้าจะประเมินโดยภาพรวมก็ต้องสรุปว่าทุกสถาบัน ได้กระทำหน้าที่ในส่วนนี้แล้วทั้งนั้น ส่วนปริมาณและคุณภาพ ของสิ่งที่ได้ทำนั้นจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพและ วิสัยทัศน์ของแต่ละสถาบัน แต่เมื่อพิจารณาจากมุมมอง บางมุมมองก็อาจจะสรุปได้ว่าทำจริงแต่ยังไม่ค่อยเห็นสิ่งที่เป็น รูปธรรมเท่าไร หรือภาพยังดู “มัว ๆ” อยู่ ไม่เหมือนกับให้ สรุปว่า ผลิตบัณฑิตไปปละเท่าไร ทำงานวิจัยกันปละกี่เรื่อง ซึ่งดูจะมีข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรมได้มากกว่า

ประเด็นที่สาม ขอพูดถึงทิศทางหรือแนวปฏิบัติที่จะ นำไปสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ในประเด็นนี้ ขอสรุปเอาจากประสบการณ์ไม่ใช่จากทฤษฎีใด ๆ คือ ประสบการณ์ตั้งแต่เริ่มเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครูจนกระทั่ง มาเป็นผู้บริหารสถาบันราชภัฏสรุปได้ว่า ที่สถาบันราชภัฏ จะเข้าไปแสดงบทบาทสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้นั้นพิจารณาเห็นว่า กิจกรรม/โครงการต่อไปนี้เป็นกิจกรรม หรือโครงการที่สถาบันราชภัฏทั้งหลายได้จัดกระทำในช่วง หลายปีที่ผ่าน ๆ มา ซึ่งบางอย่างทำมาตั้งแต่ยังใช้ชื่อว่า “วิทยาลัยครู” อยู่ และทำต่อเนื่องมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และ ก็มีบางอย่างที่ลด ละหรือเลิกไปแล้วก็มี นั่นเป็นกิจกรรม หรือโครงการที่สามารถจะทำให้สถาบันราชภัฏทำหน้าที่ สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้ดังนี้

(1) ด้านหลักสูตร ถ้าเป็นหลักสำหรับนักศึกษา ภาคปกติแม้ว่าทุกสถาบันจะใช้หลักสูตรเดียวกันในกรณี ที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาเดียวกันแต่ละสถาบันก็มีสิทธิ์ที่จะเลือก เปิดวิชาเลือกเสรีที่จะสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้ เช่น สถาบันราชภัฏที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นเมืองท่องเที่ยว

(อยุธยา เชียงใหม่ ภูเก็ต สงขลา ฯลฯ) ก็อาจให้นักศึกษามีโอกาสได้เลือกเรียนภาษาอื่น นอกจากภาษาอังกฤษได้ คือ อาจเป็น ญี่ปุ่น เยอรมัน ฝรั่งเศส จีน เกาหลี ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานทำ เมื่อเรียนจบแล้ว ขณะเดียวกันแต่ละสถาบันก็สามารถจะเปิดสอนในโปรแกรมวิชาที่เป็นความต้องการท้องถิ่นได้เช่น เทคนิคการยางของสถาบันทางภาคใต้ การประมงของสถาบันที่มีสภาพภูมิศาสตร์แม่น้ำลำคลองมาก

กรณีเป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง หรือ หลักสูตรระยะสั้นเพื่อการฝึกอบรม หรือการให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่นหรือชุมชน สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งสามารถสร้างหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการนี้ได้ เช่น การจัดอบรมคอมพิวเตอร์ การทำอาหาร งานประดิษฐ์ งานด้านเกษตร ฯลฯ

(2) การจัดประสบการณ์วิชาชีพ ในหลาย ๆ โปรแกรมวิชา นักศึกษาจะต้องออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภายนอกสถาบันและตามสภาพการณ์จริงเช่น โปรแกรมวิชา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ไปฝึกทางด้านการบินไกด์ หรืองานโรงแรม ด้านครุศาสตร์ก็ออกไปฝึกประสบการณ์ วิชาชีพทางด้านการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ การออกไป ฝึกงานเหล่านี้ ส่วนหนึ่งนอกจากนักศึกษาจะได้เรียนรู้ ประสบการณ์จากสภาพการณ์จริงแล้วก็มีโอกาสค้นหาสิ่งที่ได้ เรียนรู้ใหม่ๆ ไปช่วยในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยสำหรับโครงการ ที่เกิดจากการจัดประสบการณ์วิชานั้นในอดีตของสถาบัน ราชภัฏยุคที่ยังใช้ชื่อว่าเป็นวิทยาลัยครูอยู่ จะมีโครงการที่ ได้รับการยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นโครงการที่ทำให้วิทยาลัยครู ได้ทำหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น อย่างแท้จริง น่าจะได้แก่ **โครงการฝึกหัดครูชนบท**

(3) โดยการจัดกิจกรรม/โครงการ ที่สนับสนุนหรือ เสริมหลักสูตรหรือเป็นภารกิจของสถาบันโดยตรง ลักษณะนี้ เป็นกิจกรรม หรือโครงการที่หน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบัน ราชภัฏได้คิดขึ้นเอง โดยได้พิจารณาทำในสิ่งที่เห็นว่าจะเป็น ประโยชน์กับท้องถิ่น เช่น การทำศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น การวิจัย สภาพแม่น้ำลำคลอง เพื่อการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว โครงการค่ายอาสาสมัครของนักศึกษา เป็นต้น

(4) โครงการที่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งที่อยู่ในส่วนกลาง และในท้องถิ่น ในหลาย ๆ กรณีที่ หน่วยงานจากส่วนกลางก็ดี หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ก็ดีต้องการความร่วมมือจากสถาบันราชภัฏให้เข้าร่วมโครงการ

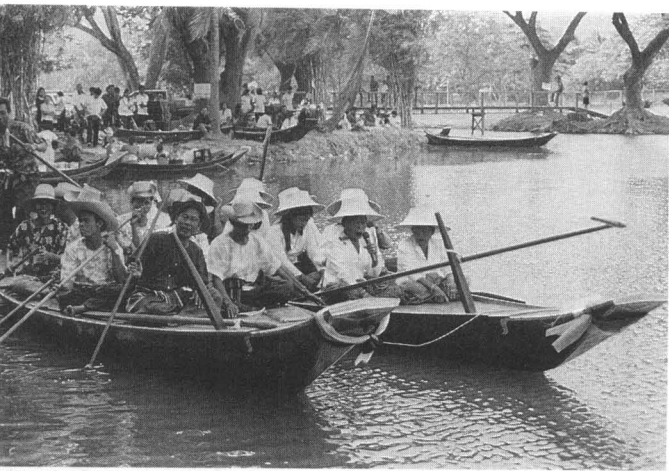

เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา ท้องถิ่นซึ่งอาจจะมีทั้งงานเฉพาะกิจ มีทั้งงานประจำทำตลอดปี หรือทำเป็นประจำทุกปีแต่ช่วงสั้น ๆ หรือเป็นครั้งคราวได้แก่ การจัดฝึกอบรมให้กลุ่มต่าง ๆ หรือ**งานศูนย์สาธิตเทคโนโลยี ประสิทธิภาพพลังงาน** ซึ่งสนับสนุนโดยกองทุนเพื่อส่งเสริม การอนุรักษ์พลังงานที่สถาบันราชภัฏพระนครหรืออยุธยาเป็น 1 ใน 3 แห่งได้รับเลือกให้เป็นศูนย์ในการเผยแพร่ในเรื่องประหยัด พลังงาน งานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น เป็นต้น

(5) โครงการหรือกิจกรรมที่เป็นนโยบายของสำนักงาน สภาสถาบันราชภัฏโดยตรง ในลักษณะนี้สถาบันราชภัฏ ทุกแห่งก็จะรับนโยบายไปดำเนินการ เช่น การฝึกอบรมครู ในช่วงปิดภาคฤดูร้อน การอบรมถวายความรู้พระสงฆ์ใน ท้องถิ่น งานเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน งานจัดทำ สวนพฤกษศาสตร์ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามพระราชดำริของสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุตาฯ โครงการพัฒนาการศึกษาให้กับ คณะกรรมการ อบต. เป็นต้น

ประเด็นที่สี่ องค์ประกอบของความสำเร็จ ถ้าพิจารณา ถึงทิศทางของการทำหน้าที่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่นตามลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ก็น่าจะประเมิน โดยภาพรวมว่า สถาบันราชภัฏทั้งหลายน่าจะที่จะประสบ ผลสำเร็จในการทำหน้าที่ดังกล่าว แต่กระนั้นก็ดีหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งชาวราชภัฏด้วยกันเองก็อาจจะต้องยอมรับบ้างว่า มีปรากฏการณ์หลาย ๆ อย่างที่ทำให้ดูเหมือนว่าจะไม่ประสบ ผลสำเร็จเสียมากกว่า ซึ่งจะขอถือโอกาสนี้วิเคราะห์ให้ทราบ ว่าการทำหน้าที่ของสถาบันราชภัฏในบทบาทสถาบันอุดม ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้นจะประสบผลสำเร็จมากน้อย เพียงใดนั้น น่าจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยต่อไปนี้

(1) สภาพของท้องถิ่น เนื่องจากสถาบันราชภัฏตั้ง กันอยู่กระจัดกระจายไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ฉะนั้น ท้องถิ่นที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะต้องรับผิดชอบก็จะมี

ความแตกต่างกันไปท้องถิ่นบางท้องถิ่นก็เอื้อต่อการที่สถาบันราชภัฏจะเข้าไปพัฒนา เพราะง่ายต่อการศึกษาคำความเข้าใจ อยากจะรู้เรื่องวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และปัญหาของท้องถิ่นก็ทำได้ อยากรู้สภาพภูมิศาสตร์ก็ง่าย จะดูความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ก็มีให้ดู จะศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม ฯลฯ ก็สะดวก ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง ปลอดภัย สภาพการณ์เหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบแรกของการที่เอื้อให้การพัฒนาท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏเป็นไปได้ง่าย และประสบผลสำเร็จ

(2) ศักยภาพของผู้นำองค์กรของสถาบันราชภัฏและผู้นำองค์กรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องต้องยอมรับความจริงว่าแม้ว่าโดยทั่วไป ศักยภาพของแต่ละบุคคลที่กว่าจะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร หรือผู้นำในองค์กรใด ๆ ได้นั้นจะต้องมีทั้งความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพียบพร้อมก็จริง แต่ละคนก็จะมีศักยภาพในการที่จะมาดำเนินงานด้านนาสถาบันหรือองค์กรไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นได้ประสบความสำเร็จไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางด้านนี้ที่มีสะสมมา วิสัยทัศน์ และความรู้ ความสามารถเฉพาะตัว ถ้ากล่าวถึงทางฝ่ายสถาบันราชภัฏ ผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรคืออธิการบดี โดยภาพรวมกว่าจะมีโอกาสได้มาดำรงตำแหน่งนี้ทุกคนก็จะสะสมประสบการณ์มาพอสมควรแล้วทั้งนั้น แต่ถ้าแยกศักยภาพเฉพาะด้าน ก็จะพบความแตกต่างกันและถ้าพิจารณาในด้านที่จะนำสถาบันไปสู่ปรัชญาตรงนี้ได้สำเร็จ อธิการบดีก็ต้องมีประสบการณ์ในงานภาคสนามนอกพื้นที่สถาบันราชภัฏมาบ้าง คือ งานในท้องถิ่นนั่นเอง ถ้าไม่เคยมีเลยหรือมีน้อยก็ต้องใส่ใจและเพิ่มพูนเข้ามาให้มากขึ้น หรือให้ความสำคัญเช่นเดียวกับงานอื่น ๆ ภายในสถาบัน เพราะองค์ประกอบสำคัญถ้าผู้นำสูงสุดไม่เอาด้วย ก็จะยากมากที่จะทำสิ่งใด ๆ สำเร็จต่อให้มีคณะทำงานภายในที่เข้มแข็งและพร้อมที่จะปฏิบัติการในโครงการต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งที่ทำในสถาบันและต้องออกไปในพื้นที่นอกสถาบันก็ตาม ขณะเดียวกันถ้าเป็น

กิจกรรมหรือโครงการที่จะต้องไปทำร่วมกันกับหน่วยงานภายนอก ผู้นำขององค์กรอื่น ๆ ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ก็ต้องมีศักยภาพเช่นเดียวกัน หรือเห็นความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน เพราะถ้าสถาบันราชภัฏจะทำ หน่วยอื่น ๆ ไม่เอาด้วยก็ยากที่จะสำเร็จหรือในทางตรงกันข้ามองค์กรอื่น ๆ ในท้องถิ่นเห็นสมควรจะทำอยากให้สถาบันราชภัฏร่วมมือแต่สถาบันราชภัฏไม่อยากทำ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ๆ ก็ยากที่จะสำเร็จเช่นกัน ถ้างานนั้น ๆ จำเป็นจะต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน ปัญหาเหล่านี้ไม่ว่าจะเกิดจากฝ่ายใดหรือในลักษณะใด ก็จะส่งผลกระทบต่อไปสู่การทำหน้าที่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นทั้งนั้น

(3) ศักยภาพของบุคลากรในสถาบันราชภัฏและในองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในที่นี้จะพูดถึงศักยภาพที่เกี่ยวข้องเฉพาะกับการจะมาผลักดันปรัชญานี้ให้เป็นจริงไม่เกี่ยวกับศักยภาพด้านคุณวุฒิ หรือตำแหน่งวิชาการ หรือประสบการณ์อื่น ๆ ถ้ามองโดยภาพรวมขณะนี้จากกล่าวได้ว่าบุคลากรในสถาบันราชภัฏไม่ว่าคณาจารย์ ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดศักยภาพในการจะไปทำกิจกรรม/โครงการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะถ้ากิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ที่จะต้องออกไปทำในภาคสนามหรือในพื้นที่นอกสถาบัน เหตุผลเพราะ หนึ่ง มีจำนวนชั่วโมงสอนมาก สอง ต้องไปทำหน้าที่ในงานต่าง ๆ แทน ข้าราชการ ก.พ. ซึ่งทุกสถาบันมีอยู่จำนวนจำกัดไม่เพียงพอที่จะทำให้งานสนับสนุน ส่งเสริม การเรียนการสอนต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จได้ ถ้าไม่นำกำลังอาจารย์ส่วนหนึ่งมาช่วย และสาม ไม่เกี่ยวกับการที่ไม่มีเวลา เพราะสำหรับบางคน แม้จะมีเวลาก็ไม่ชอบที่จะทำงานประเภทนี้ซึ่งเป็นปัญหาในเรื่องลักษณะเฉพาะตัว สำหรับศักยภาพของบุคลากรในองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องก็จะทำนองเดียวกันคือ อาจไม่มีเวลาพอ ไม่มีความรู้ความเข้าใจพอ หรือไม่สนใจ

(4) งบประมาณในการดำเนินการ เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า สถาบันราชภัฏแม้จะเป็นสถาบันอุดมศึกษา เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยแต่ก็ได้รับการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินจากรัฐบาลต่างกัน ฉะนั้นจากงบประมาณที่ได้มาซึ่งน้อยหรือมีจำกัดอยู่แล้ว โอกาสที่สถาบันจะใช้งบไปเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นภายนอกสถาบันย่อมยากเพราะการพัฒนาภายในสถาบันก็ยังไม่เพียงพอ แม้แต่งานที่เป็นนโยบายโดยตรงจากสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏแต่ละโครงการที่

จัดสรรงบประมาณไปยังสถาบันราชภัฏต่าง ๆ ก็น้อยมาก โครงการละ 30,000 – 40,000 บาทเท่านั้น และในหลาย ๆ โครงการไม่มีงบให้เลย เพราะฉะนั้นบางงานก็จะเข้าตำราที่ว่า “เงินมางานดี เงินไม่มีงานหมด” ทำนองนั้น เพราะจะให้สถาบันต้องต่อสู้หรือเสียสละไปหมดทุกอย่างก็คงจะยาก

(5) แผนการดำเนินการ การเอาองค์ประกอบนี้มาไว้ท้ายสุดไม่ใช่จะไม่สำคัญ ก็สำคัญเช่นเดียวกับองค์ประกอบอื่น ๆ ถ้าจะบอกว่าที่ผ่าน ๆ มาในภาพรวมส่วนใหญ่เราไม่เคยบรรจุแผนนี้ไว้ โดยเฉพาะเจาะจงเลยก็ย่อมได้ นับตั้งแต่แผนที่กำหนดไว้ในการเสนอของบประมาณแผ่นดินซึ่งกำหนดให้ทุกสถาบันเสนองบไว้ 7 แผน และใน 7 แผนนี้ จะไม่มีแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยตรง ถ้าจะมีก็แค่ใกล้เคียงคือแผนงานบริการวิชาการแก่สังคม เพราะฉะนั้นรูปแบบการดำเนินการกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ก็ไม่ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อการนี้ สถาบันต่าง ๆ ก็จะไม่ออกนอกกรอบ มิฉะนั้นจะไม่ไต่ลงไปทำงาน ถ้ามองตรงจุดนี้ก็อาจจะบอกว่าล้มเหลวตั้งแต่ต้น และการจัดสรรงบจากส่วนกลางในแผนงานบริการวิชาการแก่สังคมก็มักจะให้กิจกรรมหรือโครงการที่กำหนดเป็นนโยบายของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏอยู่แล้วเท่านั้น ซึ่งรายละเอียดก็จะไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยในขอบข่ายของแผนนี้

ประเด็นสุดท้าย ที่จะขอกกล่าวถึงก็คือ แนวทางในการแก้ไขหรือแนวทางผลักดันให้สถาบันราชภัฏได้ทำหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างแท้จริงหรือประสบผลสำเร็จสูงก็คือ

(1) รัฐต้องจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน เพื่องานในหน้าที่นี้โดยเฉพาะเป็นหน้าที่ที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ และต้องเป็นงบประมาณที่มากพอที่สถาบันราชภัฏทั้งหลายสามารถจะนำไปดำเนินการทำกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ได้ดี ไม่ว่ากิจกรรมหรือโครงการนั้นจะเกิดจากรับนโยบายจากส่วนกลางไปทำหรือสถาบันวางแผนดำเนินการเอง และหรือทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งหน่วยงานในท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ จากส่วนกลาง

(2) รัฐต้องจัดหาอัตรากำลังในส่วนข้าราชการ ก.พ. ให้สถาบันราชภัฏต่าง ๆ ได้มีอย่างเพียงพอ เพื่อที่อาจารย์ของสถาบันที่จะต้องมารับผิดชอบงานส่วนนี้แทนจะได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่สอน และปฏิบัติงานตามภารกิจที่กำหนดได้อย่างเพียงพอ ซึ่งรวมทั้งการทำหน้าที่ “เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ด้วย

(3) ต้องมีการปรับแผนในการกำหนดการขอของบประมาณแผ่นดินใหม่ให้สอดคล้องกันทั้งปรัชญาและภารกิจทั้งหมดของสถาบันราชภัฏ และเมื่อมีการกำหนดแผนแล้วสถาบันราชภัฏใดไม่ให้ความสำคัญกับแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นก็ต้องมีมาตรการอื่น ๆ กำกับ แต่ถ้าสถาบันใดมีแผนงานที่ชัดเจนก็ต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันก็มีการติดตามและประเมินผล

(4) ในด้านศักยภาพของบุคลากรในสถาบันราชภัฏ จะต้องมีการ “ยกเครื่อง” คือ ไม่เพียงแต่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในด้านการทำงานเพื่อให้สถาบันได้ทำหน้าที่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสำเร็จเท่านั้น สิ่งที่ต้องคิดว่าสำคัญกว่าความรู้ ความสามารถ (เพราะบุคลากรส่วนใหญ่มีพื้นฐานกันอยู่แล้ว) ก็คือ การต้องหากกระบวนการมาปรับเปลี่ยนแนวคิดเสียใหม่ คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้บุคลากรทุกคนในสถาบันมีแนวคิดที่ว่า งานของ “ท้องถิ่น” นั้นเป็นงานของทุกคนไม่ใช่เฉพาะกลุ่มที่เป็นคณะทำงาน หรือคณะกรรมการในแต่ละโครงการเท่านั้น มิเช่นนั้นความเป็น

สุดท้ายที่จะขอเป็นบทสรุปก็คือ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ข้างต้นเป็นของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว อธิการบดีสถาบันราชภัฏอีก 35 แห่ง อาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ แต่มีอยู่ประเด็นหนึ่งที่อธิการบดีสถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง ต่างก็ลงมติเห็นชอบตรงกันจากการประชุมอธิการบดีสถาบันราชภัฏทั่วประเทศเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2542 ที่ผ่านมาก็คือ ในการเตรียมการเพื่อรองรับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542 นั้น เมื่อสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 36 แล้ว ทุกสถาบันจะยังคงใช้นามพระราชทาน “ราชภัฏ” เป็นชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ตามด้วยนามเฉพาะ) และจะยังคงยึดมั่นในจิตวิญญาณ และปณิธานของความเป็นราชภัฏนั้นคือการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสืบไป

สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ย่อมเกิดไม่ได้หรือเกิด ๆ หยุต ๆ หรือเกิดต่อเนื่องก็จริง แต่ดูเหมือนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

(5) สถาบันราชภัฏทุกแห่งจะต้องปรับกระบวนยุทธในการทำงานในเรื่องนี้ คือ เปลี่ยนจากการเป็นผู้รับ เช่น รับนโยบายจากส่วนกลางว่าจะมีโครงการ/กิจกรรมใด ๆ ให้ทำบ้างซึ่งบางโครงการก็ไม่ได้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของตน แต่เนื่องจากเป็นนโยบาย แถมบางโครงการก็จัดบไว้ให้แล้วก็ทำกันไป หรือคอยแต่จะตอบรับที่จะให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ไม่ว่าจะจากในท้องถิ่นหรือจากส่วนกลาง ที่ขอความร่วมมือมาในลักษณะที่หลากหลาย สถาบันจะต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้รุก คือ รุกทั้งในด้านการทำแผน คิดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เอง และก็รุกออกไปหาท้องถิ่น ไม่ต้องคอยให้ท้องถิ่นเข้ามาหาอย่างเดียว เพราะถ้าบุคลากรในสถาบันไม่ยอมออกไปสัมผัสกับท้องถิ่นด้วยตนเอง ก็ยากที่จะเปลี่ยนแนวคิด เปลี่ยนแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ได้

คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

ดร.ปวย อิงทากรณ์

เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้แม่ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ และได้รับความเอาใจใส่และบริการอันดีในเรื่องสุขภาพของแม่และเด็ก

ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ผมมีอยู่ และแม่จะต้องไม่มีลูกถึงถ้านานัก

พ่อกับแม่จะแต่งงานกันถูกกฎหมาย หรือธรรมเนียมประเพณี หรือไม่สำคัญ แต่สำคัญที่พ่อกับแม่ต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ทำความอบอุ่นให้ผมและพี่น้อง

ในระหว่าง 2-3 ขวบแรกของผม ซึ่งร่างกายและสมองผมกำลังเติบโตในระยะเวลาที่สำคัญ ผมต้องการให้แม่ผมกับตัวผมได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์

ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวหรือน้องสาวผมก็ต้องการไปโรงเรียน จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้รู้คุณธรรมแห่งชีวิต ถ้าผมมีสติปัญญา เรียนชั้นสูงๆ ขึ้นไป ก็ให้มีโอกาสเรียนได้ไม่ว่าพ่อแม่ผมจะรวยหรือจนจะอยู่ในเมืองหรือชนบท แร้นแค้น

เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมายทำให้ได้รับความพอใจ ว่าตนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม

บ้านเมืองที่ผมอาศัยอยู่ จะต้องมิขี้มีแป ไม่มีการข่มขู่กดขี่ หรือประทุษร้ายกัน

ประเทศของผมควรจะมีความสัมพันธ์อันชอบธรรม และเป็นประโยชน์กับโลกภายนอก ผมจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงความคิด และวิชาของมนุษย์ทั้งโลก และประเทศของผมจะได้มีโอกาสรับเงินทุนจากต่างประเทศมาใช้เป็นประโยชน์

ผมต้องการให้ชาติของผม ได้ขายผลิตผลแก่ต่างประเทศด้วยราคาอันเป็นธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นชาวนาชาวไร่ ผมก็อยากมีที่ดินของผมพอสมควร สำหรับทำมาหากิน มีช่องทางได้กู้ยืมเงินมาขยายงาน มีโอกาสรู้วิธีทำกินแบบใหม่ๆ มีตลาดดีและขายสินค้าได้ราคายุติธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นกรรมกรผมก็ควรจะมีหุ้นส่วน มีส่วนในโรงงานบริษัทห้างร้านที่ผมทำอยู่

ในฐานะที่ผมเป็นมนุษย์ผมก็ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่นๆ ที่ไม่แพงนัก จะฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ก็ได้โดยไม่ต้องทนรบกวนจากการโฆษณามากนัก

บทความชิ้นนี้ได้ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2516 (คัดลอกจากมติชน)

ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันโรคแก่ผมอย่างพริ้วกับบริการการแพทย์รักษาพยาบาลอย่างถูกอย่างดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอหาพยาบาลได้สะดวก

ผมจำเป็นต้องมีเวลาว่าง สำหรับเพลิดเพลินกับครอบครัว มีสวนสาธารณะที่เขียวชอุ่ม สามารถมีบทบาทและชมศิลปะ วรรณคดี นาฏศิลป์ ดนตรี วัฒนธรรมต่างๆ เทียวงานวัด งานลอยกระทง งานนักขัตฤกษ์ งานกุศลอะไรก็ได้พอสมควร

ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ น้ำบริสุทธิ์สำหรับดื่ม

เรื่องอะไรที่ผมทำเองไม่ได้หรือได้แต่ไม่ดี ผมก็จะขอร่วมมือกับเพื่อนฝูงในรูปสหกรณ์หรือสโมสรหรือสหภาพ จะได้ช่วยซึ่งกันและกัน

เรื่องที่ผมเรียกร้องข้างต้นนี้ ผมไม่เรียกร้องเปล่า ผมยินดีเสียภาษีอากรให้ส่วนรวมตามอัตรา

ผมต้องการโอกาสที่มีส่วนในสังคมรอบตัวผม ต้องการมีส่วนในการวินิจฉัยชี้ขาดทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

เมื่อผมก็ต้องการโอกาสต่างๆ เช่นเดียวกับผม และเราสองคนควรจะได้รับความรู้และวิธีการวางแผนครอบครัว

เมื่อแก่ผมและเมียก็ควรได้ประโยชน์ตอบแทนจากการประกันสังคม ซึ่งผมได้จ่ายบำรุงตลอดมา

เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ๆ อย่างบ้าๆ คือตายในสงครามที่คนอื่นก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะอุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการเมืองเป็นพิษ

เมื่อตายแล้วยังมีทรัพย์สินสมบัติเหลืออยู่เก็บไว้ให้เมียผมพอใช้ในชีวิตของเธอ ถ้าลูกยังเล็กอยู่ก็เก็บไว้เลี้ยงให้โต แต่ลูกที่โตแล้วไม่ให้ นอกนั้นรัฐบาลควรเก็บไปหมด จะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการบำรุงชีวิตของคนอื่นๆ บ้าง

ตายแล้ว เผาผมเถิด อย่าฝัง คนอื่นจะได้มีที่ดินอาศัย และทำกินและอย่าทำพิธีรีตองในงานศพให้ยุ่งวายไป

นี่แหละคือความหมายแห่งชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่จะควรให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายที่อุตสาหอ่านมาจนจบขอความสุขสวัสดิ์และสันติสุขจงเป็นของท่านทั้งหลาย และพระท่านกล่าวไว้ดังนี้ เกี่ยวกับความสุขสวัสดิ์

“เราตถาคตไม่เห็นความสุขสวัสดิ์อื่นใดของสัตว์ทั้งหลาย นอกจากปัญญาเครื่องตรัสรู้ความเพียรความสำเร็จอินทรีย์ และความเสียสละ”

Dr Puey Ungphakorn's famous "From womb to tomb" article epitomised his idealism for a just society for all. It was first published in the Bangkok Post on October 18, 1973

The Quality of Life of a Southeast Asian

by Puey Ungphakorn

While in my mother's womb, I want her to have good nutrition and access to maternal and child welfare care.

I don't want to have as many brothers and sisters as my parents had before me, and I do not want my mother to have a child too soon after me.

I don't care whether my father and mother are formally married, but I need them to live together in reasonable harmony.

I want good nutrition for my mother and for me in my first two or three years when my capacity for future mental and physical development is determined.

I want to go to school, together with my sister, and to learn a trade, and to have the schools impart social values to me. If I happen to be suitable for higher education, that opportunity should be available.

When I leave school I want a job, a meaningful one in which I can feel the satisfaction of making a contribution.

I want to live in a law and order society, without molestation. I want my country to relate effectively and equitably to the outside world so that I can have access to the intellectual and technical knowledge of all mankind, as well as to capital from overseas.

I would like my country to get a fair price for the products that I and my fellow citizens create.

As a farmer, I would like to have my own plot of land, with a system which gives me access to credit, to new agricultural technology and to markets, and a fair price for my produce.

As a worker, I would want to have some share, some sense of participation in the factory in which I work.

As a human being, I would like inexpensive newspapers and paperback books, plus access to radio and TV (without too much advertising).

I want to enjoy good health, and I expect the Government to provide free preventive medical service and cheap and readily available good curative service.

I need some leisure time for myself, and to enjoy my family, and want access to some green parks, to the arts, and to traditional social or religious festivities. I want clean air to breathe and clean water to drink.

I would like to have the security of co-operative mechanisms in which I join to help others do things which they cannot do alone, and they do the same for me.

I need the opportunity to participate in the society around me, and to help shape the decisions of the economic and social as well as the political institutions that so affect my life.

I want my wife to have equal opportunity with me, and I want both of us to have access to the knowledge and means of family planning.

In my old age, it would be nice to have some form of social security to which I have contributed.

When I die, if I happen to have some money left, I would wish the Government to take some of it, leaving an adequate amount for my widow. With this money the Government should make it possible for others to enjoy life too.

These are what life is all about, and what development should seek to achieve for all.

POSTgraphics

2545 มหาวิทยาลัยไทย ออกนอกระบบแล้วไปไหน ?

มหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการแม้ไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะสังคมไทยเคยพูดถึงเรื่องนี้กันมาแล้วไม่น้อยกว่า 30 ปี แต่เห็นจะไม่มีครั้งไหน ที่การเคลื่อนไหวเพื่อการดังกล่าว จะชัดเจนเป็นรูปธรรม ได้เท่ากับครั้งนี้ ที่มีเงื่อนไขเงินกู้จากต่างชาติมาเป็นตัวผลักดัน

กระนั้น ท่ามกลางความชัดเจนของสถานการณ์ แต่ใน ความรับรู้ของคนส่วนใหญ่ ต่างเห็นพ้องว่าบรรยากาศทั่วไป ยังคงอึมครึมคลุมเครือ ด้วยเหตุที่รัฐบาลไม่ยอมตอบใน ประเด็นต่างๆ ที่ถูกทวงถามกันมานานข้ามปี ทั้งเรื่องสภาพ ลิทธิประโยชน์ รวมไปถึงอนาคตของการเป็นมหาวิทยาลัย ในกำกับ และนี่จะเป็นตัวแปรต่อความเชื่อมั่นและความ ร่วมมือของบุคลากร ที่ต้องเผชิญความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะ มาถึง ซึ่งแน่นอนอีกเช่นกันว่า งานนี้ ผลลัพธ์ตกแก่ประชาชน และสังคมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง

เดินหน้าออกนอกระบบ

กระบวนการ ดั้งเดิมที่การประชุม ครม.เมื่อ 27 มกราคม 2541 ที่ให้ความเห็นชอบเงื่อนไขการกู้เงินจากธนาคารพัฒนา เอเชีย และเงื่อนไขดังกล่าวกำหนดชัดว่า มหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่งต้องเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ รัฐบาลภายในปี 2545

จากนั้น ทบวงฯ จึงเริ่มดำเนินการตามนโยบายในหลาย กิจกรรม ทั้งด้านการบริหารจัดการที่อยู่พันธภารกิจของ มหาวิทยาลัย และประสานงานทำความเข้าใจ รวมถึงการ กำหนดแผนและระยะเวลา เพื่อให้แต่ละมหาวิทยาลัยได้ ดำเนินงานในระดับสถาบัน

17 มีนาคม 2542 นายกรัฐมนตรีเซ็นคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของรัฐ ปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล โดยมีนายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานเพื่อทำหน้าที่ด้วย กรรมวิธีการต่างๆ ให้สมกับชื่อชุดที่ได้รับการแต่งตั้ง

กระทั่ง 25 พฤษภาคม 2542 ทบวงฯ จึงได้รวบรวม แผนปฏิบัติการจากทั้ง 20 มหาวิทยาลัย เพื่อเสนอต่อ ครม. ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าวเป็นการกำหนดระยะเวลาของแต่ละ

จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ วันที่ 11 สิงหาคม 2542

มหาวิทยาลัยว่าจะจัดทำร่าง พ.ร.บ. ของตนจนแล้วเสร็จ เพื่อพร้อมสำหรับการออกนอกระบบราชการ ซึ่งเป็นคำยืนยันจากทุกมหาวิทยาลัยว่าจะปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดมาก่อนหน้า

ปลายเดือนกรกฎาคมที่เพิ่งผ่านมา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันแรกที่นำร่าง พ.ร.บ. ไปยังทบวงมหาวิทยาลัย และร่างกฎหมายฉบับดังกล่าว ถูกส่งต่อไปจ่อคิวรอ ครม. พิจารณาอย่างรวดเร็ว

สู่อุณหภูมิด้วยความหวาดหวั่น

ความกระฉับกระเฉงที่ปรากฏตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ถูกสอดแทรกด้วยเสียงโต้เถียงถึงความแจ่มชัดของทิศทางที่จะไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ แต่เสียงเหล่านี้ดูเหมือนไม่ค่อยได้เล็ดลอดออกนอกสถาบันไปสักก็มากนัก และอาจไม่ดังพอที่จะเรียกความสนใจจากผู้ที่ถูกหวาดหวั่น

จากการพูดคุยสอบถาม คงไม่ผิดนัก หากจะสรุปว่าบุคลากรจำนวนมากยังไม่ค่อยตื่นตัวในเรื่องนี้ ส่วนหนึ่งยังรู้สึกว่าเป็นเรื่องไกลตัว ยังคิดเชื่อมโยงผลกระทบที่จะถึงตัวได้ไม่ชัด และบรรยากาศในหลายมหาวิทยาลัยที่เป็นแบบ **ตัวใครตัวมัน ต่างคนต่างอยู่** ก็ยังทำให้เรื่องที่ซับซ้อนยากจะเข้าใจ อาจไม่ถูกหยิบยกขึ้นเป็นประเด็นถกเถียงอย่างจริงจังเท่าใดนัก

ถึงตอนนี้ เสียงจึงยังมาจากกลุ่มที่ออกจะ “แอคทีฟ” ที่ถามว่า งบประมาณที่รัฐบาลจะจัดสรรให้ แม้จะระบุชัดเจน **เพื่อเพียงพอที่จะประกันคุณภาพการศึกษา** แต่แค่ไหนจึงจะเรียกว่า **เพียงพอ**

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และกรรมการคณะกรรมการชุดที่นายพิชัย เป็นประธาน กล่าวไว้ในการสัมมนาเรื่อง **นโยบายการอุดมศึกษาไทยในศตวรรษใหม่** ว่า

“2545 มหาวิทยาลัยทุกแห่งจะเปลี่ยนไปอยู่ในรูปแบบมหาวิทยาลัยในกำกับ รัฐจะยังให้เงินอุดหนุนต่อไปอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการจัดการศึกษา แต่เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่ละมหาวิทยาลัยต้องสามารถระดมทรัพยากรของตัวเอง ไม่มีประเทศใดในโลกที่จะสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยอาศัยทรัพยากรของรัฐเพียงอย่างเดียว”

อันที่จริงคำตอบเช่นนี้ถือว่าชัด (ว่าต้องเลี้ยงตัว) คำถามต่อไปจึงมีว่า จะระดมทรัพยากรด้วยตัวเองได้อย่างไร ซึ่งคง

ไม่ลำบาก หากเป็นมหาวิทยาลัยที่มีทรัพย์สินเป็นที่ดินกว่าพันไร่ แต่สำหรับอีกหลายสถาบันที่ต้องอาศัยกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรพัสดุพิเศษที่เรียกเก็บค่าเรียนแพงกว่าปกติ หรือการแม้แต่การรับจ้างวิจัยจากเอกชน

จึงน่าจะถามต่อไปได้อีกเช่นกันว่า การทุ่มเทเพื่อการดังกล่าว แม้อาจจำเป็นในแง่ของการเลี้ยงตัวหลังออกนอกระบบ แต่จะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าหรือไม่เพียงใด ถ้ามองในมุมมองของผลกระทบต่อภาระงานหลักด้านการเรียนการสอน รวมทั้งความเป็นเลิศทางวิชาการ อันเป็นเป้าหมายของการออกนอกระบบ และสำคัญไปกว่านั้นอิสระทางวิชาการของบุคลากรมหาวิทยาลัยจะมีในระดับใด ในเมื่อกลไกตลาดกลายเป็นเงื่อนไขเพื่อความอยู่รอดของอุดมศึกษา

ความกังวลวิตก ยังถูกซ้อนทับด้วยความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างบริหารการศึกษา อันเป็นผลสืบเนื่องจาก พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ที่กำลังจะประกาศใช้ โดยมีบทบัญญัติเรื่องการยุบรวมกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นหน่วยงานเดียว ซึ่งแม้รายละเอียดของโครงสร้างคงต้องไปว่ากันหลังจากนี้ แต่ก็มีความหวังใญ่ว่า อิสระของมหาวิทยาลัยจะเทียบเท่ากับที่ผ่านมาหรือไม่ ทั้งนี้ ผู้ที่คลุกคลีในแวดวงการศึกษา ยืนยันว่า กระบวนการจัดทำกฎหมายที่ผ่านมา มีแนวโน้มความพยายามจากฝ่ายการเมืองที่จะเข้าแทรกแซงในกิจการอุดมศึกษา ประเด็นหวังใญ่จึงอยู่ที่กระบวนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ที่จะพ้นจากสายตาสถาธรรณชน ซึ่งตรงนี้คงต้องติดตามกันต่อไป

และด้วยเหตุที่ เรื่องงบประมาณยังไม่ลงตัว จึงเกรงกันต่อไปว่า การเมืองอาจจะเข้ามาบีบบังคับเพิ่มขึ้นหรือไม่ ต่อการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ ประกอบกับการเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย ต้องกำกับด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ โครงสร้างของสภามหาวิทยาลัยในกำกับจึงมักเปิดโอกาสให้มีตัวแทนจากฝ่ายการเมืองเข้ามาทำหน้าที่

มีหน้าซ้ำ ภายหลังจากการออกนอกระบบแล้ว บุคลากรมหาวิทยาลัยย่อมถูกตรวจสอบด้วยระบบการประเมินงานและต่อสัญญา ขณะที่ พ.ร.บ. และ ร่าง พ.ร.บ. ของหลายมหาวิทยาลัยกลับระบุว่ากิจการของมหาวิทยาลัยไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ แม้จะมีการกำกับไว้ว่าการจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการจะไม่แตกต่างจากระบบราชการ หลายฝ่ายมองว่า นี่เป็นเพียงการประกันขั้นต่ำ

“2545 มหาวิทยาลัยทุกแห่งจะเปลี่ยนไปอยู่ในรูปแบบมหาวิทยาลัยในกำกับ รัฐจะยังให้เงินอุดหนุนต่อไปอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการจัดการศึกษา แต่เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่ละมหาวิทยาลัยต้องสามารถระดมทรัพยากรของตัวเอง ไม่มีประเทศใดในโลกที่จะสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยอาศัยทรัพยากรของรัฐเพียงอย่างเดียว”

ข้าไม่ยอมรับหลักการเจรจาต่อรองในเรื่องของสภาพเงื่อนไขการทำงานตามลัทธิที่สมควร

เงื่อนไขใหม่ ๆ หลายประการดังที่กล่าวมา ช่วยเพิ่มน้ำหนักให้กับความหวาดหวั่นในเรื่องที่ว่า การเมืองและธุรกิจจะเข้ามามีอิทธิพลในหลายระดับ และสร้างข้อต่อรองกับอุดมศึกษาไทยอย่างไม่เคยมีมา

เมื่อปากท้องกลายเป็นเรื่องใหญ่

แม้คำถามต่อประสิทธิภาพของระบบราชการ จะอยู่บนบทพิสูจน์ที่หนักแน่น และเป็นที่ยอมรับกันทั่วหน้า แต่คงต้องยอมรับด้วยเช่นกันว่า ในความใหญ่โตแข็งตัวยากต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการ อย่างน้อย มีข้อดีที่เป็นเกราะคุ้มกัน และได้สร้างสิ่งที่เรียกกันว่า **ความเป็นอิสระ** แก่ นักวิชาการไทยอย่างได้ผลตลอดระยะที่ผ่านมา

การออกนอกระบบ จะกลายเป็นความพยายาม เพื่อขจัดเงื่อนไขความไร้ประสิทธิภาพของราชการ และทำลายด้านดีที่มีอยู่ไปพร้อมกันด้วย หรือไม่ นี่จึงเป็นข้อพึงระวัง

อย่างไรก็ดี ประเด็นสำคัญ คงอยู่ตรงที่ว่า **เราจะให้ค่าแก่อุดมศึกษากันอย่างไร?**

เป็นมันสมองของสังคม มีประสิทธิภาพในอันที่จะตั้งโจทย์ใหม่ๆ ได้อย่างมีอิสระ ปราศจากผลประโยชน์ใดๆ

หรือเป็น **ประสิทธิภาพ** เพื่อตอบคำถามเดิมๆ ข้าร้ายยังเลือกตอบแต่กับเฉพาะบางกลุ่มที่มีกำลังซื้อเพียงพอ ก็ถ้าโจทย์หลักของมหาวิทยาลัย กลายเป็นเรื่องของการอยู่รอดในเงื่อนไขที่ต้องเลี้ยงตัว แล้วจะมีสมองที่ไหนไปคิดเพื่อสังคมเมื่อภาคที่ด้อยโอกาสแถมยังขาดกำลังทรัพย์ ประมาณว่าพ้นจากราชการไปได้ แต่หลุดไปเข้าทางธุรกิจเอกชน แล้วยังไม่แน่ใจว่าจะรอดพ้นอิทธิพลทางการเมืองได้หรือไม่

เหล่านี้ คงไม่เกินเลยที่จะคิดได้กับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบันในเรื่องการออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยไทย

E.Q. และ I.Q.

วิรัตน์ กัทรุท

รวบรวมและเรียบเรียง

หลายท่านคงเคยได้ยินคำว่า I.Q. มาบ้างแล้ว ปัจจุบันมีอีกคำที่กำลังเป็นที่สนใจคือ E.Q. สองคำนี้คืออะไร มีความสำคัญเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

จิตแพทย์ชื่อดังจากโรงพยาบาลปิยะเวท ให้ทัศนะถึงความล้มเหลวในชีวิตไม่ได้เกิดจาก I.Q. แต่คือ E.Q. (ความฉลาดทางอารมณ์) หากได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย ส่วนนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กพิเศษกล่าวเสริมถึงความตื่นตัวของพ่อแม่ยุคใหม่ เริ่มหันมาใส่ใจกับแนวคิดการเลี้ยงลูกที่เน้น E.Q. มากกว่า I.Q. โดยเชื่อว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่เรียนรู้และปรับปรุงได้

E.Q.(Emotional Quotient) หรือความฉลาดทางอารมณ์ กำลังได้รับการกล่าวขวัญถึงอย่างกว้างขวาง เพราะขณะนี้ทุกฝ่ายยอมรับกันแล้วว่า ความฉลาดอย่างเดียวไม่ได้ทำให้คนประสบความสำเร็จ เดเนียล โกลแมน เคยเขียนไว้ในหนังสือ Emotional Intelligence ซึ่งเป็นหนังสือที่ขายดีของเขาว่า “การมี I.Q. ที่สูงไม่ได้เป็นหลักประกันว่าคุณ ๆ นั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิต” นักจิตวิทยาส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า I.Q. มีผลต่อความสำเร็จเพียง 20% ส่วนที่เหลือนั้นมาจากปัจจัยที่โกลแมน เรียกว่าความฉลาดทางอารมณ์

E.Q. อธิบายถึงคุณภาพของบุคคลในด้านต่าง ๆ อาทิ การรู้จักตนเอง การกระตุ้นตนเอง การควบคุมตนเอง และการรู้สึกเห็นใจคนอื่น โดยรวมแล้วความฉลาดทางอารมณ์หมายถึง ความฉลาดในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง โกลแมนบอกว่า “E.Q. ไม่ใช่เรื่องที่ตรงกันข้ามกับ I.Q. แต่มันเป็นคนละเรื่อง”

นพ.วุฒิโชค พิทักษากร จิตแพทย์โรงพยาบาลปิยะเวทกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ในสภาวะการณ์บีบคั้นทางเศรษฐกิจอย่างปัจจุบันการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ทางสังคมจึงตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และเรามักเชื่อกันว่าคนที่อยู่รอดในสังคมที่เก่งกว่า แต่ในปัจจุบันสิ่งที่ทำให้คนได้รับความสำเร็จในชีวิตนั้นไม่ใช่ I.Q. แต่เป็น E.Q.

“จากการสำรวจพบว่า ความสำเร็จของคนเรานั้นขึ้น

อยู่กับ I.Q. เพียง 20% ส่วนหนึ่งที่เหลือเกิดจากการพัฒนาทาง E.Q. ทั้งสิ้น ถ้าได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมในวัยที่เติบโตใหญ่ เขาสามารถจะควบคุมอารมณ์ การควบคุมความโกรธของตนได้ มีคนกล่าวว่าไม่ว่าใครก็ตามยอมเกิดอารมณ์โกรธได้ง่าย แต่การที่จะโกรธให้ถูกคน ถูกขนาด และถูกสถานการณ์นั้นไม่ง่าย นอกจากการรู้จักควบคุมอารมณ์ ความโกรธ ความกลัวแล้ว E.Q. ยังหมายถึงความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของคนรอบข้าง ความสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น”

ส่วน ผศ.ดร.อุษณีย์ โพธิสุข นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กพิเศษ ก็มีแนวคิดในลักษณะเดียวกัน โดยกล่าวเสริมว่าขณะนี้พูดถึงกันมากในเรื่อง E.Q. เพราะเห็นเด่นชัดขึ้น ซึ่งมีงานสำรวจที่ตรงกันจากหลายประเทศบอกว่า คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต E.Q. เป็นตัวนำไม่ใช่ I.Q. และขณะนี้ E.Q. สามารถวัดได้จากแบบทดสอบ ใช้การประเมินจากบุคลิกภาพว่าเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีแค่ไหนปรับตัวเข้ากับสังคมได้หรือไม่ ยืดหยุ่น หรือเชื่อมั่นในตัวเองหรือเปล่า รักคนอื่นบ้างไหม จะเป็นการประเมินจากความคิดเห็นซึ่งวัดได้ยากกว่าวัด I.Q.

“การแสดงออกถึงความรักที่ถูกทางจะเป็นด่านแรกที่จะช่วยสร้าง E.Q. ก็คือ ต้องสอนให้เด็กรู้จักรอบคอบ ฝึกการอดทน และสอนให้แก้สถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกให้เด็กเป็นคนยืดหยุ่น มองโลกในแง่ดี รู้จักให้คนอื่น การเสริมสร้าง E.Q. แก่เด็กไม่ใช่เรื่องง่าย หากเรื่องยาก คือ พ่อแม่เองนั้นแหละที่เป็นตัวแบบไม่ดีแก่ลูก”

ผศ.ดร.อุษณีย์ ให้ความเห็นอีกว่า ขณะนี้ความตื่นตัวในเรื่อง E.Q. และ I.Q. ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในแวดวงนักวิชาการยังมีคุณพ่อคุณแม่รุ่นใหม่ๆ บางคนเริ่มหันมาสนใจเกี่ยวกับแนวความคิดการเลี้ยงลูกโดยเน้น E.Q. ซึ่งจุดที่น่าสนใจก็คือ E.Q. จะต่างจาก I.Q. ในแง่ที่ I.Q. นั้นเชื่อว่าเป็นผลพวงจากการเลี้ยงลูกและพันธุกรรมขณะที่ E.Q. คือความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่เรียนรู้และปรับปรุงได้

สาระรู้

ความดันโลหิตสูง

จากผลการตรวจสอบสุขภาพอาจารย์ในสถาบันฯ พบว่ามีจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาความดันโลหิตสูง จึงได้นำสารระนำรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารลดความดันโลหิตมาเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน การรับประทานผักก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถลดความดันโลหิตได้ ดังที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดทำการศึกษาในผู้ใหญ่ตั้งแต่วัยกลางคนไปจนถึงวัยปลายคนจำนวน 31,000 คน ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจว่าร้อยละ 46 ของผู้ที่ไม่ค่อยรับประทานผักมีแนวโน้มที่จะมีความดันโลหิตสูง หากไม่ยอมรับประทานผักหรือรับประทานน้อยเป็นเวลานานหรือติดต่อกันสัก 4 ปี อาจมีปัญหาความดันโลหิตสูงขึ้นมาจริง ๆ ก็ได้

ในผักมีสารอะไรที่ช่วยลดความดันโลหิตคำตอบที่เป็นไปได้มากที่สุดคือสิ่งนี้น่าจะเป็นใยอาหาร (dietary fiber) และนี่คือข้อสรุปของคณะแพทย์จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดรวมทั้งแพทย์และนักโภชนาการในหลายสถาบันจากหลายประเทศ

ใยอาหารมีทั้งในผลไม้ ผักสด และในธัญพืชที่ไม่ได้ขัดสีมาก โดยพบว่าใยอาหารในผักจะให้ผลดีที่สุด ดังนั้นหมั่นรับประทานผลไม้สดเข้าไว้ ผลไม้สดของไทยหลายชนิดมีใยอาหารปริมาณไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นฝรั่ง มะม่วง พุทราอย่าได้ไปเชื่อตำราฝรั่งหรือโฆษณาที่น่าเสนาอกันอยู่บ่อยๆว่าจะต้องเป็นสารเพกตินจากแอปเปิล นั่นเป็นเพียงกลยุทธ์ทางการค้าหลอกขายแอปเปิลให้คนไทยเท่านั้น

นอกเหนือจากใยอาหารแล้วในผลไม้ยังมีสารต้านออกซิเดชันอยู่หลายชนิด บางชนิดทำหน้าที่สร้างสารกึ่งฮอริโมน คือ พรอสตาไซคลิน (prostacyclin) ในเลือดให้เพิ่มสูงขึ้น ช่วยให้หลอดเลือดคลายตัว ส่งผลให้ความดันโลหิตลดลงได้

สารอีกชนิดหนึ่งที่น่าจะเกี่ยวข้องกับความดันโลหิตเป็นสารที่พบมากในผลไม้รสเปรี้ยว ขณะเดียวกันพบในอาหารอื่นด้วย นั่นคือ วิตามินซี นายแพทย์คริสโตเฟอร์ บูลพิตต์ (Christopher Bulpitt) จากโรงพยาบาลแฮมเมอร์สมิท กรุงลอนดอน กล่าวไว้ในรายงานว่าบ่อยครั้งที่พบว่าผู้ที่มีความดันโลหิตสูงมักมีประวัติไม่ชอบรับประทานผักหรือผลไม้ที่มีวิตามินซี

ดร.พอล จาคส์ (Paul Jacques) นักวิจัยของศูนย์วิจัยโภชนาการในมนุษย์แห่งมหาวิทยาลัยทัฟท์สหรัฐอเมริกา ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ใครที่รับประทานอาหารที่มีวิตามินซีต่ำ อาจเกิดความดันโลหิตสูงได้ เนื่องจากมีรายงานว่าคนชราที่รับประทานส้มวันละผลมีความเสี่ยงต่อโรคความดันโลหิตสูงมากเป็นสองเท่าของคนวัยเดียวกันที่รับประทานส้มวันละ 4 ผล

รายงานนี้ได้ให้ข้อสรุปไว้ค่อนข้างชัดเจนว่าใครที่มีระดับวิตามินซีในเลือดต่ำมักมีค่าความดันขณะหัวใจบีบตัวสูงขึ้นประมาณร้อยละ 16 และความดันขณะหัวใจคลายตัว

สูงขึ้นประมาณร้อยละ 9 ดร.จาคส์แนะนำให้ผู้ที่มีความดันโลหิตสูงหมั่นรับประทานผลไม้ที่มีวิตามินซีสูงๆ เช่น ส้ม ฯลฯ อย่างน้อยวันละผล ทั้งยังแนะนำว่าบางคนอาจจะรับประทานวิตามินแคปซูลในขนาดสูงๆ ร่วมด้วยก็ได้

กล้วยเป็นผลไม้ที่มีมาแต่โบราณกาล แม้ในพุทธประวัติก็มีกล่าวถึงตั้งแต่ก่อนพุทธกาลและปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะช่วยลดความดันโลหิตได้ จากการรับประทานเพียงวันละ 2 ผล ดังจะเห็นได้จากการทดลองในอาสาสมัครที่ประเทศอินเดีย ซึ่งนักวิจัยได้เชิญชวนเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยแพทย์ที่มานิปาล (Manipal) ทางตอนใต้ของอินเดียเข้าร่วมทดลองรับประทานวันละ 2 ผล แล้วพบว่าความดันโลหิตลดลง 10% ภายใน 1 สัปดาห์

นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่า ผลที่ได้นี้เกิดจากสารประกอบภายในผลกล้วยที่ออกฤทธิ์คล้าย ACE inhibitors อันเป็นกลุ่มยาที่ใช้รักษาภาวะความดันโลหิตสูง angiotensin-2 เป็นสารในร่างกายที่ทำให้เส้นโลหิตตีบตัวลงจนแรงดันโลหิตสูงขึ้น ส่วน ACE (angiotensin converting enzyme) เป็นตัวควบคุมการหลั่ง angiotensin-2 ดังนั้น ACEI จึงช่วยลดการหลั่งของสารดังกล่าว แต่วงการแพทย์ก็ทราบดีอยู่แล้วว่าอันยากกลุ่ม ACEI นั้นมีราคาแพง และสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตเป็นกอบเป็นกำ ปิละนัมพันล้านเหรียญสหรัฐ การมีทางออกด้วยผลิตภัณฑ์อย่างกล้วยจึงนับว่าเป็นข่าวดี ข้อเสียคือการจัดขนาดบริโภคออกจะลำบาก นอกจากนี้นักวิทยาศาสตร์ชาวอินเดียรายงานไว้ในวารสาร Current Science ว่ามีกล้วย 6 พันธุ์ที่มีสารประกอบ ACEI อยู่ และจะได้ผลดีในกล้วยที่สุกแล้ว

มีหลักฐานทางการแพทย์สนับสนุนว่าอาหารที่อุดมด้วยโปแตสเซียมอย่างกล้วยนี้ช่วยลดแรงดันโลหิตได้เนื่องจากโปแตสเซียมช่วยกำจัดโซเดียมถึงวันละ 2,300 มิลลิกรัมจึงจะลดแรงดันโลหิตลงได้ครึ่งหนึ่งของที่ยาจะทำได้หรือเทียบเท่ากับกล้วย 5 ผล ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการบริโภคเพราะหลายคนคงจะว่ามากเกินไป

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การลดความดันโลหิตสามารถทำได้ง่ายๆ โดยการรับประทานผักผลไม้เป็นประจำ แถมยังมีผลพลอยได้คือ ช่วยลดโคเลสเตอรอล ลดระดับน้ำตาลในเลือด รวมถึงอาจป้องกันมะเร็งบางชนิดได้ เช่น มะเร็งลำไส้ใหญ่

การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างนิสัยการอ่าน

สำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ

The development of a Model Fostering the Reading Habit

of Rajabhat Institute's students

วิชา ทรวงแสง

Wichar Suangsawang

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a model fostering the reading habit of Rajabhat Institute Phranakhon Si Ayuttaya's students, using the research and development process. The sample group was comprised of 114 regular students. Interviewing experts and students as well as Reading Habit Inventory were the technique and device used in this research. Statistical analysis to test the difference between the reading habit of the control and experimental groups was the t-test. Cooperative learning and student portfolio which were the principle components of the model were used in reading habit assessment. The Reading Habit Inventory had a reliability of .9155. Quasi-experimentation was used to evaluate the efficiency of the model using the non-equivalent control group, Pretest-Posttest design. The design was composed of the control and experimental groups which 57 subjects in each. The research was conducted in the "Reading For Life" course through out 1 semester. The research finding revealed that the reading habit of the students in the experimental group was higher than of those in the control group at .05 level of significance.

บทคัดย่อ

คำนำ

การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบเสริมสร้างนิสัยการอ่าน สำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจำนวน 114 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและแบบสำรวจนิสัยการอ่าน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบความแตกต่างของนิสัยการอ่านระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้ t-test ผลการศึกษาพบว่า หลักการของรูปแบบที่นำมาใช้ ได้แก่ การเรียนแบบร่วมมือ และการใช้แฟ้มสะสมงานในกระบวนการประเมินนิสัยการอ่านแบบสำรวจนิสัยการอ่านมีค่าความเชื่อมั่น .9155 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบใช้วิธีการที่ทดลองโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 57 คน กลุ่มควบคุม 57 คน ในรายวิชาการอ่านเพื่อชีวิต ระยะเวลาการทดลอง 1 ภาคเรียน แบบแผนการทดลองเป็นชนิด Non-equivalent control, Pretest-Posttest design ผลการทดสอบทางสถิติพบว่าภายหลังการใช้รูปแบบนิสัยการอ่านของนักศึกษา กลุ่มทดลองสูงกว่านิสัยการอ่านของนักศึกษากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เป้าหมายการพัฒนาประเทศในช่วงปี 2540 – 2544 ได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ประการหนึ่งว่า “กระตุ้นและสนับสนุนการค้นคว้าความรู้ผ่านหนังสือ และแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน...” สอดคล้องกับปฏิญญาสากลขององค์การ UNESCO ซึ่งประกาศไว้ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อเดือนมิถุนายน 2525 ว่า “เราขอให้โลก ซึ่งมีหนังสือสำหรับทุกคนและมีทุกคนซึ่งอ่านหนังสือ.....” แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นิสัยการอ่านเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่จากรายงานพบว่า นักศึกษาของสถาบันราชภัฏยังมีนิสัยการอ่านอยู่ในระดับต่ำ (ทรงศรี อักษรเสื่อ 2533) สาเหตุที่สำคัญของการที่นักศึกษาสถาบันราชภัฏไม่มีนิสัยรักการอ่านเท่าที่ควรสรุปได้ 2 ส่วนดังนี้

1. ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญ การแทรกแซงของสื่อประเภทอื่น เช่น โทรทัศน์ เนื้อหาที่นำมาเรียนมากและยากเกินไป เนื้อหาไม่สอดคล้อง

กับความสนใจของผู้เรียน หนังสือมีราคาแพงเกินไป นโยบาย แผนงานและการสนับสนุนนิสัยการอ่านมีน้อย

2. ปัญหาด้านวิธีการ ผู้สอนใช้วิธีสอนที่เน้นแต่การสอนอ่านมิได้มุ่งเพื่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยการอ่าน ไม่มีการนำสื่อหรือวิธีการใหม่มาใช้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลก็มุ่งแต่วัดความรู้ ความจำ ขาดสื่อการสอนที่จะพัฒนานิสัยการอ่านอย่างเป็นระบบ การศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบที่สามารถนำไปสู่การส่งเสริมนิสัยการอ่าน สำหรับนักศึกษาศาสนา ราชภัฏ จึงมีความจำเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบเสริมสร้างนิสัยการอ่านสำหรับนักศึกษาศาสนา ราชภัฏ
2. เพื่อหาประสิทธิภาพรูปแบบเสริมสร้างนิสัยการอ่านที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมี 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

- 1.1 ข้อมูลเอกสาร
- 1.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ กลุ่มนักศึกษามีนิสัยการอ่าน (Focus group) จำนวน 3 กลุ่ม
- 1.3 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการอ่าน

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดรูปแบบเบื้องต้น พร้อมเครื่องมือสอบวัด

ขั้นตอนที่ 3 ส่งรูปแบบเบื้องต้น พร้อมเครื่องมือสอบวัด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบด้วยการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental Designs)

5.1 เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

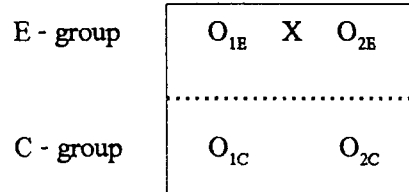
5.2 วัดนิสัยการอ่านทั้ง 2 กลุ่ม สัปดาห์แรกของภาคเรียน(Pretest) ด้วยเครื่องมือที่พัฒนาไว้แล้วเบื้องต้น

5.3 ทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มทดลอง(ระยะเวลา 1 ภาคเรียน)

(Posttest) ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน

แบบแผนการวิจัยเป็นชนิด Non-equivalent control, Pretest-Posttest design

ผังการทดลอง

ผังการทดลอง

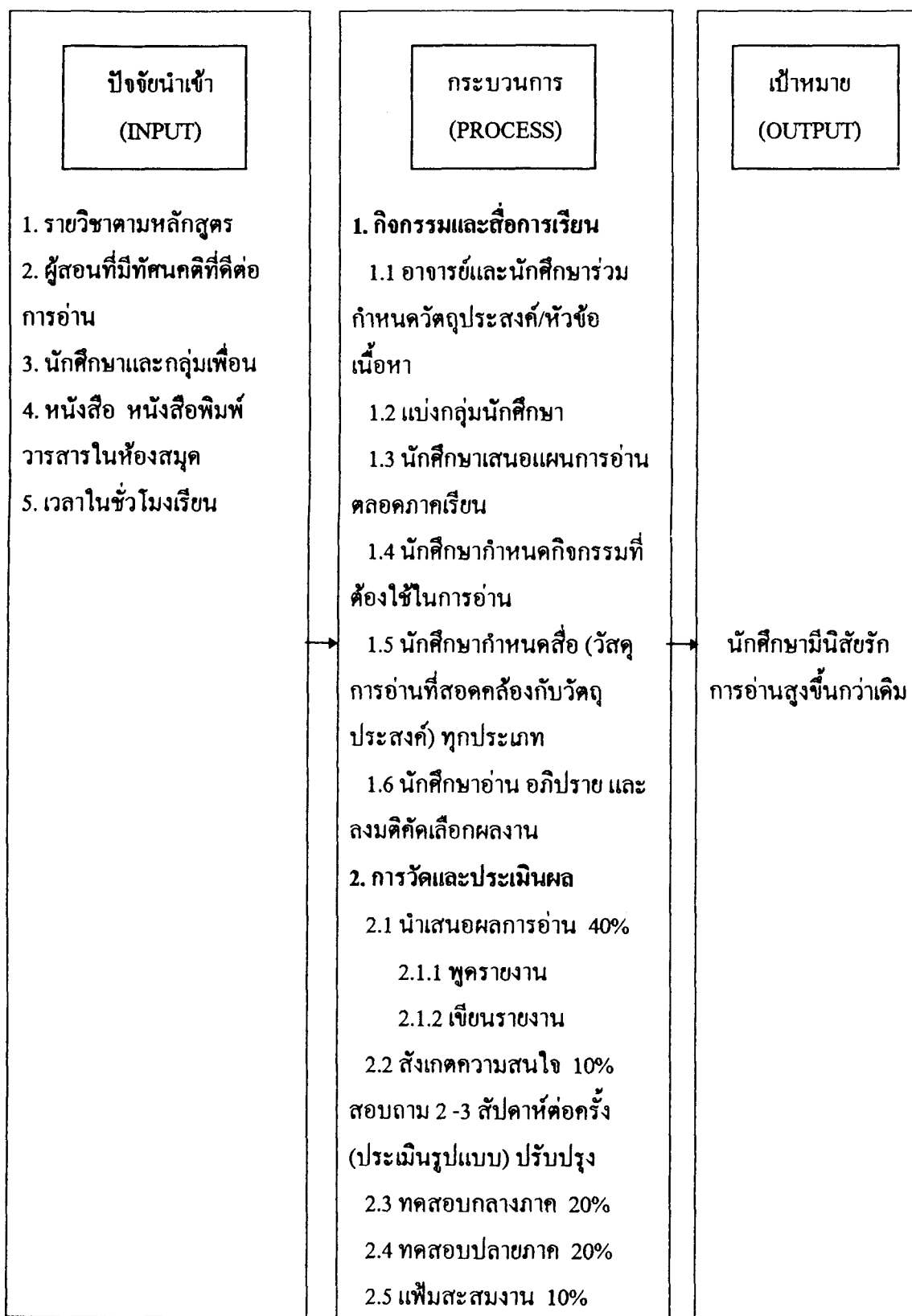
การวิเคราะห์ผลการทดลอง และสัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มทดลองซ้ำในกรณีที่ไม่มี ความแตกต่างทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 6 นำข้อมูลจากการทดลอง การสัมภาษณ์ ปรับปรุงรูปแบบและรายงานผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบเสริมสร้างนิสัยการอ่านสำหรับนักศึกษาศาสนา ราชภัฏที่ผ่านการวิจัยและพัฒนาขึ้นตามในข้อที่ 1.3 มีหลักการและองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบ ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ร่วมกับการใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
2. โครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ

คำอธิบายประกอบรูปแบบ

ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรที่ต้องจัดไว้เบื้องต้น ได้แก่ บุคคล งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการ เวลา ฯลฯ เป็นต้น ในรูปแบบนี้ มีปัจจัยนำเข้าที่จำเป็นเบื้องต้น ดังนี้

1. รายวิชาตามหลักสูตร หมายถึง รายวิชาที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตรของสภาสถาบันราชภัฏและเป็นรายวิชาที่สามารถใช้การอ่านเป็นวิธีการหลักในการแสวงหาความรู้ตามหลักสูตร ไม่จำกัดว่าเป็นวิชาภาษาไทยหรือวิชาการอ่านเท่านั้น

2. ผู้สอนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน หมายถึง ผู้สอนในรายวิชานั้น ๆ ต้องเป็นผู้ที่สนใจหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอ สามารถเป็นผู้ชี้แนะ ผู้กำกับและผู้ประเมินนิสัยการอ่านของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

3. นักศึกษาและกลุ่มเพื่อน หมายถึง นักศึกษาเป็นรายบุคคล กับเพื่อนร่วมกลุ่ม และเพื่อนร่วมชั้นเรียน

4. หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสารในห้องสมุด หมายถึง ทรัพยากรสิ่งพิมพ์ทั้งหมดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด ได้แก่ ตำราหลัก เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าที่ระบุตามแผนการสอนกับประเภทที่นักศึกษาเป็นผู้กำหนด ตามกรอบและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละครั้ง แต่ละเรื่อง

5. เวลาในชั่วโมงเรียน หมายถึง ช่วงเวลาที่กำหนดในตารางเรียน ในภาคเรียนนั้น ๆ

กระบวนการ (Process)

1. กิจกรรมและสื่อการเรียน

1.1 อาจารย์และนักศึกษาร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ หัวข้อ เนื้อหา เป็นขั้นตอนแรกที่อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันกำหนดแผนการเรียนดังนี้

ก. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา

ข. กำหนดวัตถุประสงค์ โดยยึดเกณฑ์ของ Bloom ทั้ง 3 ขอบข่ายได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านทัศนคติ และด้านทักษะ

ค. กำหนดหัวข้อเนื้อหาได้แก่ การแจกแจงประเด็นสำคัญของคำอธิบายรายวิชาเป็นหัวข้อ ประกอบด้วยหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย

1.2 แบ่งกลุ่มนักศึกษา หลักการแบ่งกลุ่มคือการให้นักศึกษาที่มีพื้นฐานการอ่านในระดับที่แตกต่างกันเช่น

มาก ปานกลาง และน้อย ได้อยู่กลุ่มเดียวกัน จำนวนนักศึกษาแต่ละกลุ่ม ไม่ควรเกิน 5 คน เพราะนักศึกษจะสามารถนัดหมาย และสื่อสารกันระหว่างกลุ่มได้ง่าย นอกจากนั้นได้แก่ การให้นักศึกษาได้กำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง เช่น เป็นประธานกลุ่ม เลขาคูควบคุมประเด็น ผู้ตั้งคำถาม เป็นต้น รายชื่อ ตำแหน่ง และหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ให้นักศึกษาเขียนกำกับไว้แผ่นแรกของแฟ้มสะสมงาน

1.3 นักศึกษาเสนอแผนการอ่านตลอดภาค ในชั้นตอนนี้ หมายถึง การกำหนดให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้กำหนดแผนการเรียนของกลุ่ม โดยอาศัยวัตถุประสงค์ และหัวข้อเนื้อหาที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรกเป็นแนวทาง

1.4 นักศึกษากำหนดกิจกรรมที่ต้องใช้การอ่าน กิจกรรมในรูปแบบนี้ หมายถึง การอ่านแบบจับใจความอ่านแบบวิเคราะห์ อ่านแบบตีความ

1.5 นักศึกษากำหนดสื่อการอ่านทุกประเภท ในชั้นตอนนี้หมายถึง การให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้สำรวจ ระบุชนิดของสื่อการอ่านที่มีในห้องสมุด สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และเนื้อเรื่องในตอนต้น เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ตำรา รายงานการวิจัย เป็นต้น

1.6 นักศึกษาอ่าน อภิปราย และลงมติคัดเลือกผลงาน ในชั้นตอนนี้ เป็นการอ่านแบบร่วมมือ นักศึกษาจะได้รับมอบหมายจากประธานกลุ่ม เพื่ออ่านสารต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ตามแผน ซึ่งอาจมีแบบฟอร์มที่พัฒนาไว้ใช้บันทึกการอ่านร่วมกัน จากนั้นนักศึกษจะต้องนำเสนอผลการอ่านของตนต่อกลุ่มเป็นรายบุคคล กลุ่มอภิปรายและคัดเลือกชิ้นงานที่มีลักษณะเด่นตามเกณฑ์ที่กำหนด ใส่ไว้ในแฟ้มสะสมงานของกลุ่ม

ในขั้นตอนที่1.3-1.5 อาจให้นักศึกษานำเสนอในลักษณะตารางดังนี้

วันที่.....

จุดมุ่งหมาย	เรื่อง	กิจกรรมการอ่าน	สื่อการอ่าน

2. การวัดและประเมินผล

2.1 การนำเสนอผลการอ่าน (40%)

ภายหลังที่นักศึกษาได้คัดเลือกผลงานของกลุ่มรวบรวมใส่แฟ้มแล้วจึงนำผลงานดังกล่าวเสนอหน้าชั้น ในฐานะผลงานของกลุ่ม ทั้งนี้ผู้นำเสนอจะต้องรายงานถึง วัตถุประสงค์ วิธีการทำงาน เกณฑ์การคัดเลือกชิ้นงาน และ ผลงานการอ่านตามที่กำหนด การนำเสนอดังกล่าว นักศึกษาสามารถผลัดเปลี่ยนผู้ทำหน้าที่ได้ตามมติของกลุ่ม

2.2 สังเกตความสนใจ (10%)

ความสนใจของนักศึกษาในการอ่านเป็นกลุ่ม ได้แก่ การใช้แบบรายงานตนเอง ของแต่ละบุคคล ถึงการมีส่วนร่วมในการทำงานแต่ละครั้ง ว่าตนเองได้สรุป วิเคราะห์ คัดเลือก หรือ นำเสนออะไร เป็นรายครั้ง โดยมีกลุ่มเพื่อน เป็นผู้รับรองและผู้สอนร่วมสังเกตตลอดภาคเรียน

2.3 การทดสอบกลางภาค (20%)

การทดสอบเหมือนกับการทดสอบตามปกติ ต่างกันที่กำหนดให้แต่ละกลุ่ม ร่วมกันคิดและร่วมกันตอบ แทนที่การทดสอบเป็นรายบุคคล

2.4 การทดสอบปลายภาค (20%)

เนื่องจากระเบียบการวัดและประเมินผล ของสถาบันราชภัฏ ยังกำหนดให้ทุกรายวิชามีคะแนน ปลายภาคอยู่ การสอบปลายภาคจึงกระทำตามปกติกล่าวคือ การทดสอบเป็นรายบุคคล

2.5 แฟ้มสะสมงาน (10 %)

การประเมินแฟ้มสะสมงานใช้การพิจารณา ข้อมูลร่วมกันระหว่างกลุ่มกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อตัดสินถึง ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ กระบวนการทำงานและ ความถูกต้องสมบูรณ์ของชิ้นงานการอ่าน สรุปเป็นคะแนน ทั้งนี้ต้องเกิดจากการอภิปรายด้วยเหตุผลและมุ่งการพัฒนา เป็นประการสำคัญ

ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบ

จากการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับนักศึกษา กลุ่มทดลองจำนวน 57 คน ระยะเวลาการทดลอง 1 ภาคเรียน เปรียบเทียบกับนักศึกษากลุ่มควบคุมจำนวน 57 คน ซึ่ง มิได้ใช้รูปแบบพบว่า

1. นิสัยการอ่านของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมก่อนการทดลองไม่มีความแตกต่างกัน

2. นิสัยการอ่านของนักศึกษากลุ่มทดลอง ภายหลัง การใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ

3. นิสัยการอ่านของนักศึกษากลุ่มควบคุมก่อนและ หลังการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นิสัยการอ่านของนักศึกษากลุ่มทดลองสูงกว่า นิสัยการอ่านของนักศึกษากลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดลองจึงเป็น ดัชนีบ่งชี้ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตรงตาม สมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

ประสิทธิภาพของรูปแบบในการวิจัยนี้ ใช้ผลต่าง จากการทดลอง (ทดสอบค่า t) เป็นดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ ของรูปแบบโดยส่วนรวม มิได้แยกวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบในแต่ละด้าน แม้ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นจะ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ก็ไม่สามารถระบุตัวแปรที่มีน้ำหนัก มากน้อยได้ แต่คาดว่าองค์ประกอบที่น่าจะเป็นปัจจัยบวก ต่อการพัฒนานิสัยการอ่านของนักศึกษากลุ่มทดลอง ได้แก่

1. การเรียนแบบร่วมมือ เนื่องจากนักศึกษาสถาบัน ราชภัฏจัดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่น การอ่านโดยอาศัยความรู้ความ สามารถและความร่วมมือของเพื่อนแต่ละคน รวมทั้ง การต้องวางแผน จัดตัวบุคคล ในการนำเสนอผลงานใน ชั่วโมงเรียนสอดคล้องกับพัฒนาการของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในจากเพื่อนในกลุ่มของตนเองและต่างกลุ่ม วิธีการเรียนแบบร่วมมือ จึงเป็นการส่งเสริมนิสัยการอ่านได้ เป็นอย่างดี เนื่องจากการเรียนแบบร่วมมือได้รับการวิจัย และยืนยันผลไว้แล้วอย่างกว้างขวาง ทั้งต่างประเทศและใน ประเทศ รูปแบบวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้ได้ ศึกษาไว้ก่อนหน้าแล้ว เช่น สลาวิน (Slavin, 1983); จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson&Johnson, 1986) เคนเนธ (Kennett and other, 1996); บลิแกอท์ (Blignaut, 1998) (รัชนี้ หลักเล็ก, 2538); (ศุภวรณ์ เล็กวิไล, 2539); (ขวัญเรือน โพธิ์วิเชียร, 2538); (จิตติมา จรรยาธรรม, 2538) ฯลฯ เป็นต้น

2. การนำแฟ้มสะสมงานมาเป็นส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนและการประเมินผล โดยทั่วไปแล้วการใช้แฟ้ม สะสมงานนิยมใช้กับบุคคลมากกว่ากลุ่ม แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผสมผสานหลักการ 2 เรื่องเข้าด้วยกัน ผู้วิจัยจึงทดลอง ใช้แฟ้มสะสมงานเป็นรายกลุ่ม (กลุ่มละ 4-5 คน) โดยมี เลขากลุ่ม เป็นผู้เก็บรักษาตลอดภาคเรียน ผลงานของกลุ่ม ที่ได้รับการคัดเลือก พร้อมคำอธิบายชี้แจงความสำเร็จของ

ชิ้นงานและกระบวนการอ่าน จากการสังเกตและประเมินผล
แฟ้มสะสมงานพบว่า นักศึกษามีความรู้สึกเป็นเจ้าของผล
งานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อผลได้ ผลเสีย ของกลุ่ม
เป็นส่วนใหญ่ มีนักศึกษาเพียงจำนวนน้อยที่ขาดความรับ
ผิดชอบ ประสิทธิภาพของรูปแบบที่ใช้แฟ้มสะสมงานในวิจัยนี้
จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมชาย พึ่งมิตร (2539)
ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมงาน
มีผลสัมฤทธิ์และเจตคติการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียน
ที่ได้รับการประเมินผลแบบเดิมและ โวส (Voss : 1998)
ที่พบว่าการใช้แฟ้มสะสมงาน งานเขียนช่วยให้นักเรียนระดับ
K-12 มีพัฒนาการด้านการเขียนบรรยายชุมชนของตนได้
และรูธ (Ruth. 1998) ที่พบว่า การใช้แฟ้มสะสมงานเป็น
เครื่องมือประเมินที่มีค่าความเชื่อมั่นได้ที่ระดับ .85 และ .79
ค่าสหสัมพันธ์ .67

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับอาจารย์

1.1 รูปแบบจากผลการวิจัยนี้อาจนำไปประยุกต์
ใช้กับรายวิชาภาษาไทยและวิชาอื่นๆที่ต้องใช้กิจกรรมการอ่าน
เป็นเครื่องมือ

1.2 รูปแบบนี้มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการใช้
ห้องสมุดโดยตรง ผู้สอนจึงควรให้นักศึกษาได้ใช้เวลาอ่านหรือ
ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดเพิ่มมากกว่าปกติ

1.3 ในการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน ผู้สอน
ควรยกย่องผลงานเป็นกลุ่ม โดยการให้สัญลักษณ์หรือรางวัล
ที่แสดงถึงความสำเร็จของการอ่าน โดยเฉพาะการให้รางวัล
ด้วยหนังสือ

2. สำหรับผู้บริหาร

2.1 กำหนดนโยบายด้านส่งเสริมนิสัยการอ่าน
ของนักศึกษาให้เด่นชัด

2.2 จัดอบรมการใช้แฟ้มสะสมงานแก่อาจารย์
ผู้สอนวิชาการอ่านและอาจารย์ทั่วไปในสถาบันราชภัฏ

3. สำหรับผู้วิจัยต่อไป

3.1 ควรเพิ่มสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในส่วนของปัจจัย
นำเข้า (Input)

3.2 ควรมีการวิจัยระยะยาวเพื่อศึกษาความคงทน
ของนิสัยการอ่านจากสถิติการยืมหนังสือและการใช้กลุ่มเพื่อน
เป็นผู้ร่วมประเมิน

3.3 ควรนำรูปแบบจากการวิจัยครั้งนี้วิจัยซ้ำเพื่อ
ผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2529). **การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรัก
การอ่าน**. กรุงเทพฯ : กรมฯ
- จิตติมา จรรย์ธรรม. (2538). **ผลของการเรียนแบบร่วมมือ
โดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบคณะสัมฤทธิ์ผลที่มีต่อ
ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงศรี อักษรเสื่อ. (2533). "ความสนใจและความต้องการ
ในการอ่านของนักศึกษาสหวิทยาลัยอีสานเหนือ."
การวิจัยเพื่อพัฒนา. 13 : 17-24.
- ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. (2536). **การอ่านและการสร้างนิสัย
รักการอ่าน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2539). **การพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีการเรียนภาษาไทยโดย
ใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (หลักสูตรและ
การสอน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย พึ่งมิตร. (2539). **ศึกษาผลการประเมินจากแฟ้ม
สะสมงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้น ป.5** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา).
กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2540). **การวัดและประเมินผล
การอ่าน**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แนะนำผู้เขียน

กิริติ ศรีวิเชียร

ดอกเตอร์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ม., กศ.บ.(ภาษาอังกฤษ), M.Ed.(Higher Education), คม., กศ.ด.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

เจริญ แสนภักดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กศ.บ.(เกียรตินิยม) (พลศึกษา), น.บ., กศ.ม.(พลศึกษา) คณบดีคณะครุศาสตร์

นิเชต สุนทรพิทักษ์

ดอกเตอร์ วุฒิสมาชิก อดีตเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

นิพนธ์ ทวีกาญจน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กศ.บ., กศ.ม.(ศิลปศึกษา)

บุหงา วัฒนนะ

รองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ค.บ.(เคมี), น.บ., ค.ด.(หลักสูตรและการสอน)

วิชา ทรวงแสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กศ.บ., กศ.ม.(ภาษาและวรรณคดีไทย), กศ.ด.(การอุดมศึกษา)

แนะนำผู้เขียน

วีรภัทร ภัทรกุล

อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ค.ม.(สุขศึกษา)

ศิริพร เหล่าเมือง

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กศ.บ. (คณิตศาสตร์), ศศ.ม. (การสอนคณิตศาสตร์)

สมเจดน์ เมืองแพน

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ศศ.บ.(ภาษาอังกฤษ), M.A.(TESOL)

สชาติ ตั้งคจิวงกูร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสาขาชีววิทยา สสวท.
กศ.บ.(ชีววิทยา), กศ.ม.(ชีววิทยา)

อนันต์ รัตนภาณุศร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กศ.บ.(คณิตศาสตร์), ค.ม.(สถิติการศึกษา)

มาตรฐานของสิ่งพิมพ์ เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล
ด้วยระบบพิมพ์ที่ทันสมัย ประณีตและละเอียดอ่อน
การออกแบบที่เน้นคุณค่าทางศิลปะ
ยุติธรรมด้วยราคาและความซื่อตรง

หนังสือ นิตยสาร จุลสาร
แผ่นพับ โปสเตอร์ การ์ด
และสิ่งพิมพ์ทุกชนิด

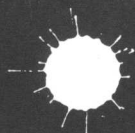
ผู้อำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์

ผู้จัดการ

นางสาวรัตนา รักสกุลพาณิชย์

และทีมงานมืออาชีพ

RAJABHAT INSTITUTE PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PUBLISHER

สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

โทร. 035-241196 , 241407 ต่อ 111 โทรสาร 035-242708

